THOME

DE KEMPIS

OPERA

—

NUREMBERGE

1494

Opera et libri vite fratris Thome de Kempis ordinis canonicorum regularium quorũ titulos vide in primo folio.

Registrum

¶ Tituli operum librorum venerabilis patris Thome de Kempis ordinis canonicorum regularium.

De imitatione xpi libri quatuor. Liber primus fol. I. Liber secūs. fol. VII. Liber tercius. fol. X. Liber quartus. fol. XXIII.
De meditatione cordis Johannis Gerson. folio. ¶ XXVII
Liber vite magistri Gerhardi magni vulgariter grof. ¶ fol. XXI
Liber de humilitate xpi quam dūs florentius studuit imitari. ¶ folio. XXXIX
Liber de discipulis dūi florētij. fol. XLVII
Soliloquium anime. ¶ folio. LXX
De disciplina claustralium. fol. LXXVII
Aliqua notabilia de conuersatione Thome de kempis. ¶ folio. LXXXV
Alphabetum deuoti monachi thome Kempis. folio. LXXXV
Sermones ad nouicios partes tres. Pars pma fol. LXXXVI. Pars scda fo. XCIII Pars tercia. ¶ folio. CVI
Item sermones eiusdem. ¶ folio. CXXII
Dyalogus nouiciorum. ¶ folio. CXXVII
Canticum de laudibus sanctarum virginū. folio. ¶ CXXX
Epistole plures eiusdem. folio. CXXXI
Libellus de paupertate. humilitate z patiētia. ¶ folio. CXLVI
Libellus de vera compunctione. ¶ CLII
Libellus ortuli rosarum. folio. ¶ CLIIII
Libellus vallis liliorum. ¶ folio. CLX
Epithaulum monachorum. folio. CLXIX
Vita boni monachi. ¶ folio. CLXX
Manuale monachorum. ¶ folio. CLXXI
Doctrinale iuuenum. ¶ fol. CLXXII
Hospitale pauperum. ¶ folio. CLXXIIII

¶ Georgius Pirckamer presbyter Carthusie domus Nurmberge humilis prior Magistro Petro Danhausser orationes suas cū deuotissimas offert.

Multas z varias artes que ad vitam bene beateq; agendā faciant summa industria z diligētia conflatas conquisitasq; iam olim nobis maiores nostri charissime ac doctissime Petre tradidere. Que oēs etsi ferant prese: quasi certatim huc tendere: vt plurimū generi hoim pſint tū habere innatū atq; insitū eas intelligimus quipiam quo singule singulos p̄ ceteris diuersosq; pollicerī fructus videant. Nanq; artes quidē alias necessarie sectamur: alias pbamus vtilitate. Alie vo q tantū circa res gratissimas versent in pcio sunt. Quales aūt he sint artes nō est opus te docere ne in hoc puerbium cadam q cicero in hortensio dicit suem instruere minerua. Verū si repetas Petre humanissime ex omni maximarū numero artium nullaz penitus inuenies que nō spretis reliquis: suos quosdā z ppios fines petat z contemplet. Aut si tandē cōperias vllam: que cū huiusmodi sit: vt ea carere nullo pacto possis: tum z de se vtilitatē voluptati dignitatiq; coniunctā prestet. Magno itaq; z excellenti ingenio viri cum sese doctrine penitus dedissent: quicquid laboris poterat impendi contemptis omnibus z publicis z priuatis actionibus ad inquirēde veritatis studiū contulerunt. Quales fuere Hieronymus ecclesie doctor facūdissimus. Aurelius Augustinus philosophorū in vtraq; lingua doctissimus: ac diuus Ambrosius multarū scientiarū nō tam ornatus q̄ sapiētissimus: qui in diuina imagine dī es suos cū felicissimos finiere: relinquētes monumenta z antidota multipliciū voluminū: quibus sacram religionē docent aperiunt z pandūt. Sed cum ego animaduerto te Petre studijs poetarū z gentilium deditum quibus iam multis annis tue iuuētutis primitias accomodasti: haud possum amplius ferre quin te ab his absterreā. Indoleo eñ vehemēter tuam indolem his studijs acquiescere: pſertim cum xpianum virum te pfitearis: cui hec gentilitia minus honori q̄ comodo sunt: z vnicuiq; religioso viro dedecori. Quo respectu in mentē iam pridē mihi venit: aggredi te: si morem gerere velles maturo consilio ac pbo: te ab illis auocare: et verā philosophiā que eterna est sapientia induere. Que multo melior vtilior: glorioſior: q̄ est q̄ illa ieiuna fictaq; poetarū studia ob que diuus Hieronymus virgis cesus legit. Cum plane cadē nō ad virtutem sed ad argutam maliciam te erudiunt. Moneo itaq; te doctissime magister rectius nunc iter intrare q tua etate dignius salubrius z felitius est futurū: de pceptis celestibus ac diuinis: quibus mens tua ad cultū vere maiestatis instrui possit cogitare. Cogitabis aūt si iussibus meis haud difficilem te pbeas nulla prorsus salubrior tibi est medela que te in diuinā mentē sancte trinitatis puocare poterit q̄ si libros vite Thome de Kempis legeris: leges aūt eosdē cum voluptate: si curaueris vt tua auctoritate eneo opificio imprimenk: inualuit superioribus diebus apud me ederes archetipos triūphantis rome p nois eternitate clarissimi ciuis Sebaldi Schreyerk: res magna docta dignaq; tanto viri tā magnifico ac fortissimo in oi genere virtutis. Sed nihil sanctius nihil honestius nihil deniq; religioſius p republica xpiana cōdere poteris q̄ curare vt illa opa libri vite Thome de Kempis viri sanctimonia ac castitate pcipui in vulgus exeant: que multū salis xpiane religioni accomodare poterunt hactenus derelicta velud ignis absconditus in venis silicum: fuit reuera Thomas de Kempis pfessus monachus fratrū ordinis canonicorū regulariū vir sanctitate z doctrina eximius: parētibus medio cris fortune. Patre hūili genere patre vo opifice: qui hisce libellis plutonē furiasq; infernales sepenumero fugauit. Neq; temere facis si ea a tenebrarū sordibus in splendidā lectionū lucez reuocas que aut ingenia pmpta expeditaq; ad salutis eterne cupiditatem vtiliūq; artiū contēplationem celeri faciliq; cōpendio ducunt: aut homies deuotos religioſosq; a turpi certe agrestiq; rerum imperitia vindicāt. Quantū vo edificatura sunt ea opa in oibus religionis xpiane viris maximis doctissimisq; nec dici nec scribi pōt. Hec inficiaris humanissime Petre si vulgari ac simplici stilo sunt condita: deus eñ ipse optimus maximus hanc suorū apostolorū voluit esse naturā vt lenocinio verborum z ofonis ornatu careret simplex z nuda veritas q̄ esset luculentior. Cum sacra theologia satis per se ornata sit ideoq; ornamētis extrinsecus additis phucata corrumpit. Mendaciū vo specie placet aliena: quia p se corruptū vanesat ac defluit nisi aliunde ornatu quesito circumlitū fuerit ac politū. Verum venerabilis pater Thomas de kempis nō eloquētie: sed veritatis fiducia hec opa condendo amplexus est: z ofone que de te

nui fonte emanat lumine tñ suo clara ⁊ illustris apparet. Nam et in hoc philosophi ⁊ oratores
poeteqꝫ ꝑniciosi sunt ꝙ incautos animos irritare possunt suauitate sermonis ⁊ carminū dulci
modulatione currentiū. Qua de re a quouis docto hec eadē diui Thome de Kempis opuscu
la haud negligenda sunt doctissime petre. Hanc apud maiores nostros potissimā lego causā
sacram scripturā cōtemni ꝙ cōmuni ⁊ simplici sermone transeat. Sunt eñ qui nihil legere au
dire nisi expolitū ⁊ disertū volūt. Nec quicq̄d herere animis eorū potest nisi que aures blādi-
ori sono mulceāt. Eloquentia eñ seculo seruit: ꝓ̄p̄ſo se iactare ⁊ in rebus malis plura gestit: vt
vim suā monstret veritatem sepius expugnare conaṫ: opes expetit: honores concupiscit sum-
mū deniqꝫ gradum dignitatis exposcit ergo hec quasi humilia despicit archana tanq̄ ꝯtraria
sibi fugit hinc est ꝙ nemo rem veritate sed ornatu ponderat: nō credunt ergo diuinis quia fu/
co carent. Nam ⁊ si hoc accidit ei scꝫ Cypriano qui erat ingenio facili: copioso suaui ⁊ q̄ sermo-
nis maxima est virtus aperto: vt a quodā homine satis diserto vna immutata littera Capria/
nus vocareṫ quasi elegans ingeniū ⁊ melioribus rebus aptum ad ciuiles fabulas contulisset:
hec scribo ad te doctissime petre: vt tibipsi ꝑsuadeas aliam scꝫ eternā post hanc vitā futurā: vt
velis operā dare in libris diuinis animū tuū recreare voluptatēqꝫ illic petere ⁊ nō poetarū fa-
bulis q̄ luxuriē ac turpissimā vitā edocēt: facis aūt ea si studiosus in imprimēdo opa Thome
de kempis fueris: curaueris qꝫ vt iusto emēdatoqꝫ charactere imprimēṫ. Ad q̄ vota felicissimos
tibi dent dies: qui cū deo optimo maximo sup ethera beatissima penniqꝫ vita fruunṫ. Uale et
iussibus meis rem appone ex Nuremberga. 16. kal. martias. Anno ⁊c. 94.

Reuerendo ac clemētissimo in xp̄o patri dn̄o Georgio Pirckamer
presbytero priori. visitatori ordinis Carthusieñ. germanie Petrus
Danhausser obsequia sua summa veneratiōe ⁊ pietate recomēdat.

Multa quidē in vita vtilia esse dulcissime ac pijssime pater ⁊ humano generi accomoda litte-
re vestre multo lepore condite ac grauitate redolentes declarāt. Scripsere ph̄i multa: scripse/
re mathematici excogitata: magnū fuit rimari secreta nature. Celos scādere atqꝫ inde ad nos
doctrinā ⁊ artem earum rerum traducere: vt cum tantū ac tam ꝑpetuū ordinem admirantes
intueremur maiestatem diuini numinis merito in eadē mentem nostrā collocaremus: per eam
eñ omniū mortaliū vita salutiferis ac diuinis p̄ceptis excoliṫ: cuius studio qui allecti atqꝫ in/
censi sunt vere sapiētie amatores futuri sunt: hec est illa sup creata oīa: sup celos: sup discipli/
nas: sup virtutes excelsa dei quantū fas est homini reuelata cognitio ipsa: non humanis: sed
angelicis p̄dicāda vocibus quā vosipse theologiā vocitatis de cuius laudibus ⁊ p̄conijs nūc
omittendū censeo: ne si rem adeo grandē ⁊ supra vires attentare velim in ipso conatu succum
bam: grandes materias parua ingenia nō ferunt itaqꝫ ea illa missa facturus sum ⁊ ad vestras
suauissimas accedo lr̄as quas verbis meis nunq̄ collaudare sufficio. Tantus siquidē in illis
est orōnis honos atqꝫ decor ⁊ veluti maiestas quedā: q̄ reuocat me in cōtemplationē diuini nu
minis: ⁊ ab his studijs quibus me penitus dediderā: vt cum vestra paternitate hoc lr̄arum cer
tamine certare totus quodāmodo ꝑhorresco: gelidusqꝫ ꝑ yma cucurrit ossa tremor. Qua de
re quid respondeā nō habeo sed meam fatuitatē fateri est necesse: poetarum vero studia que aut
qualia sint ⁊ an christianū virum deceat legere poetas satis a me disputatū est in apologetico
q̄dā qd̄ sacraui clarissimo ciui Sebaldo Schreyer in eo libro quē archetipū appellaui qd̄ vbe-
re minerua ꝓ mea virili vestre paternitati satisfacit: q̄re ea hoc loco silentio trāsibo: vt vr̄a au-
ctoritas longa ambage nō molesteṫ. porro lr̄e vestre me adhortanṫ vt meo studio operā dem
quatinus libri Thome de kempis eneo opificio imprimenṫ ⁊ ad pluteola clarissimorū virorū
accedāt: additisqꝫ eius viri eximiā doctrinā ⁊ studiū in ꝯtēplatōe deuotissimū. Magnū opus
ꝓuinciāqꝫ ⁊ xp̄iane reipublice accomodatissimū humeris meis imponitis. Sed opere p̄cium
est eum me in ea re p̄bere: vt ad omnia que vestra paternitas: ⁊ vestri velint ita adsim presto vt
me nō solum oīa debere vestra causa sed ea quoqꝫ etiā que nō possim putem: libros deuotissi-
mi patris legi ac relegi sepius: placuit mihi eius viri religio ⁊ castitas: placuit mens in diuinū
numen erecta: placuit sapīa ⁊ copia sacre scripture: vt iam oīa studia mea oēm operam curam
industriā cogitationē: mentē deniqꝫ oēm in his libris vestro ductu fixi et locaui: statuiqꝫ in eo
nō officij solum me fructū: sed etiā pietatis laudem querere debere. Neqꝫ vero aliqua opuscula
tante cure imprimēda fuisse mihi vnq̄ puto: quāta mihi est de his libris apponēda in quo oīa
mea deposita esse decreui. Ueniunt ergo ad vestrā paternitatē accuratissime imp̄ssa opa san/
ctissimi viri in singulis orōnibus q̄ emēdatissima ⁊ ꝑ me summo studio cura diligentiaqꝫ casti
gata atqꝫ reuisa: ⁊ vt a vulgi temeritate qui oīa ad peius interp̄taṫ minus sint violata futura
vr̄o noī grauissimo vt par est sacraui dicaui ⁊ asscripsi: nec ab re id factū arbitramini: cū vetu/
stissimi scriptores: ⁊ vates opa sua maximis viris inscripsere id solū querētes vt ab illorū po/
tentatu ⁊ magnitudine laboribus suis apud oēs auctoritatē ⁊ ab inuidis tutelā munimēqꝫ pa
rarēt. Dn̄atio vr̄a pr̄ et p̄nceps meꝰ hac hoīm vtilitate motus sibiqꝫ dignitati ecclesiastice ꝯsulēs
nō frustra mādauit vt illa opa imprimerenṫ: ne illorū grauiter dicta perirēt negligētia scripto
rū. idcirco ꝑ me dedicata nemo male ferat: q̄ñ ita veteri cōsuetudine fieri videmus vt oī in re: s̄
in litteraria imprimis minus vulgo cognita: qd̄ princeps ꝓbat: gratū habet: ceteri etiā laudēt
cupiāt: tueāṫ: ideoqꝫ isto opi vr̄o noī dicato vobis in scripto auctātē a vr̄o p̄oratu a vr̄oqꝫ po-
tentatu ꝓtectionē nō renuo: aliud tñ ⁊ quero ⁊ expecto qd̄ plurimū sum facturus: virtutis ⁊ de
uotōis ornatu polletis: quiqꝫ ad vr̄m veniūt aspectum oratores oīs germanie: intelligāt: vos
esse priorē oīm in religione xp̄iana maximū cuius amplitudo virtutis nec dici nec scribi potest
Si itaqꝫ hec opa in vr̄am tutelā accipitis ⁊ ꝓbasse videritis: vt lr̄e vr̄e cōtinēt: abesse nō pote
rit: quin a tam virtuoso laudatū priore laudandū q̄ꝫ ceteri oēs existimēt. Qua fretus cōfiden-
tia libētius imp̄ssionē operū suscepi. Ne aūt longius meis ineptijs vr̄am paternitatē suspēdā
finē facio ep̄le mee. Ceterū ego ꝓfiteor eximiū studiū meū v. p. in oī genere officij ꝙ ad hone-
statē spectabit: cui me ⁊ oīa mea recōmēdo ꝓ incremēto noīs vr̄i ꝓmpta dicata et exposita: re
q̄ verbo esse docebo. Ualete ex Nuremberga ⁊c.

Registrum

Tituli capitulorum quatuor librorum de imitatione christi.

Tituli capitulorum primi libri.

Capitulum primum. De imitatõe xpi z cõtẽptu omnium vanitatum mundi. fol. I.
Capitulum secundum. De humili sentire sui ipsius. folio. I
Cap'm terciũ. De doctrina veritatis. fol. I
Capitulum quartum. De prudẽtia in agendis. foli. II
Cap̃. V. De lectione sanctarum scripturarũ. folio II
Capitulũ sextum. De inordinatis affectionibus. fol. II
Cap'm. VII. De vana spe z elatione fugienda. folio. II
Cap̃. VIII. De cauenda inimici familiaritate. folio. II
Ca. nonũ. De obedientia z subiectione. II.
Capitulum decimũ. De cauenda superfluitate verborum. folio. II
Capitulum. XI. De pace acquirenda et zelo proficiendi. folio. II
Capitulũ duodecimũ. De vtilitate aduersitatis. folio. III
Capitulum. XIII. De temptationibus resistendis. folio. III
Capitulum. XIIII. De temerario iudicio vitando. folio. III
Capitulũ quindecimũ. De operibus ex charitate factis. folio. III
Capitulum sedecimum. De sufferentia defectuum aliorum. folio. III
Capitulum decimũseptimũ. De monastica vita. folio. IIII
Capitulum decimũoctauum. De exemplis sanctorum patrum. folio. IIII
Capitulum decimũnonũ. De exercitijs boni religiosi. folio. IIII
Capitulum vicesimũ. De amore solitudinis et silentij. folio. IIII
Capitulum vicesimũprimũ. De compunctione cordis. folio. V
Capitulum vicesimũscõm. De consideratione humane miserie. folio. V
Capitulum vicesimũtercium. De meditatione mortis. folio. V.
Capitulum vicesimumquartum. De iudicio penis peccatorum. Folio. VI.
Capitulum vicesimumquintum. De feruente emendatione totius vite nostre. fol. VI

Tituli capitulorum secundi libri.

Capitulum primum. De interna conuersatione. folio VII
Capitulum secũdũ. De humili submissioue sub prelati regimine. folio. VII.
Capitulum terciũm. De bono pacifico homine. folio VII
Capitulum quartum De pura mente et simplici intentione folio VIII
Capitulum quintum. De propria consideratione. folio. VIII
Capitulum sextum. De leticia bone conscientie. folio. VIII
Capitulum septimũ De amore iesu super omnia. folio. VIII
Capitulum octauuz. De familiaria amicitia iesu. folio VIII
Capitulum nonum. De carentia omnis solatij. folio. VIII
Capitulum decimum. De gratitudine p gratia dei. folio. IX
Cap̃. XI. De paucitate amatorum crucis iesu. fol. IX
Capitulum. XII. De regia via sancte crucis. fol. IX

Tituli capitulorum libri tercij.

Capitulum primum. De interna christi locutione ad animam fidelẽ. folio. X
Capitulum secundum Q; veritas intus loquitur sine crepitu verborum folio. X
Capitulum terciũm Q; verba dei cum humilitate sunt audienda et q multi ea nõ ponderant. folio. X
Capitulum quartum. Oratio ad implorãdũ deuotionis gratiam. folio. XI
Capitulum quintum Q; in veritate z humilitate coram deo cõuersandũ est. fol. XI
Capitulum sextum De mirabili effectu diuini amatoris folio. XI
Capitulum septimũ De pbatione veri amatoris folio. XI
Capitulum octauum De occultanda gratia sub humilitatis custodia folio. XII
Capitulum nonum De vili estimatione sub oculis dei folio XII
Capitulum decimum. Q; omnia ad deum sicut ad finem vltimũ sunt referẽda fo. XII
Capitulum vndecimũ Q; spreto mũdo dulce est seruire deo folio XII
Capitulum duodecimum Q; desideria cordis examinãda sunt z moderãda fo. XII
Capitulum tredecimum De informatiõe patiencie et luctamine aduersus concupiscẽtias. folio XIII
Capitulum quatuordecimum. De obedientia humilis subditi ad exemplũ ihesu christi. folio XIII
Capitulũ qndecimũ De occultis dei iudicijs psiderãdis ne extollamur in bonis. XIII.
Capitulum sedecimum. Qualiter scandũ sit ac dicendũ in oi re desiderabili fo. XIII.
Ca. XVII. Ofo p bsiplacito õi pficiẽdo XIII
Capitulum decimũoctauũ. Q; verũ solacium in solo deo est querendum folio XIII
Capitulum decimumnonum Q; solitudo in deo ponenda est folio XIII
Capitulum vicesimũ. Q; tẽporales miserie christi exemplo equanimiter sunt ferende. folio. XIIII
Capitulum vicesimumprimum De tolleratia iniuriarum et quis verus patiens probetur. folio. XIIII
Capitulum vicesimumsecundum. De confessione proprie infirmitatis et huius vite miserijs. folium XIIII
Capitulum vicesimumtercium Q; in deo super omnia bona et dona requiescendum est. folio XIIII
Capitulum vicesimumquartum De recordatione beneficiorũ dei multipliciũ. fo. XV
Capitulum vicesimumquintum De quatuor magnam importantibus pacem fol. XV
Capitulum vicesimumsextum. Oratio cõtra cogitationes malas folio XV
Capitulum vicesimumseptimum. Oratio p illũinatione mẽtis deuotissima fol. XV
Capitulum vicesimumoctauum. De cuitatione curiose inquisitionis sup alterius vita. XV
Capitulum vicesimumnonũ. In quibus firma pax cordis et verus pfectus consistit. folio XV
Capitulum tricesimum De eminentia libere mentis et q supplex oratio magis meretur q̃ lectio. XV
Capitulus tricesimumprimum. Q; priuatus amor a summo bono maxime retardat. folio XVI
Capitulum tricesimumsecundum Oratio p purgatione cordis et celesti sapientia. folio XVI
Capitulum tricesimumtercium. Contra linguas obtrectatorum folio XVI
Capitulum tricesimumquartum. Qualiter instante tribulatione. Deus inuocandus est et benedicendus folio XVI
Capitulum tricesimumquintum. De diuino petendo auxilio et confitentia recuperande gratie. folio XVI
Capitulum tricesimumsextum. De neglecto omnis creature vt creator possit inueniri. folio XVI
Capitulum tricesimumseptimum De abnegatione sui et abdicatione omnis cupiditatis. folio XVII
Capitulum tricesimumoctauum De instabilitate cordis et de intentione finali ad deum habenda folio XVII
Capitulum tricesimumnonum. Q; amanti sapit deus super omnia z in omnibus. folio XVII
Capitulum quadragesimum. Q; non est securitas a tentatõe in hac vita fol. XVII
Capitulum quadragesimumprimum Contra vana hominum iudicia. folio. XVII
Capitulum quadragesimumsecundum. De pura et integra resignatione sui ad obtinẽdum cordis libertatem folio XVIII
Capitulum quadragesimumtercium De bono regimine in externis et recursu ad deũ in periculis. folio XVIII
Capitulum quadragesimũquartum Q; homo non sit importunus in negocijs. folio XVIII
Capitulum quadragesimũquintum Q; homo nihil boni ex se habeat et de nullo gloriari potest. folio XVIII
Capitulum quadragesimumsextum De cõtẽptu ois tẽporalis honoris fol. XVIII
Capitulum quadragesimumseptimum. Q; pax nõ est ponẽda in hoib' fol. XVIII
Capitulum quadragesimũoctauum Contra vanã et secularẽ sciẽtiam. folio. XVIII
Capitulũ quadragesimũnonũ De nõ attrahẽdo sibi res exteriores. folio XVIII
Cap̃. quinq̃gesimũ Q; nõ est oibus credẽdũ et de facili lapsu verborum. folio XIX
Capitulum quinquagesimũprimum De confidentia in deo habenda quãdo insurgũt verborum iacula. folio XIX
Capit. quinq̃gesimũ scõm. Q; oi grauia pro eterna vita sunt toleranda. folio XIX

Registrum

Cap. LIII. De die eternitatis et huius vite angustijs. Folio. XIX.
Cap. LIIII. De desiderio eterne vite: quāta sint certantibus bona ꝓmissa. fol. XX.
Cap. LV. Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre. fol. XX
Cap. LVI. Q; hūilibus insistendū est opib⁹ cum deficitur a summis. fol. XX
Cap. LVII. Q; hō nō reputet se. cōsolatiōe dignū ſ magis ꝛberibus reum. fol. XX
Cap. LVIII. De gratia dei que nō miscetur terrena sapientibus. fol. XXI.
Capiť. LIX. De diuersis motibus nature et gratie. fol. XXI.
Cap. LX. De corruptione nature ꝛ efficatia gratie diuine. fol. XXI
Cap. LXI. Q; nosipsos abnegare et christū imitare debemus per crucem. fol. XXII
Cap. LXII. Q; homo nō sit nimis delectus quādo in aliq̄s labiť defectus. fol. XXII
Cap. LXIII. De altioribus rebus ꝛ occultis iudicijs dei non scrutandis. fol. XXII
Cap. LXIIII. Q; omnis spes ꝛ fiducia in solo deo est figenda. fol. XXIIII

Tituli capl'oꝝ quarti libri de imitatione xpi.

Deuota exhortatio ad sacram corporis xpi communionem. fol. XXIII
Capiť. I. Cum quanta reuerentia christus sit suscipiendus. fol. XXIII
Cap. II. Q; magna bonitas et charitas dei in sacramēto exhibeť homi. fol. XXIII
Ca. III. Q; vtile sit sepe cōicare. fo. XXIIII
Cap. IIII. Q; multa bona ꝓstantur deuote communicantibus. fol. XXIIII.
Cap. V. De dignitate sacramenti et statu sacerdotali. fol. XXIIII
Cap. VI. Interrogatio de exercitio ante cōmunionem. XXV
Cap. VII. De discussiōe ꝓprie ꝓscientie et emendationis ꝓpositō. fol. XXV
Capiť. VIII. De oblatione christi in cruce et ꝓpria resignatione. XXV
Cap. IX. Q; nos et omnia nostra deo debemus offerre et ꝓ oīb⁹ orare. fo. XXV
Capiť. X. Q; sacra cōmunio de facili non est relinquenda. fol. XXV
Cap. XI. Q; corpus christi et sacra scriptura maxime sint aīe fideli nēcaria. XXVI
Cap. XII. Q; magna diligentia se debeat cōmunicaturus xpō ꝓparare. fol. XXVI
Ca. XIII. Q; toto corde aīa deuota xpi vnionē in sacro affectare debet. fol. XXVI
Cap. XIIII. De quorūdam deuotoꝝ ardēti desiderio ad corpus christi. fol. XXVI
Cap. XV. Q; gratia deuotionis hūilitate et suipsius abnegatōe acquiriť. fo XXVII
Cap. XVI. Q; necessitates nras xpō aperire ꝛ ei⁹ gf̄az postulare debem⁹. fol. XXVII
Cap. XVII. De ardenti amore et vehementi affectu suscipiēdi christū. fol. XXVII.
Cap. XVIII. Q; hō nō sit curiosus scrutator sacri ſ hūilis: imitator xpi subdēdo sensuz suum sacre fidei. fol. XXVII

Finis Registri de imitatione christi.

Dulcissimi ac diui Thome de kempis viri pyssimi religiosissimiq; de imitatione xpi opus: qō falso apud vulgares Gersoni parisiensi cancellario inpingiť casta ac inteme rata dei genitrice fauente libell⁹ ꝑm⁹ incipit

Capitulum. I.

QVi sequiť me nō ambulat i tenebris sed habebit lumē vite dicit dñs Hec sūt verba xpi/ qb⁹ ammonemur quatin⁹ vitam ei⁹ et mores imitemur si velimus veraciter illuminari: ꝛ ab omni cecitate cordis liberari Summū igiť studiū nostrū sit in vita ihesu christi meditari. Doctrina xpi oēs doctrinas sctōz ꝓcellit/ ꝛ q̄ spiritū haberet absconditū. ibi mānā inueniret. Sed cōtigit q; multi ex frequēti auditu euāgelij pauū desiderium sentiūt: q; spiritū xpi non habēt. Qui aūt vult plene et sapide christi verba intelligere: oportet vt totā vitam suā illi studeat cōformare. Quid ꝓdest tibi alta ō trinitate disputare: si careas hūilitate/ vñ displiceas trinitati: Vere alta ẏba nō faciūt sanctū ꝛ iustū: sz ẏtuosa vita efficit deo charū. O pto magis sentire cōpunctionē q̄ scire ei⁹ diffinitionē. Si scires totā bibliā exterius ꝛ oīa philosophoꝝ dicta: quid totū prodesset sine charitate dei et gratia. Vanitas vanitatuz ꝛ oīa vanitas: ꝓter amare deū ꝛ illi soli seruire. Ista summa est sapientia/ ꝑ cōtemptum mundi tendere ad celestia regna. Vanitas igiť ē diuitias perituras querere: ꝛ in ill' sperare. Vanitas quoq; est honores ambire. ꝛ in altū se extollere. Vanitas est carnis desideria sequi: ꝛ illud desiderare vnde postmodū grauiť oportet puniri. Vanitas est lōgā vitā optare: et de bona vita parum curare. Vanitas est ꝑsentē vitā solū attendere: et q̄ futura sunt nō ꝓuidere. Vanitas est diligere q; cū omni celeritate transit: et illuc nō festinare vbi sempiternū gaudiū manet. Memento illius frequenter ꝓuerbij: q; nō satiatur oculus visu: nec auris impletur auditu. Stude ḡ cor tuū ab amore visibiliū abstrahere/ ꝛ ad iuisibilia te trāsferre Nā seqntes suā sensualitatē maculant conscientiam ꝛ ꝑdunt dei gratiam.

De humili sentire suipius. Cap. II.

OMnis homo naturaliter scire desiderat: sed sciētia sine timore dei quid importat: Melior est profecto humilis rusticus q̄ deo seruit: q̄ superbus pḥs qui se neglecto cursum celi considerat. Qui bene seipm cognoscit: sibipsi vilescit: nec laudib⁹ delectatur humanis. Si scirē oīa que in mūdo sūt: et nō essem in charitate/ quid me iuuaret cora deo: qui me iudicaturus ē ex facto. Quiescea nimio sciendi desiderio: q; magna ibi inueniť distractio et deceptio. Sciētes libēter volūt videri et sapientes dici. Multa ergo sunt que scire parū vel nihil anime ꝓsūt Et valde insipiens est qui aliis intendit q̄ his que saluti sue deseruiūt. Multa ẏba nō satiant aiam: sed bona vita refrigerat mentem: ꝛ pura cōscientia magnā ꝑstat ad deuz ꝓfidētiā. Quāto plus ꝛ meli⁹ scis: tāto grauius inde iudicaberis nisi sanctius vixeris. Noli ergo extolli de vlla arte vel sciētia: sed poti⁹ time de data tibi noticia. Si tibi videtur q; multa scis ꝛ satis bene intelligis: scito tū q; sunt multo plura q̄ nescis. Noli altum sapere: sz ignorātiā tuā magis fatere. Quid vis te alicui ꝑferre: cū plures doctiores te inueniant. ꝛ magis in lege periti: Si vis vtiliter aliquid scire et discere: ama nesciri ꝛ p nihilo reputari. Hec est altissima et vtilissima lectio: suipsi⁹ vera cognitio ꝛ despectio. De seipso nihil tenere/ et de alijs semp bñ ꝛ alte sentire: magna sapientia est ꝛ pfectio. Si videris aliquē apte peccare vl' aliq̄ grauia ꝑpetrare: nō dēs te tū meliorē estimare: q; nescis q̄diu possis in bono stare. Oēs fragiles sumus: sz tu neminē fragiliorē teipso tenebis.

De doctrina veritatis. Capi. III.

FElix quē veritas ꝑ se docet nō p figuras et voces trāseuntes/ sed sicuti se habet nostra opinio ꝛ nosť sensus sepe nos fallit: et modicuz videt. Quid ꝓdest magna cauillatio de occultis ꝛ obscuris rebus: de q̄bus nec arguemur in iudicio q; ignorauim⁹? Grādis insipientia q; negligctis vtilibus et necessarijs: vltro intēdimus curiosis et dānosis. Oculos habentes: non videmus. Et q̄d cure nobis de generibus ꝛ speciebus? Cui eternū verbū loquiť: a multis opinionib⁹ expediť: ex vno ẏbo oīa. ꝛ vnū loquūť oīa: ꝛ hoc est ꝓncipiū q̄d ꝛ loqťur nobis. Nemo sine illo ītelligit: aut recte iudicat. Cui oīa vnū sunt/ et oīa ad vnū trahit: ꝛ oīa in vno videt: pōt stabilis corde eē et i deo pacificus ꝑmanere. O veritas deus fac me vnū tecū in charitate ꝓpetua. Tedet

me sepe multa legere et audire. In te ē totū qđ volo ꝛ desidero. Taceant oēs doctores: sileant vniuerse creature in cōspectu tuo: tu mihi loquere solus. Quāto aliquis magis vnitus sibi et interius mollificatus fuerit: tanto plura ꝛ altiora sine labore intelligit: q; desup lumē intelligētie accipit. Purus simplex ꝛ stabilis spūs: in multis opibus nō dissipaꝝ: q; oia ad dei honorem operaꝝ: ꝛ in se occiosus ab oi ꝓpria exquisitione esse nittiꝝ Quis te magis impedit et molestat: q̄ tua immortificata affectio cordis. Bonus ꝛ deuotus homo opa sua prius intus disponit: que foris agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria viciose inclinatiōis: sed ipse inflectit ea ad arbitriū recte rōnis. Quis habet fortius certamen. q̄ qui nitiꝝ vincere seipm. Et hoc deberet esse negociū nrm: vincere videlicet seipm: ꝛ quotidie seipso fortiorem fieri: atq; in melius aliqđ ꝓficere. O is pfectio in hac vita: quandā impfectionē sibi habet annexam: ꝛ ois speculatio nra quadam caligine non caret. Humilis tui cognitio: certior via est ad deū: q̄ ꝓfunde scientie inquisitio. Non est culpāda sciētia aut quelibet simplex rei noticia: que bona ē in se cōsiderata ꝛ a deo ordinata: sed preferēda est semp bona cōscientia: ꝛ virtuosa vita. Quia ꝥo plures magis student scire q̄ bene viuere: ideo sepe errant: ꝛ pene nullū vel modicū fructū ferunt. O si tantā adhiberēt diligentiam ad extirpāda vicia ꝛ virtutes inserendas: sicuti ad mouēdas questiones: non fierent tanta mala ꝛ scādala in ppło. nec tanta dissolutio in cenobijs. Certe aduenīte die iudicij nō quereꝝ a nobis qđ legimus. ℔ qđ fecimus: nec q̄ bene diximus. sed q̄ religiose viximus. Dic mihi vbi sunt modo oēs illi dñi ꝛ magistri: q̄s bene nouisti. duz adhuc viuerent ꝛ in studijs florerent. Jam eorū p̄bendas alij possidēt: ꝛ nescio vtrū de eis recogitāt. In vita sua aliqđ videbāt: ꝛ modo de illis taceꝝ. O q̄cito transit gloria mūdi. Utinā vita eor. scie ipsor. ꝓcordasset: tūc bñ studuissent ꝛ legissent. Quā mlti peūt p vanā sciam in h̄ seculo: q̄ parū curāt de dei seruitio. Et q; magis eligūt magni esse q̄ hūiles iō euanescūt i cogitatōib⁹ suis. Vere magn⁹ est: q̄ magnā hz charitatē. Vere magn⁹ ē q̄ in se paruus est: ꝛ p nihilo omne culmē honoris ducit. Vere ꝓdens est qui oia terrena arbitraturꝝ vt stercora: vt xp̄m lucrifaciat. Et vere bñ doctus est: q̄ dei voluntatē facit: ꝛ suam voluntatem relinquit.

De prudētia in agēdis. Cap. IIII.

Non est credēdū oi verbo nec instinctui ℔ caute ꝛ longanimiꝝ res est fm deū ponderāda. Proh dolor sepe malū facilius q̄ bonuz de alio crediꝝ ꝛ dꝛ. ita infirmi sumus. Sed pfecti viri nō facile credunt oi enarrāti: q; sciunt infirmitatē hūanā ad malū ꝓcliuā: ꝛ in verbis satis labilez. Magna sapla est nō esse p̄cipitē in agēdis: nec ptinaciter in ꝓprijs sensibus stare. Ad hanc etiaz ptinet: non q̄buslibet hoīm verbis credere: nec audita vel credita mox ad aliorū aures effundere. Cum sapiēte ꝛ cōscientioso viro ꝓsiliū habe: ꝛ quere potius a meliore instrui quā tuas adinuētiones sequi. Bona vita facit hoīem sapientē fm deū: ꝛ exptū in multis. Quāto q̄s in se humilior fuerit ꝛ deo subiectior: tanto in oibus erit sapiētior ꝛ pacatior.

De lectiōe sc̄arum scripturarū. Cap. V.

Veritas est in scripturis sctis quereda: nō eloquētia. Ois scriptura sacra eo spū debet legi: q̄ facta ē. Quere potius debemus vtilitatē in scripturis q̄ subtilitatē sermonis. Jta libēter deuotos ꝛ simplices libros legere debemus: sicut altos ꝛ ꝓfundos. Nō te offendat auctas scribentis: vtrū parue vel magne lfature fuerit sed amor pure veritatis te trahat ad legendū. Non queras q̄s hoc dixerit: sed quid dicaꝝ attēde. Hoīes transeūt: sed veritas dñi manet in eternū. Sine ꝓsonarū acceptōe varijs modis loquiꝝ nobis de⁹. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectōe scripturarū: cū volumus intelligere ꝛ discutere: vbi simpliciter esset transeundū. Si vis ꝓfectū haurire: lege humiliter simpliciter ꝛ fideliter: nec vn q̄ velis habere nomen scie. Interroga libenter ꝛ audi tacens verba sc̄or: nec displiceāt tibi pabole seniorū: sine causa eīm nō ꝓferūt.

De inordinatis affectōib⁹. Cap. VI.

Quandocū q̄ hō aliquid inordinate appetit: statim in se inq̄etus fit. Subbus ꝛ auarus nūq̄ quiescūt. Pauper: ꝛ hūilis spū in multitudine pacis cōuersanꝝ. Homo qui necdū ꝓfecte in se mortuus est: cito tentaꝝ ꝛ vincīꝝ in paruis et vilibus rebus. Infirmus spū q̄dāmodo adhuc carnalis ꝛ ad sensibilia inclinat⁹ difficule se p̄t a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristiciā cū se subtrahit: leuiter etiā indignaꝝ si q̄s ei resistit. Si aūt ꝓsecutus fuerit qđ ꝓcupiscit: statim ex reatu cō-

sciētie grauaꝝ: q; secutus est passionē suaz q̄ nihil iuuat ad pacē quā quesiuit. Resistēdo igiꝝ passionib⁹ inueniꝝ vera pax cordis: nō aūt seruiendo eis. Nō est ergo pax in corde hois carnalis: non in homine exteriorib⁹ dedito: sed in feruido spirituali.

De vana spe ꝛ electiōe fugiēda. Cap. VII.

Vanus est qui spem suā ponit in hoibus aut in creaturis. Non te pudeat alijs seruire amore iesu xp̄i ꝛ pauperem in hoc seculo videri. Non stes super teipsum sed in deo spem tuam cōstitue. Fac qđ in te est: ꝛ deus aderit bone volūtati tue Non confidas in tua scientia: vel cuiuscq̄z astutia viuentis sed magis in dei gratia: qui adiuuat humiles: ꝛ de se p̄sumentes humiliat. Ne glorieris in diuitijs si adsunt: nec in amicis quia potētes sunt: sed in deo qui oia p̄stat: ꝛ seipsum sup omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine vel pulcritudine corporis: que modica infirmitate corrumpiꝝ et defedaꝝ. Non placeas tibipsi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas deo cuius est totum quicqđ boni naturaliter habueris. Non te reputes alijs meliorē ne forte coram deo deterior habearis: qui scit qđ est in hoīe. Non supbias de opibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei q̄z hoīm: cui sepe displicet qđ hoibus placet. Si aliquid boni habueris: crede de alijs meliora: vt humilitatē cōserues. Non nocet si omnibus te supponas: nocet autē plurimū si vel vni te preponas. Jugis pax cū humili: in corde autē supbi zelus ꝛ indignatio frequens.

De cauēda nimia familiaritate. Cap. VIII.

Non omni homini reuelles cor tuū: sed cum sapiente ꝛ timente deū age causaz tuā. Cum iuuenibus ꝛ extraneis rarus esto. Cum diuitibus noli blandiri: ꝛ coram magnatis nō libenter appareas Cum humilibus ꝛ simplicibus: cū deuotis ꝛ moligeratis sociare: ꝛ que edificatiōis sunt ptracta. Non sis familiaris alicui mulieri: ℔ in cōmuni oēs bonas mulieres deo cōmenda. Soli deo ꝛ angelis eius opta familiaris esse: ꝛ hoīm noticiā deuita. Charitas habēda est ad omnes: sed familiaritas non expedit. Quandoq̄ accidit vt p̄sona ignota ex bona fama luceat: cuius tū p̄sentia oculos intuentium obfuscat. Putamus aliq̄n alijs placere ex cōiunctione nostra: et incipimus magis displicere ex morū iprobitate i nob cōsiderata.

De obediētia ꝛ subiectōe. Ca. IX.

Valde magnū est in obedientia stare sub ꝓlato viuere: ꝛ sui iuris nō esse. Multo tutius est stare in subiectōe. q̄z in ꝓlatura. Multi sunt sub obediētia magis ex necessitate q̄z ex charitate: ꝛ illi penā habent ꝛ leuiter murmurant: nec libertatem mētis acquirēt. nisi ex toto corde ꝓpter deū se subijciant. Curre hic vel ibi: nō inuenies quietē nisi in humili subiectione sub ꝓlati regimine. Imaginatio locorū ꝛ mutatio multos fefellit. Verū est q̄ vnusquisq̄ libenter agit ꝓ sensu suo: ꝛ inclinaꝝ ad eos magis q̄ secum sentiūt. Sed si deus est inter nos. ne cesse est vt relinquamus etiā qđq̄ nr̄m sentire ꝓpter bonū pacis. Quis est ita sapiens qui omnia plene scire pōt? Ergo noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiā libēter aliorū sensum audire. Si bonū est tuū sentire. ꝛ hoc ipm ꝓpter deū dimittis ꝛ alium sequeris. magis exinde ꝓficies. Audiui enim sepe. securius esse audire ꝛ accipere consilium q̄z dare. Potest eīm cōtingere vt bonum sit vnius cuiusq̄ sentire. sed nolle alijs acquiescere cū id ratio aut causa postulat signuz est superbie ꝛ pertinatie.

De cauenda supfluitate verborū. Cap. X.

Caueas tumultū hoīm quātū potes multū eīm impedit tractatus secularium gestorū etiā si simplici intentione ꝓferaꝝ. Cito eīm inquinamur vanitate ꝛ captiuamur. Vellē me pluries tacuisse ꝛ inter hoīes nō fuisse. Sed q̄re tam libēter loq̄mur ꝛ inuicē fabulamur. cū tū raro sine lesione conscie ad silentiū redimus? Jdeo tam libēter loq̄mur. q; ꝓ mutuas locutōes ab inuicē cōsolari querimus. ꝛ cor diuersis cogitationibus fatigatū optamus releuare. Et multū libēter de his q̄ multū diligimus vel cupimus: vel q̄ nobis contraria sentimus: libet loqui ꝛ cogitare. Sed ꝓhdolor sepe inaniter ꝛ frustra. Nam hec exterior cōsolatio interioris ꝛ diuine cōsolatōis nō modicū detrimentū est. Jdeo vigilandū est et orandū ne tēpus ociose transeat. Si loqui licet ꝛ expedit: q̄ edificabilia sūt loq̄re. Malus vsus et negligentia ꝓfectus nr̄i multum facit ad incustodiā oris nr̄i. Juuat tū nō parū ad ꝓfectū spūalē deuota spūalū rerum collatio maxie vbi pares aio ꝛ spū in deo sibi sociāꝝ.

De pace acq̄renda ꝛ zelo ꝓficiēdi. Cap. XI.

Oltā possemus pacē hre. si nō vellemus nos cū aliorū dictis et factis q̄ ad nr̄am curā nō spectāt occupare.

Quõ pt ille diu in pace manere q̃ alienis cu-
ris ſe intmiſcet q̃ occaſiones foꝛinſecus q̃rit:
qui parũ vel raro ſe intrinſecꝰ colligit. Bea
ti ſimplices, quoniã multã pacem habebunt.
Quare quidã ſctoꝝ tã pfecti ⁊ contẽplatiui
fuerũt. Quia oĩno ſeipſos moꝛtificare ab oĩ
bus terrenis deſiderijs ſtuduerũt ⁊ ideo totis
medullis coꝛdis deo inherere atqꝫ libere ſibi
vacare potuerũt. Nos quidẽ nimiũ occupa
mur ꝓprijs paſſionibꝰ, ⁊ de trãſitoꝛijs nimis
ſollicitamur. Raro etiã vnũ viciuꝫ perfecte
vincimus. et ad q̃tidianũ pfectũ nõ accendi-
mur: iõ frigidi et tepidi remanemus. Si eſſe
mus nobis ipſis perfecte moꝛtui: et interius
minime ĩplicati tũc poſſemus etiã diuina ſa
pere ⁊ de celeſti contẽplatiõe aliquid expiri.
Totũ ⁊ maximũ impedimẽtũ eſt qꝛ nõ ſumꝰ
a paſſionibꝰ ⁊ cõcupiſcẽtijs liberi: nec pfectã
ſctoꝝ viam conamur ingredi. Quãdo etiaꝫ
modicũ aduũſitatis occurrit: nimis cito deijci-
mur: et ad humanas cõſolationes conuerti-
mur. Si niteremur ſicͭ viri foꝛtes ſtare ĩ pꝛe-
lio, pfecte auxiliũ dñi videremus ſuper nos
de celo. Ipſe eĩ certantes ⁊ de gratia ſua ſpe
rãtes paratus eſt adiuuare: qui nobis certã-
di occaſiones pꝛocurat: vt vincamus. Si tñ
in iſtis exterioꝛibus obſuãtijs pfectũ religio
nis ponimꝰ: cito finẽ habebit deuotio noſtra
Sed ad radicẽ ſecurim ponamꝰ: vt purgati
a paſſionibus pacificã mentẽ poſſideamus.
Si oĩ anno vnũ viciũ extirparemꝰ cito viri
perfecti efficeremur. Sed mõ ecõtrario ſepe
ſentimus vt melioꝛes ⁊ puriores in initio cõ
uerſionis nos fuiſſe inueniamꝰ: q̃ꝫ poſt mul-
tos annos pfeſſionis. Feruoꝛ et pfectus nr̃
quotidie deberet creſcere ß nunc pꝛo magno
videtur. ſi quis pꝛimi feruoꝛis partẽ poſſit re-
tinere. Si modicã violẽtiã faceremus in pꝛin-
cipio tunc poſtea cuncta poſſemꝰ facere cum
leuitate et gaudio. Graue eſt aſſueta dimitte
re: ß grauius eſt contra ꝓpꝛiam voluntatem
ire. Sed ſi nõ vincis parua ⁊ leuia, qñ ſupabis
difficilioꝛa. Reſiſte in pꝛincipio inclinationi
tue ⁊ malã deſiſte conſuetudinẽ ne forte pau
latim ad maioꝛẽ te ducat difficilitatem. O ſi
aduerteres quantã tibi pacem et alijs leticiã
faceres. teipſum bene habendo: puto ꝙ ſoli-
citioꝛ eſſes ad ſpiritualem pꝛofectum.

De vtilitate aduerſitatis. Cap. XII.

[B]onum eſt nobis ꝙ aliqñ habemꝰ ali
q̃s grauitates ⁊ ꝯtrarietates qꝛ ſepe ho
minẽ ad coꝛ reuocãt q̃tenꝰ ſe ĩ exilio
eẽ cognoſcat nec ſpem ſuã in aliqua re mũdi
ponat. Bonũ eſt ꝙ patiamur qñqꝫ cõtradi-
ctoꝛes ⁊ ꝙ male et impfecte de nobis ſentiat
etiã ſi bene agimus ⁊ intẽdimꝰ. Iſta ſepe iu-
uant ad humilitatẽ. et a vana gloꝛia nos de
fendunt. Tunc enĩ melius interioꝛẽ teſtẽ deũ
querimꝰ: qñ foꝛis vilipẽdimur ab hoĩbus: ⁊
nõ bñ nob credit. Iõ deberet ſe hõ in deo to
talit firmare vt nõ eſſet ei neceẽ multas cõſola-
tiões q̃rere. Cũ hõ bone volũtatis tribulat
vl tẽtat aut mal cogitatõibꝰ affligit tũc deũ
ſibi magis neceſſariũ ĩtelligit ſine quo nihil
boni ſe poſſe depꝛehẽdit. Tũc etiã triſtat. ge
mit ⁊ oꝛat ꝓ miſerijs q̃s patit. Tũc tedet eũ
diutiꝰ viuere. moꝛtẽ optat inuenire vt poſſit
diſſolui ⁊ cũ xp̃o eſſe. Tũc etiã bene aduertit
perfectam ſecuritatẽ ⁊ plenam pacem in mũ-
do non poſſe conſtare.

De tentationibus reſiſtẽtis. Cap. XIII.

[Q]Uamdiu in mũdo viuimꝰ ſine tribu
latiõe et tentatõe eſſe nõ poſſumus.
Uñ in iob ſcriptuꝫ eſt. Tentatio eſt
vita hoĩs ſup terraꝫ. Ideo vnuſq̃ſqꝫ ſolicitꝰ
eſſe deberet circa tentationes ſuas ⁊ vigilare
in oꝛationibꝰ ne dyabolus locũ inueniret de-
cipiendi qui nunq̃ꝫ doꝛmitat: ß circuit q̃rens
quem deuoꝛet. Nemo tã pfectus eſt et ſctũs
qui non habeat aliqñ tentatiões et plene eis
carere nõ poſſumꝰ. Sunt tñ tentatões hoĩ
ſepe valde vtiles. licet moleſte ſint ⁊ graues:
quia in illis hõ hũiliatur purgat ⁊ eruditur.
Omnes ſancti ꝑ multas tribulatiões et ten-
tatiões trãſierũt ⁊ pfecerũt. Et qui bene ten
tationes ſuſtinere nequiuerunt repꝛobi facti
ſunt ⁊ defecerunt. Nõ eſt aliq̃s oꝛdo tam ſan
ctus nec locus tam ſecretus, vbi nõ ſint ten-
tationes vel aduerſitates. Non eſt hõ ſecurꝰ
a tentationibꝰ totaliter q̃ꝫdiu vixerit: quia in
nobis eſt vñ tẽtamur ex q̃ in cõcupiſcẽtia na-
ti ſumꝰ. Una tentatione ſeu tribulatiõe rece
dente alia ſupuenit: et ſp aliq̃d ad paciendũ
habebimꝰ. Nam bonũ felicitatis nr̃e pdidi-
mus. Multi querunt tẽtatiões fugere. ⁊ gra
uius incidunt in eas. Per ſolã fugã nõ poſſu
mus vincere. ß per patiẽtiã et verã hũilitatẽ
oĩbus hoſtibꝰ efficimur foꝛtioꝛes. Qui tan-
tũmõ exteriꝰ declinat nec radicẽ euellit, parꝝ
pficiet: imo citiꝰ ad eũ tẽtatões redĩet ⁊ peiꝰ
ſentiet. Paulatim ⁊ ꝑ paciẽtiã cũ lõganimi-
tate deo iuuãte meliꝰ ſupabis. q̃ꝫ cuꝫ duricia
⁊ impoꝛtunitate ꝓpꝛia. Sepiꝰ accipe cõſiliũ
in tentatione. ⁊ cũ tẽtato noli duriter agere:
ß cõſolationẽ ingere. ſicut tibi optares fieri.
Initiũ oĩm malarũ tẽtationũ incõſtãtia ani-

mi ⁊ parua ad deũ cõfidentia: qꝛ ſicut nauis
ſine gubernaculo hincinde a fluctibꝰ impellit
ita hõ remiſſus ⁊ ſuum ꝓpoſitũ deſerens va
rie tentat. Ignis pbat ferrũ: ⁊ tẽtatio hoĩem
iuſtũ. Neſcimus ſepe q̃d poſſumꝰ ß tentatio
apit q̃d ſumꝰ. Uigilandũ eſt tñ pcipue circa
initiũ tentationis qꝛ tũc facilius hoſtis vin-
cit: ſi oſtiuꝫ mentis nullatenꝰ intrare ſinit: ß
extra limen ſtatim vt pulſauerit. illi obuiat.
Uñ quidã dixit Pꝛincipijs obſta ſero medici
na parat. Cũ mala ꝑ lõgas ꝯualuere moras
Nam pꝛimo occurrit menti ſimplex cogitatio
deinde foꝛtis imaginatõ poſtea delectatio ⁊
motus prauus et aſſenſio. Sicqꝫ paulatĩ in-
greditͭ hoſtis malignus ex toto. dũ illi nõ re
ſiſtitur in pꝛincipio. Et quanto diutius q̃s ad
reſiſtendũ toꝛpuerit: tanto in ſe q̃tidie debili
oꝛ fit. ⁊ hoſtis ꝯ eũ potentioꝛ. Quidã in pꝛinci
pio ꝯuerſionis ſue grauioꝛes tentatões pati
untur: quidã aũt in fine: quidã ꝟo quaſi per
totã vitã ſuã male habent. Nõnulli ſatis le-
uiter tentant ſm diuine oꝛdinatiõis ſapiam
⁊ equitatẽ qui ſtatũ ⁊ merita hoĩm penſat: et
cũcta ad electoꝝ ſuoꝝ ſalutẽ pꝛeoꝛdinat. Iõ
non debemꝰ deſperare cũ tentamur. ß eo fer-
uentius deũ exoꝛare q̃tenus nos in oĩ tribu-
latione dignet adiuuare: qui vtiqꝫ ſm dictũ
pauli talem faciet cuꝫ tentatione ꝓuentũ vt
poſſumus ſuſtinere. Humiliemꝰ ergo aĩas
nr̃as ſub manu dei in oĩ tentatione ⁊ tribula
tione: qꝛ humiles ſpiritu ſaluabit ⁊ exaltabit
In tentatiõibꝰ ⁊ tribulatõibus pbat homo
quãtũ pꝛofecit ⁊ ibi maius meritũ exiſtit ⁊ vir
tus melius pateſcit. Nec magnũ eſt ſi hõ de
uotus ſit ⁊ feruidꝰ cuꝫ grauitatẽ non ſentit: ß
ſi tẽpoꝛe aduerſitatis patiẽter ſe ſuſtinet ſpes
magni pfectus erit. Quidã a magnis tenta
tiõibus cuſtodiunt ⁊ in paruis q̃tidianis ſe-
pe vincunt. vt hũiliati nũq̃ꝫ de ſeipſis in ma
gnis ꝯfidant, qui in tã modicis ĩfirmantur.

De temerario iudicio vitãdo. Ca. XIIII.

[A]D te ipſum oculos reflecte. et alioꝝ
facta caueas iudicare. In iudicãdo
alios hõ fruſtra laboꝛat ſepius errat
et leuiter peccat. Seipſum ꝟo iudicãdo ⁊ di
ſcutiendo ſp fructuoſe laboꝛat. Sicut nobis
res coꝛdi ẽ. ſic de ea frequẽter iudicamꝰ. Nã
verũ iudiciũ pꝛopter piuatũ amoꝛẽ faciliter
perdimꝰ ſi deus ſp eſſet pura intentio noſtri
deſiderij. nõ tã faciliter turbaremur ꝓ reſiſtẽ
tia ſenſus noſtri. Sed ſepe aliq̃d ab intra la
tet. vel etiã ab extra cõcurrit q̃d nos etiã pa-
riter trahit. Multi occulte ſeipſos q̃rũt in re
bus quas agunt ⁊ neſciũt. Uident etiã ĩ bo
na pace ſtare: qñ res ꝓ eoꝝ velle fiunt ⁊ ſenti
re. Si aũt aliter fit q̃ꝫ cupiunt. cito mouent ⁊
triſtes fiunt. Pꝛopt diuerſitatẽ ſenſuũ ⁊ opi-
nionũ. ſatis frequẽter oꝛiuntur diſſenſiones
inter amicos ⁊ ciues. inter religioſos ⁊ deuo
tos. Antiqua ꝯſuetudo difficulter relinquit
⁊ vltra ꝓpꝛiũ videre nemo libent ducit. Si
rõni tue magis imiteris vel induſtrie q̃ꝫ ꝟtu
ti ſubiectiue ieſu xp̃i: raro ⁊ tarde eris hõ illu
minatus qꝛ deus vult nos ſibi pfecte ſubijci.
⁊ oẽm rõnem ꝑ inflamatũ amoꝛẽ trãſcẽdere.

De operibꝰ ex charitate factis. Ca. XV.

[P]Ro nulla re mundi ⁊ ꝓ nullius hoĩs
dilectione aliq̃d malũ eſt faciendũ ß
ꝓ vtilitate tñ indigẽtis opus bonuꝫ
aliqñ intmittendũ eſt aut etiã ꝓ melioꝛi mu-
tandũ: hoc enĩ facto, opus bonũ nõ deſerit.
ß in melius cõmutat. Sine charitate opꝰ ex
ternũ nihil pdeſt. q̃cq̃d aut ex charitate agit
quãtũcunqꝫ etiã paruũ ſit ⁊ deſpectũ. totum
efficit fructuoſũ. Magis ſiquidẽ deus pẽſat
ex q̃nto q̃s agit: q̃ꝫ quãtũ q̃s facit. Multũ fa
cit qui multũ diligit. Multũ facit q̃ rem be-
ne facit. Bñ facit q̃ magis cõitati q̃ꝫ ſue volũ
tati ſeruit. Sepe videt eſſe charitas: ⁊ ẽ ma-
gis carnalitas: qꝛ carnalis inclinatio. ꝓpꝛia
voluntas ſpes retributõis. affectus cõmodi
tatis raro abeſſe volunt. Qui verã ⁊ pfectã
charitatẽ habet: in nulla re ſeipſum querit: ß
dei ſolũmodo gloꝛiã in oĩbus fieri deſiderat
Nulli etiaꝫ inuidet: qꝛ nullũ piuatũ gaudiũ
amat nec in ſeipſo vult gaudere. ß in deo ſup
oĩa bona optat beatificari. Nemini aliq̃d
boni attribuit: ß totaliter ad deũ refert a quo
fontaliter oĩa pcedunt: in q̃ finaliter oẽs ſcti
fruibilit q̃eſcũt. O q̃ ſcĩtillã hret ꝟe charitatis
pfecto oĩa trena ſentiret plene foꝛe vanitatis.

De ſufferentia defectuũ alioꝝ. Cap. XVI

[Q]Ue homo in ſe vel in alijs emẽdare
non valet debet patient ſuſtinere, do
nec d̃s aliter oꝛdinet. Cogita qꝛ foꝛ-
te ſic melius eſt ꝓ tua pꝛobatiõe ⁊ patiẽtia. ſi
ne qua nõ ſunt multũ põderãda merita nr̃a
Debes tñ ꝓ talibꝰ ĩpedimẽtis ſupplicare. vt
deus tibi dignet ſubuenire ⁊ poſſis benigne
poꝛtare. Si q̃s ſemel aut bis admonitus nõ
acq̃eſcit noli cũ eo ꝯtẽdere: ß totũ deo cõmit-
te vt fiat voluntas eiꝰ ⁊ honoꝛ in oĩbus ſuis
ſuis: q̃ ſcit bñ mala in bonũ ꝯuertere. Stude
patiens eẽ in tollerãdo alioꝝ defectꝰ ⁊ q̃leſ-
cunqꝫ infirmitates: qꝛ ⁊ tu multa habes q̃ ab
alijs opoꝛtet tolerari. Si nõ potes te talẽ fa

cere qualem vis quomõ poteris aliũ habere
ad tuũ bñplacitũ? Libenter habemus alios
perfectos: ⁊ tñ ꝓprios non emẽdamus defe-
ctus. Volumꝰ ꝙ alij stricte corrigant: et ipsi
corrigi nolumꝰ. Displicet larga alioꝝ licẽtia
⁊ tñ nob̃ nolumꝰ negari qđ petimꝰ. Alios re
strigi ꝑ statuta volumꝰ: ⁊ ipsi nullatenus pa
timur am plius cohiberi. Sic g̊ patz q̃ꝫ caro
ꝓximũ sic nosipõs pensamus. Si essent oẽs
ꝑfecti: quid tũc haberemꝰ ab alijs ꝓ deo pa
ti. Nunc aũt deus sic ordinauit: vt discamꝰ
alter alterius onera portare: q: nemo sine de
fectu nemo sine onere: nemo sibi sufficiẽs ne
mo sibi satꝭ sapiẽs: ꝭ oportet nos inuicẽ por-
tare: inuicem cõsolari ꝑiter adiuuare instrue
re ⁊ admonere. Quãte aũt virtutis q̃sq̃ fue
rit melius patet occasione aduersitatis. Oc
casiones nãq̃ hominem fragilẽ non faciunt
sed qualis sit ostendunt.

De monastica vita. Capitulũ. XVII.

O portet vt discas teipsum in multis
frãgere. si vis pacẽ ⁊ ↄcordiã cũ alijs
tenere. Nõ est paruũ in monasterijs
vel in cõgregatione hitare. ⁊ ibi sine querela
cõuersari. ⁊ vsq̃ ad mortẽ fidelis ꝑseuerare.
Btũs quidẽ q̃ ibi bñ vixit: ⁊ feliciter cõsũma
uit. Si vis debite stare et proficere teneas te
tanq̃ exulẽ et peregrinũ sup terrã. Oportet
te stultũ fieri ꝓpter xp̃m. Si vis religiosam
ducere vitã. Habitus ⁊ tonsura modicũ ꝓfe
runt: ꝭ mutatio morũ et integra mortificatio
passionũ verũ faciunt religiosuꝫ. Qui aliud
q̃rit q̃ꝫ q̃re deũ ⁊ aĩe sue salutẽ. nõ inueniet
nisi tribulationẽ ⁊ dolorẽ. Nõ põt etiam diu
stare pacificus: q̃ nõ nitit̃ esse minimꝰ ⁊ oĩbꝰ
subiectus. Ad seruiendũ venisti: nõ ad regẽ
dũ. Ad paciendũ ⁊ laborandũ scias te voca
tũ: nõ ad ociãdũ vel fabulandũ. Hic g̊ ꝓbãt̃
hoĩes sic̃ aurũ in fornace. Hic nẽo p̃t stare: ni
si ex toto corde se voluerit ꝓpt̃ deũ hũiliare.

De exemplis sctõꝝ patrũ. Ca. XVIII.

I ntuere sctõꝝ patrũ feruida exẽpla
in q̃bus vera ꝑfectio refulsit ⁊ religio
⁊ videbis q̃ꝫ modicũ sit et pene nihil
quod nos agimꝰ. Heu q̃d est vita nr̃a si illis
fuerit cõparata? Sãcti ⁊ amici xp̃i dñõ fuie-
runt in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: in la
bore ⁊ fatigatõe: in vigilijs ⁊ ieiunijs: in orõ
nibus ⁊ sctis meditationibꝰ: in ꝑsecutionibꝰ
⁊ opprobrijs multis. O q̃ꝫ multas ⁊ graues
tribulatiões passi sunt apl̃i: martyres: ↄfesso
res: v̾gines: ⁊ reliqui oẽs: qui xp̃i vestigia vo
luerunt sequi. Nam aĩas suas in hoc mũdo
oderunt: vt in eternã vitã eas possiderũt. O q̃ꝫ
strictã ⁊ abdicatã vitã sctĩ patres in heremo
duxerunt: q̃ꝫ longas ⁊ graues tentatões ꝑtu
lerũt: q̃ꝫ freq̃ẽter ab inimico vexati sunt: q̃ꝫ
crebras ⁊ feruidas orones deo obtulerũt q̃ꝫ
rigidas abstinẽtias peregerũt: q̃ꝫ magnũ ze-
lum ⁊ feruorẽ ad spũale ꝓfectũ habuerũt: q̃ꝫ
forte bellũ aduersus edomationẽ vicioꝝ gesͥ
serunt q̃ꝫ puram ⁊ rectam intentionẽ. ad deũ
tenuerũt. Per diẽ laborabãt ⁊ noctibꝰ orõni
diuine vacabant. quãq̃ꝫ laborãdo ab orone
mentali minime cessarent. Oẽ tẽpus vtiliter
expendebãt: oĩs hora ad vacandũ deo bre-
uis videbat̃: ⁊ pre magna dulcedĩe cõtẽpla-
tionis etiã obliuioni tradebat̃ necessitas cor
poralis refectiõis. Oĩbus diuitijs. dignitati
bus honoribꝰ. amicis ⁊ cognatis renuncia-
bãt: nil de mũdo hr̃e cupiebãt: vix necessaria
vite sumebant: corꝑi seruire etiã ĩ necessitate
dolebant paupes igitur erãt rebus terrenis
ꝭ diuites valde in gr̃a ⁊ v̾tutibus. Foris ege
bant ꝭ intus gratia ⁊ ↄsolatione diuina refi-
ciebant̃. Mũdo erant alieni: ꝭ deo ꝓximi ac
familiares amici. Sibipĩs videbãt̃ tãq̃ꝫ ni-
hili ⁊ huic mđo despecti ꝭ erãt in ocul' dĩ pre
ciosi ⁊ electi. In vera hũilitate stabant in sim
plici obediẽtia viuebant. in charitate ⁊ patiẽ
tia ambulabãt. ⁊ ideo q̃tidie in spũ ꝓficiebãt
⁊ magnã apud deũ gratiã obtinebant. Dati
sunt in exemplũ oĩbus religiosꝭ: ⁊ plus ꝓuo-
care nos debẽt ad bñ ꝓficiendũ. q̃ꝫ tepidorũ
nũerus ad relaxandũ. O quantꝰ feruor oĩm
religiosoꝝ in ꝑ̇ncipio sue sctẽ institutõis fuit
O quanta deuotio orõnis: quãta emulatio
virtutis. q̃ꝫ magna disciplina viguit: quãta
reuerẽtia ⁊ obedientia sub regula magistri in
oĩbus effloruit. Testant̃ adhuc vestigia de-
relicta ꝙ vere viri sancti ⁊ ꝑfecti fuerunt: qui
tam strenue militãtes mđm suppeditauerũt
Jam magnꝰ putat̃ si q̃s trãsgressor nõ fuerit
si q̃s quod accepit cum patiẽtia tolerare po-
tuerit. Ab tẽporis ⁊ negligẽtia statꝰ nr̃i: ꝙ tã
cito declinamꝰ. a p̃̇stino feruore: ⁊ iã tedet vi
uere pre lassitudine ⁊ tepore. Utinã in te pe-
nitus non dormitet profectus virtutum: qui
multa sepius exempla vidisti deuotorum.

De exercitijs boni religiosi. Cap. XIX.

V ita boni religiosi oĩbus virtutibus
pollere debet vt sit talis interiꝰ: qua
lis videtur hoĩbus exterius. Et me-
rito multo plus debet esse intus: q̃ꝫ qđ cer-
nitur foris: quia inspector noster ẽ deus quẽ
sũmopere reuereri debemꝰ vbicũq̃ fuerimus:

⁊ tãq̃ angeli in cõspectu eius mđi incedere.
Oĩ die renouare debemꝰ ꝓpositũ nr̃m et ad
feruorẽ nos excitare q̃si hodie primũ ad con
uersioneꝫ venissemꝰ atq̃ dicere. Adiuua me
dñe deus meꝰ in bono ꝓposito et sctõ seruitio
tuo: ⁊ da mihi nũc hodie ꝑfecte incipe: q: ni-
hil est qđ hactenꝰ feci. Scđm propositũ nr̃m
cursus ꝓfectus nr̃i ⁊ multa diligẽtia opus ẽ
bene ꝓficere volẽti: ꝙ si fortiter ꝓponẽs sepe
deficit: qđ ille q̃ raro aut minus fixe aliquid
ꝓponit. Varijs tñ modis contingit desertio
propositi nr̃i et leuis omissio exercitiorũ vix
sine aliq̃ dispendio trãsit. Justoꝝ ꝓpositũ in
gratia dei potius q̃ꝫ in ꝓpria sapiã pendet ĩ
quo ⁊ semꝑ cõfidunt quicq̃d arripiũt. Nam
hõ ꝓponit: ꝭ deus disponit nec est ĩ hoĩe via
eius. Si pietatis causa aut fraterne vtilitatis
ꝓposito q̃ñq̃ cõsuetũ omittit̃ exercitiũ: faci-
le postea poterit recupari. Si aũt tedio ani-
mi aut negligentia facilit̃ relinquit̃: satis cul
pabile est ⁊ nociuũ sentiet̃. Conemur quãtũ
possumꝰ adhuc leuiter deficiemꝰ in multis.
Semꝑ tñ aliquid certi ꝓponẽdũ est ↄtra il
la p̃cipue que amplius nos impediũt. Exte-
riora nr̃a ⁊ interiora pariter a nobis scrutan-
da sunt ⁊ ordinãda: q: vtraq̃ expediunt ad
ꝓfectũ. Si nõ ↄtinue te vales colligere. saltẽ
interdũ: ⁊ ad minus semel in die. mane vide
licet aut vespe. Mane ꝓpone. vespe discute
mores tuos qualis hodie fuisti in v̾bo opere
et cogitatiõe: q: in his sepius forsitan deum
offendisti et ꝓximũ. Accinge te sic̃ vir ↄ dya
bolicas nequitias frena gulaꝫ. ⁊ oẽm carnis
inclinationẽ facilius frenabis. Nunq̃ꝫ sis ex
toto ociosꝰ: ꝭ aut legẽs aut scribẽs aut orãs
aut meditãs aut aliquid vtilitatis ꝓ cõmuni
laborans. Corporalia exercitia discrete sunt
agẽda nec oĩbꝰ eq̃lit̃ assumẽda. Que cõia ñ
sũt. ñ sũt foris ostẽdẽda: nã ĩ secreto tutiꝰ exercẽt̃
ꝑ̇uata. Cauẽdũ tñ ne piger sis ad cõia et ad
singl'aria ꝓmptior: ꝭ expletis integre ⁊ fidelit̃
debitis ⁊ iniũctis. si iã vltra vacat. redde te ti
bi ꝓut deuotio tua desiderat. Nõ p̃nt oĩes
habere vnũ exercitiũ: ꝭ aliud isti. aliđ illi ma
gis deseruit. Etiã ꝓ tẽporũ cõgruẽtia diuer
sa placent exercitia: q: alia in festis: alia in fe
riatis magis sapiũt diebus. Alijs indigemꝰ
tẽꝑe tentatõis: ⁊ alijs tẽpore pacis ⁊ quietis
Alia cũ tristamur libet cogitare. ⁊ alia cũ le-
ti in dñõ fuerimus. Circa p̃ncipialia festa re-
nouãda sunt bona exercitia ⁊ scõꝝ suffragia
feruẽtius imploranda. De festo in festũ ꝓpo
nere debemꝰ. quasi nũc de hoc seculo migra-
turi simus: ⁊ ad eternũ festũ ꝑuenturi. Jdeo
solicite nos preꝑare debemus in deuotis tẽ-
poribus ⁊ deuotius ↄuersari atq̃ oẽm obser
uantiã strictius custodire tanq̃ in breui pre-
miũ laboris nr̃i a deo ꝑcepturi. Etsi dilatum
fuerit credamꝰ nos minus bene preparatos
atq̃ indignos tãte adhuc glorie: q̃ reuelabit̃
in nobis tẽꝑe prefinito: ⁊ studeamꝰ nos meli
us ad exitum preparare. Btũs seruus ait euã
gelista lucas: quẽ cum venerit dñs inuenerit
vigilantẽ. Amẽ dico vobis super omnia bo-
na sua constituet eum.

De amore solitudinis ⁊ silẽtij. Ca. XX.

Q uare aptũ tẽpus vacandi tibi: ⁊ de
beneficijs dei frequenter cogita. Re
linque curiosa. Tales ꝑlege materi-
as que cõpunctionẽ magis prestant q̃ꝫ occu-
pationẽ. Si te sbtraxeris a supfluis locutio-
nibus ⁊ ociosis circuitionibꝰ: nec non a noui
tatibus ⁊ rumoribus audiẽdis: ĩuenies tem-
pus sufficiẽs ⁊ aptũ ꝓ nobis meditatiõibus
insistẽdis. Maximi sanctorũ hũana ↄsorcia
vbi poterant vitabãt ⁊ deo in secreto viuere
eligebãt. Dixit quidã. Quotiẽs inter hoĩes
fui: minor homo redij. Hoc quippe sepius ex-
perimur: q̃ñ diu confabulamur. Facilius est
omnino tacere q̃ꝫ v̾bo nõ excedere. Facilius
est domi latere: q̃ꝫ foris se posse sufficiẽter cu
stodire. Qui igit̃ intendit ad interiora ⁊ spi-
ritualia peruenire: oportet eum cũ iesu a tur-
ba declinare. Nemo secure apparet: nisi qui
libenter latet. Nemo secure preest: nisi qui li-
benter subest. Nemo secure precipit nisi qui
libent̃ obedire didicit. Nemo secure gaudet
nisi qui bone conscientie testimonium habet
Nemo secure loquitur: nisi qui libẽter tacet.
Semper tamen sanctorũ securitas plena ti-
moris dei extitit. Nec eo minus soliciti ⁊ hu
miles in se fuerunt: quia magis virtutibus ⁊
gratia emicuerunt. Prauorum autem secu
ritas ex superbia ⁊ presumptione oritur ⁊ in
fine in deceptionem sui vertitur. Nunq̃ꝫ pro
mittas tibi securitatem in hac vita: q̃ꝫuis bo
nus videaris cenobita aut deuotus heremi-
ta. Sepe meliores in estimatione hominum
grauius periclitati sunt propter suam nimiã
confitẽtiam. Unde multis vtilius est vt non
penitus tentatõibus careant: sed sepius im-
pugnẽtur. ne nimium securi sunt: ne forte in
superbiaꝫ eleuentur. ne etiam ad exteriores
cõsolationes licẽtius declinent. O qui nũq̃ꝫ
transitoriã leticiam quereret. qui nunq̃ꝫ cum
mundo se occuparet: q̃ꝫ bonam conscientiã

ſeruaret. O qui oēm vanā ſollicitudinē am/
putaret: et dūtaxat ſalutaria ac dīna cogita=
ret. ⁊ totā ſpem ſuā in deo cōſtitueret: ꝙ̄ ma
gnā pacē⁊ quietem poſſideret. Nemo dignꝰ
eſt celeſti ꝯſolatione niſi diligēter ſe exercue
rit in ſancta cōpunctōe. Si vis cordetenꝰ cō
pungi. intra cubile tuū et exclude tumultus
mūdi. ſicut ſcriptū eſt. In cubilibꝰ vr̄is com
pungimini. In cella inuenies qd̓ deforis ſe=
pius amittes. Cella ꝯtinuata dulceſcit ⁊ ma=
le cuſtodita tediū generat. Si in ꝑncipio cō=
uerſionis tue bn̄ eam incolueris ⁊ cuſtodierꝭ
erit tibi poſtea dilecta amica. ⁊ gratiſſimū ſo
latium. In ſilentio ⁊ quiete ꝓficit aīa deuota
⁊ diſcit abſcōdita ſcripturaꝝ. ibi inuenit fluē
ta lacrimaꝝ qbus ſingulis noctibus ſe lauet
et mūdet vt ꝯditori ſuo tāto familiarior fiat.
quāto longius ab oī ſeculari tumultu degit.
Qui ergo ſe abſtrahit a notꝭ ⁊ amicis: appro
pinq̄bit illi deus cū angelis ſcīs. Melius eſt
latere ⁊ ſuā curam agere: ꝙ̄ ſe neglecto ſigna
facere. Laudabile ē hoī religioſo raro foras
ire: fugere videri: noli etiā homines videre.
Quid vis videre: qd̓ non licet habere? Trā
ſit mūdus ⁊ ꝯcupiſcētia eius. Trahūt deſide
ria ſenſualitatis ad ſpaciādū ẜ cum hora trā
ſierit: qd niſi grauitatē ꝯſciētie ⁊ cordis diſꝑ=
ſionē importas. Letus exitus triſtē ſepe re/
ditū parit: ⁊ leta vigilia ſerotina: triſte mane
facit. Sic oē carnale gaudiū blāde intrat: ẜ
in fine mordet ⁊ perimit. Quid pōt alibi vi/
dere: qd̓ hic non vides? Ecce celū ⁊ terram ⁊
oīa elementa. nā ex iſtis oīa ſūt facta. Quid
potes alicui videre: qd̓ diu poteſt ſub ſole ꝑ/
manere? Credis te forſitan ſatiari: ẜ nō pote
ris ꝑtingere. Si cūcta videres preſentia: qd
eſſet niſi viſo vana? Leua oculos tuos ad
deum in excelſis: et ora pro peccatis tuis et
negligentijs: dimitte vana vanis. tu aūt in=
tende illis que tibi precepit deus. Claude ſu
per te oſtiū tuū ⁊ voca ad te ieſum dilectum
tuū. Mane cum eo in cella: qr non inuenies
alibi tantaʒ pacem. Si non exiſſes: nec q̄cq̄
de rumoribꝰ audiſſes meliꝰ in bona pace per
manſiſſes. Ex quo noua delectat aliqn̄ audi
re oportet exinde turbationē cordis tolerare

De compunctione cordis. Cap. XXI.

Si vis aliquid ꝓficere: ꝯſerua te in ti
more dei: ⁊ noli eſſe nimis liber: ẜ ſub
diſciplina cohibe oēs ſenſꝰ tuos: nec
inepte te tradas leticie. Da te ad cordis cō
pūctōꝫ ⁊ inuenies deuotōꝫ. Cōpūctio multa
bona apit: q̄ diſſolutio cito perdere ꝯſueuit.
Mirū ē ꝙ hō poſſit vnq̄ ꝑfecte letari i hac vi=
ta q̄ ſuū exiliū ⁊ tāmulta ꝑicula aīe ſue ꝯſide
rat ⁊ pēſat. Propt̄ leuitatē cordis ⁊ negligē
tiam defectuū nr̄oꝝ. nō ſentimꝰ anie nr̄e do
lores ſed ſepe vane ridemus qn̄ merito flere
deberemus. Non eſt vera libertas nec bona
leticia. niſi in timore dei cum bona ꝯſcientia.
Felix qui abijcere poteſt omne impedimen=
tum diſtractionis. ⁊ ad vnionem ſe redigere
ſancte cōpunctionis. Felix qui a ſe abdicat
quicquid conſcientiā ſuam maculare poteſt
vel grauare. Certa viriliter. conſuetudo cō=
ſuetudine vincitur. Si tu ſcis hoīes dimitte
re. ipſi bene te dimittent tua facta facere. Nō
attrahas tibi res alioꝝ: nec te implices cau/
ſis maiorum. Habe ſemper oculum ſuper te
ꝑmū. et admoneas teipſum ſpecialiter pre
omnibus tibi dilectis. Si non habes fauorē
hominuʒ: noli ex hoc triſtari: ſed hoc ſit tibi
graue. quia non habes te ſatis bene et circū=
ſpecte: ſicut deceret dei ſeruū et deuotū reli/
gioſum conuerſari. Vtilius eſt ſepe ⁊ ſecuri
us ꝙ homo non habeat multas conſolatio/
nes in hac vita ẜm carnem precipue. tamen
ꝙ diuinitus non habemus. aut rarius ſenti=
mus nos in culpa ſumus. quia compunctio=
nem cordis non querimus. nec vanas ⁊ ex=
ternas conſolationes omnino abijcimꝰ. Co
gnoſce te indignū diuina cōſolatiōe. ſed ma
gis dignū multa tribulatione. Quando hō
perfecte eſt cōpunctus. tūc grauis ⁊ amarus
eſt ei totus mūdus. Bonꝰ homo ſufficientē
inuenit materiā dolendi ⁊ flendi. Siue enim
ſe cōſiderat ſiue de proximo penſat ſcit quia
nemo ſine tribulatione hic viuit. Et quanto
ſtrictius ſeſe conſiderat. tanto amplius do=
let. Materie iuſti doloris et interne cōpun/
ctionis ſunt peccata et vicia noſtra quibꝰ ita
inuoluti iacemus vt raro celeſtia cōtempla=
ri valeamus. Si frequētius de morte tua q̄ʒ
de longitudine vite tue cogitares: nō dubiū
quin feruentius te emendares. Si etiam fu/
turas inferni ſiue purgatorij penas cordiali
ter perpenderes: credo ꝙ libenter laborem ⁊
dolorem ſuſtineres et nihil rigoris formida=
res. Sed quia ad cor iſta non tranſeunt: et
blandimenta adhuc amamus ideo frigidi ⁊
valde pigri remanemꝰ. Sepe eſt inopia ſpi=
ritus vnde tam leuiter conqueritˀ miſerū cor
pus. Ora igitur humiliter ad dn̄m: vt det ti
bi compunctiōis ſpiritū: ⁊ dic propheta. Ci=
ba me domine pane lacrimarū. ⁊ potum da
mihi in lacrimis in menſura.

De ꝯſideratōe hūane miſerie. Ca. XXII.

Miſer es vbicūq̄ fueris ⁊ quocūq̄ te
verteris niſi ad deum te conuertas.
Quid turbaris qr nō ſuccedit tibi ſi
cut vis ⁊ deſideras? Quis ē q̄ habet oīa ẜm
ſuā volūtatē? nec ego nec tu: nec aliq̄s hoīm
ſuꝑ terrā. Nemo eſt in mūdo ſine aliq̄ tribu
latōe vl̓ anguſtia: q̄uis rex ſit vel papa: q̄s ē
q̄ melius hʒ vtiq̄ q̄ ꝓ deo aliquid pati valet
Dicūt mlˀti becilles ⁊ īfirmi. Ecce q̄ bonā vi
tā ille hō habet: ꝙ̄ diues: ꝙ̄ potens: ꝙ̄ excel=
ſus: ꝙ̄ magnus ⁊ ꝙ̄ pulcer. Sed attende ad
celeſtia bona ⁊ videbis ꝙ oīa iſta tꝑalia nul
la ſūt: ẜ valde incerta ⁊ magis grauantia: qr
nūq̄ʒ ſine ſollicitudine ⁊ timore poſſidētˀ: nō
eſt hoīs felicitas hr̄e tꝑalia ad abūdantiā: ẜ
ſufficit ei mediocritas. Vere miſeria eſt viue
re ſuꝑ terrā. Quāto hō voluerit eſſe ſpūali/
or: tanto pn̄s vita fit ei amarior: qr ſentit me
lius ⁊ videt clarius hūane corruptōis defe=
ctus. Nā comedere bibere vigilare dormire
quieſcere laborare ⁊ ceteris neceſſitatibꝰ na=
ture ſubiacere: vere magna miſeria eſt ⁊ affli
ctio hoī deuoto: q̄ libēter eſſet abſolutus ⁊ li
ber ab omi pctō. Valde em̄ grauatˀ interior
hō neceſſitatibus corꝑalibus in hͦ mūdo. vn̄
ꝓpħa deuote rogat q̄tenus liber ab iſtis eſſe
valeat dicēs? De neceſſitatibꝰ meis erue me
dn̄e. Sed ve nō cognoſcētibus ſuā miſeriā.
⁊ amplius ve illis q̄ diligunt hanc miſeriam
⁊ corruptibilē vitā? Nā intantū quidaʒ hāc
amplectūtˀ. lʒ etiam vix nec̄ia laborādo aut
mēdicādo habeāt. vt ſi hic poſſent ſꝑ viuere
de regno dei nihil curarēt. O inſani ⁊ infide
les corde q̄ tā ꝓfunde in terris iacēt vt nil ni
ſi carnalia ſapiāt. Sed miſeri adhuc in fine
grauiter ſentiēt q̄ʒ vile ⁊ nihilū erat qd̓ ama
uerunt. Scti aūt dei ⁊ oēs deuoti amici xp̄i
nō attēdertˀ q̄ carni placuerūt. nec q̄ in hͦ tꝑe
floruerūt: ẜ tota ſpes eoꝝ ⁊ intētio ad eterna
bona anhelabat. ferebatˀ totū deſideriū eoꝝ
ad māſura ⁊ inuiſibilia. ne amore viſibilium
traherētˀ ad infima. Noli frater amittere cō
fidentiā ꝓficiēdi ad ſpūalia adhuc hēs tp̄s
⁊ horā. Quare vis ꝓcraſtinare ꝓpoſitū tu=
um? Surge ⁊ in inſtāti incipe ⁊ dic. Nūc tp̄s
ē faciēdi: nūc tp̄s eſt pugnādi: nūc tp̄s aptuʒ
eſt emēdādi. Qn̄ male hēs ⁊ tribularis tūc
tp̄s eſt ꝓmerēdi. Oportet te trāſire ꝑ ignē ⁊
aquā anteq̄ʒ venias in refrigeriuʒ. Niſi tibi
vim feceris: viciuʒ nō ſuꝑabis. Q̄diu iſtud
fragile corpus gerimus. ſine pctō eſſe nō poſ
ſumus: nec ſine tedio ⁊ dolore viuere. Libē=
ter haberemus ab oī miſeria quietē: ẜ qr per
pctm̄ ꝑdidimus innocētiā. amiſimus etiā vē
ram beatitudineʒ. Ideo oportet nos tenere
patiam ⁊ dei expectare miſericordiaʒ: donec
tranſeat iniquitas hec: ⁊ mortalitas abſorbe
atur a vita. O quanta fragilitas humana q̄
ſemꝑ ꝓna eſt ad vicia. Hodie confiteris pec
cata tua: ⁊ cras iterum ꝑpetras cōfeſſa. Nūc
ꝓponis cauere ⁊ poſt horam agis quaſi ni=
hil ꝓpoſuiſſes. Merito ergo nosipſos humi
liare poſſumus nec vnq̄ʒ aliquid magni de
nobis ſentire: quia tam fragiles ⁊ inſtabiles
ſumus. Cito etiam poteſt perdi per negligē
tiam: quod multo labore vix tandem acqui=
ſitum eſt ꝑ gratiam. Quid fiat de nobis ad
huc in fine qui tepeſcimꝰ tam mane. Ve no
bis ſi ſic volumꝰ declinare ad quietem qua/
ſi iam pax ſit ⁊ ſecuritas cum necdum appa
reat veſtigium vere ſanctitatis in noſtra cō=
uerſatione. Bene opus eſſet ꝙ adhuc iteruʒ
inſtitueremur tanq̄ʒ boni nouicij ad mores
optimos: ſi forte ſpes eſſet de aliqua futura
emendatione ⁊ maiori ſpirituali ꝓfectu.

De meditatione mortis. Cap. XXIII.

Valde cito erit tecum hic factum. Vi
de alitˀ quomodo te habeas: hodie
homo eſt ⁊ cras non comparet. Cū
autem ſublatus fuerit ab oculis cito etiā trā
ſit a mēte. O hebetudo ⁊ duricia cordis hu
mani ꝙ ſolum ꝑſentia meditatˀ ⁊ futura non
magis preuidet. Sic te in omni facto ⁊ cogi
tatu deberes tenere: quaſi ſtatim eſſes mori=
turus. Si bonam conſcientiaʒ haberes non
multum mortem timeres. Melius eſſet pec=
cata cauere: q̄ʒ mortem fugere. Si hodie nō
es paratus: quomodo cras eris. Cras eſt di
es incerta: ⁊ quid ſcis ſi craſtinum habebis.
Quid prodeſt diu viuere: quando tam parū
emendamur? Ah longa vita non ſemꝑ emē=
dat: ſed ſepe culpam magis auget. Vtinam
per vnam diem bene eſſemus conuerſati in
hoc mundo. Multi annos computant con/
uerſionis: ſed ſepe paruus eſt fructus emen
dationis. Si formidulosum eſt mori. forſitā
periculoſius eſt diutius viuere. Beatus qui
horam mortis ſue ſemper ante oculos habʒ
⁊ ad moriendum quotidie ſe diſponit. ſi vi/
diſti aliquando hominem mori: cogita quia
⁊ tu per eandem viam tranſibis. Cum mane
fuerit. puta te ad veſperum non peruenturū
Veſpere autem facto. mane non audeas ti/
bi polliceri. Semꝑ ergo paratus eſto: ⁊ tali
ter viue: vt nunq̄ʒ te imparatum mors inue

niat. Multi subito & improuise moriunt nã hora q̃ nõ putat: filius hois vẽturus ẽ. Qñ illa extrema hora venerit. multũ alitet sentire incipies de tota vita tua ꝓterita et valde dolebis q̃ tã negligẽs & remissus fuisti. Q̃ felix & prudẽs q̃ talis nũc nitit esse in vita q̃lis optat inueniri in morte. Habit nanq̃ magnã ꝓfidentiã fideliter moriẽdi pfectus ꝓtẽptus mũdi feruẽs desiderio in virtutibus ꝓfitẽdi. amor discipline labor pnie. pmptitudo obediẽtie: abnegatio sui: & suportatio cuiuslibet aduersitatis ꝓ amore xpi. Multa bona potes opari dum sanus es: ꝙ infirmatus nescio qd poteris. Pauci ex infirmitate emẽdant: sic & q̃ multũ pegrinant raro sctificãt. Noli ꝓfidere sup amicos & ꝓximos nec i futuris salutẽ tuã differas. qa citius obliuiscẽtur tui hoies q̃ estimas. Melius est nũc tẽpestiue ꝓuidere & aliqd boni ꝓmittere: q̃ super alior auxilio sperare. Si nõ es ꝓ teipso solicitus modo. qs erit ꝓ te solicitus in futuro. Nũc tps est valde ptiosum: ꝙ phodolor q̃ hoc inutilius expẽdis: in q̃ ꝓmereri velis vñ eternaliter viuas. Veniat qñ vnũ diem seu horã ꝓ emẽdatõe ꝓsiderabis & nescio an impetrabis. Eya charissime de quãto piculo te poteris liberare de q̃ magno timore eripe: si mõ semp timoratus fueris & de morte suspectus. Studе nũc taliter viuere: vt in hora mortis valeas poti⁹ gaudere q̃ timere. Disce nũc mori mũdo vt tũc icipias viuere cũ xpo. Disce nũc oia ꝓtenere: vt tunc possis libere ad xpm pgere. Castiga nũc corpus tuũ ꝓ pniam: vt tũc valeas certã hre cõfidentiã. Ah stulte qd cogitas te diu victurũ cũ nullũ diem habeas hic securum. Q̃multi decepti sunt: & inspate de corpe extracti. Quotiẽs audisti a dicẽtibus: q: ille gladio cecidit: ille submersus est: ille ab alto ruens ceruicẽ fregit: ille mãducãdo obriguit: ille ludẽdo finẽ fecit: alius igne: alius ferro: alius peste: & alius latrocinio perijt: & sic oĩm finis mors est: & vita hoĩm tanq̃ vmbra subito pertransit. Quis memor erit tui post mortẽ & quis orabit ꝓ te? Age age nẽ charissime q̃qd agere potes: q: nescis qñ morieris: nescis etiã qd tibi post mortẽ sequet. Dum tps habes congrega tibi diuitias immortales. Preter salutem tuã nihil cogites: solũ q̃ dei sunt cures. Fac nunc tibi amicos venerãdo dei sctõs: et eorũ actus imitãdo: vt cum defeceris in hac vita illi te recipiãt in etna tabernacula. Serua te tanq̃ pegrinũ & hospitẽ sup terraz: ad quem nihil spectat de mundi negotijs. Serua cor liberũ et ad deũ sursum erectũ: q: non habes hic manentẽ ciuitatem. Illuc ꝓces et gemitus quotidianos cũ lachrymis dirige: vt spũs tuus mereat post mortez ad dñm feliciter transire Amen.

De iudicio penis pctõrũ. Cap. XXIIII.

In omnibus rebus respice finem: et qualiter ante districtũ iudicẽ stabis cui nihil est occultũ: qui muneribus non placat: nec excusationes recipit: sed qõ iustũ est iudicabit. O miserrime & insipiens pctor: qd rñdebis deo: oia mala tua scienti: q̃ interdũ formidas vultum hois irati? Ut qd nõ puides tibi in die iudicij: qñ nemo poterit ꝓ alium excusari vel defendi: sed vnusq̃sq̃ sufficiens onus erit sibipsi? Nũc labor tuus est fructuosus: fletus acceptabilis: gemitus eraudibilis: dolor satisfactorius et purgatiuus. Habet magnũ & salubre purgatorium patiens homo q̃ suscipiẽs iniurias plus dolet de alterius malicia q̃z de sua iniuria: q̃ ꝓ contrariãtibus sibi libẽter orat & ex corde culpas indulget qui veniam ab alijs petere non retardat: qui facilius miserek q̃z irascit: qui sibipsi violentiam frequenter facit: & carnem suam omnino spiritui subiugare conat. Meli⁹ ẽ mõ purgare pctã & vicia resecare. q̃z in futuro purganda reseruare. Vere nosip/sos decipimus ꝓ inordinatum amorẽ quem ad carnem habemus. Quid aliud ille ignis deorabit nisi peccata tua? Quãto amplius tibipsi nunc parcis & carnẽ sequeris. tãto durius postea lues: & maiorem materiam comburendi seruas. In quibus homo peccauit in illis grauius puniet. Ibi accidiosi ardentibus stimulis pũgent & gulosi ingenti fame ac siti cruciabunt. Ibi luxuriosi & voluptatum amatores ardenti pice & fetido sulphure ꝑfundent. Et sicut furiosi canes ꝓ dolore inuidiosi vllulabunt. Nullũ viciũ erit quod suũ ꝓprium cruciatũ nõ habebit. Ibi supbi oĩ ꝓfusione replebũt: & auari miserrima egestate artabunt. Ibi erit vna hora grauior i pena: q̃z hic centũ anni i amarissima pnia. Ibi nulla requies ẽ & nulla cõsolatio dãnatis. Hic tñ interdũ cessat a laboribꝰ: atq̃ amicor fruitur solatijs. Esto modo solicitus et dolens ꝓ peccatis tuis vt in die iudicij sis securus cum btis. Tũc enim iusti stabunt in magna ꝓstãtia aduersus eos q̃ se angustiauerũt & deꝓsserunt. Tunc stabit ad iudicandũ: qui modo se subijcit humiliter iudicijs hoĩm. Tunc

magnã fiduciam habebit paup & humilis: & pauebit vndiq̃ supbus. Tunc videbit sapiens in hoc mũdo fuisse: q ꝓ xpo didicit stultus & despectus esse. Tũc placebit oib tribulatio patiẽter ppessa: & ois iniqtas oppilabit os suũ. Tunc gaudebit ois deuotus & merebit ois religiosus. Tũc plus exultabit caro afflicta: q̃z si in delicijs fuisset semp nutrita. tũc splẽdebit habitus vilis: & obtenebrescet vestis subtilis. Tũc plus laudabit pauperculum domiciliũ q̃z deauratũ pallatiũ. Tunc plus iuuabit ꝓstãs patiẽtia: q̃z ois mũdi potentia. Tũc amplius exaltabit simplex obediẽtia: q̃z ois secularis astutia. Tũc plus letificabit pura & bona consciа: q̃ docta phia. Tunc plus põderabit ptẽptus diuinarũ q̃ totus thesaurus terrigenarũ. Tunc magis cõsolaberis sup deuota ore: q̃ sup delicata comestione. Tũc potius gaudebis de seruato silentio: q̃ de longa fabulatõne. Tunc plus valebũt sctã opa q̃ multa pulera vba. Tunc plus placebit stricta vita & ardua penitẽtia: q̃ ois delectatio terrena. Disce nunc in modico pati: vt tũc a prauis hoĩbus valeas liberari. Hic ꝓmo ꝓba qd possis pati postea. Si nunc tam parũ non vales sustinere: quõ poteris tũc eterna tormẽta sufferre? Si mõ modica passio tam impacientẽ efficit. qd gehenna tũc faciet? Ecce vere non potes duo gaudia hre. delectari hic in mundo & postea regnari in celo cũ xpo. Si vsq̃ in hodiernũ diẽ semp in honoribus & voluptatibus vixisses: qd totũ tibi ꝓfuisset si iã in instanti mori ptingeret? Oia ergo vanitas ꝓter amare deum & illi soli seruire. Qui enĩ deũ ex toto corde amat. nec mortẽ nec supplicium nec iudiciũ nec infernũ metuit: q: ꝓfectus amor securus accessũ ad deũ facit. Quẽ ãt adhuc peccare delectat. nõ mirũ si mortẽ & iudiciũ timeat. Bonũ tñ est: vt si necdũ amor a malo te reuocat saltẽ tñor: gehẽnalis coerceat q̃ xo timorez dei postponit: diu stare in bono nõ valebit: ꝙ diaboli laqueos citius incurret.

De feruenti emendatione totius vite nostre. Cap. XXV.

Esto vigilãs & diligẽs in dei seruitio & cogita frequenter ad qd venisti et cur seculũ reliqsti. Nonne vt deo viueres: & spũalis hõ fieres? Igit ad ꝓfectum feruear: q: mercedẽ laborũ tuorũ in breui recipies: nec erit tũc amplius timor aut dolor in finibus tuis. Modicũ nũc laborabis & magnã requiẽ immo ꝓpetuã leticiam inuenies. Si tu pmãseris fidelis & feruidus in agẽdo deus ꝓcul dubio erit fidelis & locuples in retribuẽdo. Spem bonã retinere debes q̃ ad palmã puenies: ꝙ securitatẽ capere nõ oportet ne torpeas aut elatus fias. Cũ enĩ quidã anxius inter metũ & spem frequẽter fluctuaret & quadã vice merore ꝓfectus in ecclesia ante quoddã altare se in ore pstrauisset: hec inter se reuoluit dicẽs. O si scirẽ q̃ adhuc ꝓseueraturus essem statimq̃ audiuit intus diuinũ respõsum. Quid si hoc scires facere velles? Fac nũc qd tunc facere velles et bñ securus eris. Morq̃ cõsolatus & cõfortatus diuine se ꝓmisit volũtati. & cessauit anxia fluctuatio noluit q̃ curiose inuestigare vt sciret que sibi essent futura: sed magis studuit inquire/re q̃ esset volũtas dei bñplacens & ꝓfecta ad omne opus bonũ inchoandũ & ꝓficiendum. Spera in dño & fac bonitatẽ ait ꝓpha: & inhabitu terrã ꝓpasceris in diuitijs eius. Unũ est qd multos a ꝓfectu et feruẽti emẽdatiõe retrahit horor difficultatis seu labor certaminis. Enimuero illi maxime ꝓ alijs i virtutibus ꝓficiunt qui ea q̃ sibi magis grauia et cõtraria sunt viribus vincere nituntr. Nam ibi hõ plus ꝓficit & gram merek ampliorem vbi magis seipm vincit & spũ mortificat. Sz nõ oẽs habẽt eque multũ ad vincẽdũ & moriendũ. Diligẽs tñ emulator: volẽtor erit ad ꝓficiendũ etiã si plures habeat passiões: q̃z alius bñ morigeratus: minus tñ feruens ad virtutes. Duo tñ spãliter ad magnã emẽdationẽ iuuãt videlicet subtrahere se violẽter ad qd natura vicios inclinat et feruenter instare ꝓ bono q̃ amplius qs indiget. Illa etiaz studeas magis cauere & vincere: q̃ tibi freqñtius in alijs displicẽt. Ubiq̃ ꝓfectũ tuũ capias: vt si bona exẽpla videas vl audias ad imitãdũ accẽdar. Si qd aũt reprhensibile cõsideraueris: caue ne idẽ facias aut si aliqñ fecisti. citi⁹ emẽdare te studeas. Sicut oculus tuus alios ꝓsiderat: sic iterũ ab alijs notaris. Quã iocũdũ & dulce ẽ videre feruidos & deuotos frẽs bñ morigeratos & disciplinatos. Quã triste ẽ & graue videre iordinate ambulãtes: q̃ ea ad q̃ vocati sũt nõ exercẽt. Quã nociuũ ẽ negligere vocatõis sue ꝓpositũ: et ad nõ ꝓmissa sensũ iclinare. Memor esto arrepti ꝓpositi: & imaginẽ tibi ꝓpone crucifixi. Bñ verecũdari potes inspecta vita iesu xpi: q: necdũ magis illi te ꝓformare studuisti: Sz diu i via dei fuisti. Religios⁹ q̃ se intẽte et deuote in sctissima vita & passione dñi exer/

cet:omia vtilia ⁊ neceſſaria ſibi abundanter
ibi inueniet:nec opus eſt vt extra iheſum ali
quid melius querat. O ſi ieſus crucifixus in
coꝛ noſtrū veniret:ꝙ̄ cito ⁊ ſufficienter docti
eſſemus Religioſus feruidus omnia bñ poꝛ
tat ⁊ capit que illi iubent̄. Religioſus negli⸗
gens ⁊ tepidus habet tribulationem ſup tri
bulationē:⁊ ex omni parte patit̄ anguſtiam
quia interioꝛi cōſolatione caret ⁊ exterioꝛem
querere pꝛohibet̄. Religioſus extra diſcipli
nam viuens graui ruine patet. Qui laxioꝛa
querit ⁊ remiſſioꝛa:ſemꝑ in anguſtijs erit:qꝛ
aut vnum aut reliquū ſibi diſplicebit. Quō
faciunt tam multi alij religioſi qui ſatis arta
ti ſunt ſub diſciplina clauſtrali: Raro exeūt:
abſtracte viuunt:pauꝑrime comedunt:groſ
ſe veſtiunt̄:multū laboꝛant:parum loquūt̄:
diu vigilant:mane ſurgūt:orōnes ꝓlongāt
frequenter legunt:⁊ ſe in omni diſciplina cu⸗
ſtodiunt. Attende chartuſienſes ciſterſiēſes
⁊ diuerſe religionis monachos ac moniales
qualiter omni nocte ad pſallendū dño aſſur
gunt:⁊ ideo turpe eſt vt tu deberes in tā ſan
cto opere pigritare:vbi tanta multitudo re/
ligioſoꝛū incipit deo iubilare. O ſi nihil ali/
ud faciendu3 incūberet:niſi dñm deum nr̄m
toto coꝛde ⁊ oꝛe laudare. O ſi nunꝙ̄ indige
res comedere nec bibere nec doꝛmire:ſ ſem/
per poſſes deū laudare:⁊ ſolūmodo ſpūali/
bus ſtudijs vacare:tnnc multo felitioꝛ eſſes
ꝙ̄ modo cum carni ex qualicunꝗ neceſſita/
te ſeruis. Utinam non eſſent iſte neceſſita/
tes:ſed ſolūmodo ſpūales anime refectiōes
quas heu ſatis raro deguſtamus. Quando
homo ad hoc ꝑuenit ꝙ de nulla creatura cō⸗
ſolationē ſuam querit:tunc ei deus pꝛimo ꝑ⸗
fecte ſapere incipit:tunc etiā bene contentus
de omni euentu rerum erit tunc nec ꝓ mag/
no letabit̄:nec ꝓ modico cōtriſtabit̄:ſed po
nit ſe integre et fiducialiter in deo: qui eſt ei
omnia in omnibus: cui nihil vtiꝗ perit nec
moꝛit̄:ſed omnia ei viuūt ⁊ ad nutū incūctā
ter deſeruiūt. Memento ſemꝑ finis:⁊ qꝛ per
ditum nō redit tp̄us. Sine ſolicitudine ⁊ di⸗
ligentia:nūꝙ̄ acquires virtutes. Si incipis
tepeſcere incipies male habere. Si aūt dede
ris te ad feruoꝛē:inuenies magna3 pacem ⁊
ſenties leuioꝛē laboꝛem ꝓpter dei gratiam ⁊
virtutis amoꝛē. Homo feruidus et diligens
ad oīa eſt paratus. Maioꝛ laboꝛ eſt reſiſtere
vicijs ⁊ paſſionibus:ꝙ̄ coꝛpalibus inſudare
laboꝛibus. Qui paruos nō vitat defectus:
paulatim labit̄ ad maioꝛes. Gaudebis ſem
per veſpe:ſi diem expendas fructuoſe. Ui⸗
gila ſuꝑ teip̄m excita te ip̄m admone teip̄m:
⁊ ꝗcꝗd de alijs ſit nō negligas teip̄m. Tātū
ꝓficies:quantū tibipſi vim in tuleris.

Explicit Liber pꝛimus.
Incipit Secundus.

De interna cōuerſatione. Cap. I.

Regnū dei itra vos eſt dicit do⸗
minus. Cōuerte te ex toto coꝛ⸗
de tuo ad dñm:⁊ relinque hunc
miſerū mundū: et inueniat aīa
tua requiē. Diſce exterioꝛa cō⸗
temnere ⁊ ad interioꝛa te dare:⁊ videbis re/
gnū dei in te venire. Eſt eni regnū dei pax ⁊
gaudiū in ſpū ſctō:qd non dat impijs. Ue⸗
niet ad te xp̄s oſtendens tibi cōſolationē ſu
am:ſi dignā illi abintus paraueris māſionē
Omnis gloꝛia eius ⁊ decoꝛ ab intra eſt:⁊ ibi
cōplacet ſibi. Frequens illi viſitatio cū hoīe
interno:dulcis ſermocinatio:grata conſola
tio:multa pax familiaritas ſtupenda nimis
Eya anima fidelis ꝑ̄para huic ſpōſo coꝛ tuū
quatinus ad te venire ⁊ in te habitare digne
tur. Sic eni dicit. Si quis diligit me ſermo⸗
nem meum ſeruabit:⁊ ad eum veniemus:et
manſionem apud eum faciemus. Da ergo
chꝛiſto locum:⁊ ceteris omnibus nega intro
itum. Cum xp̄m habueris:diues es ⁊ ſufficit
tibi. Ipſe erit pꝛouiſoꝛ tuus:⁊ fidelis ꝓcura
toꝛ in omnibus:vt non ſit opus tibi in homi
nibus ſperare. Homines eni cito mutantur:
⁊ deficiunt velociter. chꝛiſtus autem manet
in eternū ⁊ aſtat vſꝗ in finem firmiter. Non
eſt magna fiducia ponēda in homine fragi⸗
li ⁊ moꝛtali:etiam ſi vtilis ſit ⁊ dilectus:neꝗ
triſticia multa capienda ex hoc ſi interdum
aduerſet̄ ⁊ contradicat. Qui hodie tecū ſūt
cras contrariari poſſunt:⁊ econuerſo ſepe vt
aura vertuntur. Pone totam fiduciam tuā
in domino:⁊ ſit ipſe timoꝛ tuus ⁊ amoꝛ tuus
Ipſe ꝓ te reſpōdebit ⁊ faciet bene ſicut meli
us fuerit. Non habes hic manentem ciuita⸗
tem:⁊ vbicunꝗ fueris extraneus es ⁊ pegri
nus.nec requie3 aliqñ habebis niſi xp̄o inti⸗
me fueris vnit⁹. Quid h̄ circūſpicis: cū iſte
nō ſit loc⁹ tue reqetoīs. In celeſtib⁹ d3 eē hi
tatio tua:⁊ ſic̄ i trāſitu cūcta t̄rena ſūt aſpiciē
da. Tranſeunt omnia ⁊ tu cum eis parit̄. Ui
de vt non inhereas: ne capiaris et pereas.
Apud altiſſimum ſit cogitatio tua:et depꝛe⸗
catio tua ad chꝛiſtū ſine intermiſſiōe diriga⸗
tur Si neſcis alta ſpeculari ⁊ celeſtia:requie
ſce in paſſiōe xp̄i:et in ſacris vulneribus ei⁹

libenter habita. Si enim ad vulnera ⁊ pꝛeci
oſa ſtigmata ieſu deuote confugis:magna3
in tribulatione confoꝛtationem ſenties nec
multum curabis hominum deſpectiones. fa
ciliter ꝙ verba detrahentium perferes. Chꝛi
ſtus fuit etiam in mūdo ab hominibus deſpe
ctus:⁊ in maxia neceſſitate a notis ⁊ amicis
inter oppꝛobꝛia derelictus. Xp̄s pati voluit
⁊ deſpici:⁊ tu audes de aliquo ꝯqueri? Chꝛi
ſtus habuit aduerſarios ⁊ oblocutoꝛes:⁊ tu
vis oēs habere amicos ⁊ bñdictoꝛes? Unde
coꝛonabit̄ patiētia tua:ſi nil aduerſitatis oc
currerit? Si nihil cōtrariū vis pati quō eris
amicus xp̄i? Suſtine te cū xp̄o ⁊ ꝓ xp̄o:ſi vis
regnare cum xp̄o. Si ſemel ꝑfecte introiſſes
in interioꝛa ieſu ⁊ modicum de ardente eius
amoꝛe ſapuiſſes:tunc de ꝓpꝛio comodo vel
incomodo nihil curares:ſ magis de oppꝛo⸗
bꝛio illato gauderes:quia amoꝛ ieſu facit ho
minē ſeip̄m cōtemnere. Amatoꝛ ieſu ⁊ verus
internus ⁊ liber ab affectionibus inoꝛdina⸗
tis pōt ſe ad deū libere conuertere ⁊ eleuare
ſe ſupꝛa ſeip̄m in ſpū ac fruitiue ꝗeſcere. Cui
ſapiunt oīa pꝛout ſunt nō vt dicunt̄ aut eſti
mant̄ hic vere ſapiens eſt ⁊ doctus magis a
deo ꝙ̄ ab hoībus Qui ab intra ſcit ambula
re ⁊ modicum res ab extra ponderare: nō re
quirit loca:nec tp̄a expectat ad habenda de
uota exercitia. Homo internus cito ſe recol⸗
ligit:qꝛ nunꝙ̄ ſe totū ad exterioꝛa effundit.
Non illi obeſt laboꝛ exterioꝛ aut occupatio
ad tp̄us neceſſaria:ſed ſicut res eueniunt ſic
ſe illis accomodat. Qui intus bñ diſpoſitus
eſt ⁊ oꝛdinatus non curat mirabiles ⁊ ꝑuer⸗
ſos hominū geſtus. Tantū homo impedit̄
et diſtrahit̄:quātū ſibi res attrahit. Si recte
tibi eſſet et bñ purgatus eſſes: omnia tibi in
bonū cederent ⁊ ꝓfectū. Ideo multa tibi di
ſplicent ⁊ ſepe cōturbat:qꝛ adhuc nō es tibi
ipſi ꝑfecte moꝛtuus nec ſegregatus ab omni
bus terrenis. Nihil ſic maculat et implicat
coꝛ homis:ſicut impurus amoꝛ increaturis.
Si rēnuis cōſolari exterius poteris ſpecula
ri celeſtia:⁊ frequēter interius iubilare.

De humili ſubmiſſione ſub pꝛelati regi⸗mine. Caplm. II.

Non magnipendas quis ꝓ te vel cō
tra te ſit:ſed hoc age ⁊ cura vt deus
tecū ſit in omni re quā facis. Habeas conſci⸗
entiā bonā:⁊ deus bñ te defenſabit. Quē eni
adiuuare voluerit:nullius ꝑuerſitas nocere
poterit. Si tu ſcis tacere ⁊ pati videbis pꝛo⸗
culdubio auxiliū dñi. Ipſe nouit tp̄us ⁊ mo
dum liberandi te:⁊ ideo debes te illi reſigna
re. Dei eſt adiuuare ⁊ ab omni confuſione li
berare. Sepe valde ꝓdeſt ad maioꝛē humi⸗
litatē cōſeruandā.ꝙ defectus nr̄os alij ſciūt
⁊ redarguunt. Quādo homo ꝓ defectibus
ſuis ſe humiliat:tunc faciliter alios placat ⁊
leuiter ſatiſfacit ſibi iraſcentibus. Humilem
deus ꝓtegit ⁊ liberat:humilē diligit ⁊ cōſo⸗
lat̄:hūili hoī ſe inclinat hūili largit̄ gr̄a3 ma
gnā:⁊ poſt ſuā depꝛ̄ſſionē leuat ad gliā h̄ ūili
ſua ſecreta reuelat:et ad ſe dulciter trahit et
inuitat. Humilis accepta cōtumelia ⁊ confu
ſione ſatis bene eſt i pace:qꝛ ſtat in deo ⁊ nō
in mundo. Non reputes te aliquid ꝓfeciſſe:
niſi omnibus inferioꝛē te eſſe ſentias.

De bono pacifico homine. Cap. III.

Pone te pꝛimo in pace: et tunc alios
poteris pacificare. Homo pacificus
plus ꝓdeſt ꝙ̄ bñ doct⁹ Hō paſſiona
tus etiā bonū in malū trahit:⁊ faciliter ma⸗
lum credit. Bonus pacificus homo omnia
ad bonū conuertit. Qui bene in pace eſt: de
nullo ſuſpicat̄:qui aūt male contentus eſt ⁊
cōmotus: varijs ſuſpitionib⁹ agitat̄:nec ipſe
quieſcit:nec alios quieſcere ꝑmittit: dicit ſe⸗
pe quod dicere non deberet: ⁊ omittit quod
ſepe ſibi magis facere expediret. Cōſiderat
ꝙ alij facere tenentur:⁊ negligit quod ipſe fa
cere tenetur. Habe ergo pꝛimum 3elum ſuꝑ
temetipſum: tunc 3elare poteris etiam iuſte
pꝛoximum tuum. Tu bene facta tua ſcis ex⸗
cuſare ⁊ colorare:⁊ alioꝛum non vis recipe⸗
re excuſatiōes. Juſtius eſſet vt te accuſares:
et fratrem tuum excuſares. Si poꝛtari vis:
poꝛta ⁊ alium. Uide ꝙ̄ longe es adhuc a ve
ra charitate ⁊ humilitate:que nulli nouit in⸗
dignari vel iraſci niſi tm̄ ſibipſi:non eſt ma⸗
gnum cum bonis ⁊ manſuetis conuerſari: h̄
eni omnibus naturaliter placet ⁊ vnuſquiſ/
ꝙ̄ libenter pacem habet ⁊ ſecum ſentientes
magis diligit. Sed cum duris et peruerſis
aut indiſciplinatis aut nobis cōtrariantib⁹
pacifice poſſe viuere magna gratia ⁊ lauda⸗
bile nimis virileꝗ factum. Sed ſunt qui ſe⸗
ipſos in pace tenent ⁊ cum alijs etiam pace3
habent. Et ſunt qui nec pacem habent nec
alios in pace dimittunt. Alijs ſunt graues:
ſed ſibi ſunt ſemper grauioꝛes. Et ſunt qui
ſeipſos in pace retinent:⁊ ad pacem alios re
ducere ſtudent. Eſt tamen tota pax noſtra
in hac miſera vita potius in humili ſufferen
tia ponēda quam in nō ſentiēdo contraria.
Qui melius ſcit pati:pacē tenebit maioꝛem

Iste est victor suus et dominus mundi: amicus christi et heres celi.

De pura mente et simplici intentione. Cap. IIII.

Duabus alis homo subleuat a terrenis simplicitate. scz et puritate. Simplicitas debet esse in intentione: puritas in affectione. Simplicitas intendit deum: puritas apprehendit et gustat. Nulla bona actio te impediet: si liber intus ab omi inordinato affectu fueris. Si nichil aliud quesieris dei beneplacitum et proximi utilitatem intendis et quesieris interna libertate fueris. Si rectum cor tuum esset tunc omis creatura speculum vite et liber sancte doctrine esset. Nec ignorat creatura tam pura et vilis quam bonitatem dei non respicet. Si tu esses intus bonus et purus: tunc omia sine impedimento videres et bene capes. Cor purum penetrat celum et infernum. Qualis unusquisque intus est: taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo hoc vtique possidet puri cordis homo: et si est alicubi tribulatio et angustia hoc melius nouit mala conscia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem et totum candescit efficit: sic homo ad deum se integre conuertens a torpore exuit et in nouum hominem transmutat. Cum homo incipit tepescere: tunc cum metuit laborem et libenter externam accipit consolationem. Sed quum perfecte incipit se vincere et viriliter in via dei ambulare: tunc minus ea reputat: quasi sibi pro grauia esse sentiebat.

De propria consideratione. Capitulum. V.

Non possumus nobis ipsis nimis credere: quia sepe nobis gratia deest et sensus. Modicum lumen est in nobis: et hoc cito per negligentiam amittimus. Sepe etiam non aduertimus quod tam ceci intus sumus. Sepe male agimus: et peius excusamus: et passione interdum mouemur et zelum putamus. Parua in alijs reprehendimus: et nostra maiora pretermittimus. Satis cito sentimus et ponderamus quod ab alijs sustinemus sed quantum alij a nobis sustinent non aduertimus. Qui bene et recte sua ponderaret: non esset quod de alio grauiter iudicaret. Internus homo suipsius curam omibus curis anteponit: et qui sibipsi diligenter intendit: facliter de alijs tacet. Nunquam eris internus et deuotus: nisi de alienis silueris et ad teipsum specialiter respexeris. Si tibi et deo totaliter intendis: modicum te mouebit quod foris percipis. Ubi es. qui tibipsi presens non es? Et cum omia percurristi quid te neglecto profecisti. Si debes habere pacem et vnionem veram: oportet quod totum adhuc postponas et te solum pre oculis habeas. Multum pinde proficies: si te feriatum ab omi tpali cura conserues. Valde deficies: si aliquid tpale reputueris. Nil altum nil magnum nil gratum nil acceptum tibi sit: nisi pure deus aut de deo sit. Totum vanum estima: quicquid consolationis occurrit de aliqua creatura. Amans deum anima: sub deo despicit vniuersa. Solus deus eternus et immensus implens omnia: solatium est anime et vera cordis letitia.

De letitia bone conscientie. Cap. VI.

Gloria boni hominis testimonium bone conscientie est. habe bonam conscientiam et semper habebis letitiam. Bona conscientia valde multa potest portare. et valde leta est inter aduersa. Mala conscientia semper timida est et inquieta. Suauiter requiescet: si te cor tuum non pherederit. Noli letari: nisi cum bene feceris. Mali nunquam habent veram letitiam nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impijs dicit dns. Et si dixerint in pace sumus non venient sup nos mala: et quis nobis nocere audebit. Ne credas eis: quia repente exurgat ira dei et in nihilum redigent actus eorum: et cogitationes eorum peribunt. Gloriari in tribulatione non est grave amanti: sic enim gloriari est in cruce domini gloriari. Breuis gloria que ab hominib⁹ datur et accipitur. Mundi gloriam semper comitatur tristicia. Bonorum gloria in conscientijs eorum: et non in ore hominum. Justorum letitia de deo et in deo est: et gaudium eorum de veritate. Qui vera et eternam gloriam desiderat. temporalem non curat. Et qui temporalem querit gloriam aut non ex animo contemnit: minus amare conuincitur celestem. Magna habet cordis tranquillitatem quem laudes curat nec vituperia. Facile erit contentus et pacatus cuius conscientia munda est. Non es sanctior si laudaris nec vilior si vituperaris. Quod es hoc es: nec maior dici vales quam deo teste sis. Si attendis quid apud te sis intus: non curabis quid de te loquantur homines foris. Homo videt in facie: deus autem in corde. Homo considerat actus: deus pensat intentiones. Bene semper agere et modicum de se tenere: humilis animi iudicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura magne puritatis et interne fiducie indicium est. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium querit: liquet quod sedeo totaliter commisit. Non enim qui seipsum commendat ille probatus est ait beatus paulus sed quem deus commendat. Ambulare cum deo intus nec aliqua affectione teneri foris:

status est interni hois.

De amore iesu sup oia. Cap. VII.

Beatus qui intelligit quid sit amare iesum: et contemnere seipm ppter iesum. Oportet dilectum pdilecto relinquere: quia iesus vult solus sup omnia amari. Dilectio creature fallax et instabilis dilectio iesu fidelis et pseuerabilis. Qui adheret creature cadet cum labili: qui amplectit iesum firma bit in eum. Illum dilige et amicum tene tibi. qui oibus recedentibus te non derelinquet nec pati finem perire. Ab hoibus oportet te aliquando separari siue velis siue nolis. Teneas te apud iesum viuens et moriens: et illius fidelitati te ptmitte qui oibus deficientibus solus potest te iuuare. Dilectus tuus talis est nature vt alienum non velit admittere sed solus vult cor tuum habere et tanquam rex in ppio throno sedere. Si scires te bene ab oi creatura euacuare. iesus deberet libenter tecum habitare. Pene totum pditum inuenies. quicqd extra iesum in oibus posueris. Non confidas nec innitaris sup calamum ventosum quia ois caro fenum: et ois gloria eius vt flos feni cadet. Cito decipieris si ad externam hoim apparentiam tm aspexeris. Si enim tuum in alijs queris solatium et lucrum senties sepe detrimentum. Si queris in oibus iesum inuenies vtique iesum. Si autem qris teipm inuenies etiam teipm. sed ad tuam pnam. Plus enim hoc nociuit sibi si iesum non qrit. quam totus mundus et omnes sui aduersarij.

De familiari amicitia iesu. Cap. VIII.

Quando iesus adest totum bonum est nec quicquam difficile videt. Cui vero iesus non adest totum durum est. Cui ihs intus non loquit consolatio vilis est. Si autem iesus vnum verbum loquit tantum magna consolatio sentit. Nonne maria magdalena statum surrexit de loco in quem fleuit qui martha illi dixit. Magister adest et vocat te. Felix hora qui iesus vocat te lacrimis ad gaudium spus quam aridus et durus es sine iesu. quam insipiens et vanus si cupis aliquid extra iesum. Nonne hoc est magis damnum quam si totum pderes mundum. Quid potest mundus conferre sine iesu. Esse sine iesu grauis est infernus: et esse cum iesu dulcis paradisus. Si fuerit tecum ihesus: nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit iesum inuenit thesaurum bonum imo bonum sup omne bonum. Et qui pdit iesum pdit nimis multum et plusquam totum mundum. Pauperimus est qui viuit sine iesu. Ditissimus qui bene est cum iesu. Magna ars est scire conuersari cum iesu et scire iesum tenere magna prudentia. Esto humilis et pacificus et erit tecum ihs. Potes cito fugare iesum et gratia eius pdere si volueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaueris et perdideris ad quem tunc fugies: et quem tunc queres amicum. Sine amico non potes diu viuere: et si ihesus non fuerit tibi pomnibus amicus eris nimis tristis et desolatus. Fatue igitur agis si in aliquo altero confidis et letaris. Eligendum est magis totum mundum habere contrarium quam iesum offensum Ex omnibus ergo charis sit iesus dilectus specialis. Diligant omnes ppter iesum iesus autem ppter seipsum. Solus iesus xps singulariter est: amandus qui solus bonus et fidelis inuenit pre omnibus amicis. Propter ipsum et in ipso tam amici quam inimici tibi sint chari et pomnibus his exorandus est vt omnes ipsum cognoscant et diligant. Nunquam cupias singulariter laudari et amari: quia hoc soli deo est qui similem sibi non habet. Nec velis quod aliquis in corde suo tecum occupet. neque tu cum alicuius occuperis amore sed sit ihesus in te et in omni bono homine. Esto purus et liber ab intus sine alicui⁹ creature implicamento. Oportet te esse nudum et purum cor ad iesum gerere si vis vacare et videre quam suauis est dns. Et reuera ad hoc non peruenies nisi gra ei⁹ fueris preuentus et intractus: vt omnibus euacuatis et licentiatis solus cum solo vniaris. Quando enim gratia dei venit ad hominem. tunc potens fit ad omnia: et quando recedit tunc pauper et infirmus erit. et quasi tm ad flagella relict⁹ In his non debes deiici nec desperare: sed ad voluntatem dei equanimiter stare: et cuncta superuenientia tibi ad laudem iesu christi perpeti: quia post hyemem sequit estas: post noctem redit dies: et post tempestatem serenitas magna.

De carentia omnis solatij. Capitulum. IX.

Non est graue humanum contemnere solatium. cum adest diuinum. Magnum est et valde magnum tam humano quam diuino posse carere solatio: et pbono dei libenter exilium cordis velle sustinere: et in nullo seipsum querere nec ad propriam meritum respicere. Quid magni est si hilaris sis et deuotus aduenient gratia optabilis cunctis hec hora. Satis suauiter equitat: quam gratia dei portat. Et quid mirum si onus non sentit qui portatur ab omnipotente et ducitur a summo ductore. Libenter

habemus aliquid ꝓ solatio et difficulter homo exuit a seipso. Uicit sctūs martyr laurētius seculū cū suo sacerdote: qꝛ oē qđ in mūdo delectabile videbat despexit: ⁊ dei summi sacerdotē Sixtū quē maxime diligebat pro amore xp̄i etiā a se tolli clement ferebat Amore igit creatoris amorē hominis superauit: ⁊ ꝓ humano solatio diuinū beneplacitū magis elegit. Ita ⁊ tu aliquē necessariū ⁊ dilectū amicū ꝓ amore dei disce relinq̄re Nec grauit feras cū ab amico derelictus fueris: sciens qm̄ oportet nos oēs tandē ab inuicē separari. Multū et diu optet hoiem in seipso certare: anteq̄ discat seipm̄ plene superare: et totū affectum suum plene in deū trahere. Quādo homo stat sup seipso facile labitur ad cōsolationes humanas. Sed verus xp̄i amator et studiosus sectator virtutū nō cadit sup illas ꝯsolatiōes nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes: et ꝓ xp̄o duros sustinere labores. Cum igit spiritualis cōsolatio a deo dat cū gratiaꝝ actiōe accipe eam: sed dei munꝰ intellige esse non tuum meritū: et noli extolli. Noli nimiū gaudere nec inaniter p̄sumere: sed esto magis humilior ex dono. cautior q̊ꝫ ⁊ timoratior in cunctis actibus tuis quoniā trāsibit hora illa ⁊ sequet tentatio. Cū ablata fuerit cōsolatio nō statim desperes sed cū humilitate et patiā expecta celestē visitationem: qꝛ potēs est deus ampliorem tibi redonare grām et ꝯsolationem. Istud nō est nouum nec alienum viā dei expertis: qꝛ in magnis sanctis ⁊ in antiquis ꝓphet' fuit talis sepe alternatiōis modus. Uñ quidā presente iā gratia dicebat. Ego dixi in abundātia mea nō mouebor ineternū. Absente aūt gratia quid in se fuerit expertus adiūgit dicēs. Auertisti faciē tuā a me ⁊ factus sum cōturbatus. Inter hec tñ nequaq̄ desperat sꝫ instātius dñm rogat et dicit. Ad te dñe clamabo ⁊ ad deū meū dep̄cabor. Deniq̄ oratōis sue fructū reportat ⁊ se exauditū testatur dicens. Audiuit dñs et misertꝰ est mei dñs factus est adiutor meus. Sed in quo. Cōuertisti inquit planctū meū in gaudium mihi ⁊ circumdedisti me leticia. Et si sic actū est cū magnis sanctis. nō est desperandum nobis infirmis et paupibus si interdū in frigiditate ⁊ interduꝫ in feruore sumus quoniā spūs venit et recedit fm̄ sue volūtatis bñplacitū. Uñ beatus Iob ait. Uisitas eū diluculo et subito ꝓbas illū. Sup quid igit sꝑare possum aut in quo ꝯfidere debeo nisi in sola magna misericordia dei: ⁊ in sola spe grē celestis Siue eni adsint hoies boni siue deuoti fratres et amici fideles siue libri sancti vel tractatus pulchri siue dulcis cantus et hymni: oia hec modicū iuuāt et modicū sapiunt qñ desertus sum a gratia: et in ꝓpria pauptate relictus. Tunc nō est meliꝰ remediū q̄ patientia et abnegatio mei in volūtate dei. Nūq̄ inueni aliquē religiosum qui nō habuerit interdū gratie subtractionē. aut nō senserit feruoris diminutionē. Nullus sanctus fuit vnq̄ tam alte raptus ⁊ illuminatꝰ qui prius vel postea nō fuit tentatus. Nō eni dignus est alta dei cōtēplatiōe: q̇ ꝓ deo nō est exercitatus aliqua tribulatiōe. Solet eni sequētis ꝯsolatiōis tentatio p̄cedens esse signum Nam tentationibꝰ ꝓbatis celestis ꝓmittit ꝯsolatō. Qui vicerit inquit dabo ei edere ð ligno vite. Dat etiā cōsolatio diuina vt homo fortior sit ad sustinendū aduersa Sequitur etiā tentatiōe se eleuet de bono. Nō dormit dyabolꝰ nec caro adhuc mortua est: idō nō cesses p̄parare te ad certamē: qꝛ a dextris et a sinistris sunt hostes qui nunq̄ quiescūt

De gratitudine ꝓ gratia dei. Capi. X.

Quid queris quietē cū natus sis ad laborē? Pone te ad patientiā magis q̄ ad ꝯsolationē et ad crucē portandam magis q̄ ad leticiā. Quis eni secularium nō libēter cōsolationē et leticiā spūalem accipet. si semp obtinere posset. Excedūt ei spūales cōsolatiōes oēs mūdi delitias ⁊ carnis voluptates. Naꝫ oēs delitie mundane. aut turpes sunt aut vane. Spirituales v̄o delitie sole iocunde et honeste ex v̄tutibꝰ ꝓgenite ⁊ a deo puris infuse mentibus. Sed istis diuinis ꝯsolatiōibus nemo semp ꝓ suo affectu frui valet: qꝛ tp̄s tentationis nō diu cessat. Multū cōtrariat superne visitationi falsa libertas animi ⁊ magna cōfidentia sui Deus bñ facit cōsolatiōis grām dando: sed hō male agit nō totū deo cū gratiarū actiōe retribuēdo. Et ideo nō possunt in nobis dona gratie fluere: qꝛ ingrati sumꝰ auctori. nec totū refundimꝰ fontali origini. Semp eniꝫ debet gratia digne grās referēti. auferetur ab elato qđ dari solet humili. Nolo consolationē que mihi aufert cōpunctionē: nec affecto cōtēplationē que ducit in elationeꝫ. Nō enim omne altū sanctū: nec omne desideriū puꝝ: nec omne dulce bonū: nec oē chaꝝ gratū: deo. Libēter accepto grām vñ humilior

et timoratior inueniar: atq̄ ad relinquendū me paratior fiam. Doctꝰ dono gratie: ⁊ eruditus subtractiōis verbere: non sibi audebit quicq̄ꝫ boni attribuere: ſ potius se pauperē ⁊ nudum confitebit. Da deo quicq̄d dei est: et tibi ascribe qđ tuū est hoc est: deo gratias pro gratia tribue tibi aūt soli culpā: et dignā penā ꝓ culpa deberi sentias. Pone te semp ad infimū ⁊ dabit tibi somnū: nā sumnū non stat sine infimo. Sūmi sancti apud deū. minimi sunt apud se ⁊ quāto gloriosiores: tāto in se humiliores: pleni v̄itate et gloria celesti non sunt vane glorie cupidi. In deo fundati et confirmati: nullo mō possunt esse elati: ⁊ q̇ deo totū ascribūt quicq̄d boni acceperīt gloriam ab inuicē non querūt: ſ gloriā que a solo deo est volunt et deū in se ⁊ in oibus sctis laudari sup oia cupiunt: et semp in idipsum tendunt. Esto igit gratus in minimo et eris dignus maiora accipe. Sit tibi minimū etiā ꝓ maximo et magis cōtēptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicit: nullum datū paruū aut munꝰ vile videbit. Non eni paruū munꝰ est qđ a sūmo deo donat etiā si penas ⁊ verbera donauerit gratū esse debet: qꝛ semp ꝓ salute nr̄a facit quicq̄d nobis aduenire permittit qui gratiā dei retinere desiderat: sit gratꝰ ꝓ grā dei data: patiēs ꝓ sublata oret vt r̄deat: cautꝰ sit ⁊ humil' ne amittat.

De paucitate amatorꝫ crucis iesu Ca. XI.

Habet ihesus nunc multos amatores regni sui celestis: sed paucos baiulatores sue crucis. Habet multos desideratores consolatiōis: ſ paucos tribulationis. Plures inuenit socios mense: ſ paucos abstinētie. Omnes volunt cū xp̄o gaudere: ſ pauci volunt ꝓ ipso aliq̄d sustinere. Multi sequunt ihesum vsq̄ ad fractionē panis: ſ pauci ad bibendū calicem passionis. Multi miracula eius venerant: ſ pauci ignominiā crucis sequunt. Multi iesum diligūt: q̄ꝫdiu aduersa nō contingūt. Multi illū laudant ⁊ bñdicunt: q̄ꝫdiu cōsolationes aliq̄s ab ipso recipiunt. Si aūt se iesus abscōderit ⁊ modicum eos relinquerit: aut ī querimoniā aut in deiectionē nimiā cadūt. Qui aūt iesum propter iesum ⁊ non ꝓpter suā aliquā cōsolationem ꝓpriā diligūt: ipsum in tribulatiōe et in angustia cordis sicut in sūma consolatiōe benedicunt. Et si nūq̄ꝫ eis cōsolationem dare vellet: ipsum tñ semp laudarent ⁊ sp gratias agere vellent. O quātū pōt amor iesu purꝰ: nullo ꝓprio cōmodo vel amore permixtus. Nōne oēs mercenarij sunt dicendi: qui cōsolationes sp q̄runt? Nōne amatores sui magis q̄ꝫ xp̄i ꝓbant: qui sua comoda vel lucra semp meditant Ubi inueniet talis qui velit deo s̄uire gratis. Raro inuenit tā spiritualis aliq̄s: qui oibus sit nudatus. Nam verū spiritu pauperē: ⁊ ab omni creatura nudū quis inueniet? Procul ⁊ ð vltimis finibus preciū eiꝰ. Si dederit hō oēm substātiā suā: adhuc nihil est: ⁊ si fecerit penitentiā magnā adhuc exiguū est: etsi apprehēderit oēm scientiam adhuc longe est: ⁊ si habuerit virtutē magnā et deuotionē nimis ardentē: adhuc multum sibi deest vnū scilicet quod sibi sūme necessariū est. Quid illud? Ut oibus relictis se relinquat et a se totaliter exeat nihilq̄ de priuato amore retineat. Cum omnia fecerit q̄ facienda nouerit: nihil se fecisse sentiat. Nō grande punderet q̄ grandis estimari possit: sed in veritate seruuum inutilem se pronunciet: sicut veritas ait. Cum feceritis oia que precepta vobis sunt: adhuc dicite qꝛ serui inutiles sumus. Tunc v̄o paup et nudus spiritu esse poterit ⁊ cū ꝓpheta dicere: Quia vnicus ⁊ paup suꝫ ego. Nemo isto ditior: nemo tñ liberior: nemo potentior illo q̇ scit se ⁊ oia relinquere: ⁊ ad infimum se ponere.

De regia via sancte crucis. Cap. XII.

Durus hic multis videt sermo. Abnega temetp̄m tolle crucē tuam ⁊ sequere iesuꝫ. Sed multo durius erit audire illud extremū verbū. Discedite a me maledicti in ignē eternuꝫ. Qui eni modo libenter audiūt ⁊ sequunt verbū crucis: tunc non timebūt ab auditōe mala eterne dñationis. Hoc signū crucis erit in celo cuꝫ dñs ad iudicandū venerit. Tunc oēs serui crucis q̇ se crucifixo cōformauerunt in vita: ad xp̄m accedent iudicem cū magna fiducia. Quid igit times tollere crucē: p quā itur ad regnū In cruce salus: in cruce vita: ī cruce ꝓtectio ab hostibus: in cruce infusio supne suauitatis: in cruce robur mētis: in cruce gaudiū spiritus: in cruce virtus sūma: in cruce pfectio sanctitatis. Non est salus anīe nec spes eterne vite: nisi in cruce. Tolle ergo crucē tuam ⁊ sequere iesum: ⁊ ibis in vitam eternā. Precessit ille baiulans sibi crucē ⁊ mortuus est ꝓ te in cruce: vt tu etiam portes crucē ⁊ mori affectes in cruce: qꝛ si cōmortuus fueris: etiā cū illo pariter viues: ⁊ si socius fueris pene socius eris ⁊ glorie. Ecce in cruce totū constat ⁊ in moriēdo totū iacet: ⁊ non est alia via ad

vitam ⁊ ad verā internā pacē nisi via sancte crucis ⁊ quotidiane mortificatōis. Ambula vbi vis: quere qcunq; volueris: ⁊ nō inue/nies altiorē viā supra: nec securiorē viam infra nisi viā sctē crucis. Dispone ⁊ ordina oīa ſm tuū velle ⁊ videre: ⁊ nō inuenies nisi semp aliqd pati debere aut sponte aut inuite: ⁊ ita crucē semp inuenies. Aut enī in corpe dolorem senties: aut in aīa spūs tribulationem sustinebis. Interdū a deo relinq̄ris: interdū a ꝓximo exercitaberis ⁊ qō amplius est sepe tibimetipsi grauis eris: nec tū aliq̄ remedio vel solatio liberari seu alleuiari poteris ſ̄ donec deus voluerit oportet q̄ sustineas. Vult ei deus vt tribulationē sine ꝓsolatiōe discas pati: ⁊ vt illi totalit̄ te subijcias ⁊ humilior ex tribulatiōe fias. Nemo ita cordialiter sentit passionē christi: sicut is cui contigerit similia pati. Crux igit̄ sp parata est ⁊ vbiq; te expectat. Nō potes effugere vbicunq; cucurreris q: vbicunq; veneris: teipsum tecū portas: et sp te ipsum inuenies. Cōuerte te supra: conuerte te infra: cōuerte te extra: et intra: ⁊ i his oībus inuenies crucē: ⁊ necesse est te vbicūq; tenere patiam si internā vis habere pacem ⁊ perpetuā ꝓmereri coronā. Si libenter crucē portas portabit te ⁊ deducet te ad desidera/tum finē: vbi scilicet finis patiendi erit q̄uis hic nō erit. Si inuite portas: onus tibi facis ⁊ teipsuz magis grauas: ⁊ tū oportet vt sustineas. Si abijcis vnam crucē aliā ꝓculdubio inuenies: ⁊ forsitan grauiorē. Credis tu euadere: qō nullus mortalium potuit preterire? Quis sctō ꝛ in mūdo sine cruce ⁊ tribulatōne fuit? Nec enī dīs nr̄ iesus xp̄s vna hora sine dolore passionis fuit: q̄diu in hoc mūdo vixit. Oportebat ait xp̄m pati ⁊ resurgē a mortuis: ⁊ ita intrare i gloriā tuā. Et quō tu aliā viam queris q̄ hanc regiam viam que ē via sctē crucis? Tota vita christi crux fuit ⁊ martiriū: ⁊ tu tibi queris requiē ⁊ gaudiū? Erras erras si aliud queris q̄ pati tribulatiōes: q: tota ista vita mortalis plena miseriis ⁊ circūsignata crucib⁹. Et quāto altius quis in spiritu ꝓfecerit: tanto graviores cruces sepe inueniet: q: exilij sui pena magis ex amore crescit. Sz tū iste sic multiplicit̄ afflictus non est sine leuamine consolatōis: q: fructū magnū sibi sentit accrescere ex sufferentia sue crucis. Nā dū sponte illi se subijcit: oē onus tribulationis in fiduciā diuine cōsolationis conuertitur. Et quanto caro magis per tribulatiōnem atterit̄: tāto amplius spirit⁹ per internā consolationē roborat̄. Et nō nunq̄ intantū cōfortat̄ ex affectu tribulationis ⁊ aduersitatis ob amorē cōformitatis crucis xp̄i: vt non sine dolore et tribulatione esse vellet quoniā tanto se acceptiorē deo credit quāto plura ⁊ grauiora ꝓ eo perferre poterit. Nō est illō virtus hoīs: sed gratia xp̄i: que tanta pōt et agit in carne fragili: vt quod naturaliter semp abhorret ⁊ fugit: hoc feruore spiritus aggrediatur ⁊ diligat. Nō est ſm hoīem crucē portare: cruce amare corpus castigare: ⁊ seruituti subijcere honores fugere: cōtumelias libēter sustinere: seipsuz despicere ⁊ despici optare: aduersa queq; cū dānis perpeti: ⁊ nihil ꝓsperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad teipsum respicis: nihil hmōi ex te poteris: ſ̄ si in dño confidis dabit̄ tibi fortitudo ō celo ⁊ subijciet̄ ditioni tue mundus et caro. Sed nec inimicū diabolū timebis si fueris fide armatus: et iesu cruce signatus. Pone ergo te fidelis et bonus ꝛuus xp̄i ad portandū viriliter crucem dñi tui: ꝓ te ex amore crucifixi. Prepara te ad tolerāda multa aduersa ⁊ varia incōmoda in hac misera vita: q: sic tecuz erit vbicunq; fueris: ⁊ sic reuera eū inuenies vbicunq; latueris. Oportet te ita esse et nō ē remediū euadendi a tribulatiōe maloꝛ ⁊ doloꝛe q̄ vt te patiaris. Laicē dñi affectanē bi be ſ̄ amicus eius esse ⁊ patrē cum eo habere desideras. Cōsolationes deo cōmitte: faciat ipe cū talibus sicut sibi magis placuerit. Tu ꝛo pone te ad sustinendū tribulationes: ⁊ reputa eas maximas ꝓsolationes: q: non sunt cōdigne passiones hui⁹ tēporis ad futuram gloriaz: q̄ reuelabit̄ in nobis ꝓmerendā: etiā si solus oēs posses sustinere. Quādo ad hoc veneris q̄ tribulatio tibi dulcis est ⁊ sapit ꝓ xp̄o tunc bene tecū esse estima: q: inueniſti paradisuz in terra. Quādiu pati tibi graue est ⁊ fugere queris: tādiu male habebis. ⁊ sequetur te vbiq; fuga tribulationis. Si ponis te ad quod esse debes: videlicet ad patiendū ⁊ morienduz fiet cito melius ⁊ pacē inuenies. Etiā si raptus fueris in terciū celū cū paulo: nō es ꝓpterea securatus de nullo ꝛrio sustinendo. Ego inq̄t iesus oīdā illi quāta oporteat eū ꝓ nōie meo pati. Pati ḡ tibi remanet si iesum diligere et ppetuo illi seruire placet. Utinā dign⁹ esses ꝓ nōie iesu aliq̄d pati: q̄ magna gloria remaneret tibi: quāta exultatio oībus sctis dei: quāta q̄z edificatio esset ꝓximi. Nā patiam oēs recōmēdant q̄uis pauci tū pati velint. Merito deberes libēter mo

res ꝓ xp̄o aduersa pati: q̄z multis cōsolatiōibus recreari: q: xp̄o simiłor esses ⁊ oīb⁹ scis ei⁹ magis cōformior. Nō ei stat meritū nr̄m et ꝓfectus status nostri i multis suauitatib⁹ ⁊ cōsolatōib⁹: ſ̄ pot⁹ in magnis grauitatib⁹ ⁊ tribulatiōib⁹ pferēdis. Siquidē aliqd melius ⁊ vtilius saluti hoīm q̄ pati fuisset: xp̄s vtiq; vbo ⁊ exēplo oīdisset. Nā et sequētes se discipl'os oēsq; eū seq̄ cupientes manifeste ad crucē portandā hortat̄ ⁊ dicit. Si q̄s vult venire p⁹ me: abneget semetipsū ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat̄ me. Oibus ergo plectis ⁊ scrutatis: sit ista finalis cōclusio. Q̄m ꝓ multas tribulatiōes oportet nos itrare in regnū dei.

¶ Explicit liber Secundus.

¶ Incipit liber Tercius.

¶ De interna christi locutione ad animā fidelem. ¶ Capitulum. I.

Audiam quid loquat̄ in me dom⁹ deus. Bta aīa q̄ dīm in se loquentē audit et de ore eius verbū cōsolatiōis accipit. Btē aures q̄ venas dīni susurrij su/scipiūt: ⁊ de mūdi huius susurratiōib⁹ nihil aduertūt. Btē plane aures q̄ non vocē foris sonantē: ſ̄ interius auscultāt veritatē loquentē ⁊ docentē. Beati oculi qui exterioꝛib⁹ clausi: interioꝛib⁹ aūt sunt intenti. Beati q̄ interna penetrāt: ⁊ ad capienda archana celestia magis ac magis p q̄tidiana exercitia se studēt ꝓparare. Beati q̄ deo vacare gestiūt: ⁊ ab oī impedimento seculi se excutiūt. Animad/uerte hec o aīa mea et claude sensualitat̄ tue ostia vt possis in te audire: quid loquat̄ dñs deus i te. Hec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sum: pax tua et vita tua. Seruate apud me: ⁊ pacez inuenies. Dimitte omnia transitoria ⁊ quere eterna. Quid sunt oīa tēpoꝛa/lia nisi seductoꝛia. Et q̄d iuuant oēs creature: ſ̄ fuer'a creatore deserta? Oibus ergo abdicatis: creatoꝛi tuo te redde placidā ac fidelem: vt verā valeas apprehēdere btitudinē.

¶ Quod veritas intus loquitur sine strepitu verboꝛum. ¶ Capitulum. II.

Loquere dñe q: audit ꝛuus tu⁹. Seruus tu⁹ ego sū da mihi intellectū: vt sciā testimonia tua. Inclina coꝛ meū in verba oris tui: fluat vt ros eloquiū tuum. Dicebāt olim filij israel ad moysen loq̄re nobis tu ⁊ audiem⁹: nō loquat̄ nob dīs ne forte moriamur. Non sic dñe nō sic oro: sed magis cū samuele ꝓpheta humilit̄ ac desiderāt obsecro. Loq̄re dñe q: audit ꝛuus tuus: non loquat̄ mihi moyses aut aliq̄s ex ꝓphetis ſ̄ potius tu loquere dñe deus inspirator ⁊ illuminator oīm prophetaꝛ: q: tu solus sine eis potes me pfecte imbuere illi aūt sine te nihil proficient: possunt quidē verba sonare ſ̄ spiritū non cōferunt. Pulcerrime dicūt: ſ̄ te tacente coꝛ non accendūt. Litteras tradunt: ſ̄ tu sensum aperis. Misteria ꝓferunt: ſ̄ tu reseras intellectū signatoꝛ. Mundata edicūt: sed tu iuuas ad pficiendū. Viā oīndunt: ſ̄ tu ꝓfortas ad ambulandū. Illi foris tm̄ agunt ſ̄ tu coꝛda instruis ⁊ illuminas. Illi exterius rigāt: ſ̄ tu fecūditatē donas. Illi clamāt verbis: ſ̄ tu auditui itelligētiā tribuis. Nō ergo loquat̄ mihi moyses: ſ̄ tu dñe deus me⁹ eterna veritas: ne forte moriar ⁊ sine fructu efficiar. Si fuero tantū foris admonitus ⁊ intus non accēsus ne sit mihi ad iudiciū verbū auditum ⁊ non factū: cognitū nec amatū: credi tum ⁊ nō seruatū. Loq̄re igit̄ dñe quia audit ꝛuus tuus. Verba enī vite eterne habes: loquere mihi ad qualēcunq; aīe mee ꝓsolationem: ⁊ ad totius vite mee emendationē: tibi aūt ad gloriā et perpetuum honoꝛem.

¶ Quod verba dei cū humilitate sūt audiēda: ⁊ q̄ multi ea non pōderant. ¶ Cap. III.

Audi fili mi verba mea: verba suauissima oēm pbox ⁊ sapientū hui⁹ mūdi sciam excedētia. Verba mea spūs ⁊ vita sūt: nec hūano sensu pēsanda. Nō sūt ad vanā cōplacentiā trahenda: ſ̄ in silentio audienda ⁊ cū oī humilitate atq; affectu magno suscipiēda: ⁊ dīri. Beatus ē quē tu eruditeris dñe ⁊ de lege tua docueris eū: vt mitiges ei a diebus malis et non desolet̄ in terra. Ego inquit dīs docui ꝓphetas ab initio: et vsq; nunc non cesso oībus loq̄: sed multi ad vocem meam surdi sunt ⁊ duri. Plures mūdum libētius audiūt q̄ deū facilius sequūt carnis sui appetitū q̄ dei beneplacitū. Promittit mūdus tēporalia ⁊ parua: ⁊ seruitur ei auiditate magna. Ego ꝓmitto summa ⁊ eterna: ⁊ coꝛpescūt mortaliū coꝛda. Quis tanta cura mihi in oībus fuit ⁊ obedit: sicut mūdo ⁊ dñi eius seruitur. Erubesce syon ait mare. Et si causam queris audi quare. Pro modica prebēda longa via currit̄: ⁊ ꝓ eterna vita vix a multis pes semel a tra leuat̄. Vile precium querit̄: pro vno mūmismate interdum turpiter litigat̄ et pro vana re et parua, pmissione die noctuq; fatigari non timetur. Sed prochdoloꝛ pro bono in cōmutabili: pro premio in estimabili: pro summo honoꝛe et glia

interminabili vel ad modicū fatigari pigritatur. Erubesce ergo serue piger & querulose q̄ illi patiores iueniunt ad perditionē q̄z tu ad vitam. Gaudent illi amplius ad vanitatē q̄z tu ad vitatē. Equidem a spe sua nonnūq̄z frustrāt: ꝑ promissio mea neminē fallit: nec cōfidentē mihi dimittit inanez. Q̄d promisi dabo q̄d dixi implebo: si tñ vsq̄ i finē fidelis in dilectione mea q̄s pmānerit. Ego remunerator oīm bonor: & fortis pbator oīm deuotorū. Scribe verba mea in corde tuo: & pacta diligenter erūt eni in tēpe tentationis val de necessaria. Q̄d nō intelligis cū legis: cognosces in die visitatōis. Dupliciter soleo electos meos visitare: tentatione scilicet & ꝓsolatiōe. Et duas lectiones eis q̄tidie lego: vnā increpādo eorū vicia, alterā exhortando ad virtutē incrementa. Qui habet v̄ba mea et spernit ea: hz̄ qui iudicet eū in nouissimo die.

¶ Oratio ad implorandum deuotiōis gratiam. ¶ Capitulum. IIII.

Domie ds meus oīa bona mea tu es. Et quis ego suz vt audeā ad te loq̄? Ego sum pauprim⁹ seruul⁹ tuus et abiectus vmiculus multo pauperior: & cōtēptibilior: q̄z scio & dicere audeo. Memēto tñ dñe q: nihil sum nihil hēo nihil q̄ valeo. Tu solus bonus iustus & sctūs: tu oīa potes: oīa prestas: omnia imples: solū peccatorē inanē relinquens. Reminiscere miserationū tuarū dñe: & imple cor meū gratia tua q̄ nō vis vacua esse opa tua. Quō possum me tollere in hac misera vita: nisi me cōfortauerit misericordia tua gratia tua? Noli auertere faciem tuā a me, noli visitationē tuā ꝓlongare: noli ꝓsolatiōz tuā abstrahere: ne fiat aīa mea sicut tra sine aqua tibi. Dñe doce me facere voluntatē tuā doce me coram te digne & hūiliter cōuersari: q: sapia mea tu es: q̄ in vitate me cognoscis: et cognouisti añ q̄z fieret mundus & añ q̄z natus essem in mundo.

¶ Quod in veritate & hūilitate coram deo conuersandum est. ¶ Capitulum. V.

Fili ambula coram me in veritate: & in simplicitate cordis tui q̄re me semp. Qui ambulat coram me in veritate tutabit ab incursib⁹ malis: & veritas liberabit eū a seductorib⁹ & a detractionib⁹ iniq̄. Si veritas te liberauerit: vere liber eris & nō curabis de vanis hoīm verbis. Domine verū est sicut dicis: ita q̄so mecū fiat. Veritas tua me doceat ipsa me custodiat: & vsq̄ ad salutarē finez me cōducat. Ipsa me liberet ab oī affectione mala & inordinata dilectiōe: & ambulabo tecū in magna cordis libertate. Ego te docebo aut veritas que recta sunt & placita coram me. Cogita peccata tua cū displicentia magna & meroze: & nunq̄z reputes te aliquid esse propt̄ opera bona. Reuera peccatores: & multis passionib⁹ obnoxius et implicatus. Ex te semp ad nihil tendis & cito laberis: cito victeris: cito turbaris: cito dissolueris. Nō habes quic q̄z vñ possis gloriari ꝙ multa vñ te debes vilificare: quia multo infirmior es: q̄z vales cōprehendere. Nihil ergo magnū tibi videat ex oībus que agis: nihil grāde: nihil pretiosum: nō admirabile: nihil reputatiōe appareat dignū: nihil altū nihil vere laudabile et desiderabile nisi q̄ eternū est: placeat tibi sup oīa eterna veritas displiceat tibi sup oīa vilitas maxima tua. Nihil sic timeas: nihil sic vituperes & fugias sicut vitia & peccata tua: que magis displicere debēt q̄z q̄libet rerum dāna. Quidā nō sincere coram me ambulant: ꝙ quadā curiositate & arrogantia ducti volunt secreta mea scire & alta dei intelligere: se & suā salutē negligētes. Hi sepe i magnas tētationes & petā ꝓpter suā superbiam & curiositatē me eis aduersante labunt. Time iudicia dei expauesce irā oipotētis: noli aūt discutere opa altissimi: ꝙ tuas iniq̄tates perscrutare: in quantis reliq̄sti et q̄z multa bona neglexisti. Quidā solū portant suā deuotionem in libris & quidā in imaginibus: quidaz aūt insignis exteriorib⁹ & figuris: quidā h̄nt me in ore: ꝙ modicū in corde. Q̄ūt & alij q̄ intellectu illūinati & affectu purgati: ad eterna sp anhelāt: de terrenis grauit audiūt necessitatib⁹ nature dolent infuiunt & hij sentiūt q̄d veritatis spūs loquit in eis: q: q̄ docet eos terrena despicere et amare celestia mundum negligere & celū tota die ac nocte desiderare.

¶ De mirabili effectu dīni amoris. ¶ Ca. VI.

Benedico te pater celestis pater dñi mei ihesu xp̄i: q: mei paupis digna/tus es recordari. O pat misax et de⁹ totius cōsolationis gras ago tibi q̄ me indignū omni ꝓsolatione q̄z tua recreas cōsolatione. Benedico te semp & glorifico cū vnigenito filio tuo et spiritusancto paraclito in secula seculorum. Ey a domine deus amator sancte meus: cum tu veneris in cor meū exultabunt oīa interiora mea. Tu es gloria mea et exultatio cordis mei. tu spes mea & refugium meū in die tribulatiōis mee. Sed q: adhuc debilis sum in amore & imperfectus in virtute: ideo necesse habeo a te ꝓfortari & consolari. ꝓpterea visita me sepius & instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus malis: & sana cor meū ab oīb⁹ affectionibus inordinatis et vicijs: vt intus sanatus et bñ purgat⁹: aptus efficiar ad amandū fortis ad patiendū: stabilis ad perseuerādū. Magna res est amor: magnū omnino bonum: qō solum leue facit omne onerosum: & fert equaliter omne inequale. Nā onus sine onere portat: et omne amarū dulce ac sapidū efficit. Amor iesu nobilis ad magna operāda impellit: et ad desiderāda semp pfectiora excitat. Amor vult esse sursum nec vllis infimis rebus retineri. Amor vult esse liber et ab oī mundana affectione alien⁹ ne internus ei⁹ impediatur aspectus ne per aliq̄ comodū tēpale implicationes sustineat aut per incōmodū succūbat. Nihil dulcius ē amare: nihil fortius: nihil altior⁹: nihil latius: nihil iocūdius: nihil plenius: nihil melius in celo et in terra: q: amor a deo natus est: nec potest nisi in deo sup oīa creata requiescere. Amans volat: currit & letatur: liber est & nō tenet: dat omnia p oībus & habet omia in omībus: q: in vno summo bono sup omia quiescit: ex q̄ omne bonū fluit & ꝓcedit. Non respicit ad dona: ꝙ ad donantē se querit sup omia bona. Amor modū sp ne scit. ꝙ super oēz modū feruescit. Amor onus non sentit: labores nō reputat: plus affectat q̄z valet ō impossibilitate nō causat q: cūcta sibi posse & licere arbitrat. Valet igit ad oīa & multa ꝛiplet & effectui mācipat: vbi nō amās deficit & iacet. Amor vigilat: et dormiēs non dormitat. Fatigat⁹ nō lassat artatus nō artatur: territus nō cōturbat: ꝙ sicut viua flamma & ardens facula sursuz erumpit: securecq̄ pertransit. Si quis amat: nouit q̄d hec vox clamet. Magnus clamor in auribus dei est: ipse ardēs affectus anie que dicit. Deus meus amor me⁹: tu totus meus & ego tuus. Dilata me in amore: vt discam interiora cordis ore degustare: q̄z suaue sit amare et in amore liquefieri et natare. Teneat amor me vadēs supra me pre nimio feruore & stupore. Cantem amoris cāticū: sequar te dilectū meū in altū: deficiat in laude tua aīa mea iubilās ex amore. Amen te plus q̄z me: nec me nisi ꝓpter te: et oēs in te qui vere amāt te: sicut iubet lex amoris lucens ex te. Est amor velox: sincer⁹ pius: iocūdus: & amen⁹: fortis patiēs: fidelis prudēs: fortis: virilis: & seipm nunq̄ q̄rens. Vbi eni seipsuz aliquis querit: ibi ab amore cadit. Est amor circūspectus: humilis & rect⁹ non mollis: non leuis: nec vanis intendens rebus: sobrius: castus: stabilis: quietus: et in cunctis sensib⁹ custodit⁹. Est amor subiect⁹ et obediēs ꝓlatis: sibi vilis et despectus: deo deuotus & gratificus confidens & semp sperās in eo etiā cum sibi nō sapit deus: q: sine dolore nō viuit in amore. Qui nō est parat⁹ oīa pati & ad voluntatē stare dilecti: nō est dign⁹ amator appellari. Oportet amātē oīa dura & amara ꝓpter dilectū libenter amplecti: nec ob contraria accedentia ab eo deflecti.

¶ De pbatione veri amatoris. ¶ Cap. VII.

Fili non es adhuc fortis et prudens amator. Quare dñe? Quia ꝓpt̄ modicā cōtrarietatē deficis a ceptis: et nimis auide ꝓsolationē queris. Fortis amator stat in tētationib⁹: nec callidis credit persuasionib⁹ inimici: sicut in ꝓsperis ei placeo: ita nec in aduers displiceo. Prudēs amator nō tā donū amātis cōsiderat q̄z dantis amorem. Affectū potius attēdit q̄z cēsum: & infra dilectū oīa data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono: ꝙ in me sup oē donū. Nō est ideo totū pditū: si q̄z min⁹ bene de me vel de sctis meis sentis q̄z velles. Affect⁹ ille bonus dulcis quē interdū pcipis: affectus gratie ꝓsentis est & quidā prægustus pfie celestis. sup quo nō nimiū imittendū q: vadit & venit. Certare āt aduersus incidētes malos animor⁹ suggestionē q̄z spernere dyaboli insigne est virtutis & magni meriti. Non ergo te ꝓturbent aliene fantasie de quacūq̄z materia ingeste. Forte fua ꝓpositū & intentionem rectā ad deū. Nec est illusio q̄ aliq̄n in excelsum subito raperis: & statim ad ineptias solitas cordis reuerteris. Illas ei inuite magis pateris q̄z agis: & q̄diu displicent & remitteris: meritū est & non perditio. Scito q: antiquus inimicus oīno nititr impedire desideriuz tuū in bono et ab oī deuoto exercitio euacuare: a sanctor scz cultu a pie passionis mee memoria: a peccator vtili recordatiōe a proprij cordis custodia: & a firmo ꝓposito pficiendi in virtute. Multas malas cogitatiōes ingerit vt tediū tibi faciat et horozē vt ab oīone reuocet & sacra lectione. Displicet sibi humil⁹ ꝓfessior si posset: a coione cessare faceret. Nō credas ei nec q̄z cures illū: hz̄ sepius tibi decep/tionis tetēderit laqos. Sibi ꝓputa cū mala ingerit & imūda: dicito illi. Vade imūde spiritus erubesce miser: valde imūd⁹ es tu qui talia infers auribus meis. Discede a me se/

ductor pessime: nō hēbis in me partē vllaz: ꝙ iesus mecū erit tanq̄ bellator fortis: et tu stabis cōfusus. Malo potius mori et oēm penā subire q̄z tibi consentire. Tace et obmutesce non audiā te amplius: licet mihi plures moliris molestias. Dñs illūinatio mea et salus mea quē timebo? Dñs protector vite mee: a q̄ trepidabo? Si cōsistant aduersū me castra: non timebit cor meū. Dñs adiutor me⁹ et redēptor me⁹. Certa tāq̄ miles bonus: et si interdū ex fragilitate cozruis resume vires fortiores priorib⁹ cōfidēs de amplioꝛi gratia mea et multū p̄caue a vana cōplacentia et supbia ꝓpter hoc multi in errorē ducunt et in cecitatem pene incurabile q̄q̄ labunt. Sit tibi in cautelā et perpetuā humilitatē ruina hec superborū de se stulte p̄sumentium.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia. Capitulum. VIII.

Fili vtilius est tibi et securius deuotionis gratiam abscondere nec in altuz te efferre nec multuz inde loqui neq̄ multū ponderare: ꝙ magis temetipm despicere et tanq̄ indiguo datā timere. Nō ē huic affectōi tenatius inherendū: q̄ citius pōt mutari in ꝛriū. Cogita in gra q̄ miser et inops esse soles sine gra. Nec est in eo tātū spūalis vite pfectus cū cōsolationis habueris gram ꝙ cū hūiliter et abnegate patienq̄ tuleris ei⁹ subtractionē: ita q̄ tūc ab oronis studio non torpeas nec reliqua opa tua ex vsu facienda oīno dilabi pmittas: ꝙ sicut melius potueris et itelleꝛeris: libenē qō in te est facias: nec propter ariditatē seu anxietatē mentis quā sentis te totaliter negligas. Multi enī sunt qui cum non bene eis succesꝛerint: statim impatientes fiunt aut desides. Non enī semp est in potestate hoīs via eis: ꝙ dei est dare et cōsolari q̄ vult et quantū vult et cui vult: sicut sibi placuerit: et nō amplius. Quidā incauti propter deuotionis gratiā seipsos destruxerunt quia plus agere voluerunt q̄ potuerūt. Nō pensantes sue paruitatis mensuraz ꝙ magis cordis affectū sequētes q̄ rōnis iudiciū. Et q: maiora p̄sumpserūt q̄ deo placitū fuit id circo gram cito ꝓdiderunt. Facti sunt iopes et viles relicti: qui in celum posuerunt nidum sibi: vt hūillati et depauperati discant nō in alis suis volare ꝙ sub pennis meis sperare. Qui adhuc noui sunt et imperiti in via domini nisi cōsilio discretoꝛ se regant: facilī⁹ decipi possunt et elidi. Quod si suū sentire magis sequi q̄ alijs exercitatis credere volunt: erit eis periculosus exitus: si tum retrahi a ꝓpzio cōceptu nō voluerint. Raro sibipsis sapientes ab alijs regi humilit patiunt. Melius est modicū sapere cū humilitate et parua intelligētia: q̄ magni sciētiaꝛū thezauri: cum vana cōplacentia. Melius est tibi min⁹ habere: q̄ multū vnde posses supbire. Nō satis discrete agit qui se totū leticie tradit: obliuiscens p̄istine inopie sue: et casti timoris dñi qui timet gratiā ablatam amittere. Nō etiā satis ꝟtuose sapit qui tempe aduersitatis et cuiusq̄z grauitatis nimis desperate se gerit et min⁹ fidenē ō me q̄z oportet recogitat ac sentit. Qui tēpe pacis nimis securus esse voluerit. sepe tēpe belli nimis deiectus et formidolosus reperiet. Si scires semp hūilis et modicus in te pmanere: nec nō spīm tuū bene moderare ac regere: nō incideres tam cito in periculū et offensam. Consiliū bonū est: vt feruoris spiritu cōcepto mediteris quid futurū sit absedente lumine. Quod dum contigerit: recogita et denuo lucē posse reuerti: quaz ad cautelam tibi: mihi aūt ad gloziam ad tēpus subtraxi. Utilioꝛ est enī sepe talis ꝓbatio q̄z si semp p̄spera ꝓ tua haberes voluntate. Nā merita non sunt ex hoc estimāda si quis plures visiones aut cōsolatōnes habeat: vel si peritus sit in scripturis aut i altioꝛi ponatur gradu: ꝙ si vera fuerit humilitate fundatus et diuina charitate repletus: si dei honoꝛē pure et integre semp querat: si seipm nihil reputet: et in veritate despiciat atq̄ ab alijs etiam despici et hūiliari magi gaudeat q̄z honōrari.

De vili estimatōe suipius i oculoꝛ. Ca. IX.

Loquoꝛ ad dñm meū cū sim puluis et cinis. Si me amplī⁹ reputauero: ecce tu stas ꝛ me: et dicūt testimonīū verum iniq̄tates mee: nec possum ꝛdicere. Si aūt me vilificauero et ad nihilū redegero et ab omni ꝓpria reputatōe defecero atq̄ sicut sum puluericauero: erit mihi ꝓpitia gra tua et vicina cordi meo lux tua et omis estimatio quātulacūq̄ minima i valle nihileitatis mee submergetur et pibit ineternū. Ibi ostendes me mihi quid sum: qđ fuit et de q̄ veni: q: nihil et nesciui. Si mihipsi relinquoꝛ: ecce nihil et tota infirmitas. Si aūt subito me respexeris statim fortis efficioꝛ et nouo repleoꝛ gaudio. Et mirū valde q̄ sic repēte ꝟbleuoꝛ: et tam benigne a te cōplectoꝛ: q̄ ꝓpio pondere sp ad ima feroꝛ. Facit ꝟ amoꝛ tuus gratis ꝓueniēs me et in tā mltis ꝟbueniēs necitatib⁹: a q̄ib⁹ quoq̄ custodiēs me piculis et ab innūeris vt

vere dicā eripiens malis. De siquidē male amando me perdidi et te solū q̄rendo et pure amādo me et te parit inueni: atq̄ ex amoꝛe ꝓfundius ad nihilū me redegi. Quia tu o dulcissime facis mecū supza meritū oīe: et supza id qō audeo sperare vel rogare. Bñdict⁹ sis de⁹ meus q: licet ego oībus bonis sim indignus: tua tū nobilitas et infinita bonitas nū q̄z cessat bñ facere etiā ingratis et lōge a te auersis. Cōuerte nos a te: vt sim⁹ gr̄ati: hūiles et devoti: q: sal⁹ nra tu es: virtus et fortitudo nra.

Quod oīa ad deuz sicut ad finē vltimū sunt referenda. Capitulum. X.

Fili ego debeo esse finis tuus supm⁹ et vltimat⁹ si vere desideras eē btūs. Ex hac intentiōe purificabit affect⁹ tuus sepius ad seipsum et ad creaturas male incuruatus. Nā si teipm in aliquo q̄ris statī in te deficis et aresc̄is. Oia ergo ad me principalit referas q: ego sum qui oia dedi. Sic singula ꝓsidera: sicut ex summo bono manāt: et iō ad me tanq̄ ad suā originē cūcta sūt reducenda. Ex me pusillis et magnus pauper et diues tanq̄ ex fonte viuo aquā hauriunt viuam: et q̄ mihi sponte et libere deseruiūt: gratiam ꝓ gratia accipiēt. Qui aūt extra me voluerit gloziari vel in aliquo p̄ulato bono delectari: nō stabilieē in vero gaudio neq̄ i cor de suo dilatabit: ꝙ multiplicit impedieē et angustiabit. Nihil ergo tibi de bono ascribere debeas: nec alicui hoī ꝟtutē attribuas: ꝙ totū da deo: sine quo nihil hz hō. Ego totū dedi: ego totū rehe volo: et cū magna districtiōe grārū actiones requiro. Hec est vitas qua fugatur glozia vanitas. Et si intrauerit celestis gratia et vera charitas: non erit aliq̄ inuidia nec cōtractio cordis: neq̄ p̄uatus amoꝛ occupabit. Uincit enī oīa diuina charitas et dilatat oēs anie vires. Si recte sapis: in me solo gaudeb: in me solo sperabis: q: nemo bonus nisi solus deus: qui est sup oīa laudād⁹ et in omnibus benedicendus.

Qō spreto mōdo dulce ē fuire ho. Ca. XI.

In cam in auribus dei mei: dñi mei et regis mei qui est in excelso. O q̄ mag̃ multitudo dulcedinis tue dñe: quā absc̄ondisti timētibus te ꝟz qđ es amātibus: qđ toto corde tibi fuiētibus? Vere ineffabilis dulcedo p̄templatiōis tue: quā largiris amātib⁹ te. In hoc maxime oñdisti dulcedinē charitat⁹ tue: q: cum nō essem: fecisti me et cum errarē longe a te reduxisti me: vt seruirē tibi et p̄cepisti vt diligaz te. O fons amoꝛis ꝓpetui q̄d dicam de te: quō potero tui obliuisci: qui mei dignatus es recordari? Etiā postq̄z ꝓtabui et peri: fecisti vltra oēm spem misc̄oiaz cū tuo tuo: et vltra oē meritū gr̄am et amicitiā exhibuisti. Quid retribuā tibi ꝓ gra ista? Nō ei oībus datū est vt oībus abdicatis seculo renuncient et monasticā vitā assumant. Nūq̄d magnū est vt tibi seruiā cui oīs creatura seruire tenet? Non magnū mihi videre oz seruire tibi. ꝙ poti⁹ hoc mihi magnū et admirādū apparet: q: tam pauperē et indignū dignaris in seruū recipe: et dilectis tuis tuis adunare. Ecce oīa tua sunt que habeo et vnde tibi seruio. Uerūtamē viceuersa tu magis mihi seruis q̄z ego tibi. Ecce celū et terra q̄ in ministerio hois creasti p̄sto sunt et faciūt quotidie q̄cunq̄ mandasti. Et hoc parū est: quin etiā angelos in ministerio hois creasti et ordiasti Trāscendit aūt hec oīa q: tuipse fuire hoī dignatus es et teipsū ei datuz ꝓmisisti. Quid dabo tibi ꝓ oīb⁹ istis muneribus bonis. Utinā possem tibi fuire cūctis diebus vite mee vtinā vel vno die dignū seruitiū exhibere sufficerē Uere tu es dignus oī fuitio: oī honoꝛe et laude eterna. Uere dñs meus es et ego pauper seruus tuus: qui totis viribus teneoꝛ tibi seruire: nec vnq̄z in laudib⁹ tuis debeo fastidire. Sic volo sic desidero: et quicq̄d mihi deest tu dignaris supplere. Magn⁹ honoꝛ magna gloria tibi seruire et oīa ꝓpter te contenere. Habebunt enī gram magnā q̄ sponte se subiecerunt tue sctissime seruituti. Inueniēt suauissimā sanctispūs ꝛsolationē qui ꝓ amoꝛe tuo carnalē abiecerūt delectatōnē ꝓsequent magnā cordis libertatē: q̄ artam ꝓ noīe tuo ingrediunt viā et oēm mūdanā negleꝛerint curam. O grata et iocūda dei seruitus: qua hō veracit efficit liber et scūs. O sacer status religiosi famulatus qui hoīem angelis reddit equalem: deo placabilē demonib⁹ terribilē: et cunctis fidelibus cōmendabilē. O amplectendū et sp optandū seruitiū q̄ summū ꝓmeret bonū et gaudiū acq̄rit sine fine mansurū.

Qō desideria cordis examinanda sunt et moderanda. Capitulum. XII.

Fili oportet te adhuc multa addiscere q̄ nec dū bene didicisti. Que sunt hec dñe? Ut desideriū tuū ponas totaliter fm bñplacitū meū: et tuipsius amatoꝛ non sis: ꝙ mee voluntatis cupidus amatoꝛ et emulatoꝛ. Desideria te sepe accendūt: et vehementer impellūt: ꝙ considera an ꝓpter hono

rem meũ an ꝓpter tuũ cõmodũ magis mo/
uearꝭ. Si ego sũ i cã: bñ ꝯtẽt⁹ eris quomõcũ
ꝙ ordinauero. Si ãt de ꝓpo q̃situ aliqḋ lat3
ecce h̃ ẽ qḋ te ipedit ꝛ grauat. Caue ergo ne
nimiũ innitaris sup desiderio ꝑ ꝯcepto me nõ
cõsulto: ne forte postea peniteat ꝛ displiceat
qḋ pmo placuit ꝛ q̃si ꝓ meliore zelasti. Non
eni ois affectio q̃ videꝛ bona statim est sequn
da: s3 nec omnis contraria affectio ad pamũ
fugienda. Expedit interdũ refrenatione vti
etiã i bonis studijs et desiderijs: ne ꝑ impor-
tunitatẽ mẽtis distractionẽ incurras ne alijs
ꝑ indisciplinationẽ scãdalũ generes: vel etiã
ꝑ resistentiã alioꝝ subito turberis ꝛ corruas.
Interdũ vo oportet violentia vti et viriliter
appetitui sensitiuo ꝯtraire: nec aduertere qḋ velit
caro ꝛ qḋ nõ velit: s3 hoc magis satagere vt
subiecta sit etiã nolẽs spũi: et tãdiu castigari
deꝫ ꝛ cogi seruituti subesse donec parata sit ad
oia paucisq3 ꝯtẽtari discat ꝛ simplicib⁹ dele/
ctari: nec ꝯ aliqḋ incõueniens murmurare.

¶ De informatiõe patientie ꝛ luctamine ad
uersus ꝯcupiscentias. ¶ Capitulũ. XIII.

Domine dñe deus vt audio patiã est
mihi valde necessaria: multa eni3 in
hac vita accidũt ꝯria. Nã qualitẽcun
ꝙ ordinauero d̃ pace mea: nõ põt eẽ sine bel
lo ꝛ dolore vita mea. Ita ẽ fili. Nõ aũt volo
te talẽ q̃rere pacẽ q̃ tentatõib⁹ careat aut cõ
traria nõ sentiat: sed tũc etiã estimare te pacẽ
inuenisse: cũ fueris varijs tribulatiõib⁹ exer-
citatus ꝛ i multis ꝯtrarietatibus ꝓbat⁹. Si
dixeris te nõ multa posse pati: quõ tũc susti/
nebis ignẽ purgatorij? De duob⁹ malis sem
per minus malum est eligẽdũ. Ut ergo eter-
na futura supplicia possis euadere: mala pre
sentia studeas ꝓ deo equanimiꝛ tolerare. An
putas ꝙ hoĩes seculi hui⁹ nihil aut parũ pati
antur? Nec hoc inuenies etiã si delicatissimos
quesieris. Sed hñt inquis multas delectatõ
nes ꝛ ꝓprias sequunꝛ volũtates: ideo paruꝫ
põderant suas tribulatões. Esto ꝙ ita sit vt
habeãt quicqd voluerint s3 q̃diu putas du-
rabit? Ecce queadmodũ fum⁹ deficient abũ
dantes in seculo: ꝛ nulla erit recordatio prete
ritoꝝ gaudioꝝ. Sed ꝛ cũ adhuc viuũt: nõ si
ne amaritudine ꝛ tedio ac timore in eis quie/
scunt. Ex eadẽ nãq3 re vñ delectationẽ cõci-
piunt: sibi inde doloris penã frequenter reci
piũt. Iuste illis fit vt q2 inordinate delectati
ones q̃rũt ꝛ sequũꝛ: nõ sine amaritudine ꝛ cõ
fusiõe eas expleãt. O q̃ breues: q̃ false q̃ in
ordinate ꝛ turpes oẽs sunt. Uerũtñ ꝑ ebrie-
tate ꝛ cecitate nõ intelligũt: ꝫ velut muta aĩa
lia ꝓpter modicũ corruptibil' vite delectamẽ
tũ, mortẽ aĩe incurrũt. Tu ergo fili post ꝯcu
piscẽtias tuas nõ eas: ꝛ a volũtate tua auer
tere. Delectare in dño: ꝛ dabit tibi petitiones
cordis tui. Etẽi si veraciꝛ vis delectari ꝛ ab
undantius a me ꝯsolari: ecce in contẽptu om
niũ mũdanoꝝ ꝛ in abscisiõe oim infimaꝝ de
lectationũ erit bñdictio tua: ꝛ copiosa redde
tur tibi consolatio Et quãto plus te ab oi cre
aturaꝝ solatio subtraxeris: tãto i me suauio
res ꝛ potẽtiores ꝯsolatões inuenies. Sed ꝑ-
mo nõ sine q̃dã tristicia ꝛ labore certaminis ad
has ptinges Obsistet inolita ꝯsuetudo ꝫ me
liori ꝯsuetudine deuiceꝛ. Remurmurabit ca
ro: ꝫ feruore spũs refrenabiꝛ. Instigabit te ꝛ
exacerbabit serpẽs antiqu⁹: ꝫ oratiõe fugabiꝛ
insup et labore vtili aditꝰ ei magn⁹ obstrueꝛ.

¶ De obedientia hũilis subditi ab exemplũ
iesu christi. ¶ Capitulum. XIIII.

Fili qui se subtrahere nitiꝛ ab obedi-
entia: ipe se subtrahit a grã Et q̃ que
rit hr̃e priuata: amittit cõia. Qui nõ
libenꝛ ꝛ sponte suo superiori se subdit: signũ
est ꝙ caro sua necdũ pfecte sibi obedit: ꝫ sepe
recalcitrat ꝛ murmurat. Disce ḡ celeriꝛ supio
ri tuo te submittere: si carnẽ ꝓpriã optas sub
iugare. Citi⁹ nãq3 exteri⁹ vinciꝛ inimic⁹: si i
terior hõ nõ fuerit deuastat⁹ Nõ ẽ molestior
ꝛ peior aĩe hostisq3 tu ipe tibi: nõ bñ ꝯcordãs
spiritui. Oportet eni vere te assumere ꝯtẽptũ
cõtẽptũ: si vis ꝑualere aduersus carnẽ ꝛ san
guinẽ: q2 adhuc nimis inordinate te diligis:
iõ pleno te resignare alioꝝ volũtati trepidas
S3 qḋ magnũ tu q̃ puluis es ꝛ nihil: si ꝓpter
deũ te subdis hoĩ: qñ ego ops ꝛ altissim⁹ qui
cũcta creaui ex nihilo: me hoi ꝓpter te hũiliꝛ
subieci. Fact⁹ sũ oĩ hũilim⁹ ꝛ ifim⁹: vt tuã su
pbiã mea hũilitate vincẽs. Disce obtẽpare pul
uis: disce te hũiliare tra ꝛ lim⁹ ꝛ sub oim pedi
b⁹ icuruare: disce volũtates tuas frãgẽ ꝛ ad
oẽm subiectionẽ te dare. Exardesce ꝯ te nec
patiaꝛ tumorẽ i te viuẽ: ꝫ ita subiectũ ꝛ puu
lũ te exhibe vt oẽs sup te ãbulare possint: et
sicut lutũ plateaꝝ ꝯculcare. Quid hẽs hõ in
anis cõq̃ri? Quid sordide pctõr potes ꝯdicẽ
exprobrãtib⁹ tibi: q̃ totiẽs deũ offẽdisti: ꝛ to-
tiẽs ifernũ meruisti? Sed pepcit tibi oculus
meus q2 preciosa fuit anima tua in cõspectu
meo vt cognosceres dilectionẽ meam ꝛ gra-
tus semp bñficijs meis existeres: ꝛ ad veraꝫ
subiectionẽ ꝛ hũilitatẽ te iugiter dares: pati
enterq3 ꝓpriũ cõtemptum ferres.

¶ De occultis dei iudicijs cõsiderãdis ne
extollamur in bonis. ¶ Cap. XV.

Tonas sup me iudicia tua dñe: ꝛ ti
more ac tremere ꝯcutis oia ossa mea
ꝛ expauescit aĩa mea valde. Sto at-
tonitus ꝛ ꝯsidero: q2 celi nõ sũt mũdi in ꝯspe
ctu tuo. Si i angelis repisti prauitatẽ nec tñ
pepcisti: qḋ fiet de me. Ceciderũt stelle de ce
lo: ꝛ ego puluis qḋ ꝑsumo? Quoꝝ opa vide
banꝛ laudabilia ceciderũt ad infima: ꝛ q̃ co
medebãt panẽ angeloꝝ: vidi silicis delecta-
ri porcoꝝ: Nulla est ḡ sctitas: si manũ tuam
dñe retrahas. Nulla sapiẽtia pdest: si guber
nare desistas. Nulla iuuat fortitudo: si ꝯser-
uare desinas. Nulla secura castitas: si eã nõ
ꝓtegas: Nulla ꝓpria pdest custodia: si nõ
assit tua sacra vigilãtia. Nam relicti mergi/
mur ꝛ pim⁹: visitati vo viuim⁹ et erigimur.
Instabiles quippe sum⁹: ꝫ ꝑ te cõfirmamur:
tepescimus: ꝫ a te accẽdimur. O q̃ hũiliter
ꝛ abiecte mihi de meipo sentiẽdũ ẽ: q̃ nihili
pendendũ si qḋ boni videor hr̃e O q̃ ꝓfun
de me submittere debeo sub abissalib⁹ iudi/
cijs tuis dñe vbi nihil aliud me eẽ iuenio q̃
nihil ꝛ nihil. O pondus immẽsũ: o pelag⁹ in
trãsnatabile: vbi nihil de me repio q̃ in toto
nihil. Ubi est ḡ latebra glie: vbi ꝯfidẽtia de
glia ꝯcepta? Absorpta ẽ ois glia vana in ꝓ-
funditate iudicioꝝ tuoꝝ sup me. Quid est
ois caro in ꝯspectu tuo. Nũqḋ gliabiꝛ lutũ
ꝯtra formantẽ se? Quõ põt erigi vaniloquio:
cui⁹ cor in veritate subiectũ ẽ deo? Nõ eũ to
tus mũdus erigeret quẽ sibi subiecit veritas
nec oim laudantiũ ore mouebiꝛ q̃ totã spem
suã in deo firmauit. Nã ꝛ ipsi q̃ loquunꝛ ec-
ce oẽs nihil: ꝛ deficient cũ sonitu verboꝝ. Ue
ritas aũt dñi manet ineternũ.

¶ Qualiter stãdũ sit ac dicendũ in omi re
desiderabili. ¶ Cap. XVI.

Fili sic dicas i oi re Dñe si tibi placitũ
fuerit fiat h̃ ita Dñe si sit honor tu⁹ fi
at h̃ in noie tuo Dñe si mihi videris
expedire ꝛ vtile eẽ ꝓbaueris tunc da mihi h̃
vti ad honorẽ tuũ: ꝫ si mihi nociuũ fore cog
ueris nec aĩe mee saluti pdesse: aufer a me ta
le desideriũ. Nõ eni oẽ desideriũ a spũsctõ ẽ
etiã si hoi videaꝛ rectũ aut bonũ. Difficile ẽ
pro vo iudicare an spiritus bonus aut alie/
nus te impellat ad desiderãduꝫ h̃ vel illud:
an etiã ex ꝓprio mouearis spũ. Multi in fi-
ne sunt decepti: q̃ primo bono spũ videbanꝛ
inducti. Igiꝛ semp cum timore dei a cordis
hũilitate desiderãdũ est ꝛ petẽdũ quicqḋ de
siderabile mẽti occurrit: maxieq3 cũ ꝓpria re
signatõe mihi totũ ꝯmittẽdũ ẽ atq3 dicẽdũ.
Dñe tu scis q̃liter meli⁹ ẽ fac h̃ vel illud sic
volueris. Da qḋ vis ꝛ q̃tũ vis ꝛ qñ vis. Fac
cũ sicut scis ꝛ sicut tibi magis placuerit: ꝛ ma
ior honor tu⁹ fuerit. Pone me vbi vis ꝛ libe
re age mecũ in oibus. In manu tua ego sũ:
gyra ꝛ reuersa me ꝑ circuitũ. En ego seruus
tuus parat⁹ ad oia: qm̃ nõ desidero mihi vi
uere: ꝫ tibi vtinã digne ꝛ pfecte. ¶ Oro ꝓ bñ
placito dei pficiẽdo. ¶ Cap. XVII.

Concede mihi benignissime iesu gra
tiã tuã, vt mecũ sit ꝛ mecuꝫ laboret:
mecũq3 vsq3 in finẽ ꝑseueret. Da mi
hi s3 desiderare et velle: qḋ tibi magis acce/
ptũ ꝛ carius placet. Tua volũtas mea sit: ꝛ
mea volũtas tuã sequaꝛ sp: ꝛ optime ei ꝯcor
det. Sit mihi vnũ velle ꝛ nolle tecũ nec ali/
ud posse velle ac nolle nisi qḋ tu vis ꝛ nolis
Da mihi oibus mori q̃ in mũdo sũt: ꝛ ꝓpter
te amare ꝯtẽni ꝛ nesciri in hoc seculo. Da mi
hi sup oia desiderata in te quiescere ꝛ cor meũ
in te pacificare. Tu vera pax cordis: tu sola
requies extra te oia sũt dura ꝛ inquieta. In hac
pace in idipm: h̃ est i te vno summo ꝛ eterno bo-
no: dormiam ꝛ requiescam.

¶ Qḋ verum solatiũ in solo deo est querẽn
dum. ¶ Cap. XVIII.

Quicqḋ desiderare vel cogitare pos-
sum ad solatiũ meuꝫ: nõ h̃ expecto ꝫ
in posterũ. Qḋ si oia solatia mũdi so
lus habere ꝛ oibus delitijs frui possem certũ
est ꝙ diu durare nõ possent. Unde nõ poteris
aĩa mea plene ꝯsolari nec pfecte recreari nisi
in deo ꝯsolatore paupeꝝ ꝛ susceptore hũiliũ
Expecta modicũ aĩa mea: expecta diuinũ pro
missũ ꝛ habebis abũdãtiã oim bonoꝝ in celo.
Si nimis iordiate ista appetis ꝑntia: ꝑdes eter
na ꝛ celestia. Sint tpalia i vsu: eterna i deside
rio Nõ potes aliq̃ bono tpali satiari q2 ad h̃
fruẽda nõ est creata. Etiã si oia bona creata
hr̃es: nõ posses eẽ felix ꝛ btã: ꝫ i deo q̃ cũcta
creauit: tua btitudo tua ꝛ felicitas ꝯsistit: nõ
q̃lis videꝛ ꝛ laudaꝛ a stultis mũdi amatorib⁹: ꝫ
q̃lẽ expectãt boni xp̃i fideles ꝛ ꝑgustãt interdũ
spũales ac mũdi corde q̃r ꝯuersatio ẽ in celis
Uanũ ẽ ꝛ breue oẽ hũanũ solatiũ. Btm̃ ꝛ ve
rũ solatiũ: qḋ intꝰa veritate pcipiꝛ Deuot⁹ hõ
vbiq3 secũ fert ꝯsolatorẽ suũ iesũ ꝛ dĩc ad eũ
Adesto mihi dñe iesu i oi loco ꝛ tpe. Hec mi
hi sit cõsolatio: libẽter velle carere omni hu-
mano solatio. Et si tua defuerit consolatio
sit mihi tua volũtas ꝛ iusta ꝓbatio ꝓ summo

ſolatio. Nō eni īppetuū iraſceris: neq; in/
eternū cōminaberis: ¶ Qḋ oīs ſolicitudo
in deo ponēda eſt. ¶ Cap. XIX.

Fili ſine me tecū agere qḋ volo: ego
ſcio qd expediat tibi. Tu cogitas vt
hō: in multis ſentis ſicut tibi hūanꝰ
ſuadet affectus. Dn̄e verū eſt qḋ dicis. Ma
ior eſt ſolicitudo tua ꝓ me q̄ oīs cura quam
ego poſſū gerere ꝓ me. Nimis eni cauſaliter
ſtat q̄ nō ꝓijcit oēm ſolicitudinem ſuā in te.
Dn̄e dūmō volūtas mea recta ⁊ firma ad te
ꝑmaneat fac de me q̄cq̄d tibi placuerit. Nō
eni pōt eſſe niſi bonū: quicq̄d de me feceris.
Si me vis eſſe in tenebris: ſis bn̄dictus: et ſi
me vis eſſe in luce: ſis iterū bn̄dictus. Si me
dignaris ꝯſolari ſis bn̄dictus: ⁊ ſi me vis tri
bulari: eque ſis ſꝑ bn̄dictus. Fili ſic oportet
te ſtare: ſi mecum deſideras ambulare. Ita
ꝓmptus debes eē ad patiēdū: ſicut ad gau-
dendū. Ita libēter debes eē inops ⁊ pauꝑ ſi
cut plenꝰ ⁊ diues. Dn̄e libēter patiar ꝑ te: q̄c
q̄d volueris venire ſuꝑ me. Indifferēter vo
lo de manu tua bonū ⁊ malū: dulce ⁊ amaꝝ:
letū ⁊ triſte ſuſcipe: ⁊ ꝓ oībus mihi ꝯtingēti-
bus gr̄as agere. Cuſtodi me ab oī pctō: ⁊ nō
timebo mortē nec infernū: dūmō ineťnū me
nō ꝓijcias: nec deleas me de libro vite: non
mihi nocebit q̄cq̄d venerit tribulatōnis ſuꝑ
me. ¶ Qḋ tꝑales miſerie. xp̄i exēplo eq̄ni-
miter ſunt ferende. ¶ Cap. XX.

Fili ego deſcēdi de celo ꝓ tua ſalute:
ſuſcepi tuas miſerias nō neceſſitate
ſ; charitate trahēte: vt patiam diſce-
res ⁊ tꝑales miſerias nō indignanť ferres.
Nā ab hora ortus mei vſq; ad exituz ī cruce
nō defuit mihi tolerātia doloris. Defectū re
rū tꝑaliū magnū habui: multas q̄rimonias
de me frequēter audiui: ꝯfuſiōes ⁊ opprobria
benigne ſuſtinui: ꝓ bn̄ficijs ingratitudinem
recepi ꝓ miraculis blaſphemias: ꝓ doctria
rep̄hēſiones. Dn̄e q; fuiſti patiēs ī vita tua:
in h̄ maxīe implēdo p̄ceptū pr̄is tui: dignū ē
vt ego miſerrimꝰ pctōr ſ̄m volūtatē tuā pa-
tiēter me ſuſtineā: ⁊ donec ipſe volueris: onꝰ
corruptibilis vite ꝓ ſalute mea portē. Nā ⁊
ſi oneroſa ſentiť pn̄s vita facta eſt tn̄ iam ꝑ
gratiā tuā valde meritoria: atq; exēplo tuo ⁊
ſctōꝝ tuoꝝ veſtigijs infirmis tolerabilior et
clarior: ſ; ⁊ multo magis ꝯſolatoria: q̄ olim
in lege veteri fuerat: cū porta celi clauſa pſi/
ſteret: ⁊ obſcurior etiaz via videbať qn̄ iam
pauci regnū celoꝝ q̄rere curabāt ſ; neq; qui
tunc iuſti erāt ⁊ ſaluādi: an̄ paſſionē tuā ⁊ ſa
cre mortꝭ debitū celeſte regnū poterāt intro-
ire. O quantas tibi gr̄as teneor referre: ꝙ re
ctā ⁊ bonā viā dignatꝰ es mihi ⁊ cūctis fide
libꝰ ad eťnū regnū tuū oſ̄ndere. Nā vita tua
via nr̄a: ⁊ ꝑ ſanctā patiam ambulamꝰ ad te
q̄ es corona nr̄a. Niſi tu nos p̄ceſſiſſes ⁊ do-
cuiſſes: q̄s ſeq̄ curaret? Heu quāti lōge retro
q; manerēt: niſi tua p̄clara exēpla inſpicerēt
Ecce adhuc tepeſcimꝰ auditis tot ſignis tu-
is ⁊ doctrinis: q̄d fieret ſi tm̄ lumē ad ſequē-
dū te nō haberemus.

¶ De tolerātia iniuriarū ⁊ q̄s verus patiēs
ꝓbetur. ¶ Cap. XXI.

Quid eſt qḋ loq̄ris fili. Ceſſa conq̄ri
Conſidera meā ⁊ alioꝝ ſctōꝝ paſſio
nē. Nondū vſq; ad ſanguinē reſtiti
ſti. Parū ē qḋ tu pateris in ꝯꝑatōe eoꝝ qui
tam multa paſſi ſūt: tā fortiter tentati: tā gra
uiter tribulati: tā multiplr̄ ꝓbati ⁊ exercitati
Oportet te igiť alioꝝ grauiora ad mentē re
ducere: vt leuiꝰ feras tua minima. Et ſi tibi
minima nō videnť: vide ne h̄ tua faciat im/
patia. Siue tn̄ parua ſiue magna ſint: ſtude
cūcta patiēter ferre. Quāto meliꝰ te ad pati
endū diſponis: tāto ſapiētius agis ⁊ ampliꝰ
ꝓmereris ⁊ feres leuiꝰ: aīo ⁊ vſu ad h̄ nō ſe/
gniť paratis. Nec dicas nō valeo h̄ ab hoīe
tali pati: nec huiuſcemodi mihi patiēda ſūt
graue eni intulit dānū ⁊ improperat mihi q̄
nūq̄z cogitauerā: ſ; ab alio libēter patiar ⁊ ſi
cut patiēda videro. Inſipiēs ē talis cogita-
tio q̄ virtutē patie nō ꝯſiderat nec a q̄ coro/
nāda erit: ſ; magis ꝑſonas ⁊ offenſas ſibi il/
latas ꝑpēdit. Nō eſt verꝰ patiēs: q̄ nō vult
pati niſi quantū ſibi viſū fuerit ⁊ a q̄ ſibi pla
cuerit Verus aūt patiēs nō attēdit a q̄ hoīe
vtrū a p̄lato ſuo an ab aliq̄ eq̄li aut inferiori
vtrū a bono et ſctō viro vel ꝑuerſo ⁊ indigno
exerceať: ſ; indifferenter ab oī creatura q̄ztū
cūq; ⁊ q̄tiēſcūq; ei aliq̄d aduerſi acciderit: to
tū h̄ gratāter de manu dei accipit ⁊ ingēs lu
crū reputat q; nihil apud deū q̄ztūlibet par-
uū ꝓ deo tn̄ paſſum poterit ſine merito trāſi
re. Eſto igiť expeditꝰ ad pugnā: ſi vis hr̄e vi
ctoriā. Sine certamine nō poteris venire ad
patientie coronam: ſi pati nō vis recuſas co
ronari: ſi autem coronari deſideras: certa vi
riliter: ſuſtine patienter. Sine labore nō ten
ditur ad requiem: nec ſine pugna perueniť
ad victoriam. Fac mihi dn̄e poſſibile ꝑ gra-
tiā: qḋ mihi impoſſibile videť ꝑ naturā. Tu
ſcis ꝙ modicū poſſū pati: ⁊ ꝙ cito deijcior le
ui exurgēte aduerſitate. Efficiať mihi queſi

bet exercitatio tribulatōis ꝓ noīe tuo ama-
bilis ⁊ optabilis: nā pati et vexari ꝓ te val/
de ſalubre eſt aīe mee.

¶ De confeſſione ꝓꝑrie infirmitatis ⁊ huiꝰ
vite miſerijs. ¶ Cap. XXII.

Confitebor aduerſum me iniuſticiaz
ꝯfitebor tibi dn̄e infirmitatē meā Se
pe parua res eſt q̄ me deijcit ⁊ contri
ſtat. Propono me fortiter acturū: ſ; cū modi
ca tētatio venerit: magna mihi fit anguſtia.
Valde vilis quādoq; res eſt vn̄ grauis ten
tatio ꝓuenit: ⁊ dū puto me aliquātulū tutū
cū nō ſentio inuenio me nō nunq̄ pene deui
ctū ex leui flatu. Vide ergo dn̄e hūilitatem
meā ⁊ fragilitatē tibi vndiq; notā: Miſerere
mei ⁊ eripe me de luto vt nō infigar: nō per-
maneā deuinctꝰ vſq;q̄q;. Hoc eſt qḋ me fre-
quēter reuerberat ⁊ corā te ꝯfundit ꝙ tā labi
lis ſum ⁊ infirmus ad reſiſtēdū paſſionibus
Et ſi nō oīno ad cōſenſionem trahit: tn̄ mihi
etiā moleſta ⁊ grauis eſt eorū inſectatio: ⁊ te
det valde ſic q̄tidie viuere in lite. Exhinc no
ta fit mihi infirmitas mea: q; multo faciliꝰ ir
ruūt abominādē ſꝑ fantaſie q̄ diſcedūt Vti
nā fortiſſime deus iſrľ zelator aīaꝝ fideliū re
ſpicias ſerui tui laborē ⁊ dolorē: aſſiſtaſq; il-
li in oībus ad q̄cūq; ꝑrexerit. Robora me ce
leſti fortitudīe: ne verus hō miſera caro ſpūi
necdū plene ſubiecta valeat dn̄ari: aduerſuſ
quā certare oportebit q̄ diu ſpirať ī hac vita
miſerrima. Heu q̄lis eſt h̄ vita: vbi nō deſūt
tribulatōes ⁊ miſerie: vbi plene laq̄is ⁊ hoſti
bus ſūt oīa. Nā vna tribulatōe ſeu tentatōe
recedēte alia accedit ſ; adhuc priore durante
ꝯflictu: alij plures ſuꝑueniūt ⁊ inſpirate. Et
quō pōt amari vita hn̄s tātas amaritudīes
⁊ tot ſubiecta calamitatibꝰ ⁊ miſerijs? Quō
etiā dr̄ vita tot generās mortes ⁊ peſtes: ⁊ tn̄
amať ⁊ delectari in ea a multis queriť? Rep̄
hendiť frequēter mūdus ꝙ fallax ſit ⁊ vanꝰ
nec tn̄ facile relinquiť q; cōcupiſcētie carnis
nimis dn̄antur. Sed alia trahūt ad amādū:
alia ad cōtēnendū. Trahūt ad amorē mūdi
deſideriū carnis deſideriū oculoꝝ: ⁊ ſuꝑbia
vite: ſ; pene ac miſerie ſequētes ea: odiū mū-
di pariūt ⁊ tediū. Sed vincit ꝓh dolor dele-
ctatio praua mentē mūdo deditaz ⁊ eſſe ſub
ſenſibus delitias reputat: q; dei ſuauitatē et
internā virtutis amenitatē nec vidit nec gu
ſtauit. Qui aūt mūdū ꝑfecte ꝯtemnūt ⁊ deo
viuere ſub ſctā diſciplina ſtudēt: iſti diuinaz
dulcedinē veris abrenūciatoribus ꝓmiſſam
nō ignorāt: ⁊ q̄ grauiter mūdus errat ⁊ va/
rie falliť videt. ¶ Qḋ in deo ſuꝑ oīa bona
dona requieſcendū eſt. ¶ Cap. XXIII.

Super oīa ⁊ in oībus requieſce aīa
mea in dn̄o ſemꝑ: q; ipſe eſt ſctōrum
eterna requies. Da mihi dulciſſime
⁊ amātiſſime ieſu id te ſuꝑ oēm creaturā req̄
eſcere: ſuꝑ omnē ſalutem et pulcritudinem:
ſuper omnem gloriam ⁊ honorem: ſuper om
nem potentiā ⁊ dignitatē: ſuꝑ oēm ſciam et
ſubtilitatē: ſuꝑ oēs diuitias ⁊ artes: ſuꝑ oēm
leticiā ⁊ exultationē: ſuꝑ oēm famā ⁊ laudē:
ſuꝑ oēm ſuauitatē ⁊ ꝯſolationē: ſuꝑ omnem
ſpem ⁊ ꝓmiſſionem: ſuꝑ oē meritum ⁊ deſi-
deriū: ſuꝑ oīa dona et munera q̄ potes dare
⁊ infundere: ſuꝑ omne gaudiū ⁊ iubilationē
quā pōt mēs cape ⁊ ſentire. Deniq; ſuꝑ oēs
angelos ⁊ archāgelos ⁊ ſuꝑ oēm exercitum
celi: ſuꝑ oīa viſibilia ⁊ inuiſibilia et ſuꝑ oīe
qḋ tu deꝰ meus nō es: q̄a tu deus meus ſuꝑ
oīa optimus es: tu ſolus altiſſimus: tu ſolus
ſufficientiſſimus ⁊ pleniſſimus: tu ſolus ſua
uiſſimus ⁊ ſolatioſiſſimus: tu ſolus pulcerri
mus ⁊ amātiſſimus: tu ſolus nobiliſſimus ⁊
glorioſiſſimus ſuꝑ oīa: in q̄ cūcta bona ſilľ ꝑ-
fecte ſunt fuerūt ⁊ erūt: atq; ideo minus eſt ⁊
inſufficiēs quicq̄d p̄ter teipſum mihi donas
aut vt de teipſo reuelas: vel ꝓmittis te non
viſo nec plene adopto. Qm̄ quidē nō p̄t cor
meū veraciter requieſcere nec totaliter ꝯten-
tari: niſi in te req̄eſcat: ⁊ oīa dona oēmq; cre
aturā trāſcendat. O mi dilectiſſime ſpōſe ie
ſu xp̄e amator puriſſime dn̄ator vniuerſe cre
ature: q̄s mihi det pennas vere libertatis ad
volandū ⁊ pauſandū in te? O qn̄ ad plenum
dabiť vacare mihi: ⁊ videre q̄z ſuauis es dn̄e
deus meus? Qn̄ ad plenū recolligā me in te
vt p̄ amore tuo non ſentiā me: ſ; te ſolum ſuꝑ
oēm ſenſum ⁊ modū in modo non oībus no
to? Nūc aūt frequēter gemo ⁊ infelicitatem
meā cū dolore porto: q; mľta mala ī hac val
le miſeriarū occurrūt q̄ me ſepiꝰ cōturbāt cō
triſtāt ⁊ obnubilāt ſepiꝰ īpediūt ⁊ diſtrahūt
alliciūt ⁊ implicāt ne liberū habeā acceſſum
ad te: ⁊ ne iocūdis fruar amplexibus p̄ſto ſꝑ
btis ſpiritibꝰ. Moueat te ſuſpiriū meū? ⁊ de
ſolatio multiplex ī terra. O ieſu ſplēdor eter
ne glīe: ſolamē ꝑegrinātis aīe: apud te ē os
meū ſine voce: et ſilentiū meū loquitur tibi.
Vſq;quo tardat venire dn̄s meus. Veniat
ad me pauꝑculū ſuū ⁊ letum faciat. Mittat
manū ſuā: ⁊ me miſerum eripiat de oī angu-
ſtia. Veni veni q; ſine te nulla erit quieta di
es aut hora: q; tu leticia mea ⁊ ſine te vacua

est mēsa mea. Miser sum ⁊ dāmō incarce/ratus ⁊ ꝓpedibus grauatus donec luce ꝑsen tie tue me reficias ac libertati dones: vultū q̄ amicabilem demōstres. Querāt alij ꝓ te aliud q̄cunq; libuerit: ⁊ mihi aliud interim nil placet nec placebit nisi tu de⁹ meus spes mea: salus eterna. Nō reticebo nec deꝑcari cessabo donec gra tua reuertat mihiq; tu in tus loq̄ris. Ecce assum. Ecce ego ad te q̄ in uocasti me: lacrime tue ⁊ desiderij anie tue: hūiliatio tua ⁊ ꝓtritio cordis inclinauerunt me ⁊ adduxerūt ad te. Et dixi dñe inuocaui te et desideraui frui te: paratus oīa respuere ꝓpter te. Tu enī ꝓior excitasti me vt querē te. Sis ergo bñdictus dñe: q̄ fecisti hāc boni tatē cum seruo tuo ſm multitudinē mie tue. Quid habet vltra dicere dñe seruꝰ tuus co/ram te: nisi vt hūiliet se valde añ te memor: sp ꝓpne iniq̄tatis ⁊ vilitatis: Non enī est sīlis tui in cunctis mirabilibus celi ⁊ terre. Sunt opa tua bona valde dñe: iudicia vera: ⁊ ꝓ uidētia tua regunt vniuersa. Laus ergo ti/bi ⁊ gloria o ꝑis sapie: te laudet et bñdicat os meū: aīa mea ⁊ cūcta creata sīl'.

¶ De recordatōne bñficiorum dei multipli/cium. ¶ Cap̄. XXIIII.

Heri dñe cor meū in lege tua ⁊ in p̄/ceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere voluntatē tuā ⁊ cum magna reuerētia ac diligēti ꝑsideratōe bñfi/cia tua tam in generali q̄m in speciali memo/rari: vt digne tibi ex hinc valeā gras referre verū scio ⁊ ꝑfiteor nec ꝓ minimo puncto me posse debitas graꝝ laudes ꝑsoluere. Minor ego sum oībus bonis mihi ꝑstitis: ⁊ cū tuam nobilitatē attēdo: deficit p̄ magnitudine illi/us spūs meus. Oīa que in aīa habemus ⁊ in corpe ⁊ quecūq; exterius vel interius na/turaliter vel supnaturaliter possidemus: tua sunt bñficia: ⁊ te bñficiū pium ac bonū ꝓmē/dāt: a q̄ bona cuncta accepimus. Et si alius plura: alius pauciora accepit: oīa q̄si tua sūt ⁊ sine te nec minimū haberi pōt. Ille q̄ ma/iora accepit non pōt merito suo gloriari nec sup alios extolli nec minori insultare: q̄: ille maior ⁊ melior qui sibi minus ascribit ⁊ ī re/gratiādo humilior est atq; deuotior. Et qui oībus viliorē se existimat ⁊ indignioꝝ se iu/dicat: aptior est ad ꝓcipiendū maiora. Qui añt pautiora accepit: cōtristari nō debet nec indignāter ferre neq; ditiori inuidere: sed te potius attēdere ⁊ tuā bonitatē maxime lau dare q̄ tam affluēter tam gratis tam libēter sine ꝑsonarū acceptōe tua munera largitus. Omnia ex te: ⁊ ideo in oībus es laudādus. Tu scis quid vnicuiq; donare expediat: et cur iste minus ⁊ ille amplius habeat non no strū sed tuū est hoc discernere: apud quē sin gulorū diffinita sūt merita. Uñ dñe deus ꝓ magno etiā reputo bñficio nō multa habere vnde exterius ⁊ ſm hoīes laus ⁊ gloria appa reat. Ita vt quis cōsiderata pauptate ⁊ vili tate ꝑsone sue nō modo grauitatē aut trisi/ciam vel detectionē inde cōcipiat: sed potiꝰ cōsolationē ⁊ hilaritatez magnā: q̄ tu deus pauper ⁊ humiles atq; huic mundo despe/ctos tibi elegisti infamiliares ⁊ domesticos. Testes sunt ipsi apli tui q̄s principes super oēm terrā cōstituisti fuerunt tñ sine querela cōuersati in mūdo tam humiles ⁊ simplices sine oī malicia ⁊ dolo: vt etiā pati cōtumeli/as gauderēt ꝓ nōie tuo: ⁊ q̄ mundus abhor/ret: ipsi amplecterenť affectu magno. Nihil ergo amatorē tuū ⁊ cognitorē bñficiorū tuo rum ita lętificare debet sicut voluntas tua in eo ⁊ bñplacitū eterne dispositōis tue: de qua tñ cōtentari debet ⁊ cōsolari: vt ita libenter velit esse minimus sicut aliquis optaret esse ma/ximus: ⁊ ita pacificus ⁊ contentus in no uissimo sicut in loco primo: atq; ita libenter despicabilis ⁊ abiectus: nullius q̄s nois ⁊ fa me: sicut ceteris honorabilior ⁊ maior ī mū/do. Nam voluntas tua ⁊ amor honoris tui oīa excedere debet ⁊ plus eū cōsolari magis q̄ placere: q̄s oīa bñficia sibi data vel dāda.

¶ De quatuor magnā importantibus pacē Capitulum. ¶ XXV.

Hi nūc docebo te viam pacis ⁊ vere libertatis. Fac dñe q̄ dicis: q̄ h̄ mi hi gratū est audire. Studę fili alteri us potiꝰ facere volūtatē q̄s tuā. Elige sp mi nus q̄s plus hre. Quere sp inferiorē locū et oībus subesse. Opta sp roga: vt volūtas dei integre fiat. Ecce talis hō ingredit fines pa cis ⁊ quietis. Dñe sermo tuus iste breuis mlt̄ tū in se ꝓtinet ꝑfectiōis: paruꝰ est dictu ꝑ ple nus sensu ⁊ vber in fructu. Nā si posset a me fideliter custodiri: nō deberet tam facilis in me turbatio oriri: nā q̄tiens in me impacatū sentio ⁊ grauatū: ab hac doctrina me recessis se inuenio. Sz tu q̄ oīa potes ⁊ aie ꝑfectum sp diligis auge maiorē gratiaz: vt possim tuū cōplere sermonē: ⁊ meā ꝑficere salutem.

Ofo ꝓtra cogitatōes malas. Cap̄. XXVI

Domine deus meus ne elongeris a me: deus meus in auxilū meū respi/ce: quoniam insurrexerūt in me cogitatōes vane: ⁊ timores magni affligētes aīam meā. Quō ꝓtransibo illesus: quō ꝑfringam eaz? Ego inquit añ te bo ⁊ gloriosos terre hūilia bo: aperiā tanū ā carceris ⁊ archana secreto ꝝ reuelabo tibi. Fac dñe vt loqueris: et fugiāt a facie tua oēs inique cogitatiōes. Hec spes ⁊ vnica cōsolatio mea ad te in omni tribula tione cōfugere: tibi cōfidere: te ex intimo in/uocare ⁊ patiēter cōsolationē tuā expectare.

¶ Oratio ꝓ illuminatione mentis deuotissi ma. ¶ Cap̄. XXVII.

Clarifica me bone iesu claritate eter ni luminis: ⁊ educ de habitaculo cor dis mei tenebras vniuersas. Cohibe euagatōes multas: ⁊ elide vim faciētes ten tationes. Pugna fortiter ꝓ me ⁊ expugna malas bestias ꝓcupiscētias dico illecebrosas vt fiat pax in virtute tua: ⁊ abundantia lau dis tue resonet in aula sctā. H̄ est in conscien tia pura. Impa vētis ⁊ tēpestatibus: dic ma ri quiesce: dic aquilonī ne flaueris: ⁊ erit trā/quillitas magna. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuā vt luceat sup terrā: q̄ terra sum inanis ⁊ vacua: donec illumines me. Effunde gratiā tuā desup: ꝑfunde cor meū gra celesti: minis/tra deuotōis aquas ad irrigādā faciē terre: ad ꝓducendū fructū bonū ⁊ optimū. Eleua mentē ꝑssam mole pctoꝝ: ⁊ ad celestia totuz desiderij meū suspēde. vt gustata suauitate supne felicitatis pigeat de terrenis cogitare. Rape me ⁊ eripe me ab oī creaturaruz indu rabili cōsolatiōe: q̄ nulla res creata appetitū meū plenarie valet quietare ⁊ cōsolari. Jūge me tibi inseparabili dilectiōis vinculo: qm̄ tu solus amāti sufficis: ⁊ absq; te frivola sūt vniuersa. ¶ De euitatōe curiose inquisitio/nis sup alterius vita. ¶ Cap̄. XXVIII.

Fili noli esse curiosus: nec vacuas ge rere solicitudines. Quid hoc vel il lud ad te? tu me sequere. Quid enī ad te vtrum ille sit talis vel talis: aut iste sic agit vel loquit? Tu nō indiges respōdere ꝓ alijs: ꝑ ꝓ teipso rōnem reddes. Quid ergo te implicas? Ecce ego oēs cognosco: ⁊ cūcta que sub sole fiūt video ⁊ scio: qliter cū vnoq; q̄s sit q̄d cogiter: q̄d velit: ⁊ ad quē finem ten dat eius intentio. Mihi igit cōmittēda sūt oīa: tu vo serua te in bona pace ⁊ dimitte agi tare quantū voluerit. Veniet sup eū quicq̄d fecerit vel dixerit q̄ me fallere nō pōt. Non sit tibi cure de magni nomīs vmbra et nō de multorū familiaritate nec de ꝑuata hoīm dile ctōe. Ista ei generāt distractōes: ⁊ magnas in corde obscuritates. Libenter loquerer ti/bi verbū meū ⁊ absc̄ondita reuelarē si aduen/tum meū diligēter obseruares ⁊ ostiū cordis mihi apires. Esto ꝓuidus ⁊ vigila in oīoni/bus: ⁊ humilia te in omnibus.

¶ In quibus firma pax cordis ⁊ verus ꝑfe ctus consistit. ¶ Cap̄. XXIX.

Fili ego locutus suz. Pacē relinquo vobis pacē meā do vobis: non quō mūdus dat ego do vobis. pacē oēs desiderāt: sed q̄ ad verā pacem ꝓtinent non oēs curant. Pax mea cū hūilibus ⁊ māsue/tis corde. Pax tua erit in multa patiētia. Si i me audieris ⁊ vocē meā secutus fueris: pote ris multa pace frui. Quid igit faciā. In oī re attēde tibi q̄d facies ⁊ q̄d dicas: ⁊ oēm in tentionē tuā ad hoc dirige vt mihi soli place as: ⁊ extra me nihil cupias vel queras: sed ⁊ de aliorū dictis vel factis nil temere iudices nec cū rebus tibi non cōmissis te implices: ⁊ poterit fieri vt parū vel raro turberis. Nun q̄ añt sentire aliquā turbationē nec pati ali quā cordis vel corpis molestiā nō est ꝓprij tpis: sed status eterne quietis. Nō ergo esti mes te verā pacez inuenisse: si nullā senseris grauitatē: nec tunc totū esse bonū: si neminē pateris aduersarij: nec hoc esse ꝑfectū si cun cta fiunt ſm tuū affectū: neq; tūc aliquid ma gni te reputes aut specialiter dilectum existi mes si in magna fueris deuotōne atq; dulce dine: quia in istis non cognoscit verus ama tor virtutis: nec in istis consistit ꝓfectus ⁊ p fectio hoīs. Jn q̄ ergo dñe? In offerendo te ex toto corde tuo volūtati dine nō q̄rendo q̄ tua sūt nec ī quo nec in magno nec in tpe nec in eternitati ita vt in vna eq̄li facie ī gratiarum actione pmaneas inť ꝓspera ⁊ cōtraria: oīa cū/lance pēsando. Sed fueris tā fortis ⁊ lōga/nimis in spe vt subtracta interiori ꝓsolatiōe etiā ad ampliora sustinēda cor tuū ꝓparet nec te iustificaueris sctm laudauerī: tūc in ve ra ⁊ recta via pacis ambulas ⁊ spes indubita ta erit q̄ rursus ī iubilo faciē meā sis visurus. Cū si ad plenū tuipsius ꝓtemptū puenerī scito q̄ tunc abūdantia pacis ꝑfrueris ſm pos sibilitatē tui incolatus.

¶ De eminētia libere mētis ⁊ q̄ supplex oīo magis meret q̄s lectio. ¶ Cap̄. XXX.

Domine hoc opus est ꝑfecti viri nū/q̄ ab intētōne celestiū animū relaxa re: ⁊ inter multas curas q̄si sine cura

trāſire nō more torpētis: ſ; ꝓrogatiua q̄dā li-
bere mētis: nulli creature inordinata affecti-
one adherēdo. Obſecro te piiſſime deus me-
us ꝯſerua me a curis huius vite ne nimis im-
plicer a multis neceſſitatibus corꝑis ne volu-
ptate capiar: ab vniuerſis aīe obſtaculis ne
moleſtiis fractus deiiciar: nō dico ab his re-
bus q̄s toto affectu ambit vanitas mūdana
ſ; ab his miſeriis q̄ aīam ſerui tui cōi maledi-
cto mortalitatis penalr̄ grauāt ⁊ retardāt ne
in libertatē ſpūs q̄tiēs libuerit valeat intro-
ire. O deus meus dulcedo ineffabilis verte
mihi in amaritudinē oēm ꝯſolationē carna-
lē ab eternorū amore me abſtrahentē ⁊ ad ſe
intuitu cuiuſdā boni delectabilis p̄ntis ma-
le allicientē. Nō me vincat deꝰ meus nō vin-
cat caro ⁊ ſanguis: nō me decipiat mūdus ⁊
breuis glīa eius: nō me ſupplātet diabolus ⁊
aſtutia illius. Da mihi fortitudinē reſiſtēdi:
patiām tollerādi: ꝯſtantiā ꝑſeuerādi. Da ꝓ
oībus mūdi ꝯſolationibus ſuauiſſimā ſpūs
tui vnctionē: ⁊ ꝓ carnali amore tui noīs in-
funde amorē. Ecce cibus potꝰ: veſtis ac cete-
ra vtēſilia ad corꝑis ſuſtētaculū ꝑtinētia fer-
uēti ſpūi ſūt oneroſa. Tribue talibus fomen-
tis tꝑate vti: non deſiderio nimio implicari.
Abiicere oīa nō lꝫ: q: natura ſuſtētanda eſt:
reqre aūt ſuꝑflua ⁊ q̄ magis delectāt: lex ſctā
ꝓhibet: naꝫ alias caro aduerſus ſpm̄ inſole-
ſceret. Inter hᷓ q̄ſo manus tua me regat ⁊ do-
ceat ne qd nimiū fiat.

¶ Qđ ꝓuatus amor a ſūmo bono maxime retardat. Cap. XXXI

Fili oportet te dare totū ꝓ toto ⁊ ni-
hil tuipſius eē. Scito ꝙ amor tuipſi-
us magis nocet tibi q̄ꝫ aliq̄ res mun-
di. Scdm̄ amorē ⁊ affectū quē geris: q̄libet
res plus vel minus adheret. Si fuerit amor
tuus purus ſimplex ⁊ bñ ordinatus: eris ſi-
ne captiuitate rerū. Noli ꝯcupiſcere qđ non
licet hr̄e. Noli hr̄e qđ te pōt impedire: ⁊ liber-
tate interiori ꝓuare. Mirū qđ nō ex toto fū-
do cordis teipm̄ mihi ꝯmittis: cū oībus q̄ de-
ſiderare potes vel hr̄e. Quare vano merore
conſumeris? Cur ſuꝑfluis curis fatigaris?
Sta ad bn̄placitū meū: et nullū patieris de-
trimentū. Si queris hᷓ vel illud et volueris
eſſe ibi vel ibi ꝓpter tuū cōmodū ⁊ ꝓpriū
bn̄placitū magis habēdū: nūq̄ꝫ eris in quie-
tudine nec liber a ſolicitudine: q̄a in oī re re-
perit̄ aliq̄s defectus: ⁊ in oī loco erit qui ad-
uerſet̄. Iuuat igit̄ nō quelibet res adepta vl'
multiplicata exterius: ſ; potius ꝯtēpta ⁊ de-
ciſa ex corde radicitus. Qđ nō tm̄ de cenſu

eris ⁊ diuitiarū intelligas: ſ; de honoris etiā
ambitu ac vane laudationis deſiderio q̄ oīa
tranſeūt cū mūdo. Munit parū locus: ſi de-
eſt ſpūs feruoris. Nec diu ſtabit pax illa q̄ſi-
ta forinſecus: ſi vacat a vero fundamēto ſta-
tus cordis: hoc eſt: niſi ſteteris in me: ꝑmuta-
re te potes ſ; non meliorare. Nam occaſione
orta ⁊ accepta inuenies qđ fugiſti ⁊ amplius

¶ Oratio ꝓ purgatione cordis ⁊ celeſti ſapientia. ¶ Cap. XXXII.

Confirma me deus ꝑ grām ſctī ſpūs
da virtutem corroborari in interiori
hoīe: ⁊ cor meū ab oī inutili ſolicitu-
dine ⁊ angore euacuare nec variis deſideriis
trahi cuiuſcunq̄ꝫ rei vilis aut p̄cioſe ſ; oīa in-
ſpicere ſicut tranſeūtia et me pariter cū illis
tranſiturū q: nihil ꝑmanēs ſub ſole: niſi oīa
vanitas ⁊ afflictio ſpūs. O q̄ꝫ ſapiēs qui ita
cōſiderat. Da mihi dn̄e celeſtē ſapiam vt di-
ſcā te ſuꝑ oīa querere ⁊ inuenire: ſuꝑ oīa ſapere
⁊ diligere: ⁊ cetera ſm̄ ordineꝫ ſapie tue ꝓut
ſūt intelligere. Da prudēter declinare blan-
dientē ⁊ patienter ferre aduerſantē: q: hᷓ ma-
gna ſapia nō moueri oī vēto verbor̄ nec au-
rem male blandiēti p̄bere ſyrene ſic enī ince-
pta ꝑgit̄ via ſecure.

¶ Contra linguas obtrectatorum. ¶ Cap. XXXIII.

Fili nō egre feras ſi quidā de te male
ſenſerint ⁊ dixerint: qđ nō libēter au-
dias. Tu deteriora de teipſo ſentire
debes ⁊ neminē infirmiorē te credere Si am-
bulas ab intra: nō multū ponderabis volan-
tia ꝟba. Eſt nō parua prudētia ſilere in tꝑe
malo ⁊ introrſus ad me cōuerti nec humano
iudicio diſturbari. Nō ſit pax tua in ore ho-
minū: ſiue eīm bn̄ ſiue male interꝑtati fuerit:
nō es igit̄ alter hō. Ubi eſt vera pax: ⁊ vera
gloria. Nōne in me? Et q̄ nō appetit hoībus
placere nec diſplicere timet multa ꝑfruet̄ pa-
ce. Ex inordinato amore ⁊ vano timore orit̄
oīs inquietudo cordis ⁊ diſtractio ſenſuum.

¶ Qualiter inſtāte tribulatōe deus inuocādus eſt ⁊ bn̄dicendus. ¶ Cap. XXXIIII.

Sit nomē tuū dn̄e bn̄dictū in ſecula:
q̄ voluiſti hāc tētationē ⁊ tribulatōꝫ
venire ſuꝑ me. Nō poſſū eā effugē: ſ;
neceſſe hēo ad te ꝯfugere: vt me adiuues et i
bonū mihi conuertas. Dn̄e mō ſum in tribu-
latōe: ⁊ nō eſt cordi meo bn̄: ſed multū vexor
a p̄nti paſſione. Et nūc pr̄ dilecte q̄d dicam.
Dep̄hēſus ſum inter anguſtias ſaluifica me
ex hora hac. Sed ꝓpterea veni in hāc horā
vt tu clarificeris: cū fuero valde hūiliatus ⁊

ꝑ te liberatus. Cōplaceat tibi dn̄e vt eruas
me nā ego pauꝑ q̄d agere poſſū: ⁊ q̄ ibo ſine
te? Da patiam dn̄e etiā hac vice. Adiuua me
deus meus: ⁊ nō timebo q̄ꝫtūcūq̄ꝫ grauatus
fuero. Et nūc inter hec q̄d dicā? Dn̄e fiat vo-
luntas tua ego bn̄ merui tribulari ⁊ grauari
oportet vtiq̄ꝫ vt ſuſtineā ⁊ vtinā patiēter do-
nec trāſeat tēpeſtas ⁊ melius fiat. Potēs eſt
autē oīps manus tua etiā hanc tentationē a
me auferre et eius impetū mitigare ne peni-
tus ſuccūbā: queādmodū ⁊ prius ſepe egiſti
mecū deus meus mīa mea. Et quanto mihi
difficilius: tanto tibi facilior eſt hec mutatio
dextere excelſi.

¶ De diuino petēdo auxilio ⁊ cōfidētia recuꝑande grē. ¶ Cap. XXXV.

Fili ego dn̄s cōfortans in die tribula-
tionis. Uenias ad me cū tibi nō fue-
rit bn̄. Hoc ē qđ maxime impedit cō-
ſolationē celeſtē: q: tardius conuertis te ad
orōnē. Nam anteq̄ꝫ me intēte roges: multa
interim ſolatia queris ⁊ recreas te ī externis
Ideoq̄ꝫ fit vt parum oīa ꝓſint donec aduer-
tas: q: ego ſum q̄ eruo ſperātes in me: nec ē
extra me valens auxiliū neq̄ꝫ vtile ꝯſiliū: ſed
neq̄ꝫ durabile remediū. Sed iam reſumpto
ſpū poſt tēpeſtatē reconualeſce in luce miſe-
rationuꝫ mearū: q: ꝓpe ſum dicit dn̄s: vt re-
ſtaurē vniuerſa nō ſolum integre ſed ⁊ abun-
danter ⁊ cumulate. Nunq̄d mihi quicq̄ꝫ eſt
difficile: aut ero ſilis dicēti ⁊ nō faciēti? Ubi
eſt fides tua? Sta firmit̄ ⁊ ꝑſeuerāter. Eſto
longanimis ⁊ vir fortis: veniet tibi ꝯſolatio
in tꝑe ſuo. Expecta me expecta: veniā ⁊ cu-
rabo te. Tētatio eſt q̄ te vexat: ⁊ formido va-
na q̄ te exterret. Quid īportat ſolicitudo de
futuris cōtingētibus: niſi vt triſticiā ſuꝑ tri-
ſtitiā habeas? Sufficit diei malicia ſua. Ua-
nū eſt ⁊ inutile de futuris ꝯturbari vel gratu-
lari q̄ forte nunq̄ꝫ euenient. Sed humanū eſt
huiuſmodi imaginationibus illudi: ⁊ praui
adhuc animi ſignum tam leuiter trahi a ſug-
geſtione inimici. Ipſe enī nō curat an veris
an falſis illudat ⁊ decipiat ⁊ vtrū p̄ntiū amo-
re vel futurorū formidine ꝓſternat. Non er-
go turbet̄ cor tuū neq̄ꝫ formidet. Crede ī me
et in miſcđia mea habeto fiduciā. Qn̄ tu te
elongatum eſtimas a me: ſepe ſum ꝓpinqui-
or. Qn̄ tu eſtimas totum ꝑditum: tunc ſepe
magis merendi inſtat lucrū. Non eſt totum
ꝑditum: qn̄ res accidit in contrariū Non de-
bes iudicare ſm̄ p̄ſens ſentire nec ſic graui-
tati alicui vndecunq̄ꝫ venienti inhereat ⁊ ac-
cipe: tanq̄ꝫ omnis ſpes ſit ablata emergendi

Noli putare te derelictū ex toto: q̄ꝫuis ad tē-
pus miſerim tibi aliquā tribulationē vel eti-
am optatā ſubtraxerim ꝯſolationē ſic enim
tranſit̄ ad regnum celor̄. Et hoc ſine dubio
magis expedit tibi et ceteris ſeruis meis vt
exercitemini aduerſis: q̄ꝫ ſi cuncta ad libitū
haberetis. Ego noui cogitatōnes abſcondi-
tas: q: multum expedit ꝓ ſalute tua vt inter-
dum ſine ſapore relinquaris: ne forte eleue-
ris in bono ſucceſſu: ⁊ tibipſi placere velis in
eo quod nō es. Quod dedi auferre poſſum
⁊ reſtituere cum mihi placuerit. Cum dede-
ro meū eſt: cum ſubtraxero tuū nō tuli: quia
meū eſt omne datū bonū ⁊ omne donū ꝑfe-
ctum. Si tibi admiſero grauitatē aut q̄ālī-
bet cōtrarietatē nō indigneris neq̄ꝫ cōcidat
cor tuū: ⁊ ego cito ſubleuare poſſum ⁊ omne
onus in gaudiū tranſmutare. Ueruntñ iu-
ſtus ſum ⁊ recōmēdabilis multū cum ſic fa-
cio tecū. Si recte ſapis ⁊ in veritate aſpicis
nunq̄ꝫ debes ꝓpter aduerſa tam directe cō-
triſtari: ſed magis gaudere ⁊ grās agere: im-
mo hoc vnicū reputare gaudiū ⁊ affligēs te
doloribꝰ nō parco tibi. Sicut dilexit me pa-
ter ego diligo vos: dixi dilectꝭ diſcipulis me-
is: quos vtiq̄ꝫ nō miſi ad gaudia tꝑalia: ſed
ad magna certamina: nō ad honores ſed ad
deſpectōes: nō ad ocium ſed ad labores: nō
ad requiē ſed ad afferendum fructū multuꝫ
in patientia. Horū memento fili mi verborū

¶ De neglectu oīs creature vt creator poſſit inueniri. ¶ Cap. XXXVI.

Domine mi adhuc bene indigeo ma-
iori grā ſi debeam illuc ꝑuenire: vbi
manere nemo poterit nec vlla crea-
tura impedire. Nam q̄ꝫdiu res aliqua me re-
tinet: nō poſſum libere ad te volare. Cupie-
bat libere volare q̄ dicebat. Quis dabit mi-
pēnas ſicˉ colūbe ⁊ volabo ⁊ reqeſcā? Quid
ſimplici oculo q̄etius: ⁊ qđ liberius nil deſi-
derāti ī terris. Oportet igit̄ oēm ꝑtrāſire cre-
aturā: ⁊ ſeipm̄ ꝑfecte deſerere ac ī acceſſu mē-
tis ſtare ⁊ videre te oīm ꝯditorē cū creaturis
nil ſilē hr̄e. Et niſi q̄s ab oībus creaturis fu-
erit expeditꝰ nō poterit libere intēdere diuinis
Iđ enī pauci inueniunt̄ ꝯtēplatiui: q: pauci
ſciūt ſe a ꝑituris creaturis ad plenū ſeq̄ſtra-
ri. Ad hᷓ magna reqrit̄ grā q̄ aīam leuet ⁊ ſu-
pra ſeipſam rapiat Et niſi hō ſit ī ſpū eleuatꝰ
et ab oībus creaturis liberatꝰ: ac deo totus
vnitus: quicquid ſcit: q̄d etiā habet: non eſt
magni ponderis. Diu paruus erit ⁊ ī terra
iacebit: qui aliquid magni eſtimat niſi ſoluꝫ

vnū immēſum eternū bonū. Et quicq̄d deꝰ
nō eſt: nihil eſt: ⁊ ꝓ nihilo computari debet.
Eſt quippe magna differētia ſapiētia illumi⸗
nati ⁊ deuoti viri: ⁊ ſcia lr̄ati ⁊ ſtudioſi cleri
ci. Multo nobilior eſt illa doctrina q̄ deſur/
ſum ex diuina influētia manat: q̄ꝫ q̄ laborio⸗
ſe humano acquirit̄ ingenio. Plures reperi⸗
unt̄ cōtemplationē deſiderare: ſed q̄ ad eaꝫ
requirunt̄ nō ſtudent exercere eſt ⁊ magnuꝫ
impedimentū q̄ꝛ in ſignis ⁊ in rebus ſenſibi⸗
libus ſtat̄ ⁊ parū de ꝑfecta mortificatōne ha
bet̄. Neſcio quid ē ⁊ quo ſpū ducimur ⁊ q̄d
ꝑtendimus q̄ ſpūales dici videmur: ꝙ totuꝫ
laborē: ⁊ ampliorē ſolicitudinē ꝓ trāſitoriis
⁊ vilibus rebus agimus: ⁊ de interioribꝰ no⸗
ſtris vix raro plene recollectis ſenſibus cogi
tamus. Proh dolor ſtatim poſt modicam re
collectionē foras erūpimus: nec opa nr̄a di/
ſtricta examinatōe trutinamus. Ubi iacent
affectus nr̄i nō attendimus: ⁊ q̄ꝫ impura ſint
oia nr̄a nō deploramꝰ. Ois quippe caro cor/
rupat viam ſuā: ⁊ ideo ſequebat̄ diluuiū ma
gnum. Cum ergo interior affectus nr̄ corru/
ptus ſit: neceſſe ē vt actio ſequēs index carē
tie interioris vigoris corrūpat̄. Ex puro cor
de ꝓcedit fructus bone vite. Quantū quis
fecerit querit̄: ſed ex quāta virtute agit non
tam ſtudioſe penſat̄. Si fuerit fortis: diues:
pulcer habilis: vel bonus ſcriptor bonus cā
tor: bonus laborator inueſtigat̄ q̄ꝫ paup ſit
ſpū q̄ꝫ patiēs ⁊ mitis: q̄ꝫ deuotus ⁊ internus
a multis tacet̄. Natura exteriora hoīs reſpi
cit: gr̄a ad interiora ſe cōuertit. Illa frequen
ter fallit̄: iſta in deo ſperat vt nō decipiatur.

De abnegatione ſui ⁊ abdicatiōe omnis cupiditatis. Cap. XXXVII.

Fili non potes ꝑfecte poſſidere liber
tatē: niſi totalit̄ abneges temetipſuꝫ
Cōpediti ſūt oēs ꝓprietarii ⁊ ſuipſi
us amatores cupidi: curioſi: gyrouagi querē
tes ſp mollia: nō que ieſu xp̄i: ſꝫ ſepe h̄ fingen
tes ⁊ cōponentes qđ non ſtabit. Peribit eni
totū qđ non eſt ex deo ortū. Tene breue ⁊ cō
ſūmatū verbū. Dimitte oia: et inuenies oia
Dimitte cupiditatē: ⁊ inuenies requiē. Hoc
mēte ꝑtracta: ⁊ cū impleueris oia intelliges
Dn̄e hoc nō eſt opꝰ vniꝰ diei nec ludus par⸗
uulorꝫ: imo in hoc breui includit̄ ois ꝑfectio
religioſorꝫ. Fili non debes auerti nec ſtatim
deiici audita via perfectorū: ſed magis ad
ſublimiora prouocari et ad minus ad hec ex
deſiderio ſuſpicare. Utinā ſic tecū eſſet ⁊ ad
hoc ꝑueniſſes vt tuipſius amator non eſſes:
ſꝫ ad nutū meū pure ſtares: ⁊ ciꝰ quē tibi pre⸗
poſui patris: tūc mihi valde placeres: ⁊ tota
vita tua cum gaudio ⁊ pace trāſiret. Habes
adhuc multa ad relinquendū: q̄ niſi mihi ex
integro reſignaueris nō acquires qđ poſtu/
las. Suadeo tibi a me emere aurum ignitū
vt locuples fias id eſt ſapientiā celeſtem oia
infima cōculantē. Poſtpone terrenā ſapiē⸗
tiam: oēm humanā cōplacentiā et ꝓpriam.
Dixi tibi fili ora emenda ꝓ ꝑcioſis ⁊ altis in
rebꝰ humanis. Nam valde vilis ⁊ parua ac
pene obliuioni tradita videt̄ vera celeſtis ſa
piētia: nō ſapiens alte de ſe nec magnificari
querēs in terra: quā multi oretenus ꝑdicant
ſed vita longe diſſentiūt: ipſa tn̄ eſt precioſa
margarita a multis abſcōdita.

De inſtabilitate cordis ⁊ de intentione finali ad deum habenda. Cap. XXXVIII.

Fili noli credere affectui tuo q̄ nunc
eſt: cito mutabitur ī aliud. Quādiu
enim vixeris mutabilitati ſubiectus
eris etiā nolēs vt modo letus: modo triſtis:
modo pacatus: modo turbatus: nūc deuotꝰ
nūc indeuotus: nūc ſtudioſus: nunc accidio
oſus: nūc grauis: nūc leuis inueniaris. Sed
ſtat ſup hec mutabilia ſapiēs ⁊ bn̄ doctus in
ſpū: nō attēdens q̄d in ſe ſentiat vel qua par
te flet ventus inſtabilitatis: ſed vt tota inten
tio mētis eius ad debitū ⁊ ad optimū ꝓficiat
finē. Nam ſic poterit vnus ⁊ idē incōcuſſus
ꝑmanere: ſimplici intentōis oculo ꝑ tot vari
os euētus ad me imꝑtermiſſe directo. Quā
to aūt purior fuerit intentiōis oculus: tanto
cōſtātius inter diuerſas itur ꝓcellas. Sꝫ in
multis caligat oculus pure intentiōis: reſpi
cit eni cito in aliqđ delectabile qđ occurrit: ⁊
raro totus liber q̄s inuenit̄ a neuo ꝓprie ex
quiſitōis. Sic iudei olim venerant in betha
niā ad marthā ⁊ mariā: nō ꝓpter ieſum tm̄:
ſed vt lazarū viderēt. Mūdandus eſt ergo
intentiōis oculus: vt ſit ſimplex ⁊ rectus at⸗
q̄ꝫ vltra oia varia media ad me dirigēdus.

Quod amāti ſapit deus ſup oia ⁊ in omnibus. Cap. XXXIX.

Ecce deus meus et oia. Quid volo
amplius: et quid felicius deſiderare
poſſum? O ſapidū ⁊ dulce verbū: ſꝫ
amāti verbum nō mundū nec ea q̄ in mūdo
ſunt: deus meus ⁊ oia. Intelligenti ſatis di⸗
ctū eſt: ⁊ ſepe repetere iocundū eſt amāti. Te
ſiquidē ꝑſite iocūda ſunt oia te autē abſente
faſtidiunt cuncta. Tu facis cor tranquillū: ⁊
pacē magnā leticiāq̄ꝫ feſtiuā. Tu facis bene

ſentire de oibus ⁊ in oibus te laudare: nec pt
aliquid ſine te diu placere: ſꝫ ſi dꝫ gratū eſſe ⁊
bene ſapere: oportet grām tuā adeſſe ⁊ cōdi⸗
mento tue ſapiētie condiri. Cui tu ſapis. q̄d
ei recte nō ſapiet? ⁊ cui tu nō ſapis: q̄d ei ad
iocunditatē eſſe poterit? Sed deficiūt in tua
ſapia mūdi ſapiētes ⁊ qui carnē ſapiūt: q̄ꝛ ibi
plurima vanitas et hic mors inuenit̄. Qui
aūt te ꝑ contēptu mūdanorꝫ ⁊ carnis morti/
ficationē ſequūt̄: vere ſapiētes eſſe cog̃ſcunt̄
q̄ꝛ de vanitate ad veritatē: de carne ad ſpiri/
tum trāſferunt̄. Iſtis ſapit deus: et quicq̄d in
uenit̄ in creaturis totū referunt ad laudē ſui
conditoris. Diſſimilis tn̄ et multū diſſimilis
ſapor creatoris ⁊ creature: eternitatis ⁊ tpis
lucis īcreate ⁊ lucis illūinate. O lux ꝑpetua
cuncta creata trāſcendēs lumina: fulgura co
ruſcationē de ſublimi penetrantē oia intima
cordis mei: purifica: letifica: clarifica ⁊ viuifi
ca ſpm̄ meū cū ſuis potentiis ad ingerendū
tibi iubiloſis exceſſibꝰ. O q̄n̄ veniet hec bt̄ā
et deſiderabilis hora: vt tua me ſaties p̄n̄tia
et ſis mihi oia in oibus? Quādiu hoc datū
non fuerit: nec plenū gaudium erit. Adhuc
ꝓh dolor viuit in me vetus hō: non eſt tuus
crucifixus: nō eſt ꝑfecte mortuus. Adhuc cō
cupiſcit fortiter aduerſus ſpm̄: bella mouent
inteſtina nec regnū aīe patit̄ eſſe quietum.
Sed tu qui dn̄aris poteſtati maris et motū
fluctuū eius tu mittigas: exurge adiuua me
Diſſipa gentes q̄ bella volunt cōtere eas in
virtute tua oñde queſo magnalia tua ⁊ glori
ficetur dextera tua: q̄ꝛ nō eſt ſpes alia nec re⸗
fugium mihi niſi in te domine deus meus.

Quod nō eſt ſecuritas a tētatione in hac vita. Capitulum. XL.

Fili nunq̄ꝫ ſecurus es in hac vita: ſed
quo ad vixeris ſemꝑ arma ſpūalia ti
bi ſunt neceſſaria. Inter hoſtes ver⸗
ſaris: a dextris ⁊ a ſiniſtris īpugnaris. Si ḡ
nō vteris vndiq̄ꝫ ſcuto patientie nō eris diu
ſine vulnere. Inſuꝑ ſi non ponis cor tuū fixe
in me cū mera voluntate cūcta patiēdi ꝓpter
me: nō poteris ardorē iſtum ſuſtinere nec ad
palmā ꝑtingere btōrꝫ. Oportet te ergo virili
ter oia ꝑtrāſire: ⁊ potēti manu vti aduerſus
obiecta. Nā vincenti datur manna: ⁊ torpen
ti relinquit̄ multa miſeria. Si queris in hac
vita requiē: quō tūc ꝑuenies ad eternā? Nō
ponas te ad multā requiē: ſꝫ ad magnā pati
entiā. Quere veram pacē non in terris ſꝫ in
celis: nō in hoībus nec in ceteris creaturis: ſꝫ
in deo ſolo. Pro amore dei debes oia libent̄
ſubire: labores ſcꝫ ⁊ dolores: tētatiōes: vexa⸗
tiones anxietates: neceſſitates: infirmitates
iniurias. oblocutiones, reprehenſiones hu/
miliatiōes: cōfuſiones: correctiones: ⁊ deſpe
ctiones. Hec iuuant ad virtutes: hec ꝓbant
xp̄i tyronē: hec fabricāt celeſtē coronā. Ego
reddā ei eternā mercedē pro breui labore: et
infinitā gloriā ꝓ trāſitoria confuſione. Pu/
tas ꝙ ſemꝑ habebis ꝓ tua voluntate conſo⸗
lationes ſpūales? Sctī mei nō habuerūt ta⸗
les: ſꝫ multas grauitates ⁊ tētationes varias
magnaſq̄ꝫ deſolationes: ſꝫ patienter ſuſtinue
runt ſe in oibus ⁊ magis ſunt confiſi deo q̄ꝫ ſi
bi. ſciētes q̄ꝛ nō ſunt cōdigne paſſiones huꝰ
tēpis ad futurā gloriā ꝓmerendam. Uis tu
ſtatim hr̄e: quod multi poſt lachrymas ⁊ ma
gnos labores vix obtinuerūt? Expecta dn̄m
viriliter age ⁊ confortare. noli diffidere. noli
diſcedere ſꝫ corpus ⁊ aīam expone cōſtanter
pro gloria dei. Ego reddā pleniſſime. Ego
tecum ero in omni tribulatione.

Contra vana hoīm iudicia. Ca. XLI.

Fili iacta cor tuū firmit̄ in dn̄o: ⁊ hūa
nū ne metuas iudiciū vbi te cōſcien⸗
tia piū reddit ⁊ inſontē. Bonū eſt ⁊
beatuꝫ taliter pati: nec hoc erit graue humili
cordi ⁊ deo magis q̄ꝫ ſibi ꝑi cōfidenti. Multi
multa loquunt̄: ⁊ ideo parua fides eſt adhi⸗
benda. Sed ⁊ oibus ſatis eſſe nō eſt poſſibi⸗
le. Et ſi paulus oibus ſtuduit ī dn̄o placere
et oibus oia factus eſt: tn̄ etiā ꝓ minimo du⸗
xit ꝙ ab humano die iudicatꝰ fuerit. Egit ſa
tis pro aliorꝫ edificatiōe et ſalute quātū in ſe
erat ⁊ poterat: ſꝫ ne ab aliis aliquādo iudica
retur vel non deſpiceret̄: cohibere nō potuit
ideo totū deo cōmiſit qui totū nouerat: ⁊ pa⸗
tientia ⁊ humilitate contra ora loquētiū iniq̄
ac etiā vana ac mendoſa cogitantiū atq̄ꝫ pro
libito ſuo queq̄ꝫ iactantiū ſe defendit Rn̄dit
tamē interdū: ne infirmis ex ſua taciturnita⸗
te generaret̄ ſcandalū. Quis tu vt timeas a
mortali hoīe iudicari. Hodie eſt ⁊ cras nō cō
paret. Deū time: ⁊ hoīm terrores nō expaue
ſces. Quid pōt aliq̄s in te verbis aut iniuriis
Sibi potius nocet q̄ꝫ tibi nec poterit iudiciū
dei effugere q̄cunq̄ꝫ eſt ille. Tu habe deū pre
oculis et noli contendere verbis queruloſis.
Qđ ſi ad p̄n̄s videris ſuccūbi et confuſionē
pati quā nō meruiſti: ne indigneris ex h̄: neq̄ꝫ
ꝑ impatiam minuas coronā tuā: ſꝫ ad me po⸗
tius reſpice ī celū: q̄ potēs ſū eripe ab oī ꝯfu⸗
ſione ⁊ iniuria ⁊ vnicuiq̄ꝫ reddere ſm opa ſua.

De pura et integra reſignatōe ſui ad opti

nendā cordis libertatē. ¶ Capl'm. XLII.
Fili relinque te: ⁊ inuenies me. Sta si/
ne electione ⁊ oī ꝓprietate. et sꝑ lu=
craberis. Nā ⁊ adijcieť tibi amplior
gratia: statī vt te resignaueris nec resūpseris
Dn̄e q̄tiēs me resignabo ⁊ in q̄bus me relin=
quā. Sēꝑ et in oī hora: sicut in paruo sic ⁊ in
magno: nihil excipio ẜ in oībꝰ te nudatū in/
ueniri volo. Alioqui quō poteris esse meus
⁊ ego tuꝰ: nisi fueris ab oī ꝓpria volūtate in=
tus ⁊ foris spoliatꝰ? Quāto celeriꝰ h' agis. tā
to meliꝰ habebis? ⁊ quāto pleniꝰ et sinceriꝰ:
tāto plꝰ mihi placebis ⁊ ampliꝰ lucraberis. Qui
dā se resignāt ẜ cū aliq̄ exceptōe. Nō eni ple
ne deo ꝯfidūt: iō ꝓuidere sibi satagūt. Qui/
dam etiā ꝑmo totū offerūt: ẜ postea tentatōe
pulsante ad ꝓpria redeunt: iō minime in ꝟtu
te ꝓficiūt. Hi ad verā puri cordis libertatē ⁊
iocūde familiaritatis mee grām nō ꝑtingent
nisi integra resignatōe ⁊ q̄tidiana sui imola=
tione ꝑ'us facta sine q̄ nō stat nec stabit vnio
fruitiua. Dixi tibi sepissime: ⁊ nūc iterū dico
Relinque te: resigna te: ⁊ frueris magna inter
na pace. Da totū ꝓ toto: nil exq̄re: nil repete
sta pure ⁊ ihesitāter in me ⁊ habeb' me. Eris
liber in corde: ⁊ tenebre nō ꝯculcabūt te. Ad
hoc conare: h' ora: hoc stude desiderať: vt ab
oī ꝓprietate possis expoliari: ⁊ nudus nudū
iesū seq̄: tibi mori ⁊ mihi eťnaliť viuere. Tūc
deficiēt oēs vane fantasie: ꝯturbatiōes iniq̄
⁊ cure sup̄flue Tūc etiā recedet immoderatꝰ
timor: ⁊ inordinatus amor morietur.

¶ De bono regimine in externis et recursu
ad deum in periculis. ¶ Capitulū. XLIII.

Fili ad istud diligenť tēdere debes vt
in oī loco: actiōe seu occupatione ex
terna sis interius liber ⁊ tuipius po=
tens: et sint oīa sub te ⁊ tu nō sub eis: vt sis
dn̄s actionū tuaꝝ: ⁊ rector: nō fuus: nec em/
pticius: ẜ magis exēptus: verusq̄ hebreꝰ in
sortē ac libertatē trāsiēs filioꝝ dei q̄ stant su=
per p̄ntia ⁊ speculanť eterna: q̄ trāsitoria in/
tuenť sinistro oculo: ⁊ dextro celestia: q̄s tꝑa
lia nō trahūt ad inherendū: ẜ trahunt ipsi ea
magis ad bn̄ fuiendū ꝓut ordinata sūt a dō
⁊ istituta a sūmo opifice q̄ nil inordiatū rel=
quit i sua creatura. Si etiā in oī euentu stas
nō in apparentia externa: nec oculo carnali
lustras visa vel audita: ẜ mox in q̄libet causa
intras cū moyse in tabernaculū ad ꝯsulendū
dn̄m: audies nōnūq̄ diuinū rn̄sum ⁊ redies
instructꝰ de multis p̄ntibus ⁊ futuris. Sꝑ eī
moyses recursuz hūit ad tabernaculū ꝓ du=
bijs ⁊ q̄stionibꝰ soluēdis: fugitq̄ ad orōnis
adiutoriū ꝓ ꝑiculis ⁊ iprobitatibꝰ hoīm sub
leuādis: sic ⁊ tu cōfugere debes in cordis tui
secretariū: diuinū intētiꝰ iplorādo suffragiū.
Propterea nāq̄ iosue ⁊ filij israel a gabaoni
tis leguntur decepti q' os dn̄i nō prius inter
rogauerunt: sed nimiū creduli dulcibus ser=
monibus falsa pietate delusi sunt.

¶ Quod homo non sit importunus in ne/
gocijs. ¶ Capitulum. XLIIII.

Fili cōmitte mihi sꝑ cām tuam: ⁊ ego
bn̄ disponā in tꝑe suo. Expecta ordi
nationē meā: et senties inde ꝓfectū.
Dn̄e satis libenť oīs res tibi cōmitto: q' pa=
rū pōt cogitatio mea ꝓficere. Utinā nō mul
tū adhererē futuris euētibꝰ: ẜ ad bn̄placitū
tuū me incūctāter offerrē. Fili mi sepe hō rē
aliquā agitat q̄ desiderat ẜ cū ad eaz ꝑuene
rit aliter incipit sentire: q' affectōes circa idē
nō sūt durabiles ẜ magis de vno in aliō nos
impellūt. Nō est g° minimū etiā i minimis se
relinq̄re. Uerus ꝓfectus hoīs est abnegatio
suipsius: ⁊ hō abnegatꝰ valde liber est ⁊ secu
rus. Sꝫ antiquꝰ hostis oībus bonis aduer=
sans: a tentatōe nō cessat ⁊ die noctuq̄ ḡues
moliť isidias: si forte i laqueū deceptōis pos
sit precipitare incautū. Uigilate ergo et ora
te dicit dn̄s: vt non intretis in tentationem.

¶ Quod homo nihil boni ex se habet et de
nullo gloriari potest. ¶ Capitulum. XLV.

Domine q̄d est hō q' memor es eius:
aut filiꝰ hoīs q' visitas eū? Quid ꝓ
meruit hō vt dares illi grām tuam.
Dn̄e q̄d possum ꝯqueri si deseris me: aut q̄d
iuste obtēdere possum si q̄d peto nō feceris?
Certe h' in ꝟitate cogitare possum et dicere.
Dn̄e nihil suz nihil boni ex me hēo: ẜ in oībꝰ
deficio ⁊ ad nihil sꝑ tendo. Et nisi a te fuero
ad intus ⁊ interiꝰ iformatꝰ: totꝰ efficior tepi/
dus et dissolutꝰ. Tu aūt dn̄e sꝑ idē ipse es et
ꝑmanes in eternū: sꝑ bonꝰ iustus et sctūs: bn̄
iuste ac sctē agens oīa ⁊ disponēs in sapiētia
Sꝫ ego q̄ ad defectū magis pronus sū q̄ ad
ꝓfectū nō sum semꝑ in vno statu ꝑdurās: q'
sꝑ tēꝑa mutanť suꝑ me. Ueruntamē cito me
lius fit cū tibi placuerit et manū porrexeris
adiutricē q' tu solus sine hūno suffragio po=
teris auxiliari: ⁊ i tm̄ cōfirmare vt vultꝰ meꝰ
amplius in diuersa nō muteť: ẜ in te vno cor
meū ꝯuertať et quiescat. Unī si bn̄ scirē oēm
humanā ꝯsolationē abijcere siue ꝓpť deuo/
tionē adipiscendā siue ꝓpter necessitatē qua
cōpellor te querere: q' nō est hō q̄ me cōsoleť

tūc merito possem de gratia sperare tua ⁊ de
dono noue cōsolationis exultare. Grās tibi
vn̄ totū venit: q̄tienscunq̄ mihi bn̄ succedit.
Ego aūt vanitas ⁊ nihilū an̄ te: incōstās hō
et ifirmus. Un̄ ergo possum gloriari aut cur
appeto reputari? Nūq̄d nihilo? ⁊ hoc vanis=
simū est. Uere inanis gloria mala pestis: va
nitas maxima: q' a vera trahit gloria ⁊ cele/
stis spoliat grā. Dū eni hō cōplacet sibi: dis=
plicet tibi: dū inhiat laudibꝰ hūanis: priuať
veris virtutibꝰ. Est aūt vera gloria ⁊ exulta
tio sancta gloriari in te ⁊ nō in se: gaudere in
noīe tuo nō in ꝟtute ꝓpria: nec in aliq̄ creatu
ra delectari nisi ꝓpť te. Laudeť nom̄ tuū nō
meū: magnificeť opus tuū nō meū bn̄dicať
nomē scm̄ tuū: nihil aūt attribuatur mihi de
laudibꝰ hoīm. Tu glīa mea tu exultatio cor
dis mei. In te gloriabor ⁊ exultabo tota die:
ꝓ me āt nihil nisi in ifirmitatibꝰ meis. Que
rāt iudei gloriā q̄ abinuicē est: ego hāc req̄rā
q̄ a solo deo est. Oīs quidez glīa hūana: oīs
honor tꝑal' oīs altitudo mūdana eterne glo=
rie tue cōꝑata vanitas est ⁊ stulticia. O veri
tas mea et mīa mea deꝰ meꝰ trinitas btā: tibi
soli laus ꝟtus honor ⁊ glīa ꝑ ifinita secula se
seculorum Amen.

¶ De cōtēptu oīs tꝑal' honoris. ¶ Ca. XLVI

Fili noli tibi attrahere si videas alios
honorari ⁊ eleuari te āt despici ⁊ hūi
liari. Erige cor tuū ad me in celū et
nō ꝯtristabit te ꝯtēptꝰ hoīs in terris. Dn̄e in
cecitate sumꝰ ⁊ vanitate cito seducimur. Si
recte me inspicio: nūq̄ mihi facta est iniuria.
ab aliq̄ creatura. vn̄ nec iuste hēo conq̄ri ad=
uersū te. Quia aūt frequēter ⁊ grauiť pecca=
ui tibi: merito armať ꝯ me oīs creatura. Mi
hi igiť iuste debeť ꝯfusio ⁊ contēptꝰ: tibi aūt
laus honor ⁊ gloria. Et nisi me ad hoc ꝑpa=
rauero q' velim libēter ab oī creatura despici
⁊ relinq̄: atq̄ penitꝰ nihil videri: nō possū in=
teriꝰ pacificari ⁊ stabiliri: nec spūaliť illūina=
ri: neq̄ plene tibi vniri. ¶ Quod pax nō est po
nenda in hominibus. ¶ Cap. XLVII.

Fili si ponis pacē tuaz cū aliq̄ ꝑsona
ꝓpter tuū sentire ⁊ cōuiuere instabil'
eris ⁊ iplacatus. Sꝫ si recursum ha=
bes ad sꝑ viuētē ⁊ manētē ꝟitatē: nō ꝯtrista
bit te amicus recedēs aut moriēs. In me dꝫ
amici dilectio stare: ⁊ ꝓpť me diligendꝰ ē q̄s=
q̄s tibi bonꝰ visus ē ⁊ multū charꝰ i hac vita
Sine me nō valet nec durabit amicitia: nec ē
vera ⁊ mūda dilectio quā ego nō copulo. Ita
mortuꝰ deberes eē talibꝰ affectiōibꝰ dilectoꝝ
hoīm vt quātū ad te ꝑtinet sine oī hūano ꝑu
tares esse ꝯsortio. Tāto hō deo magis appro
pinquat: quāto ab oī solatio tereno longiꝰ re
cedit Tanto etiā altius ascēdit ad deū: q̄nto
ꝓfundiꝰ in se descēdit et plus sibipi vilescit.
Qui āt aliq̄d boni sibi attribuit: grām dei in
se venire ipedit: q' grā spūsscti cor hūile sēꝑ
q̄rit. Si scires te ꝑfecte annihilare atq̄ ab oī
creato amore euacuare tūc deberē i te cū ma
gna grā emanare. Sꝫ qn̄ tu respicis ad crea
turas: sbtrahiť tibi aspectꝰ creatoris. Disce
te ioībꝰ ꝓpter creatorē vincere: tūc ad dīnā
valeb' cognitionē ꝑtingere. Quātūcūq̄ mo
dicū sit si inordinate diligiť ⁊ respiciť retar/
dat a summo bono et viciat.

¶ Cōtra vanā ⁊ secularē sciam ¶ XLVIII.

Fili nō moueāt te pulcra ⁊ subtilia di
cta hoīm. Nō eī ē regnū dei i s̄mone
ẜ i virtute. Attēde ꝟba mea q̄ corda
accēdūt ⁊ mētes illūināt iducūt cōpūctionez
et verū igerūt ꝯsolationē. Nūq̄ ad h' legas
ꝟbū vt doctior aut sapiētior possis videri: ẜ
stude mortificationē vitioꝝ: q' h' apliꝰ tibi ꝓ
derit q̄ noticia multaꝝ difficiliū q̄stionū Cū
multa legeris ⁊ cognoueris: ad vnū tn̄ oꝑtet
venire ꝑncipiū. Ego sū q̄ doceo hoīem sciaz
⁊ clariorē itelligētiaz ꝑuul' tribuo: q̄ ab hoīe
possit doceri. Cui ego loq̄r: cito sapiēs erit et
multū i spū ꝓficiet. Ue ill' q̄ mlta curiosa ab
hoībꝰ inq̄rūt: ⁊ de via mihi fuiēdi paꝝ curāt
Ueniet tp̄s qn̄ apparebit mgr̄ mgr̄oꝝ xp̄us
dn̄s angeloꝝ: cūctoꝝ auditurꝰ lcōnes: h' ē sin
guloꝝ examiaturus ꝯscias ⁊ tūc scrutabitur
irl'm i lucernis: ⁊ manifesta erūt abscōdita te
nebraꝝ: tacebūtq̄ argumēta liguaꝝ Ego sū
q̄ hūilē i pūctu eleuo mētē: vt plures eťne ve
ritatis capiat rōnes q̄ si q̄s decē ānis studu=
isset i scol'. Ego doceo sine strepitu ꝟboꝝ: sine
ꝯfusiōe opinionū sine fastu honoris: sine pu
gnatōe argumētoꝝ. Ego sū q̄ doceo terrena
despicere: p̄ntia fastidire: eterna q̄rere: eterna
sapere: honores fugere: scādala sufferre: oēz
spem i me ponere: extra me nil cupere: et suꝑ
oīa ardēter me amare. Nā q̄dā amādo me in
time didicit dīna ⁊ loq̄bať mirabilia. Plꝰ ꝓ
fecit i relinq̄ndo oīa q̄ i studēdo subtilia. Sꝫ
alijs loq̄r cōia: alijs spālia: aliq̄bꝰ isignis ⁊ fi
guris dulciť appareo: q̄busdā ꝟo i multo lu=
mine reuelo misteria. Una vox libroꝝ: ẜ non
oēs eq̄ ifort: q' itꝰ sū doctor ꝟitatꝭ cordis scru
tator: cogitatōnū itellector: actionū ꝓmotor
distribuens singulis sicut dignū iudicauero

De nō attrahēdo sibi res exteriores. XLIX

Fili in multis oportet te esse insciū et estimare te tanꝗ̄ mortuū sup terrā ⁊ cui totꝰ mūdꝰ crucifixus sit. Multa etiā oportet surda aure ptrāsire: ⁊ q̄ tue pacꝭ sunt magis cogitare Utilius est oculos a rebus displicētibꝰ auertere ⁊ vnicuiꝗ̄ suū sentire relinq̄re: ꝗ̄ ꝯtētiosis ſmonibꝰ deseruire. Si bn̄ steteris cū deo ⁊ eiꝰ iudiciū aspexeris faciliꝰ te victū portab. O dn̄e quꝯ̄ venimꝰ? Ecce dānū deflet᷑ tēpale: ꝓ modico q̄stu laborat᷑ ⁊ currit᷑: ⁊ spūale detrimētū in obliuionē trāsit: ⁊ vix sero redit᷑. Qd̄ parū vel nihil ꝓdest attēdit᷑ et qd̄ sūme necessariū est negligēter ꝑterit᷑: qꝛ totꝰ hō ad extn̄a defluit: ⁊ nisi cito resipiscat: libens in exterioribus iacet.

Quod nō oībus est credendū: et de facili lapsu verborum. Capitulum. L.

Da mihi auxiliū dn̄e de tribulatōe: qꝛ vana salus hoīs. Quā sepe ibi non inueni fidē vbi me hr̄e putaui q̄tiēs etiā ibi reperi: vbi minꝰ ꝓ̄sūpsi. Uana ḡ spes in hoībꝰ salꝰ aūt iustoꝝ in te ds̄. Bn̄dictꝰ sis dn̄e ds̄ in oībꝰ: q̄ accidūt nob. Infirmi sumꝰ ⁊ instabiles: cito fallimur et ꝑmutamur. q̄s ē hō q̄ ita caute ⁊ circūspecte in oībꝰ se custodire valet: vt aliquādo in aliquā deceptionē vł ꝑplexitatē nō veniat? Sꝫ q̄ in te dn̄e cōfidit ac simplici ex corde q̄rit nō tā facile labit᷑. Et si inciderit ī aliquā tribulationē: q̄mōcūꝗ̄ et᷑ fuerit ip̄licatꝰ: citiꝰ ꝑ te eruet᷑ aut a te ꝯsolabitur: qꝛ tu nō deseris in te sperātē vsꝗ̄ in finē. Rarus fidus amicꝰ in cūctis amici ꝑseuerās ꝑssuris. Tu dn̄e tu solꝰ es fidelissimꝰ tu oībꝰ: ⁊ ꝑter te nō est alter talis. O ꝗ̄ bn̄ sapuit illa aīa scā q̄ dixit: mēs mea solidata est et ī xp̄o fundata. Si ita mecū foret nō tā facile timor hūanꝰ me solicitaret nec v̄boꝝ iacula mouerēt. q̄s oīa ꝓuidere: q̄s ꝓcauere futura mala sufficit? Si p̄euisa etiā ledūt sepe q̄d īp̄ouisa nisi grauit᷑ etiā feriūt. Sꝫ q̄re mihi misero nō meliꝰ ꝓuidi. Cur etiā tā facile alijs credidi? Sꝫ hoīes sumꝰ nec aliud ꝗ̄ fragiles homines sumꝰ: etiā si angeli a m̄ltis estimamur et dicimur. Cui credā dn̄e: cui credā nisi tibi veritas es q̄ nō fallis nec falli potes. Et rursum. Oīs hō mēdax infirmꝰ instabilis ⁊ labilis maxīe in v̄bis: ita vt statim vix credi debeat qd̄ recte in facie sonare videt᷑. Quā prudent᷑ ꝓmonuisti cauēdū ab hoībꝰ: ⁊ qꝛ inimici hoīs domestici eiꝰ nec credēdū si q̄s dixerit ecce h̄ aut ecce illic Doctꝰ sum dāno meo: ⁊ vtinā ad cautelā maiorē: ⁊ nō ad insipiētiā mihi. Cautꝰ esto q̄dā ait, cautꝰ esto: ſua apd̄ te qd̄ dico. Et dū ego sileo ⁊ absconditū credo: nec ille silere p̄t qd̄ silendū petijt: ſ statim ꝓdit me ⁊ se ⁊ abijt. Ab huiusmōi fabulis et incautis hoībꝰ ꝓtege me dn̄e: ne ī manꝰ eoꝝ incidā nec vnꝗ̄ talia cōmittā. Uerbū veꝝ ⁊ stabile da in os meū: ⁊ ligua̅ callidā lōge fac a me. Qd̄ pati nolo: oīmode cauere debeo. O ꝗ̄ bonū ⁊ pacificū de alijs silere nec īdifferenter oīa credere: neꝗ̄ de facili vlteriꝰ effari paucis seipsum reuelare: te sꝑ inspectorē cordis q̄rere: nec oī vento v̄borū circūferri ſ oīa intima ⁊ externa ſm tue bn̄placitū volūtatis optare ꝑfici. Quā tutū ꝓ cōſuatiōe celestis grē hūanā fugere apparentiā: nec appetere q̄ foris admirationē vident᷑ ꝓbere ſ ea tota sedulitate sectari: q̄ vite emēdationē dant ⁊ feruorē. Quā multis nocuit virtꝰ scita ac ꝓpere laudata: ꝗ̄ sane ꝓfuit grā silentio seruata in hac fragili vita q̄ tota tētatio fert᷑ et milicia.

De ꝯfidētia in deo habenda qn̄ insurgūt verborum iacula. Capitulum. LI.

Fili sta firmit᷑ ⁊ spera in me. Quid eī sunt v̄ba nisi v̄ba? Per aerē volāt: ſ lapidē nō ledūt. Si reꝰ es cogita ꝙ te libēter velis emēdare. Si nihil tibi ꝯscius es pensa ꝙ velis libēter pro deo h̄ sustinere. Parū satis est vt vel v̄ba interdū sustineas: q̄ nec dū fortia v̄bera tolerare vales. Et q̄re tā parua tibi ad cor trāseūt nisi qꝛ adhuc carnalis es ⁊ hoīes magis ꝗ̄ oportet attendis. Nā qꝛ despici metuis: reꝑhēdi ꝓ excessibus nō vis: ⁊ excusationū vmbracula q̄ris. Sed inspice te meliꝰ ⁊ agnosces: qꝛ viuit adhuc in te mūdꝰ: et vanus amor placēdi hoībꝰ. Cū eī quassari refugis ⁊ ꝯfundi ꝓ defectibꝰ: cōstat vtiꝗ̄: ꝙ nec vere hūil᷑ sis: nec vere mūdo mortuus nec tibi mūdꝰ crucifixꝰ. Sꝫ audi verba mea: ⁊ nō curab̄ decē milia hoīm v̄ba. Ecce si cuncta ꝯ̄ te dicerētur q̄ fingi maliciosissime possent: qd̄ tibi nocerēt si oīno trāsire ꝑmitteres nec plus ꝗ̄ festucā ꝑpēderes? Nūq̄d vel vnū capillū tibi extrahere possent? Sꝫ q̄ cor intus nō hꝫ: nec deū ꝓ oculis: facilit᷑ v̄bo mouet᷑ vituperatōis. Qui aūt in me cōfidit nec ꝓprio iudicio stare appetit: absꝗ̄ hūano terrore erit. Ego enī sū iudex ⁊ cognitor oīm secretoꝝ. ego scio q̄liter res acta ē ego iniuriātē noui ⁊ sustinentē a me exijt verbū istd̄: me ꝑmittēte hoc accedit: vt reuelent᷑ ex multis cordibꝰ cogitatiōes. Ego reū ⁊ innocētē iudicabo: ſ occulto iudicio vtrūꝗ̄ an̄ ꝓbare volui. Testioniū hoīm sepe fallit: meū iudiciū veꝝ est: stabit ⁊ non ſ̄uertet᷑: latet pleruꝗ̄ ⁊

paucis ad singula pꝫ: nūq̄ꝫ tn̄ errat nec errare p̄t. etiā si oculis insipiētiū nō rectū videat᷑ Ad me ergo recurrendū est in oī iudicio: nec ꝓprio innitendū arbitrio. Iustꝰ enī nō ꝯturbabit᷑ q̄cq̄d a deo ei acciderit. Etiā si iniuste aliq̄d ꝯ̄ eū ꝓlatū fuerit: nō multū curabit Sꝫ nec vane exultabit: si ꝑ alios rōnabilit᷑ excusef᷑. Pensat nanꝗ̄: qꝛ ego sū scrutās corda ⁊ renes q̄ nō iudicio ſm faciē ⁊ hūanā apparētiā. Nā sepe in oculꝭ meis reꝑit᷑ culpabile: qd̄ hoīm iudicio creditur laudabile. Dn̄e ds̄ iudex iuste fortis ⁊ patiēs q̄ hoīm nosti fragilitatē ⁊ prauitatē esto robur meū ⁊ tota fiducia mea. Nō eī mihi sufficit ꝯscīa mea. Tu nosti qd̄ ego nō noui. ⁊ iō in oī reꝑhēsiōe me hūiliare debui ⁊ māsuete sustinere. Ignosce ḡ mihi ꝓpitiꝰ q̄tiēs sic nō egi: ⁊ dona iterū grām amplioris sufferētie. Melior est enī mihi tua copiosa mīa ad ꝯsecutionē īdulgētie: ꝗ̄ mea opinata iusticia ꝓ defensiōe latētis ꝯscīe. Et si nihil mihi ꝯscius sū: tn̄ ī hoc me iustificare nō possū: qꝛ remota mīa tua non iustificabit᷑ in ꝯspectu tuo oīs viuens.

Qd̄ oīa grauia ꝓ eterna vita sunt tollerāda. Cap. LII.

Fili nō frāgāt te labores q̄s assūpsisti ꝓpt᷑ me nec tribulationes te deijciāt vsꝗ̄ q̄ꝗ̄. ſ mea ꝓmissio in oī euētu te roboret ⁊ ꝯsolet᷑. Ego sufficiēs sū ad reddēdū supra oēm modū ⁊ mēsurā. Nō hic diu laborabis: nec sꝑ grauaberis dolorībꝰ. Expecta paulisꝑ: ⁊ videbis celerē finē maloꝝ. Ueniet vna hora: qn̄ cessabit oīs labor ⁊ tumultus. Modicū est ⁊ breue oē qd̄ trāsit cū tēpe Age ḡ qd̄ agis fideliter labora ī vinea mea: ego ero merces tua. Scribe: lege: cāta: geme tace: ora. sustine viril᷑ ꝯ̄ria: digna ē his oībꝰ ⁊ maioribꝰ prelijs vita etn̄a veniet pax ī die vna q̄ nota est dn̄o: ⁊ erit non dies neꝗ̄ nox huiꝰ scꝫ tēpis: ſ lux ꝑpetua: claritas infinita: pax firma ⁊ req̄es secura. Non dices tūc: q̄s me liberabit de corpe mortꝭ huiꝰ nec clamab: heu mihi qꝛ incolatꝰ meꝰ ꝓlōgatꝰ est: qm̄ p̄cipitabit᷑ mors ⁊ salus erit indefectiua: anxietas nulla: iocūditas btā: societas dulcis ⁊ decora. O si vidisses sctōꝝ in celo coronas ꝑpetuas: quanta ꝗ̄ nūc exultāt glīa q̄ huic mūdo olim ꝯtēptibiles ⁊ q̄si vita ipsi indigni putabāt᷑: ꝓfecto te statim hūiliares vsꝗ̄ ad terrā: ⁊ affectares potiꝰ oībus ſ̄besse ꝗ̄ vni preesse: nec huꝰ vite letus dies ꝯcupisceres: ſ magis ꝓ deo tribulari gaudēs: ⁊ ꝓ nihilo int᷑ hoīes cōputari maximū lucꝝ diceres. O si tibi hec saperēt ⁊ ꝓfunde ad cor trāsirent: quō auderes vel sel᷑ ꝯq̄ri. Nōne ꝓ vita etn̄a cūcta laboriosa sunt tollerāda? Nō est paruū q̄d lucrari aut ꝑdere regnū dei. Leua igit᷑ faciē tuā in celū Ecce ego ⁊ oēs scti mei mecū q̄ in hoc seculo magnū habuere certamē mō gaudēt: mō cōsolant᷑: ⁊ mō securi sunt: ⁊ mō req̄escūt ⁊ sine fine in regno p̄ris mei ꝑmāebūt mecū.

De die etn̄itatꝭ ⁊ hꝰ vite āgustijs Ca. LIII

Superne ciuitatis māsio btīssima. O diēs etn̄itatis clarissima quā nox nō obscurat: ſ sūma v̄itas sꝑ irradiat dies sꝑ leta: sꝑ secura: ⁊ nūꝗ̄ statū mutās ī ꝯ̄ria O vtinā dies illa illuxisset ⁊ cūcta hec tēporalia finē accepissent Lucet q̄dē scīs ꝑpetua claritate splēdida: ſ nō nisi a lōge ⁊ ꝑ speculū ꝑegrinātibꝰ ī t̄ra. Norūt celi ciues ꝗ̄ gaudiosa sit illa: gemūt exules filij eue q̄ꝫ amara ⁊ tediosa sit ista. Dies huiꝰ tēpis parui ⁊ mali: pleni dolorībꝰ et angustijs: vbi hō multis pc̄tis inq̄nat᷑: m̄ltis passiōibꝰ irretit᷑: m̄ltis timoribꝰ stringit᷑ m̄ltis curis distendit᷑: ⁊ multis curiositatibꝰ distrahit᷑: multis vanitatibꝰ implicat᷑: m̄ltis errorībꝰ circūfundit᷑: multis laborībꝰ atterit᷑ tētatiōībus grauat᷑: delicijs eneruat᷑: egestate cruciat᷑. O qn̄ finis horum multoꝝ laboꝝ: qn̄ liberabor a misera ſuitute vicioꝝ? Qn̄ memorabor dn̄e tui soliꝰ: qn̄ ad plenū letabor in te? Qn̄ ero sine oī īpedimēto: ⁊ in vera libertate: sine oī grauamīe mentis ⁊ corpis. Qn̄ erit pax solida: pax īꝑturbabilis ⁊ secura: pax intꝰ ⁊ foris: pax ex oī parte firma? Jesu bone qn̄ stabo ad vidēdū te: qn̄ cōtēplabor gloriā regni tui: qn̄ eris mihi oīa in oībus. O qn̄ ero tecū in regno tuo: qd̄ ꝓparasti dilectis tuis ab etn̄o? Relictꝰ sū pauꝑ ⁊ exul in terra hostili: vbi bella q̄tidiana ⁊ īfortunia maxima. Cōsolare exiliū meū: mitiga dolorē meū: qꝛ ad te suspirat oē desideriū meum. Nā onus mihi totū est: quicq̄d mūdꝰ hic offert ad solaciū. Desidero te ītime frui ſ nequeo apprehēdere. Opto inherere celestibꝰ: ſ deprimūt res tꝑales ⁊ imortificate passiōes Mente oībus rebus suꝑesse volo: carni aūt inuite subesse cogor. Sic ego īfelix hō mecū pugno: ⁊ factꝰ sū mihimetipsi ḡuis: dū spūs sursū et caro q̄rit eē deorsū. O q̄d intꝰ patior dū mēte celestia tractō ⁊ mox carnaliū turba occurrit oranti. Deus meꝰ ne elōgeris a me neꝗ̄ declines in ira a ſuo tuo. Fulgura coruscationē tuā ⁊ dissipa eas. emitte sagittas tuas ⁊ cōturbent᷑ oēs fantasie inimici. Recollige sensus meos ad te. Fac me obliuisci oīm mūdanoꝝ Da cito abijcere et ꝯtēnere fantasꝭ

mata viciorum. Succurre mihi eterna veri-
tas: vt nulla me moueat vanitas: adueni ce-
lestis suauitas: et fugiat a facie tua omnis im-
puritas. Ignosce q̄z mihi et misc̄dit̄ idulge:
q̄tiēs p̄ter te aliō in ōrone reuoluo. Cōfiteor
eteni vere: q̄ꝛ valde distracte me ꝯsueui hr̄e.
Nā ibi mlt̄otiēs nō sū vbi corꝑalit̄ sto aut se
deo ꝫ ibi magis sū q̄ cogitatōibꝰ feror. Ibi sū
vbi cogitatio mea ē. Ubi ē freq̄nt̄ cogitatio
mea: ibi ē id qō amo. Hoc mihi cito occurrit
qō nālit̄ delectat aut ex vsu placet. Unde tu
veritas apte dixisti. Ubi eni ē thezaurꝰ tuꝰ
ibi ē ⁊ cor tuū. Si celū diligo: libēt̄ ō celestibꝰ
penso: si mōm amo felicitatibꝰ mōi ꝯgaudeo
⁊ de aduersitatibꝰ eiꝰ tristor. Si carnē diligo
q̄ carnis sūt sepissime imaginor. Si spiñ amo
de spūalibꝰ cogitare delector. Quecūq̄ꝫ ei di
ligo: ō his libēter loq̄r ⁊ audio atq̄ꝫ taliū ima
gines ad domū mecū ꝑporto Sz btūs ille hō
q̄ ꝓpt̄ te dn̄e oibꝰ creaturis abeūdi licētiā tri
buit: q̄ nature vim facit ⁊ ꝯcupiscētias carnis
feruore spūs crucifigit: vt serenata ꝯscīa pu-
rā tibi ōronē offerat: dignusq̄ꝫ sit āgelicis int̄-
esse choris: oibꝰ t̄renis foris et intꝰ exclusis.

¶ De desiderio eterne vite ⁊ quāta sint cer-
tantibꝰ bona ꝓmissa. ¶ Capitulū. LIIII.

Fili mi cū tibi desideriū et̄ne btītudi
nis desuꝑ īfundi sentis ⁊ ō tabnaculo
corꝑis exire cōcupiscis vt claritatem
meā sine vicissitudis vmbra ꝯtēplari possis:
dilata cor tuū ⁊ oī desiderio hāc sc̄tām īspira
tionē suscipe. Redde āplissimas supni boni
tati grās: q̄ tecū sic dignāter agit: clemēter vi
sitat: ardēter excitat: potēter sbleuat: ne ꝓꝓo
pōdere ad t̄rena labaris Neq̄ꝫ eni h̄ cogitatu
tuo aut conatu accipis: ꝫ sola dignatiōe supe
ne grē ⁊ dīni aspectꝰ: q̄tinꝰ ī ꝟtutibꝰ ⁊ maiori
hūilitate ꝓficias ⁊ ad futura certamia te p̄pa
res: mihiq̄ꝫ toto cordis affectu adherere ac
ferūēti volūtate studeas deseruire. Fili sepe ig
nis ardet: ꝫ sine fumo flama nō ascēdit. Sic
⁊ aliq̄ꝝ desideria ad celestia flagrāt: ⁊ tñ a tē
tatōe carnalis affectꝰ liberi nō sūt Idcirco nec
oīno pure ꝓ honore dei agūt qō tā desiderā
ter ab eo petūt. Tale ē ⁊ sepe tuū desideriū:
qō īsinuasti fore tā iportunū. Nō ei ē h̄ puꝝū
⁊ ꝑfectū qō ꝓꝓa comoditate ē īfectū. Pete ñ
qō tibi ē delectabile ⁊ comodū. ꝫ qō mihi ac-
ceptabile ē atz honorificū: q̄ꝛ si recte iudicas
meā ordinationē tuo desiderio ⁊ oī desidera
to p̄ferre dēs ac seq̄ Noui desideriū tuū: ⁊ fre
quētes gemitꝰ audiui. Iā velles esse ī libtate
glīe filioꝝ dī iā te delectat domꝰ et̄na ⁊ celestis
p̄ria gaudio plena: ꝫ nōdū venit hora ista: ꝫ
est adhuc aliō tp̄s belli videlz tp̄s laboris et
ꝓbatōis. Optas sūmo repleri bono: ꝫ nō po
tes hac asseq̄ mō. Ego sū expecta me dt dn̄s
donec veniat regnū dei. Probādꝰ es adhuc
in t̄ris: ⁊ ī multis exercitādꝰ Cōsolatio tibi in
terdū dabit̄: ꝫ copiosa satietas nō ꝯcedit̄ Cō
fortare igit̄ ⁊ esto robustꝰ tā ī agēdo q̄ꝫ in pa
tiēdo nature ꝯ̄ria: oꝑtet te nouū idue hoīem
⁊ ī alteꝝ viꝝ mutari. Oꝑtet te sepe agē qō nō
vis: ⁊ qō vis oꝑtet te relinq̄re: qō aliꝗs placet
ꝓcessū hēbit: qō tibi placet ⁊ vltra nō ꝓficiet
Qō aliꝗ dicūt audiet̄: qō tu dicis ꝓ nihilo cō-
putabit̄ Petēt aliꝗ ⁊ accipiēt tu petes nec ipe
trab. Erūt aliꝗ magni ī ore hoīm: ō te āt tace
bit̄. Aliꝗs h̄ vel illō cōmittet̄: tu aūt ad nihil
vtile iudicaberis: ꝓpt̄ h̄ nā aliq̄ñ ꝯtristabit̄: et
magnū certamē sustiebit. Sz magnū bonū
ide ꝯseq̄ris si silēs portaueris. In his ⁊ silibꝰ
mlt̄is ꝓbari solet fidelis dn̄i ꝑuus: q̄liter se ab
negare ⁊ in oibꝰ frāgere querit. Uix ē aliq̄d
tale in quo tātundē mori indiges: sicut nō vi
deri ⁊ pati q̄ volūtati [illegible] aduersa sunt maxie
aūt cū discōueniētia ⁊ q̄ minꝰ vtilia tibi appa
rent fieri iubēt̄. Et q̄ꝛ nō audes resistere altio
ri potestati sub dn̄o ꝯstiturꝰ: iō durꝝ tibi vide
tur ad nutū alterius ambulare ⁊ omē ꝓꝓriū
sentire obmittere. Sed pensa fili horum fru-
ctum laborum: celerem finem atq̄ꝫ premium
nimis magnum et non habebis inde graua-
men sed fortissimū patientie tue solamē. Nā
et pro modica hac voluntate quam nūc spō
te deseris: habebis semper voluntatem tuaz
in celis. Ibi quippe inuenies omne quod vo
lueris: oē quod desiderare potes. Ibi aderit
tibi totius facultas boni: sine timore amittē-
di. Ibi voluntas tua vna semper mecum nil
cupiet extrancum vel priuatum. Ibi nullus
resistet tibi: nemo de te cōquereretur: nemo im
pediet: nil obuiabit: sed cuncta desideria si-
mul erunt presentia: totumq̄ꝫ affectum tuum
reficient et adimplebunt vsq̄ꝫ ad summum.
Ibi reddam gloriam pro contumelia perpes-
sa: pallium laudis pro merore ꝓ loco nouissi
mo sedem regni in secula. Ibi apparebit fru
ctus obedientie gaudebit labor penitentie:
et humilis subiectō coronabit̄ glīose. Nūc ḡ
te inclina humilit̄ sub oīm manibꝰ: nec sit cu-
re q̄s hoc dixerit vel iusserit: ꝫ h̄ magnoꝑe cu
rato vt siue prelatus siue minor aut equalis
aliq̄d a te exposcerit vel innuerit: ꝓ bono to
tū accipias ⁊ sincera volūtate studeas adim
plere. Querat aliꝰ h̄: aliꝰ illud: glīet̄ ille in il

lo: ⁊ iste ī isto: laudet̄ q̄ꝫ milies mille: tu autē
nec ī isto nec ī illo: ꝫ ī tuipsiꝰ gaude ꝯtēptu: ⁊
in mei soliꝰ bn̄placito ac honore: hoc optan-
dū ē tibi: vt siue ꝑ vitā siue ꝑ mortē: deꝰ sp̄ in
te glorificet̄. ¶ Qualr̄ hō desolatus debeat
in manus dei se offerre. ¶ Cap. LV.

Domine deꝰ sc̄tē p̄r sis nūc ⁊ inet̄nuz
bn̄dictꝰ: q̄ꝛ sicē vis factū ē: ⁊ qō facis
bonuz ē. Letet̄ ī te seruꝰ tuꝰ: nō in se
nec ī aliq̄ alio: q̄ꝛ tu solꝰ leticia vera: tu spes
mea ⁊ corona mea: tu gaudiuz meū ⁊ honor
meꝰ dn̄e. Quid hz ꝑuus tuꝰ: nisi qō a te acce
pit etiā sine merito suo. Tua sūt oīa: q̄ dedi-
sti ⁊ q̄ fecisti. Pauꝑ sū ⁊ ī laboribꝰ meis a iuuē
tute mea ⁊ cōtristat̄ aīa mea nōnūq̄ꝫ vsq̄ꝫ ad
lacrimas: q̄ñq̄ꝫ etiā ꝯturbat̄ ad se ꝓpt̄ iminē
tes passiōes. Desidero pacis gaudiū pacē fi
lioꝝ tuoꝝ flagito: q̄ ī lumie ꝯsolatōis a te pa
scunt̄. Si das pacē: si gaudiū sc̄tm̄ infūdis:
erit aīa ꝑui tui plena modulatōe ⁊ deuota in
laude tua. ꝫ si te subtraxeris sicē sepissime so-
les nō poterit currere viā mādatorū tuoꝝ: ꝫ
magis ad tundēdū pectꝰ genua incuruāt̄: q̄ꝛ
nō ē illi sicē heri ⁊ nudiustercius q̄ñ splēdebat
lucerna tua suꝑ caput eiꝰ ⁊ sub vmbra alarū
tuarū ꝓtegebat̄ a tētationibꝰ irruētibꝰ. P̄r
iuste ⁊ sp̄ laudāde: venit hora vt ꝓbet̄ ꝑuus
tuꝰ. P̄r amāde dignū ē vt hora hac patiat̄
ꝓ te aliq̄d seruꝰ tuus. P̄r ꝑpetue venerāde
venit hora quā ab et̄no p̄sciebas affuturā vt
ad modicū tp̄s succūbat foris seruꝰ tuus vi-
uat ꝟo sp̄ apud te intꝰ paululū vilipendat̄:
hūiliet̄: ⁊ deficiat corā hoibꝰ: passionibꝰ ꝯte-
rat̄ ⁊ lāguoribꝰ: vt iterū tecū in aurora noue
lucis resurgat ⁊ ī celestibꝰ clarificet̄. P̄r sc̄tē
tu sic ordinasti ⁊ sic voluisti: ⁊ h̄ factū ē qō ip
se p̄cepisti. Hec ē eni grā ad amicū tuū: pati
⁊ tribulari ī mūdo ꝓ amore tuo: q̄tiēscūq̄ꝫ a
q̄cunq̄ꝫ ⁊ quōcūq̄ꝫ id ꝑmiseris fieri. Sine cō
silio ⁊ ꝓuidētia tua ⁊ sine cā nihil fit in t̄ra.
Bonū mihi dn̄e q̄ꝛ hūiliasti me vt discā iusti
ficatōes tuas: ⁊ oēs elatōes cordis atq̄ꝫ p̄sū
ptōes abiiciā: Utile mihi q̄ꝛ cōfusio cooꝑuit
faciē meā: vt te potiꝰ q̄ꝫ hoies ad ꝯsulādū re
quirā. Didici etiā ex h̄ inscrutabile iudiciuz
tuū expauescē: q̄ affligis iustū cū impio: ꝫ nō
sine eq̄tate ⁊ iusticia. Grās tibi q̄ꝛ nō pepci-
sti malis meis. ꝫ attriuisti me ꝟberibꝰ amaris
infligēs dolores: ⁊ imittēs angustias foris ⁊
intꝰ. Nō ē q̄ me ꝯsolet̄ ex oibꝰ q̄ sub celo sūt
nisi tu dn̄e ds meꝰ: celestis medicꝰ aīaꝝ: q̄ ꝑ-
cutis ⁊ sanas: deducis ad inferos ⁊ reducis.
Disciplina tua suꝑ me: ⁊ ꝟga tua ipa me do-
cebit. Ecce p̄r dilecte ī manibꝰ tuis ego sum
sub ꝟga correctōis tue me iclino: ꝑcute dor-
sū meū ⁊ collū meū: vt incuruē ad volūtatē
tuā tortuositatē meā. Fac me piū ⁊ hūilē di-
scipulū sicē bn̄ facere cōsueuisti: vt ambulem
ad oēm nutū tuū. Tibi me ⁊ oīa mea ad cor-
rigēdū ꝯmēdo: meliꝰ est h̄ corripi q̄ꝫ ī futuro
Tu scis oīa ⁊ singl̄a: ⁊ nil te latet ī hūana cō-
scīa. Añq̄ꝫ fiāt nosti vētura: ⁊ nō opꝰ est tibi
vt q̄s te doceat aut admoneat ō his q̄ gerūt̄
in t̄ra. Tu scis q̄d expedit ad ꝓfectū meū: et
quātū deseruit tribulatio ad rubiginē vicio-
rū purgādā. Fac mecū desideratū bn̄placi-
tū tuū: ⁊ ne despicias peccaminosā vitā meā
nulli meliꝰ nec clariꝰ q̄ꝫ tibi soli notā. Da mi
hi dn̄e scire qō sciēdū ē: h̄ amare qō amādū
est. h̄ laudare qō tibi sūme placet: h̄ reputa-
re qō tibi p̄ciosū apparet: h̄ vituꝑare qō ocul̄
tuis sordescit. Nō me sinas ꝑm visionē ocu-
loꝝ exterioꝝ iudicare: neq̄ꝫ ꝑm auditū auriū
hoīm impitoꝝ sentētiare: ꝫ ī iudicio vero de
visibilibꝰ ⁊ spūalibꝰ discernere: atq̄ꝫ suꝑ oīa
volūtatē bn̄placiti tui sp̄ inq̄rere. Fallūt̄ se-
pe hoīm sēsus ī iudicādo: fallūt̄ ⁊ amatores
sec̄li visibilia tm̄mō amādo. Quid ē hō inō
melior: q̄ꝛ reputat̄ ab hoīe maior: Fallax fal
lacē: vanꝰ vanū: cecꝰ cecū: īfirmꝰ īfirmū deci
pit dū exaltat ⁊ veracit̄ magis ꝯfūdit: dū īanit̄
laudat. Nā q̄ntū vnusq̄sq̄ꝫ ē ī ocul̄ tuis tm̄ ē
⁊ nō āpliꝰ ait hūilis sc̄tūs frāciscꝰ. ¶ Qō hūi-
libꝰ īsistēdū ē opibꝰ cū deficit̄ a sūmis. LVI.

Fili nō vales sp̄ ī feruētiori desiderio
ꝟtutū stare nec ī altiori ḡdu ꝯtēpla-
tiōis: ꝫ necē hēs inīdū ob originalē
corruptelā ad inferiora descēdē: ⁊ onꝰ corru
ptibilis vite etiā inuite ⁊ cū tedio portare. Q̄
diu mortale corpꝰ geris: tediū senties ⁊ ḡuā
mē cordis. Oportet ḡ sepe ī carne de carnis
onere gemere: eo q̄ñ vales spūalibꝰ studiis
⁊ dīne ꝯtēplatōi idesinent̄ iherere Tūc expe
dit tibi ad hūilia ⁊ exteriora oꝑa ꝯfugere ⁊ ī
bonis te actibꝰ recreare: aduētū meū ⁊ suꝑ-
nā visitatōz firma ꝯfidētia expectare: exiliū
tuū ⁊ ariditatē mētis patiēt̄ sufferre donec ite
rū a me visiteris: ⁊ ab oibꝰ anxietatibꝰ libere
ris. Nā faciā te laboꝝ obliuisci: ⁊ int̄na q̄ete
ꝑfrui. Expādā corā te prata sc̄pturaꝝ vt di-
latato corde currere incipias viā mādatorū
meoꝝ: ⁊ dices. Nō sūt ꝯdigne passiōes huiꝰ
tp̄is ad futurā gloriaz q̄ reuelabit̄ in nobis.

¶ Qō hō nō reputet se ꝯsolatōe dignū sed
magis verberibus reum. ¶ Cap. LVII.

O Domine nō ſū dignus ꝯſolatōe tua
nec aliq̄ ſpūali viſitatione: ⁊ iō iuſte
mecū agis qñ me inopē ⁊ deſolatū
relinq̄s. Si enī adinſtar maris lacrimas fū/
dere poſſē: adhuc ꝯſolatōe tua dign⁹ nō eſſē
Vñ nihil dignus ſū q̄ꝫ flagellari ⁊ puniri: q̄ꝛ
grauit̄ ⁊ ſepe te offendi ⁊ ī m̄ltis valde deliq̄
Ergo vera pēſata rōne: nec minima ſū dig/
nus ꝯſolatōe: ſꝫ tu clemēs ⁊ miſericors de⁹ q̄
nō vis ꝑire opa tua ad oñdēdū diuitias bo
nitatis tue ī vaſa mīe tue: etiā p̄ter oē ꝓpriū
meritū dignaris ꝯſolari ſeruū tuū ſup̄ hūa/
nū modū. Tue enī ꝯſolatōes nō ſūt ſic hūa-
ne ꝯfabulatōes. Quid egi dñe vt mihi ꝯfer-
res aliquā celeſtē ꝯſolationē? Ego nihil bo/
ni me egiſſe recolo: ſꝫ ſp̄ ad vicia ꝓnum ⁊ ad
emēdationē pigrū fuiſſe. Verū eſt ⁊ negare
nō poſſū. Si alit̄ dicerē: tu ſtares ꝯ̄ me ⁊ nō
eēt q̄ defenderet. Quid merui ꝓ pc̄tis meis
niſi īfernū ⁊ ignē et̄nū? In v̄itate ꝯfiteor q̄m
dignus ſū oī ludibrio ⁊ ꝯtēptu: nec decet me
int̄ deuotos tuos ꝯmorari. Et lꝫ hoc egre au
diā: tn̄ aduerſū me ꝓ v̄itate pc̄tā mea arguā
vt facili⁹ miam tuā merear īpetrare. Quid
dicā reus ⁊ oī ꝯfuſiōe plenus? Nō hēo os lo
quēdi niſi hoc tm̄ v̄bū: peccaui dñe peccaui:
miſerē mei: ignſce mihi. Sine me paululū vt
plāgā dolorē meū: añq̄ꝫ vadā ad terrā tene-
broſā ⁊ optā mortꝭ caligine. Et q̄d tā maxīe
a reo ⁊ miſero pc̄tōre requiris: niſi vt ꝯterat̄
⁊ hūiliet ſe ꝓ delictis ſuis? In vera ꝯtritōe ⁊
cordis hūiliatōe naſcit̄ ſpes venie recōciliat̄
ꝑturbata ꝯſcia repat̄ gr̄a ꝑdita: tuet̄ hō a fu
tura ira ⁊ occurrūt ſibi mutuo in oſculo ſc̄tō
d̄s ⁊ penitēs aīa. Hūilis pc̄tōꝝ ꝯtritio acce/
ptabile tibi ē dñe ſacrificiū lōge ſuaui⁹ odo-
rās ī ꝯſpectu tuo q̄ꝫ thuris incēſū hoc ē gtū
etiā vnguētū qđ ſacris pedib⁹ tuis infundi
voluiſti: q̄ꝛ cor ꝯtritū ⁊ hūiliatū nūq̄ꝫ deſpe/
xiſti. Ibi ē loc⁹ refugij a facie ire inimici: ibi
emēdat̄ ⁊ abluit̄ quicq̄d aliūde ꝯ̄ctū ē ⁊ inq̄
natū. ¶ De gr̄a dei q̄ nō miſcet̄ terrena ſapi
entibus. ¶ Cap. LVIII.

Fili p̄cioſa ē gr̄a mea: nō patit̄ ſe mi/
ſceri ext̄neis reb⁹ nec ꝯſolationib⁹ ter
renis. Abijcere ḡ oportet oīa īpedi/
mēta gr̄e: ſi optas ei⁹ infuſionē ſuſcipe. Pe/
te ſecretū tibi: ama ſolus hitare tecū nullius
req̄re ꝯfabulatōꝫ: ſꝫ magis ad deū deuotā ef
funde p̄cē vt ꝯpūctā teneas mentē ⁊ puram
ꝯſciaꝫ. Totū mūdū nihil eſtima dei vocatio
nē oībus exteriorib⁹ añpone. Nō enī poterꝭ
mihi vacare ⁊ ī trāſitorijs parit̄ delectari. A
notis ⁊ a charis amicis oportet elōgari: ⁊ ab
oī t̄pali ſolatio mētē tenere ꝑuatā. Sic obſe-
crat btūs apl̄s petr⁹ vt tāq̄ꝫ aduenas et pe-
grinos in h̄ mūdo ſe cōtineāt xp̄i fideles. O
quanta fiducia erit morituro: quē nullus rei
affect⁹ detinet ī mūdo. Sed ſic ſegregatū cor
hr̄e ab oībus: eger necdum capit anim⁹: nec
aīalis hō nouit int̄ni hoīs libertateꝫ. Attñ ſi
vere velit eē ſpūalis: oportet eū renūciare tā
remotis q̄ꝫ ꝓpinq̄s: ⁊ a nemine magis cauē
q̄ꝫ a ſeipſo. Si temetipm̄ ꝑfecte viceris: cete
ra facili⁹ ſubiugab̄. Perfecta nāq̄ꝫ victoria
ē de ſemetipō triūphare. Qui enī ſemetipm̄
ſbiectū tenet vt ſenſualitas rōni ⁊ rō ī cūctis
obediat mihi: h̄ vere victor ē ſui ⁊ dñs mūdi.
Si ad hūc apicē ſcādere gliſcis: op̄tet virilr̄
incipe ⁊ ſecuri ad radicē ponere: vt euellas ⁊
deſtruas occultā ⁊ inordinatā inclinatōꝫ ad
teipm̄ ⁊ ad oē p̄uatū ⁊ māle bonū. Ex h̄ vi
cio q̄ hō ſemetipm̄ nimis iordīate diligit: pe
ne totū pēdet q̄cq̄d radicalr̄ vicēdū ē. Quo
deuicto ⁊ ſbacto malo: pax mag̃ ⁊ trāq̄llitas
erit ꝯtinuo. Sꝫ q̄ꝛ pauci ſibipſis ꝑfecte mori
laborāt nec plene ex̄ ſe tēdūt: ꝓpterea ī ſe im
plicati remanēt nec ſup̄ ſe ī ſpū eleuari pn̄t.
Qui autē libere mecū ambulare deſiderat:
nc̄cē ē vt oēs ꝑuas ⁊ iordīatas affectōes ſu-
as mortificet: atq̄ꝫ nulli creature ꝑuato amo
re ꝯcupiſcēter inhereat. ¶ De diuerſis mo/
tibus nature ⁊ gr̄e. Cap. LIX.

Fili diligēter aduerte mot⁹ nature ⁊
gr̄e: q̄ꝛ valde ꝯ̄rie ⁊ ſubtilit̄ mouent̄ ⁊
vix niſi a ſpūali ⁊ intimo illuminato
hoīe diſcernūt̄. Oēs q̄dē bonū appetūt ⁊ ali
q̄d boni ī ſuis dictꝭ: vel factis p̄tēdūt: iō ſub
ſpē boni multi fallūt̄. Natura callida ē ⁊ m̄l
tos trahit illaq̄at ⁊ decipit: ⁊ ſe ſp̄ ꝓ fine hꝫ.
Sꝫ gr̄a ſimplr̄ ābulat ⁊ ab oī ſpē mala decli
nat fallatias: nō p̄tēdit: ⁊ omnia pure ꝓpter
deum agit in quo ⁊ finaliter requieſcit. Na/
tura inuite vult mori: nec premi nec ſuperari
nec ſubeſſe nec ſponte ſubiugari. Gratia v̄o
ſtudet mortificationi proprie: reſiſtit ſenſua-
litati: q̄rit ſubijci: appetit vinci nec ꝓpria vult
lib̄tate fungi: ſub diſciplina amat teneri: nec
alicui cupit dñari: ſꝫ ſub deo ſp̄ viuere ſtare ⁊
eſſe: atq̄ꝫ ꝓpt̄ deū oī hūane creature hūiliter
ꝑata eſt inclinari. Natura ꝓ ſuo comodo la
borat ⁊ q̄d lucri ex alio ſibi ꝓueniat attēdit.
Gr̄a aūt nō q̄d ſibi vtile ⁊ comodoſum ſit. ſꝫ
qđ multis ꝓficiat mag̃ ꝯſiderat. Natura li-
bent̄ honorē ⁊ reuerētiā accipit. Gr̄a v̄o oēꝫ
honorē ⁊ gl̄iaꝫ deo fidelit̄ attribuit. Natura

ꝯfuſionē timet ⁊ ꝯtēptū. Gr̄a autē gaudet ꝓ
noīe ieſu ꝯtumeliā pati. Natura ociū amat ⁊
quietē corꝑalē. Gr̄a aūt vacua eſſe nō pōt: ſꝫ
libēter amplectit̄ laborē. Natura q̄rit curio
ſa habere ⁊ pulcra: ⁊ abhorret vilia ⁊ groſſa
Gr̄a v̄o ſimplicib⁹ delectat̄ ⁊ hūilib⁹: aſpera
nō aſꝑnat̄: nec vetuſtis refugit indui pānis
Natura reſpicit t̄palia: gaudet ad lucra t̄re-
na. triſtat̄ de dāno: irritat̄ leui iniurie v̄bo.
Sꝫ gr̄a attēdit et̄na: nō inheret t̄palib⁹: nec
in ꝑditōe rerū turbat̄: neq̄ꝫ v̄erb̄ durioribus
acerbat̄: q̄ꝛ theſaurū ſuū ⁊ gaudiū ī celo vbi
nil perit ꝯſtituit. Natura cupida ē ⁊ libētius
accipit q̄ꝫ donat: amat ꝓpria ⁊ p̄uata. Gr̄a
aūt pia ē ⁊ cōis vitat ſingularia: ꝯtētat̄ pau
cis: beati⁹ iudicat dare q̄ꝫ accipe. Natura in
clinat ad creaturas: ad carnē ꝓpriā: ad vani
tatē ⁊ diſcurſus. Sꝫ gr̄a trahit ad deū et ad
v̄tutes: renūciat creaturis: fugit mūdū odit
carnis deſideria: reſtringit euagatōes: eru
beſcit ī publico apparere. Natura libēter ali-
qđ ſolatiū hꝫ extērnū in q̄ delectet̄ ad ſenſū.
Sꝫ gr̄a in ſolo deo q̄rit ꝯſolari ⁊ in ſūmo bo
no ſuꝑ omnia viſibilia delectari. Natura to
tū agit ꝓpt̄ lucrū ⁊ comodū ꝓpriū nihil gra
tis facere p̄t ſꝫ aut eq̄le aut meli⁹ aut laudē vl̄
fauorē ꝓ bn̄factis ꝯſeq̄ ſperat: ⁊ multū pōde
rari ſua geſta ⁊ dona cōcupiſcit. Gr̄a v̄o nil
t̄pale q̄rit: nec aliud p̄miū q̄ꝫ deū ſolū ꝓ mer
cede poſtulat: nec ampli⁹ de t̄palib⁹ neceſſa-
rijs deſiderat niſi quantū h̄ ſibi ad aſſecutio
nē et̄norū valeāt deſeruire. Natura gaudet
de amicis multis ⁊ ꝓpinq̄s: gloriat̄ de nobi
li loco ⁊ ortu generis: arridet potētib⁹: blan-
dit̄ diuitib⁹: applaudit ſil̄ibus. Gr̄a aūt ⁊ ini
micos diligit: nec de amicoꝝ turba extollit̄:
nec locū nec ortū nataliū reputat niſi ſi v̄tus
maior ibi fuerit: fauet magꝭ pauꝑi q̄ꝫ diuiti.
cōpatit̄ pl⁹ innocēti q̄ꝫ potēti: ꝯgaudet vera
ci nō fallaci: exhortat̄ ſp̄ bon⁹ meliora chariſ
mata emulari ⁊ filio dei per v̄tutes aſſimila-
ri. Natura de defectu et moleſtia cito ꝯq̄rit̄.
Gr̄a ꝯſtāter fert inopiā. Natura oīa ad ſe re
flectit: ꝓ ſe certat ⁊ arguit. Gr̄a aūt ad deū cū
cta reducit vñ originalit̄ emanāt: nihil boni
ſibi aſcribit nec arrogāter p̄ſumit: nō ꝯtēdit
nec ſuā ſn̄iam alijs p̄fert: ſꝫ in oī ſenſu ⁊ intel
lectu et̄ne ſapīe ac dīno examini ſe ſubmittit
Natura appetit ſcire: ⁊ noua ⁊ ſecreta audire
vult exteri⁹ apparere ⁊ multa ꝑ ſenſus exꝑiri
deſiderat agnoſci: ⁊ ſape vñ laus ⁊ admira-
tio ꝓcedit. Sꝫ gr̄a nō curat noua nec curio-
ſa ꝑcipe: q̄ꝛ totū h̄ ō vetuſtate corruptiōis ē
ortū: cū nihil nouū ⁊ durabile ſit ſuꝑ terram
Docet itaq̄ꝫ ſenſus reſtringere: vanā ꝯplacē
tiā ⁊ oſtētationē deuitare: laudāda et digne
mirāda hūiliter abſcōdere ⁊ de oī re et de oī
ſciā vtilitatis fructū atq̄ꝫ dei laudē ⁊ honorē
q̄rere. Nō vult ſe nec ſua p̄dicari: ſꝫ deū ī do-
nis ſuis optat bn̄dici: q̄ cūcta ex mera chari/
tate largit̄. Hec gr̄a ſuꝑnaturale lumē ⁊ qđ
dā dei ſpāle donū ē: ⁊ ꝓprie electoꝝ ſignacu
lū et pign⁹ ſalutis et̄ne: q̄ hoīem de terrenis
ad celeſtia amāda ſuſtulit: ⁊ de carnali ſpūa
lē efficit. Quāto igit̄ natura amplius p̄mit̄
⁊ vincit̄: tāto magis gr̄a infūdit̄: ⁊ q̄tidie no
uis viſitationib⁹ īterior hō ſm̄ imaginē dei
reformat̄. ¶ De corruptione nature ⁊ effica
tia gratie diuine. ¶ Cap. LX.

Domine deus meus q̄ me creaſti ad
imaginē ⁊ ſilitudinē tuā: ꝯcede mi/
hi hāc gratiā: quā oſtēdiſti mihi taꝫ
magnā ⁊ neceſſariā ad ſaluteꝫ ⁊ vincā peſſi-
mā naturā meā trahētē ad pc̄tā ⁊ ī ꝑditionē
Sentio enī ī carne mea legē pc̄ti ꝯ̄dicentē le
gi mētis mee ⁊ captiuū me ducētē ad obedi
endū ſenſualitati ī multis nec poſſū reſiſtere
paſſionib⁹ eius: niſi aſſiſtat tua ſc̄tiſſima gr̄a
cordi meo ardēter infuſa. Opus ē gr̄a tua ⁊
magna gr̄a: vt vincat̄ natura ad malū ſp̄ ꝓ-
na ab adoleſcētia ſua. Nā ꝑ p̄mū hoīem adā
lapſa ⁊ viciata ꝑ pc̄tm̄ ī oēs hoīes pena hu-
ius macule deſcēdit: vt ipa nā q̄ bona ⁊ recta
a te ꝯdita fuit: ꝓ vicio iā ⁊ infirmitate corru
pte nature ponat̄ eo q̄ mot⁹ ei⁹ ſibi relictus
ad malū ⁊ īferiora trahat. Nā modica vis q̄
remāſit ē tāq̄ꝫ ſcintilla quedā latēs ī cinere.
Hec eſt ipſa rō nālis circūfuſa mag̃ caligine
adhuc iudiciū hn̄s boni et mali: veri falſiq̄ꝫ
diſtātiā: lꝫ īpotēs ſit adimplere oē qđ appro-
bat: nec pleno iā lumine v̄itatis nec ſanitate
affectionū ſuaꝝ potiat̄. Hinc ē de⁹ me⁹ q̄ cō
delector legi tue ſm̄ interiorē hoīem. ſciens
mādatū tuū fore bonū: iuſtū ⁊ ſc̄tm̄ arguens
etiā oē malū ⁊ pc̄tm̄ fugiēdū: carne aūt ſuio
legi pc̄ti dū magis ſenſualitati obedio q̄ꝫ rō
ni. Hinc ē q̄ velle bonū mihi adiacet: ꝑficere
aūt nō īuenio. Hinc ſepe m̄lta bona ꝓpono
ſꝫ q̄ꝛ gr̄a deeſt ad adiuuādū infirmitatē meā
ex leui reſiſtētia reſilio ⁊ deficio. Hic accidit
q̄ viā ꝑfectōis agſco: ⁊ q̄lit̄ agē debeā clare
ſatis video: ſꝫ ꝓprio corruptōis pōdere preſ-
ſus ad ꝑfectiora nō aſſurgo. O q̄ꝫ maxīe eſt
mihi nc̄cīa dñe gr̄a tua: ad inchoādū bonū
ad ꝑficiēdū ⁊ ad ꝑficiendū. Nā ſine ea nihil
poſſū facere: oīa aūt poſſuꝫ in te: ꝯfortāte me

gr̄a. O vera celestis gr̄a sine q̄ nulla sunt ꝓ
pria merita: nulla q̄ꝫ dona nature pōderāda
Nihil artes: nihil diuitie: nihil pulchritudo
vel fortitudo: nihil ingeniū vel eloq̄ntia va-
lēt apud te dn̄e sine gr̄a Nā dona nature bo
nis ⁊ malis sūt cōia: electoꝝ aūt ꝓpriū donū
est gr̄a siue dilectio q̄ insigniti digni habent̄
vita et̄na. Tantū eminet h̄ gr̄a vt nec donū
ꝓphetie nec signoꝝ opatio nec quantalibet
alta speculatio aliq̄d estimetur sine ea. Sed
neq̄ꝫ fides neq̄ꝫ spes neq̄ꝫ alie virtutes tibi
accepte sūt sine charitate ⁊ gr̄a. O btīssima
gr̄a q̄ pauperē spū v̄tutibꝰ diuitē facis: ⁊ diui
tē mltīs bōis hūilē corde reddis veni descēde
ad me: reple me mane ꝯsolatōe tua: ne defici
at p̄lassitudine ⁊ ariditate mentis aīa mea.
Obsecro dn̄e vt inueniā gratiā in oculis tu
is: sufficit em̄ mihi gr̄a tua: ceteris nō obtētis
q̄ desiderat natura. Si fuero tentatꝰ ⁊ vexa
tus tribulatōibꝰ multis: nō timebo mala dū
mecū fuerit gr̄a tua Ipsa fortitudo mea. ipa
ꝯsiliū cōfert ⁊ auxiliū. Cūctis hostibꝰ poten
tior ē ⁊ sapiētior vniuersis sapiētibus. Ma-
gistra ē veritatis: doctrix discipline lumē cor-
dis: solamē p̄ssure: fugatrix tristicie: ablatrix
timoris: nutrix deuotōnis: ꝓductrix lachry-
marū. Quid sum sine ea: nisi aridū lignū et
stips inutilis ad eĳciēdū? Tua ḡ me dn̄e gr̄a
sꝑ p̄ueniat ⁊ sequat̄: ⁊ bonis opibus iugiter
p̄stet eē intentū ꝑ iesū xp̄m filiū tuū Amen.

¶ Q̄ō nosipsos abnegare ⁊ xp̄m imitari debemus ꝑ crucem. Cap. LXI.

Fili quantū a te vales exire: tantū in
me poteris trāsire. Sicut nihil foris
ꝯcupiscere internā pacē facit sic se in
terius reliq̄re deo ꝯiūgit. Uolo te addiscere
ꝑfectā abnegatōe tui ī volūtate mea: sine ꝯ-
dictōe ⁊ q̄rela. Seq̄re me: ego sū via veritas
⁊ vita. Sine via nō itur: sine veritate nō co-
gnoscit̄: sine vita nō viuit̄. Ego sū via quā
sequi debes: veritas cui credere debes: vita
quā sperare debes. Ego sū via inuiolabilis
veritas infallibilis: vita intmīabilis. Ego
sum via rectissima: veritas sup̄ma: vita vera
vita beata: vita increata. Si māseris in via
mea: cog̊sces veritatē: ⁊ veritas liberabit te
⁊ app̄hendes vitā eternā. Si vis ad vitā in
gredi: serua mādata. Si vis veritatē cog̊sce
re: crede mihi? Si vis ꝑfectꝰ esse: vende oīa.
Si vis eē discipulus meꝰ abnega temetip̄m
Si vis beatā vitā possidere: p̄ntem vitā ꝯtē
ne. Si vis exaltari in celo: hūilia te in mūdo
Si vis regn̄re mecū: porta crucē mecū. Soli
enī serui crucis inueniūt viā btītudinis ⁊ ve
re lucis. Dn̄e iesu xp̄e q̄rta ē via tua ⁊ mū
do despecta: donā mihi tecū mūdi despectū
imitari. Nō enī maior ē seruꝰ dn̄o suo nec di
scipulus supͬ mgr̄m. Exerceat̄ seruꝰ tuus in
vita tua: q̄r ibi ē salus mea ⁊ sanctitas vera.
Quicq̄d ex̄ eā lego vel audio: nō me recreat
nec delectat plene. Fili q̄r h̄ scis ⁊ legisti oīa
btūs eris si feceris ea. Qui habet mandata
mea ⁊ seruat ea: ipse est q̄ diligit me: ⁊ ego di
ligā eū ⁊ manifestabo ei meip̄m: ⁊ faciā eum
ꝯsedere mecū in regno p̄ris mei. Dn̄e igit̄ si-
cut dixisti ⁊ ꝓmisisti sic vtiq̄ꝫ mihi ꝓmereri
ꝯtingat. Suscepi de manu tua crucē: porta-
bo eā vsq̄ꝫ ad mortē sicut iposuisti mihi. Ue
re vita boni monachi crux est: ⁊ dux ꝑadisi.
Inceptū est retro abire nō lꝫ: nec relinquere
oportet. Eya frēs ꝑgamꝰ sil̄: ih̄s erit nobiscū
Propt̄ iesū suscepimꝰ hāc crucē: ꝓpter iesū
ꝑseueremꝰ in cruce. Erit adiutor nr̄ q̄ ē dux
nr̄ ⁊ ꝓcessor. En rex nr̄ ingredit̄ an̄ nos: qui
pugnabit ꝓ nob̄. Seq̄mur virilit̄: nemo me
tuat terrores: simꝰ parati mori fortit̄ in bello
nec inferamus crimē glīe nr̄e vt fugiamus a
cruce.

¶ Q̄ō hō nō sit nimis deiectus qn̄ in aliquos labit̄ defectus. Cap. LXII.

Fili magis placēt mihi patiētia ⁊ hu
militas ī aduersis q̄ꝫ multa ꝯsolatio
⁊ deuotio in ꝓsperis. vt q̄d te cōtri-
stat paruū factū ꝯ te dictū? Si amplius fuissꝫ:
ꝯmoueri nō debuisses ꝭ nūc dimitte trāsire:
nō est primū nec nouū: nec vltimū erit si diu
vixeris. Satis virilis es: q̄ꝫdiu nil obuiat ad
uersi: bn̄ etiam ꝯsulis: ⁊ alios nosti roborare
verbis: ꝭ cū ad ianuā tuā venit repētina tri-
bulatio deficis ꝯsilio ⁊ robore. Attēde mag-
nā fragilitatē tuā quā sepiꝰ expiris in modi
cis obiectis Tn̄ ꝓ salute tua ista fiūt. Cū hec
⁊ siliā ꝯtingūt. Pone vt melius nosti: ex cor
de ⁊ si te tetigit: nō tn̄ deĳciat nec diu impli-
cet. Ad minus sustine patiēter si non potes
gaudēter. Etiā si minꝰ libēter audis ⁊ indi-
gnatōnē sentis Reprime te: nec patiaris ali
q̄d inordinatum ex ore tuo exire vn̄ paruuli
scādalizent̄. Cito ꝯq̄escet cōmotio excitata:
⁊ dolor internꝰ reuerēte gr̄a dulcorabit̄. Ad
huc viuo ego dicit dn̄s: iuuare te paratꝰ ⁊ so
lito ampliꝰ cōsolari: si cōfisus fueris mihi et
deuote inuocaueris. Animequior esto: ⁊ ad
maiorē sustinentiā accingere. Nō ē totū fru
stratū si te sepiꝰ ꝑcipis tribulatū vel grauit̄
tentatū. Hō es ⁊ nō d̄s: caro es ⁊ nō angelꝰ.
Quō tu posses sꝑ in eodē statu v̄tutis ꝑma

nerē: qn̄ h̄ defuit angelo in celo ⁊ p̄mo hoī in
ꝑadiso: q̄ nō diu steterūt? Ego sū q̄ merētes
erigo sospitate: ⁊ suā cog̊scētes infirmitatē
ad meā ꝓueho diuinitatē. Dn̄e bn̄dictuꝫ sit
verbum tuū: dulce supͬ mel ⁊ fauuꝫ ori meo.
Quid facerē in tātis tribulatiōibus ⁊ angu
stĳs meis: nisi me ꝯfortares tuis sctīs sermo
nibus? Dummō tandē ad portū salutis ꝑue
niā: q̄d pure est q̄ ⁊ quāta passus fuero? Da
finē bonū. da felicē ex h̄ mūdo transitū. Me
mēto mei deꝰ meus: ⁊ dirige me recto itinere
in regnū tuū Amē.

¶ De altioribꝰ rebus ⁊ occultis iudicĳs dei nō scrutādis. Cap. LXIII

Fili caueas disputare de altis mate-
rĳs: et de occultis dei iudicĳs. Cur
iste sic relinquit̄ ⁊ ille ad tātā gratiā
assumit̄ cur etiā iste tantū affligit̄ ⁊ ille tā exi
mie exaltat̄. Ista oēm hūanā facultatē exce
dūt nec ad inuestigādū iudiciū diuinuꝫ vlla
rō p̄ualet vel disputatio. Qn̄ ḡ hec tibi sug-
gerit inimicꝰ vel etiā quidā curiosi inq̄runt
hoīes: rn̄de illud ꝓph̄e. Justus es dn̄e: ⁊ re-
ctū iudiciū tuuꝫ. Et illud. Judicia dn̄i vera
iustificata in semetipsa. Judicia mea metuē
da sūt nō discutiēda: q̄r humano intellectui
sūt incōp̄hēsibilia. Noli etiā inq̄rere vel dis
putare de meritis sctōꝝ: q̄s alio sanctior aut
q̄s maior fuerit in regno celoꝝ. Talia gene-
rāt sepe lites ⁊ ꝯtentiōes inutiles: nutriūt q̄ꝫ
suꝑbiā ⁊ vanā gloriā. vn̄ oriunt̄ inuidie ⁊ dis
sensiones dū iste illū sctm̄ ⁊ aliꝰ aliū conat̄ su
ꝑbe p̄ferre. Talia aūt velle scire ⁊ inuestigare
nullū fructū afferūt: ꝭ magis sctīs displicēt:
q̄r nō sū deus dissensionis ꝭ pacis: q̄ pax ma
gis in hūilitate vera q̄ꝫ in ꝓpria exaltatione
ꝯsistit. Quidā zelo dilectōis trahūt̄ ad hos
vel ad illos ampliori affectu: ꝭ hūano potiꝰ
q̄ꝫ diuino. Ego sū q̄ cūctos ꝯdidi sctōs: ego
donaui gratiā: ego p̄stiti gloriā. ego noui sin
guloꝝ merita. ego p̄ueni eos in bn̄dictiōibꝰ
dulcedinis mee. ego p̄sciui dilectos an̄ secl̄a
ego eos elegi de mūdo nō ipsi me p̄elegerūt
ego vocaui ꝑ gratiā. attraxi ꝑ miam: ego ꝑ-
duxi eos ꝑ tentatiōes varias: ego infudi cō
solatōes magnificas: ego dedi ꝑseuerātiam
ego coronaui eoꝝ patiētiā: ego p̄mū ⁊ nouis
simū agnosco: ego oēs inestimabili dilectōe
amplector. ego laudādus suꝫ in oībus sctīs
meis. ego supͬ oīa bn̄dicēdus sū ⁊ honorādꝰ
in singulis q̄s sic glīose magnificaui et p̄de-
stinaui sine vllis p̄cedētibus ꝓprĳs meritis
Qui ḡ vnū de minimis meis ꝯtēpseris: nec
magnū honorat q̄r pusillū et magnū ego fe-
ci. Et q̄ derogat alicui sctōꝝ: derogat mihi ⁊
ceteris oībus in regno celoꝝ. Oēs vnū sunt
ꝑ charitatis vinculū: idē sentiūt: idē volūt ⁊
oēs in vnū se diligūt. Adhuc aūt q̄d multo
altiꝰ est: plus me q̄ꝫ se ⁊ sua merita diligunt.
Nā supra se rapti ⁊ extra ꝓpriā dilectionem
tracti: toti ī amorē mei ꝑgūt: in q̄ ⁊ fruitiue q̄
escūt. Nihil ē q̄d eos auertere possit aut dep̄
mere: quippe q̄ et̄na veritate pleni: igne arde
scūt inextinguibilis charitatis. Taceāt igit̄
carnales ⁊ aīales hoīes de sctōꝝ statu disse-
rere: q̄ nō norunt nisi p̄uata gaudia diligere.
Demūt ⁊ addūt ꝓ sua inclinatōe nō ꝓut pla
cet et̄ne veritati. in multis ē igrātia: eoꝝ ma-
xime q̄ parū illūinati raro aliquē ꝑfecta dile
ctōe spūali diligere norūt. Multi adhuc na-
turali affectu ⁊ hūana amicitia ad hos vl̄ ad
illos trahunt̄: ⁊ sicut ī inferioribꝰ se hn̄t ita ⁊
de celestibꝰ imaginant̄. Sꝫ est distātia incō-
ꝑabilis q̄ impꝑfecti cogitāt ⁊ q̄ illūinati viri ꝑ
reuelationē supnā speculant̄. Caue ḡ fili de
istis curiose tractare q̄ tuā sciaꝫ excedūt: ꝭ h̄
magis satage ⁊ intēde vt vel minimꝰ in reg
no dei queas inueniri. Et si q̄spiaꝫ sciret q̄s
alio sanctior esset vel maior haberet̄ ī regno
celoꝝ: q̄d ei h̄ noticia prodesset: nisi se ex hac
cognitōe corā me hūiliaret: ⁊ in maiorē noīs
mei laudē exurgeret? Multo acceptiꝰ deo fa
cit: q̄ de pctōꝝ suoꝝ magnitudīe ⁊ v̄tutū sua
rū paruitate cogitat ⁊ q̄ꝫ lōge a sctōꝝ ꝑfecu-
tiōe distat: q̄ꝫ is q̄ de eoꝝ maioritate vel par
uitate disputat. Melius ē sctōs deuotis p̄ci
bus ⁊ lacrimis exorare ⁊ eoꝝ gloriosa suffra
gia hūili mēte implorare: q̄ꝫ eoꝝ secreta va-
na inq̄sitiōe ꝑscrutari. Illi bn̄ ⁊ optime ꝯten
tant̄: si hoīes scirēt ꝯtentari ⁊ vaniloq̄a sua
ꝯpescere. Nō gloriāt̄ de ꝓprĳs meritis: q̄p-
pe sibi nil bonitatis ascribūt: ꝭ totū mihi: q̄m
ipsis cūcta ex infinita charitate mea donaui
Tāto amore diuinitatis ⁊ gaudio sup̄effluēti
replēt̄ vt nihil eis desit glīe: nihilq̄ꝫ possit de
esse felicitati. Oēs sctī quāto altiores in glīa
tāto hūiliores in seipsis: ⁊ mihi viciniores et
dilectiores existūt. Ideoq̄ꝫ habes scriptū q̄r
mittebāt coronas suas an̄ deū ⁊ ceciderūt in
facies suas corā agno: ⁊ adorauerūt viuentē
in secula seculoꝝ Multi q̄rūt q̄s maior sit in
regno dei: q̄ ignorāt an cū minimis erunt di
gni ꝯputari. Magnū ē vel minimū eē in ce-
lo vbi oēs magni sūt: q̄r oēs filĳ dei vocabū
tur ⁊ erūt. Minimꝰ erit in mille ⁊ pctōr cētū
annoꝝ moriet̄. Cū enī q̄rerēt discipli q̄s ma
ior eēt ī regno celorū: tale audierūt rn̄sū. Nisi

ꝯuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Quicũq; ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic maior ẽ in regno celorũ. Ue eis q̃ cũ paruulis hũiliare se spõte dedignant̃: qm̃ hũilis ianua regni celestis eos nõ admittet intrare Ue etiã diuitibus q̃ habẽt hic cõsolatões suas: quia paupibus intrãtibus in regnũ dei stabũt foris eiulãtes. Gaudete hũiles ⁊ exultate pauperes: qm̃ vr̃m est regnũ dei si tñ in veritate ambulatis.

¶ Q̃d ois spes ⁊ fiducia in solo deo est figenda. ¶ Cap. LXIIII.

Domine q̃ ẽ fiducia mea quã i hac vita habeo: aut q̃d maius solatiũ meũ ex oibus apparẽtibus sub celo? Nõne tu dñe deus meus cuius miscdie nõ est numerus? Ubi mihi bñ fuit sine te: aut qñ male esse potuit pñte te? Malo paup esse ꝓpter te: q̃ꝫ diues sine te. Eligo potius tecũ in terra ꝑegrinari q̃ꝫ sine te celũ possidere. Ubi tu ibi celũ: atq; ibi mors ⁊ infernus vbi tu non es: tu mihi in desiderio es: ⁊ iõ post te gemere ⁊ clamare ⁊ exorare necesse ẽ. In nullo deniq; potest plene ꝯfidere q̃ in necessitatibus auxiliet̃ opportunis nisi in te solo deo meo. Tu es spes mea ⁊ fiducia mea tu consolator meus ⁊ fidelissimus in oibus. Oẽs q̃ sua sũt querũt: tu salutẽ meã et ꝓfectũ meũ solũmõ ꝑtendis ⁊ oia in bonũ mihi cõuertis: ⁊ iam si variis tentationibus ⁊ aduersitatibus exponas. Hoc totũ ad vtilitatẽ meã ordinas: qui mille modis dilectos tuos ꝓbare cõsueuisti In qua ꝓbatione nõ minus diligi debes et laudari: q̃z si celestibus ꝯsolationibus me repleres. In te ergo dñe deus pono totã spem meã ⁊ refugiũ: in te oẽm tribulationẽ ⁊ angustiam meã cõstituo: q: totũ infirmũ ⁊ instabilem inuenio quicq̃d extra te ꝯspicio Nõ eni ꝓderũt mlti amici: neq; fortes auxiliarii adiuuare poterũt: neq; prudẽtes ꝯsiliarii respõsum vtile dare neq; libri doctorum cõsolari: nec aliqua ꝑciosa substãtia liberare: nec loc⁹ aliquis secretus ꝯtutari: si tu ipse nõ assistas iuues ꝯfortes: cõsoleris instruas et custodias. Oia nanq; q̃ ad pacẽ vident̃ esse ⁊ felicitatẽ habendã: te absente nihil sunt: nihilq; felicitatis in veritate ꝯferunt. Finis ergo oim bonoꝝ ⁊ altitudo vite ⁊ ꝓfũditas eloquioꝝ tu es: ⁊ in te sup oia sperare fortissimũ solatium seruorũ tuorũ Ad te sunt oculi mei: in te cõfido deus meus misericordiarũ pr̃. Benedic ⁊ sctifica aiam meã bñdictõne celesti: vt fiat habitatio sãcta tua ⁊ sedes eterne glorie tue: nihilq; in templo tuo indignitatis inueniat̃ quod oculos tue maiestatis offendat. Scd̃m magnitudinẽ bonitatis tenet multitudinẽ miserationũ tuarũ respice in me ⁊ exaudi orõnẽ paupis serui tui longe exulãtis in regione vmbre mortis. Protege ⁊ ꝯserua aiam seruuli tui inter tot discrimina vite corruptibilis ac comitãte gr̃a tua dirige ꝑ viaz pacis ad patriã ꝑpetue claritatis.

¶ Explicit liber tercius. Incipit q̃rtus.

¶ Deuota exhortatio ad sacram corpis xp̃i cõionem. Vox christi.

Uenite ad me oẽs qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiã vos dicit dñs. Panis quẽ ego dabo: caro mea est: ꝓ mũdi vita. Accipite ⁊ comedite: hoc ẽ corpus meuz q̃d ꝓ vobis tradet̃. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Qui manducat carnẽ meã ⁊ bibit meũ sanguinẽ i me manet ⁊ ego in illo. Uerba q̃ ego locutus sũ vobis: spũs ⁊ vita sunt.

¶ Cum quanta reuerentia xp̃s sit suscipiendus. ¶ Cap. I.

Hec sunt verba tua xp̃e veritas eterna: q̃zuis nõ vno tpe ꝓlata nec vno in loco ꝯscripta. Quia ergo tua sũt verba gratãter mihi ⁊ fideliter cuncta sũt accipienda Tua sunt ⁊ tu ea ꝓtulisti ⁊ mea q̃z sunt q: ꝓ salute mea edidisti. Libenter suscipio ea ex ore tuo: vt artius inserantur cordi meo. Excitant me verba tante pietatis plena dulcedinis ⁊ dilectõnis: ſ; terrent me delicta ꝓpria: ⁊ ad capiẽda tanta misteria me reuerberat impura conscientia. Prouocat me dulcedo verborũ tuorũ: ſ; onerat me multitudo viciorũ meoruz. Iubes vt fiducialiter ad te accedã si tecũ velim hr̃e partẽ: vt immortalitatis accipiã alimoniã si eternã cupiã obtinere vitã ⁊ gloriã. Uenite inquis ad me oẽs qui laboratis ⁊ onerati estis: et ego reficiam vos. O dulce ⁊ amicabile verbũ in aure peccatoris q tu dñe deus meus egenũ ⁊ pauperem inuitas ad cõionez tui sctissimi corpis. Sed q̃s ego sum dñe vt ad te ꝑsumã accedere? Ecce celi celoꝝ te nõ capiũt: ⁊ tu dicis venite ad me oẽs? Quid sibi vult ista piissima dignatio ⁊ tam amicabilis inuitatio: quõ ausus ero venire: q: nihil boni mihi ꝯscius suz Uñ possim ꝑsumere? quõ te introducã in domũ meã q̃ sepius offendi benignissimã faciẽ tuã. Reuerẽtur angeli ⁊ archãgeli: metuunt scti ⁊ iusti, ⁊ tu dicis: venite ad me oẽs. Nisi tu dñe hoc diceres: q̃s verũ esse crederet ⁊ nisi tu iuberes: q̃s accedẽ attẽptaret? Ecce noe vir iust⁹ in arche fabrica centũ annis laborauit vt cũ paucis saluaret̃: ⁊ ego quõ me potero vna hora ꝑparare vt mũdi fabricatorẽ cũ reuerẽtia sumã. Moyses famul⁹ tu⁹ magn⁹ ⁊ specialis amicus tu⁹ archã ex lignis iputribilib⁹ fecit quã ⁊ mũdissimo vestiuit auro vt tabulas legis i eis reponeret: et ego putrida creatura audebo te ꝯditorẽ legis ac vite datorẽ tã facile suscipe in corpe meo pctis sõdito. Salomõ sapientissim⁹ regũ israel magnificũ tẽplũ septẽ annis in laudẽ nois tui edificauit: ⁊ octo dieb⁹ festũ dedicatõis eius celebrauit: mille hostias pacificas obtulit: et archã federis clãgore buccine et iubilo in locũ sibi ꝑparatũ solẽnit̃ collocauit: ⁊ ego infelix ⁊ pauꝑrim⁹ hoim quõ te in domũ meã introducã: q̃ vix mediã expẽdere deuote noui horã: ⁊ vtinã vel semel digne fere mediã? O mi de⁹ q̃ntũ illi ad placendũ tibi agere studuert̃ Heu q̃ꝫ pusillũ ẽ q̃d ago: q̃ꝫ breue expleo tp̃s cũ me ad cõicãdũ dispono: raro tot⁹ collect⁹ rarissime ab oi distractõne purgat⁹. Et certe in tua salutari deitatis pñtia nulla deberet occurrere indecẽs cogitatio nulla etiã occupare creatura: q: nõ ãgelũ ſ; angeloꝝ dñm suscepturus suz hospitio. Est tñ valde mag̃ distãtia int̃ archã federis cũ suis reliquiis ⁊ mũdissimũ corp⁹ tuũ cũ suis ineffabilib⁹ v̾tutibus int̃ legalia illa sacrificia futuroꝝ ꝑfiguratiua ⁊ verã tui corpis hostiã: oim antiq̃rũ sacrificiorũ ꝯtẽplatiuã. Quare igit̃ non magis ad tuã venerabilẽ innardesco pñtiã: cur nõ maiori me ꝑparo solicitudine ad tua sctã sumenda: qñ illi antiq̃ scti pr̃iarche ⁊ ꝓphete reges q̃ꝫ et ꝑncipes cũ vniuerso ꝓplo tñ demõstrarunt affectũ erga cultũ diuinũ? Saltauit deuotissim⁹ rex dauid corã archa dei totis viribus: recolẽs bñficia olim indulta pr̃ib⁹: fecit diuersi gñis organa: psalmos edidit ⁊ cantari istituit. cũ leticia cecinit et ipse frequẽter in cithara: spũsscti afflat⁹ gr̃a docuit ꝓplm israel toto corde deũ laudare ⁊ ore ꝯsono dieb⁹ singulis bñdicere ⁊ ꝑdicare Si tãta agebat̃ tũc deuotio ac diue laudis extitit recordatio corã archa testamẽti: q̃nta nũc mihi ⁊ omi ꝓplo xp̃iano hñda est reuerẽtia ⁊ deuotio in pñtia sacramẽti: in sũptõe excellẽtissimi corpis xp̃i Currũt multi ad diuersa loca ꝓ visitãdis reliquiis scõꝝ ⁊ mirant̃ auditis gestis eoꝝ: ampla edificia tẽploꝝ inspiciũt ⁊ osculãt̃ sericis ⁊ auro inuoluta sacra ossa ipsorũ. Et ecce tu pñs es hic apd̃ me in altari d̃s me⁹ sctũs sctõꝝ creator oim ⁊ dñs angeloꝝ. Sepe in talibus vidẽdis est curiositas hoim ⁊ nouitas inuisorũ: ⁊ modic⁹ reportat̃ emẽdatõis fructus: maxime vbi est tã leuis sine vera ꝯtritiõe discursus. Hic aũt in sacro altaris tot⁹ pñs es deus me⁹ hõ xp̃s ihs vbi et copiosus ꝑcipit̃ eterne salutis fruct⁹ q̃tienscũq; fueris digne ac deuoto suscept⁹. Ad istud v̾o nõ trahit leuitas aliq̃ nec curiositas aut sensualitas: sed firma fides: deuota spes ⁊ sincera charitas. O inuisibilis ꝯditor mũdi d̃s q̃ꝫ mirabilr̃ agis nobiscũ: q̃ꝫ suauiter ⁊ gratiose cũ electis tuis disponis: q̃bus temetipm̃ in sacro sumẽdũ ꝓponis Hoc nãq; oẽm intellectũ supat: hoc specialit̃ deuotoꝝ corda trahit: ⁊ accẽdit affectũ Ipsi ei veri fideles tui q̃ totã vitã suã ad emẽdationẽ disponũt: ex hoc dignissimo sacro magnã deuotiõis gr̃am ⁊ virtutis amorẽ freq̃nt̃ recipiũt. O admirabilis ⁊ abscõdita gr̃a sacramenti quã norunt tñ xp̃i fideles: ifideles aũt ⁊ pctis s̾uiẽtes expri nõ pñt. In hoc sacro ꝯfert̃ spũalis gr̃a: ⁊ repat̃ in aia v̾tus amissa ⁊ ꝑ peccatũ deformata redit pulcritudo. Tãto ẽ aliqñ hec gr̃a vt ex plenitudie collate deuotõis nõ tñ mẽs: ſ; ⁊ habile corp⁹ vires sibi ꝑstitas sentiat ampliores. Dolẽdũ tñ valde ⁊ miserandũ sup tepiditate ⁊ negligẽtia nr̃a q nõ maiori affectu trahimur ad xp̃m sumẽdũ: in q̃ tota spes saluãdoꝝ ꝯsistit et meritũ. Ipse ẽ eni sctificatio nr̃a ⁊ redẽptio ipse consolatio viatoꝝ ⁊ sctõꝝ et̃na fruitio. Dolendũ itaq; valde q multi tã parũ hoc salutare mysteriũ aduertũt q̃d celũ letificat et mũdũ conseruat vniuersum. Heu cecitas ⁊ duricia cordis hũani tã ineffabile donũ nõ magis attẽdere ⁊ ex q̃tidiano vso etiã ad inaduertentiã defluere. Si eni hoc sctissimũ sacrm̃ in vno tñ celebraretur loco et ab vno tantũ consecraretur sacerdote in mundo: quanto putes desiderio ad illũ locũ ⁊ talẽ dei sacerdotẽ homines afficerent̃: vt diuina misteria celebrare audirẽt. Nũc aũt multi facti sunt sacerdotes: ⁊ in mltis locis offert̃ xp̃s: vt tãto maior appareat gr̃a ⁊ dilectio dei ad hoiem q̃nto altius est sacra cõio diffusa per orbẽ. Gr̃as tibi bone iesu pastor et̃ne q̃ nos paupes ⁊ exules dignat⁹ es ꝑcioso corpe ⁊ sãguie tuo reficere ⁊ ad hec misteria ꝑcipiẽda etiã ꝓprii oris tui alloq̃o inuitare: dicendo. Uenite ad me oẽs q̃ laboratis ⁊ onorati estis ⁊ ego reficiam vos.

¶ Quod magna bonitas et charitas dei. in sacramento exhibetur homini. ¶ Cap. II.

23

Sper bõitate tua et magna mĩa tua
dñe ꝯfisus: accedo eger ad medicũ ꝛ
saluatorẽ esuriẽs ꝛ sitiẽs ad fontẽ vi
te. egenꝰ ad regẽ celi: ſuus ad dñz creatura
ad creatorẽ: desolatꝰ ad meũ piũ ꝯsolatorẽ.
Sꝫ vñ h mihi vt venias ad me? Quis ego
sum vt pstes mihi teipm? Quõ audet pctor
corã te apparere? Et quõ tu digris ad pctorẽ
venire? Tu nosti ſuũ tuũ ꝛ scis qꝛ nil boni in
se hꝫ: vñ hoc illi pstes. Cõfiteor igit̃ vtilitatẽ
meã: agnosco bonitatẽ tuã. laudo pietatẽ et
grãs ago ꝑpt̃ nimiã charitatẽ. Propt̃ temet
ipsũ eni hoc facis. nõ ꝑpt̃ mea merita: vt bo
nitas tua mihi magis inotescat: charitas am
plior ingerat̃: ꝛ hũilitas pfectiꝰ cõmẽdetur.
Quia g̃ tibi hoc placet et sic fieri iussisti: pla
cet ꝛ mihi dignatio tua: ꝛ vtinã iniqtas mea
nõ obsistat. O dulcissime et benissime ihesu:
quãta tibi reuerẽtia et grãrũ actio cũ ꝑpetua
laude ꝓ susceptõe sacri corpis tui debet̃ cuiꝰ
dignitatẽ nullꝰ hoim explicare potẽs inueni
tur. Sꝫ qd cogitabo i hac cõiõe: i accessu ad
dñm meũ quẽ debite venerari neqo ꝛ tñ deuo
te suscipe desidero? Quid cogitabo meliꝰ et
salubriꝰ nisi meipm totalit̃ hũiliãdo corã te:
ꝛ tuã infinitã bonitatẽ exaltando supra me?
Laudo te ds meꝰ et exalto incẽnũ. Despicio
me: et subijcio tibi in ꝓfundũ vilitatis mee.
Ecce tu sctũs sctõꝝ ꝛ ego sordes pctõrũ ꝛ tu
inclinas te ad me: q nõ sũ dignꝰ ad te respice
re. Ecce tu venis ad me: tu vis esse mecũ tu
inuitas ad cõuiuiũ tuũ: tu mihi dare vis cele
stem cibũ: ꝛ panẽ angeloꝝ ad mãducãdũ: nõ
aliud sane q̃ teipsũ panẽ viuũ: q de celo de
scendisti ꝛ das vitã mõdo. Ecce vñ dilectio ꝓ
cedit: q̃lis dignatio illucescit: q̃ mane grãrũ
actiones ꝛ laudes tibi ꝓ his debent̃. O q̃ sa
lutare et vtile ꝯsiliũ tuũ cũ istud instituisti: q̃
suaue ꝛ iocũdũ cõuiuiũ cũ teipsũ in cibũ do
nasti. O q̃ admirabil' opatio tua dñe q̃ po
tens ṽtus tua: q̃ꝫ infallibilis veritas tua. Di
xisti eni ꝛ facta sunt oĩa: et h factũ est qd ipse
iussisti. Mira res ꝛ fide digna ac hũanũ vin
cens itellectũ: ꝙ tu dñe ds meꝰ verus ds ꝛ hõ
sb modica specie panis ꝛ vini integer ꝯtinerĩ
ꝛ sine ꝯsũptõe a sumente mãducarĩ. Tu dñe
vniuersoꝝ q nulliꝰ habes indigẽtiã: voluisti
ꝑ sacrm tuũ habitare in nob ꝯserua cor meũ
et corpꝰ meũ imaculatũ: vt leta et pura ꝯsciã
tepiꝰ valeaꝫ tua celebrare misteria et ad meã
ꝑpetuã accipe salutẽ: q ad tuũ p̃cipue hono
rẽ ꝛ mẽoriale perenne sanxisti ꝛ instituisti. Le
tare aĩa mea ꝛ grãs age deo: ꝓ tã nobili mu

nere ꝛ solatio singulari. in hac lacrimaꝝ val
le tibi relicto. Nã q̃tiẽs hoc misteriũ recolis
ꝛ xp̃i corpꝰ accipis: totiẽs tue redẽptõis opꝰ
agis et particeps oim meritoꝝ xp̃i efficeris.
Charitas eteni xp̃i nũq̃ꝫ minuit̃: ꝛ magnitu
do ꝓpitiatõis eiꝰ nũq̃ꝫ exhaurit̃. Jõ noua sp
mẽtis reuocatione ad hoc disponere te dẽs
et magnũ salutis misteriũ attẽta ꝯsideratiõe
pensare. Jta magnũ nouũ ꝛ iocundũ tibi vi
deri dꝫ cũ celebras aut missam audis ac si eo
dẽ die xp̃s p̃mũ in vterũ ṽginis descẽdẽs hõ
factus esset: aut in cruce pẽdens ꝓ salute ho
minum pateretur et moreretur.

¶ Qd vtile sit sepe cõmunicare ¶ Cap. III

Ecce ego venio a te dñe: vt bñ mihi sit
ex mũere tuo ꝛ letificer in ꝯuiuio scõ
tuo qd parasti in dulcedĩe tua paupi
bus. Ecce in te est totũ qd desiderare possuꝫ ꝛ
debeo: tu salus mea ꝛ redẽptio: spes ꝛ fortitu
do decus ꝛ glĩa. Letifica g̃ hodie aĩam serui
tui: qm ad te dñe iesu aĩam meã leuaui. Desi
dero te nũc deuote ac reuerẽter suscipe: cupio
te in domũ meã itroducere: q̃tinꝰ cũ zacheo
merear a te bñdici ac int̃ filios abrae ꝯputa
ri. Aĩa mea corpꝰ tuũ ꝯcupiscit: cor meũ tecũ
vniri desiderat. Trade te mihi ꝛ sufficit. Nã
ꝑ te nulla ꝯsolatio valet: sine te esse neqo: ꝛ si
ne visitatõe tua viuere nõ valeo. Jõq̃ꝫ optet
me freq̃nt̃ ad te accedere ꝛ in remediũ salutis
mee recipe: ne forte deficiã in via si fuero ce
lesti fraudatꝰ alimonia. Sic eni tu misericor
dissime iesu p̃dicãs ꝑplis ꝛ varios curãs lan
guores aliqñ dixisti Nolo eos ieiunos dimit
tere in domũ suã ne deficiãt in via. Age igit̃
hoc mõ mecũ: q te ꝓ fideliũ ꝯsolatõe in sacro
reliq̃sti. Tu es ei suauis refectio aĩe ꝛ q te di
gne mãducauerit. ꝑticeps ꝛ heres erit eterne
glĩe. Necessariũ q̃dẽ mihi est q tã sepe labo
ro ꝛ pecco. tã cito torpesco ꝛ deficio: vt ꝑ fre
quẽtes orõnes ꝛ ꝯfessiones ꝛ sacrã tui corpis
ꝑceptionẽ me renouẽ: mũdã ꝛ accẽdã: ne for
te diutius abstinẽdo. a sctõ ꝓposito defluã.
Proni eni sũt sensus hoĩs ad malũ ab adole
scẽtia sua: ꝛ nisi succurrat dĩna medicina. la
bit̃ hõ mox ad peiora. Retrahit g̃ sctã cõio a
malo ꝛ ꝯfortat in bono. Si eni mõ tã sepe ne
gligẽs suꝫ ꝛ tepidus qñ cõmũico aut celebro
qd fieret si medelã nõ sumerẽ et tã grande iu
uamẽ nõ q̃rerẽ? Et licet oĩ die nõ sim aptus
nec ad celebrandũ bñ dispositus dabo tamẽ
operã ꝯgruis tẽporibꝰ diuina ꝑcipe misteria
ac tante grẽ ꝑticipẽ me exhibere. Nã hec est
vna p̃ncipal' fidel' aĩe ꝯsolatio q̃ꝫdiu ꝑegri

nat̃ a te i mortali corpe: vt sit sepiꝰ mẽor dei
sui. dilectũ suũ deuota suscipiat mẽte. O mi
ra circa nos tue pietatĩ dignatõ: ꝙ tu dñe ds
creatõ ꝛ viuificator oĩꝫ spirituũ ad paupculã
dignaris venire aĩaꝫ ꝛ cũ tota deitate tua ac
hũanitate eiꝰ ipinguare esuriẽ. O felix mẽs
ꝛ btã aĩa q te dñm deũ suũ meret̃ deuote su
scipe: ꝛ i tua susceptõe spiritali gaudio reple
ri. O q̃ꝫ magnũ suscipit dñꝫ. q̃ dilectũ indu
cit hospitẽ: q̃ iocundũ recipit sociũ q̃ fidelẽ
acceptat amicũ: q̃ speciosũ ꝛ nobilẽ aplectit̃
spõsũ ꝓ oibꝰ dilectis ꝛ sup oĩa desiderabilia
amãdũ. Sileãt a facie tua dulcissime dilecte
meꝰ celũ ꝛ terra ꝛ oĩs ornatꝰ eorũ. qm q̃cq̃d
laudis hñt ac decoris: ex dignatõe tue est lar
gitatĩ: nec ad decorẽ tui ꝑueniẽt nois cuiꝰ sa
piẽtie nõ est nũerus. ¶ Qd multa bona pre
stant̃ deuote cõicãtibus. ¶ Cap. IIII.

Domine ds meꝰ p̃ueni ſuũ tuũ in bñ
dictõibꝰ dulcedis tue. vt ad tuũ ma
gnificũ sacrm digne et deuote mere
ar accedere. Excita cor meũ in te: ꝛ a g̃ui cor
pore exue me. Visita me i salutari tuo ad gu
standũ in spũ tuã suauitatẽ: q in h sacro tãq̃ꝫ
i fonte plenarie latet. Jllũina q̃ꝫ oclos meos
ad intuendũ tãtũ misteriũ: ꝛ ad credẽdũ illõ
indubitata fide me robora. Est ei opatio tua
nõ hũana potẽtia: tua sacra istitutõ nõ hois
adinuẽtio. Nõ eni ad hec capiẽda et itelligẽ
da aliquis idoneus ꝑ se repit̃: que angelicaꝫ
etiã subtilitatẽ trãscendũt. Quid g̃ pctor in
dignꝰ terra ꝛ cinis de tã alto sacro secreto po
tero iuestigare ꝛ cape? Dñe i simplicitate cor
dis: in bona firma fide ꝛ in tua iussione ad te
cũ spe ꝛ reuerẽtia accedo: ꝛ vere credo qꝛ tu
p̃ñs es hic in sacro ds ꝛ hõ. Vis g̃ vt te susci
piã: et meipm tibi in charitate vniã. Vñ tuã
p̃cor clemẽtiã et specialẽ ad h iploro mihi do
nari grãꝫ vt totꝰ in te liq̃fiã ꝛ amore ꝑfluã atꝫ
de nulla aliena ꝯsolatõe ãpliꝰ me intromittã
Est eni hoc altissimũ ꝛ dignissimũ sacrm sa
lus aĩe ꝛ corpis: medicina oĩs spũalis lãguo
ris: in q vicia mea curant̃: passiões frenãt̃: tẽ
tatões vicunt̃ ac minuũt̃ grã maior ifundit̃:
virtꝰ incepta auget̃: firmat̃: spes roborat̃ et
charitas ignoscit ac dilatat̃. Multa nãq̃ bo
na largitꝰ es et adhuc sepiꝰ largiris in sacro
dilectĩ tuis duote cõicãtibꝰ ds meꝰ susceptor
aĩe mee: reparator ifirmitatĩ hũane ꝛ totius
dator ꝯsolatõis intne. Nã multã ipsis ꝯsola
tionẽ aduersꝰ varias tribulatiões ifundis et
de imo deiectiõis ꝓprie ad spem tue ꝓtectio
nis erigis: atq̃ noua q̃dã grã eos intꝰ recre

as ꝛ illustras: vt q anxij p̃mũ ꝛ sine affectiõe
se añ cõionẽ senserant: postea refecti cibo po
tuq̃ celesti in meliꝰ se mutatos iueniãt. Qd
idcirco cũ electis tuis ita dispensant̃ agis vt
veracit̃ ag̃scant et patent̃ expiant̃ ꝙ nihil ex
semetipsis hẽant et qd bonitatis ac grẽ ex te
ꝯsequãt̃ qꝛ ex semetipsis frigidi duri ac inde
uoti: ex te aũt feruẽtes alacres deuoti esse inẽ
rent̃. Quis eni ad fontẽ suauitatĩ hũiliter ac
cedẽs nõ modicũ suauitatĩ inde reptat? aut
qs iux̃ ignẽ copiosũ stãs nõ parũ caloris in
de ꝑcipit? Et tu fõs es sp plenꝰ ꝛ supabũdãs
ignis iugit̃ ardẽs ꝛ nũq̃ꝫ deficiẽs. Vñ si mi
hi nõ lꝫ haurire de plenitudĩe fontĩ nec vsq̃
ad satietatẽ potare apponã tñ os meũ ad fo
ramẽ celestis fistule vt saltẽ inde guttulã mo
dicã capiã ad refocillãdũ sitim meã et nõ pe
nitꝰ exarescã. Et si necdũ totꝰ celestĩ ꝛ tã igni
tus vt seraphin ꝛ cherubin esse possuꝫ: cona
bor tñ deuotõi insistere ꝛ cor meũ p̃parare vt
vl' modicã dĩni incẽdij flamã ex hũili sũptiõ
ne viuifici sacri conq̃rã. Quicq̃d ãt mihi de
est bone iesu saluator sctissime tu ꝓ me supplẽ
benigne ac gratiose: q oẽs ad te dig̃tꝰ es vo
care dicẽs. Venite ad me oẽs q laboratis et
onerati estis: ꝛ ego reficiã vos. ego q̃dẽ labo
ro in sudore vultꝰ mei. dolore cordis torquẽ
or peccatis oneror tentationibus inquietor:
multis malis passiõibus implicor ꝛ premor:
et non est qui adiuuet: non est qui liberet et
saluuꝫ faciat nisi tu dñe ds saluator meꝰ: cui
cõmitto me ꝛ oĩa mea vt me custodias ꝛ ꝑdu
cas in vitã etnã. Suscipe me in laudẽ ꝛ glĩaꝫ
nois tui: q corpꝰ tuũ ꝛ sanguinẽ in cibũ ꝛ po
tũ mihi parasti. Presta dñe ds salutarĩ meꝰ:
vt cũ frequẽtatiõe misterij tui crescat mee de
uotiõis affectꝰ. ¶ De dignitate sacramenti
et statu sacerdotali. ¶ Capitulum. V.

Si haberes angelicã puritatem ꝛ scti
Jo͛his baptiste scitatẽ: nõ eẽs dignꝰ
hoc sacrm accipe nec tractare. Nõ ei
hoc meritis debet̃ hoim ꝙ hõ ꝯsecret et tra
ctet xp̃i sacrm ꝛ sumat in cibũ panẽ ãgelorũ.
Grãde misteriũ et mag̃ dignitas sacerdotũ:
qbꝰ datũ est qd angel' nõ ẽ ꝯcessũ. Soli nãq̃
sacerdotes i eccl'ia rite ordiati: ꝑtãtẽ hñt cele
brãdi ꝛ corpꝰ xp̃i ꝯsecrãdi. Sacerdotes q̃dẽ
mister ẽ dei vtẽs ṽbo dei ꝑ iussionẽ ꝛ istitutio
nẽ dei. Deꝰ ãt ibi p̃ncipal' ẽ actor ꝛ iuisibilis
opator cui sbest oẽ qd voluerit: ꝛ paret oẽ qd
iusserit Plꝰ g̃ credere dẽs deo oĩpotẽti i hoc
excellẽtissimo sacro: q̃ꝫ ꝓꝓo sensui aut alicui
signo visibili. Jdq̃ cũ tiore ꝛ reuerẽtia ad h

op⁹ ē accedēdū. Attēde igit ⁊ vide cui⁹ mi-
nisteriū tibi traditū ē p ipositionē man⁹ epi
Ecce sacerdos fact⁹ est ad celebrādū ꝓsecra
tus: vide nūc ut fidelit⁹ deuote in suo tpe ōo
sacrificiū offeras ⁊ teipsū irreprēhēsibilē exhi-
beas. Nō alleuiasti on⁹ tuū: ꝑ artiora iā alli-
gat⁹ es vinculo disciplinet ad maiorē teneris
pfectionē sctitatis. Sacerdos oīb⁹ ꝟtutib⁹
dz esse ornat⁹: ⁊ alijs bone vite exēplū ꝓbere
Ei⁹ conuersatio nō cū popularib⁹ ⁊ cōib⁹ hoim
vijs: ꝑ cū angelis in celo aut cū pfectis viris
in tra. Sacerdos sacris vestib⁹ indut⁹ xpi vi
ces gerit: vt deū ꝓ se ⁊ ꝓ omi pl'o supplicit ⁊
hūlit roget. Habet nanq; añ se ⁊ retro dñice
crucis signū ad mēorādū iugit xpi passionē.
Añ se crucē i casula portat vt xpi vestigia di
ligēter ispiciat ⁊ seq; feruēter studeat. Post se
cruce sigt⁹ ē vt aduersa q̄libet illata ab alijs
clemēt ꝓ deo toleret. Añ se crucē gerit vt ꝓ-
pria pcta lugeat p se: vt alio⁹ etiā cōmissa p
cōpassionē defleat ⁊ se mediū int deū ⁊ pcōē
ꝓstitutū ee sciat: nec ab ofone nec ab oblatōe
sctā torpescat: donec gra⁹ ⁊ mia ipetrare me
reat. Añ sacerdos deuote celebrat: deū ho-
norat: āgelos letificat: ecclīā edificat: viuos
adiuuat: defunctis requiē ꝑstat ⁊ sese oīm bo
noꝝ participem efficit.

¶ Interrogatio ō exercitio añ cōionē ¶ Ca. VI.

O Dm tuā dignitatē dñe ⁊ meā vilita-
tē pēso: valde ꝓtremisco ⁊ in meipso
confundor. Si ei nō accedo vitā fugio
et si indigne me ingessero offensam incurro.
Quid q̄ facīā ōs me⁹ auxiliator me⁹ ⁊ ꝓsola
tor in nēcitatib⁹? Cu doce me viā rectā ꝓpo
ne breue aliq̄ exercitiū sacre cōioni ꝓgruū.
Utile est enī scire q̄lit scz deuote ac reuerent
tibi ꝑparare debeā cor meū ad ꝛcipiendū sa
lubriter tuū sacramētū: seu etiā celebrādū tā
magnū et diuinū sacrificiū. ¶ De discussiōe
ꝓprie ꝓscie ⁊ emēdatōis ꝓpositi. Ca. VII.

Super oīa cū fūma hūilitate cordis ⁊
suplica reuerētia cū plena fide ⁊ pia
intētōe honoris dei ad hoc sacrm ce
lebrādū tractādū ⁊ sumēdū optet dei accede
re sacerdotē: diligēter examina ꝓscīam tuā ⁊
ꝓposse tuo vera ꝓtritōe ⁊ hūili ꝓfessiōe eā nu
da ⁊ clarifica: ita vt nil graue hēas aut scias
q̄ te remordeat ⁊ libe⁹ accessū ipediat. Ha/
beas displiccētiā oīm pcto⁹ tuo⁹ in gnali: et
ꝑ q̄tidianis excessib⁹ magis in spēali doleas
⁊ gemas. Et si tps patit: deo isecreto cordis
cū ctas: cōfitere passionū tua⁹ miserias. In-
gemisce ⁊ dole q̄ adhuc ira carnalis ⁊ mūda
nus: tā imortificat⁹ a passiōib⁹: tā plen⁹ ꝓ-
piscētiarū motib⁹: tā incustodit⁹ i sensib⁹ ex
teriorib⁹: tā sepe multis vanis fantasijs ipli-
cat⁹: tā multū iclinat⁹ ad exteriora: tā negli-
gēs ad iteriora: tā leuis ad risuz ⁊ dissolutio-
nē: taz dur⁹ ad fletū ⁊ cōpūctionē: tā ꝓmpt⁹
ad laxiora ⁊ carnis comoda: tā segnis ad ri
gorē ⁊ feruorē: tā curios⁹ ad noua audiēda ⁊
pulcra intuēda: tā remiss⁹ ad hūiliat abiecta
amplectenda: tā cupid⁹ ad multa hīda: ⁊ tā
parc⁹ ad dādū tā tenax ad retinēdū: tā incō
sideat⁹ i loq̄ndo: tā incōtinēs ad tacēdū: tā
incōposit⁹ in mor⁹ib⁹ tā ipotun⁹ in actib⁹: tā
effesus sup cibū: tā surd⁹ ad dei x̄bū: tā velox
ad quietē: tā tard⁹ ad laborē tā vigilās ad fa
bulas: tā somnolēt⁹ ad vigilas sacras: tā fe-
stiuus ad finē: tā vag⁹ ab attēdēdū: tā negli-
gēs in honoris ꝓsuēdis: tā tepid⁹ i celebrā
do: tā arid⁹ in cōicādo: tā cito distract⁹: tā ra
ro tibi bñ collect⁹: tā subito cōmot⁹ ad irā: tā
facil' ad alteri⁹ displicētiā: tā ꝓnus ad iudicā
dū tā rigid⁹ ad arguēdū: tā let⁹ ad ꝓspera: tā
debil' in aduersis: tā sepe multa bona ꝓponēs
⁊ modicū ad effectū ꝓducēs. His ⁊ alijs de-
fectib⁹ tuis cū dolore ⁊ magna displicētia ꝑ
prie infirmitatis ꝓfessus ac deplorat⁹ firmū sta
tue ꝓpositū sp emēdandi vitā tuā ⁊ in melio⁹
ꝓficiēdi. Deide cū plena resignatōe ⁊ integra
volūtate offer teipsuz in honorē nois mei in
ara cordis tui holocaustū ꝑpetuū corp⁹ tuuz
scz ⁊ aīam mihi fideliť ꝓmittēdo: q̄ten⁹ sic di
gne merearis ad offerēdū deo sacrificiū acce
dere ⁊ sacrm corpis mei salubrit suscipe. Nō
est enī oblatio dignior et satisfactio maior ꝑ
pctis diluēdis q̄m seipsū pure ⁊ integre cū ob
latōe corpis x̄pi in missa ⁊ i cōione deo offe
re. Si hō fecerit q̄d in se ē et vere penituerit:
q̄tēscūq; ꝓueniat gra ad me accesserit: viuo
ego dicit dñs: q; nolo mortē pctōris ꝑ magis
vt cōuertat ⁊ viuat: q̄m pcto⁹ suo⁹ nō recor
dabor ap̄li⁹ ꝑ cūcta sibi indulta erunt. ¶ De
oblatōe xpi i cruce ⁊ ꝓpa resignatōe. Ca. VIII.

Sicut ego meipsū expāsis i cruce ma
nibus ⁊ nudo corpe ꝓ pctis tuis deo
pri spōte obtuli ita vt nihil in me re/
maneret q̄n totū in sacrificiū dīne placatōis
trāsferit: ita debes ⁊ tu temetipsū mihi volū-
tarie in oblatione purā ⁊ sctāz q̄tidie in missa
cū oīb⁹ viri⁹ ⁊ affectib⁹ tuis q̄nto intimi⁹ va
les offerre. Quid magis a te req̄ro q̄ vt te stu
deas mihi ex itegro resignare? Quicqd ꝓter
teipsū das nihil curo: q; nō q̄ro datū tuū ꝑ te
Sic nō sufficeret tibi oīb⁹ habeb ꝓter me: ita

nec mihi placere poterit q̄cq̄d dederis te nō
oblato. Offer te mihi ⁊ da te totū ꝓ ō ⁊ erit
accepta oblatio Ecce ego me totū obtuli pri
ꝓ te: dedi etiā totū corp⁹ meū ⁊ sanguinē in
cibū vt tot⁹ tu⁹ eē ⁊ tu me⁹ ꝑmaneres. si āt
in te ipso steter⁹ nec spōte te ad volūtatē meā
obtuleris. nō est plene oblatio nec itegra erit
int nos vnio. Jō oīa opa tua ꝑcedere dz spō
tanea tuipsius i man⁹ dei oblatio si libertatē
ꝓseq; vis ⁊ gras. Jō tā pauci illūinati ⁊ liberi
int efficiunt: q; seipsos ex toto abnegare ne
sciunt. Est firma snīa mea: nisi q̄s renūciaue
rit oīb⁹: nō ꝑt me⁹ esse discipl's Tu q̄ si optas
me⁹ esse discipl's offer teipm mihi cū oīb⁹ affe
ctib⁹ tuis ¶ Qō nos et oīa nra deo debem⁹
offerre et pro omnibus orare. ¶ Caplm. IX.

Omine oīa tua sūt q̄ in celo sunt ⁊ in
terra. Desidero meipm tibi in spōta
neā oblationē offerre ⁊ tu⁹ ꝑpetue p
manere. Dñe in simplicitate cordis mei offe-
ro meipm tibi hodie in ſuū sempiternū: i obse-
quiū ⁊ sacrificiū laudis ꝑpetue. Suscipe me
cū hac sctā oblatōe tui ꝑciosi corpis quā tibi
hodie in pūtia angelor⁹ iuisibilit assistētiū of
fero: vt sit ꝓ me ⁊ ꝓ cuncto pl'o tuo in salutē
Dñe offero tibi oīa pcā ⁊ delicta mea q̄ cōmi
si coram te ⁊ sctis angelis tuis a die q̄ ꝓmū pec
care potui vsq; ad diē hāc: sup placabili alta
ri tuo: vt tu oīa piter incēdas ⁊ cōburas igne
charitatis tue: et deleas vniuersas maculas
pctor⁹ meor⁹: ⁊ ꝓsciam meā ab oi delicto emū
des: ⁊ restituas mihi grām tuā quā peccādo
amisi: oīa mihi plene idulgēdo ⁊ i osculū pa
cis me miscēter assumēdo. Quid possū agē
ꝓ pctis meis nisi hūilit ea cōfitēdo ⁊ lamētā/
do ⁊ tuā ꝓpitatōez incessant deprēcādo? Dep
cor te exaudi me ꝓpitius vbi astō coram te ⁊ de
me⁹. Oīa pcā mea mihi maxie displicēt. Ho
lo ea vnq; āpli⁹ ꝑpetrare ꝑ eis doleo ⁊ do
lebo q̄diu vixero: parat⁹ pniaz agē ⁊ ꝓposse
satisfacē. Dimitte mihi ō dimitte mihi pctā
mea: ꝓp nomē sctm tuū salua aīaz meā quā
pcioso sāguie tuo redemisti. Ecce ꝓmitte me
mie tue: resigno me in mān⁹ tuis: age mecū
fm bōitatē tuā nō fm meā maliciā ⁊ iniqtatē
Offero ēt tibi oīa bona mea q̄uis valde pau
ca ⁊ ipfecta vt tu ea emēdes ⁊ sctifices: vt ea
grata habeas ⁊ accepta tibi facias ⁊ sp ad me
lioza trahas: necnō ad btm et laudabilē finē
me pigrū ⁊ iutilē homuntionē pducas. Offe
ro q̄ tibi oīa desideria deuotor⁹: necessitates
parētū: amicor⁹ fratrū: sororꝝ oīmq; charorū
meor⁹ et cor⁹ q̄ mihi vel alijs ꝓp amorē tuū
bñfeccrūt ⁊ q̄ ofones ⁊ missas ꝓ se suisq; oīb⁹
dici a me desideraūt et petierūt siue i carne
adhuc vitāt siue iā scl'o defuncti sint: vt oēs
sibi auxiliū gre tue: opē ꝓlatōis: ꝓtectionē
a pcul: liberationē a penis aduenire sentiāt
et vt ab oīb⁹ malis erepti gras tibi magnifi-
cas leti ꝓsoluāt. Offero etiā tibi ꝑces ⁊ hosti
as placatōis ꝓ illis specialit q̄ me i aliq; lese-
rūt ꝓtristauerūt aut vituperauerūt vel aliq̄
dānū vel gūamē intulerūt. ꝓ his q̄s oīb⁹ q̄s
aliq̄s contristaui ꝓturbaui: grauaui ⁊ scāda-
lizaui: verb factis sciēter et ignorāter: vt mihi
oīb⁹ piter idulgeas pcta nra ⁊ mutuas offen
siones. Auffer dñe a cordib⁹ nris oēm suspi
tionē idignationē: irā ⁊ disceptatōez: ⁊ q̄cq̄d
ꝑt charitatē lederez fraternā dilectionē minue
re. Miserere miserē dñe mias tuā poscētib⁹:
da gram indigētib⁹: ⁊ fac nos tales existere:
vt sim⁹ digni gra tua ꝑfrui: ⁊ ad vitā ꝓficia-
mus eternam Ameu. ¶ Qō sacra cōmunio
de facili non est relinquēda. ¶ Capitulū. X.

Requēter recurrēdū est ad fontē gre
⁊ diuine mie: ad fontē bonitat⁹ ⁊ toti
us pietat⁹: q̄ten⁹ a passionib⁹ tuis cl
vicijs curari valeas ⁊ ꝓ vniuersas tētatiōes
⁊ fallacias dyaboli fortior atq; vigilatior ef-
fici merearis. Inimic⁹ sciēs fructū ⁊ remediū
maximū in sacra cōione positū oi mō ⁊ occa-
sione nitit fideles ⁊ deuotos: q̄tū ꝑualet re
trahere et ipedire. Cū ehi q̄dā sacri cōioni se
aptare disponūt: peiores sathane imissiones
patiunt. Ipe eni neq; spūs vt in Job scribit
veit int filios dei vt solita ei⁹ neq̄tia ꝓturbet
aut timidos nimiū reddat et ꝓperos q̄ten⁹
affectū cor⁹ minuat vel fidē ipūgnādo aufe-
rat: si forte aut oīno cōionē relinquāt aut cū
tpe accedāt. Dz nō ē q̄cq̄ curādū de ꝟsutijs
et fantasijs illi⁹ q̄tūlibet turpib⁹ ⁊ horridis
ꝑ cūcta fantasmata i caput e⁹ fūt retorquēda
Cōtēnēdus est miser ⁊ deridēd⁹: nec ꝓp in-
sult⁹ ei⁹ ⁊ cōmotōes q̄s sntscat sacra est omit
tenda cōio. Sepe etiā ipedit nimia sollicitu-
do ꝓ deuotione hīdat anxietates q̄dā de cō
fessione facīēda. Age fm ꝓsiliū sapientū ⁊ de
pone anxietatēz scrupulū: q; gras dei ipedit
⁊ deuotionē mētis destruit. Propter aliquā
paruā tribulatōz vel gūitatē. sacrā ne dimit
tas cōionē ꝑ vade citi⁹ ꝓfiteri ⁊ oēs offensiō-
nes alij libent idulge. Si ho tu aliquē offen
disti: veniā hūilit ꝑcare et ds libēt idulgebit
tibi. Quid ꝓdest diu tardare cōfessionē aut
sacrā differre cōionē. Expurga te cuz ꝓmis:
expue velocit venenū: festia accipe remediū

⁊ senties meliꝰ ꝙ si diu distuleris. Si hodie ꝓpt illud dimittis: cras forsitan illud magis eueniet: ⁊ sic diu posses a cõione ĩpediri ⁊ magis ineptꝰ fieri. Quãto ꝗ̃ citiꝰ vales: a p̃nti grauitate ⁊ inertia te excutias: q꞉ nihil ĩportat diu anxiari diu cũ turbatõe trãsire ⁊ ob q̃tidiana obstacula se a diuinis seq̃strare: imo plurimũ nocet diu cõionẽ ꝓtelare: nã ⁊ grauẽ torporẽ ꝯsueuit ĩducere. Prochdolor q̃dã tepidi ⁊ dissoluti moras ꝯfitẽdi libẽť accipiũt: ⁊ cõionẽ sacrã idcirco differre cupiũt ne ad maiorẽ sui custodiã se dare teneãť: heu ꝙ modicã charitatẽ ⁊ debilẽ deuotiõez hñt q̃ sacrã cõionẽ tã faciliť postponũt. Quã felix ille ⁊ deo acceptꝰ hẽť q̃ sic viuit et tali puritate ꝯsciaz suã custodit vt ẽt oĩ die cõicať paratꝰ ⁊ bñ affectatꝰ eẽt si ei liceret ⁊ sine nota agẽ possꝫ. Põt ei q̃libꝫ deuotꝰ oĩ die ⁊ oĩ horã ad spũalẽ xp̃i cõionẽ salubriť ⁊ sine ꝓhibitõe accedere ⁊ tñ certis diebꝰ ⁊ statuto tpe corpꝰ sui redẽptoris cũ affectuosa reuerẽtia sacramẽtaliť dꝫ suscipe: ⁊ magis laudẽ dei ⁊ honorẽ p̃tẽdere ꝙ suã ꝯsolatõez q̃rere. Nã totiens mystice cõicat ⁊ inuisibiliť reficiť q̃tiẽs incarnatiõis xp̃i misteriũ passionẽqꝫ deuote recolit ⁊ i amore eiꝰ accẽdiť. Qui aliť se nõ p̄parat nisi istãte festo vł ꝯsuetudĩe ꝯpellẽte: sepiꝰ ĩparatꝰ erit. Btũs q̃ se dño i holocaustũ offert q̃tiẽs celebrat aut cõicat. Nõ sis i celebrãdo nimis ꝓlixꝰ aut festinꝰ: sȝ serua bonũ cõem modum cũ q̃bꝰ viuis. Nõ dẽs alijs gñare molestiã ⁊ tediũ: sȝ cõem serua viã sm maiorꝫ ĩstitutionẽ: ⁊ potiꝰ aliorꝫ seruire vtilitati ꝙ ꝓprie deuotõi vł affectui.

Qđ corpꝰ xp̃i ⁊ sacra scriptura maxie sint aĩe fideli necc̃aria. Cap. XI.

O Dulcissime dñe iesu q̃nta ẽ dulcedo deuote aĩe tecũ epulãtis i ꝯuiuio tuo: vbi ei nõ aliꝰ cibꝰ mãducãdꝰ ꝓponiť nisi tu vnicꝰ dilectꝰ eiꝰ sup oĩa desideria cordis eiꝰ desiderabilis. Et mihi q̃dẽ dulce foret i p̃ntia tua ex ĩtimo affectu lacrimas fũdere: ⁊ cũ pia magdalena pedes tuos lacrimis irrigare. Sȝ vbi ẽ hec deuotio: vbi lacrimarꝫ scãrꝫ copiosa effusio. Certe i ꝯspectu tuo ⁊ scõrꝫ angelorꝫ tuorꝫ totũ cor meũ ardẽ dẽret ⁊ ex gaudio flere. Habeo ei te i sacrõ vere p̃ntẽ: ꝗ̃uis aliena specie occultatũ. Nã i ꝓpa ⁊ diuina claritate te ꝯspicere oculi mei ferre nõ possent: sȝ neqꝫ totꝰ mũdꝰ ĩ fulgore glie maiestatis tue subsisteret. In hoc ꝗ̃ imbecillitati mee ꝯsulis ꝙ te sub sacrõ abscõdis. Habeo vere ⁊ adoro quẽ angeli adorãt i celo: sȝ ego adhuc interi in fide illi ãt i specie ⁊ sine velamie. Me oportet ꝯtẽtũ esse in lumie vere fidei ⁊ in ea ãbulare donec aspiret dies eťne claritatis: et vmbre figurarũ inclineť. Cũ ãt venerit qđ pfectũ est: cessabit vsꝰ sacrorꝫ: q꞉ bti in glia celesti nõ egẽt medicamie sacrãli: gaudẽt eni sine fine i p̃ntia dei: facie ad faciẽ gliaz eiꝰ speculãtes ⁊ de claritate i claritatẽ abyssalis deitatis trãssorati gustãt verbũ dei caro factũ: sicut fuit ab initio ⁊ mãet in eťnũ. Memor horꝫ mirabiliũ graue mihi fit tediũ etiã qđlibet spũale solatiũ: q꞉ ꝙdiu dñm meũ apte i sua glia nõ video ꝓ nihilo duco oẽ qđ i mũdo ꝯspicio ⁊ audio. Testis es tu mihi deus ꝙ nulla p̃t me res ꝯsolari: nulla creatura q̃etare nisi tu deus meꝰ quẽ desidero eťnaliť cõtẽplari. Sȝ nõ ẽ hoc possibile durãte me i hac mortalitate. Ideo optet vt me ponã ad magnã patiaz ⁊ meipm i oĩ desiderio tibi submittã. Nã ⁊ sctĩ tui dñe q̃ tecũ iã i regno celorꝫ exultãt: i fide ⁊ patia magña dũ viuerẽt aduẽtũ glie tue expectabãt. Qđ illi crediderũt ego credo: qđ illi sperauerũt ego spero: q̃ illi puenerũt p grãm tuam me vẽturum confido. Ambulabo interim in fide exẽplis confortatꝰ sanctorũ. Duo nanqꝫ mihi necc̃aria p maxime sentio in hac vita sine q̃bꝰ mihi ĩportabilis foret ista miserabilis vita. In carcere corpis. hꝰ detẽtꝰ duobꝰ me egere fateor: cibo. s. ⁊ lumie. Dedisti itaqꝫ mihi ĩfirmo sacrꝫ corpꝰ tuũ ad refectõz mẽtis ⁊ corpis: ⁊ posuisti lucernã pedibꝰ meis verbũ tuum. Sine his duobꝰ bñ viuẽ nõ possez: nã verbũ dei lux aĩe mee et sacrm̃ tuũ panis vite. Hec possũt etiã dici mẽse due hic ⁊ inde i gazophilatio sctẽ ecclie posite. Una mẽsa ẽ sacri altaris hñs panẽ sctm̃. i. corpꝰ xp̃i p̃ciosũ. Altera ẽ diuine legis ꝯtinẽs doctrinã sctãm: erudiẽs fidẽ rectã ⁊ firmiť vsqꝫ ad ĩteriora velamis vbi sunt scta sctõrꝫ pducẽs. Grãs tibi dñe iesu lux lucis eťne p doctrie sacri mẽsa quã nobis p seruos tuos ꝓphas ⁊ aplos aliosqꝫ doctores ministrasti. Grãs tibi creator ⁊ redẽptor hoim q̃ ad declarãdã toti mũdo charitatẽ tuã cenã parasti magnã: i q̃ nõ agnũ tipicũ sȝ tuũ sctĩssimũ corpꝰ ⁊ sãguinẽ ꝓposuisti mãducãdũ: letificãs oẽs fideles ꝯuiuio sacro ⁊ calice iebriãs salutari: in q̃ sũt oẽs delicie padisi: ⁊ epulãť nobiscuz angeli sci: sȝ suauitate feliciori. O ꝙ magnũ ⁊ honorabile est officiũ sacerdotũ q̃bꝰ datũ est dñm maiestatis verbis sacris consecrare: labijs benedicere: manibus tenere: ore proprio sumere: et ceteris ministrare. O ꝙ munde debẽt eẽ manꝰ ille ꝙ purũ os: ꝙ sctm̃ corpꝰ ꝙ imaculatũ erit cor sacerdotis: ad quẽ totiens igrediť auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nihil nisi sctm̃: nihil nisi honestũ ⁊ vtile ꝓcedẽ dꝫ verbũ q̃ taz sepe xp̃i accipit sacrm̃. Oculi eiꝰ simplices ⁊ pudici: q̃ xp̃i corpꝰ solẽt intueri.

Manꝰ pure ⁊ i celũ eleuate: q̃ creatorẽ celi ⁊ ťre solẽt ꝯtrectare. Sacerdotibꝰ spãliť in lege dr̃ Scti estote qm̃ ego sctũs sũ dñs deus vr̃. Adiuuet nos grã tua oĩps deus vt q̃ officiũ sacerdotale suscepimꝰ digne ac deuote tibi in oĩ puritate ⁊ ꝯsciã bona famulari valeamꝰ. Et si nõ possumꝰ i tãta innocẽtia vite ꝯseruari vt debemꝰ cõcede nobis tñ digne flere mala q̃ gessimꝰ vt i spũ hũilitatis ac bone volũtatis ꝓposito tibi feruẽtiꝰ de cetero deseruire valeamus.

Qđ magna diligentia se debeat cõicaturus xp̃o p̄parare. Cap. XII.

E Go sũ puritatis amator ⁊ dator oĩs sctĩtatis. Ego cor purꝫ q̃ro ⁊ ibi ẽ locus reqͥetõis mee. Para mihi cenaculũ grãde stratũ: ⁊ faciã apd te pasca cũ discipulis meis. Si vis vt veniã ad te ⁊ apd te maneã: expurga vetꝰ fermẽtũ ⁊ mũda cordis tui hitaculũ. Exclude totũ seculũ ⁊ oẽm viciorꝫ tumultũ: sede tãqꝫ passer solitariꝰ in tecto: ⁊ cogita excessus tuos i amaritudine aĩe tue. Ois nãqꝫ amãs suo dilecto amatori optimũ ⁊ pulcerrimũ p̄pat locũ: q꞉ i hoc cognosciť affectꝰ suscipiẽtis dilectũ. Scito tñ te nõ posse satisfacere huic p̄patõi ex merito tue actiõis etiã si p integrũ annũ te p̄pares: ⁊ nihil aliđ i mẽte hr̃es. Sȝ ex sola pietate ⁊ grã mea pmitteris ad mẽsã meã accedẽ: ac si mẽdicꝰ ad prãdiũ vocareť diuitis: ⁊ ille nihil aliđ hẽat ad retribuẽdũ bñficijs eiꝰ nisi se hũiliãdo ⁊ regr̃iãdo. Fac qđ i te ẽ ⁊ diligẽť facito nõ ex ꝯsuetudie nõ ex necc̃itate: sȝ cũ tiore ⁊ reuerẽtia ⁊ affectu accipe corpꝰ dilecti dñi dei tui dignãtis ad te venire. Ego sũ q̃ vocaui: ego iussi fieri: ego supplebo qđ tibi deest: veni ⁊ suscipe me cũ grãm deuotõis tribuo: grãs age deo tuo: nõ q꞉ dignꝰ es sȝ q꞉ tui miserꝰ ẽ. Si nõ hẽs sȝ magis aridã: te sentis insiste orõni igemisce ⁊ pulsa: nec desistas donec merearis micã aut guttã grẽ salutaris accipe. Tu mei idiges nõ ego tui indigeo. Nec tu me sctĩficare venis: sȝ ego te sctĩficare ⁊ meliorare venio. Tu venis vt ex me sctĩficeris ⁊ mihi vniaris vt nouã grãz recipias ⁊ de noua ad emẽdatõz accẽdaris. Noli negligere hãc grãz: sȝ p̄pa cũ oĩ diligentia cor tuũ ⁊ ĩtroduc ad te dilectũ tuũ. Optet ãt vt nõ solũ te p̄pas ad deuotõz añ cõionẽ sȝ vt ẽt solicite te ꝯserues i ea pꝰ sacri pceptõz: nec minor custodia pꝰ exigiť: ꝙ deuota p̄patio priꝰ. Nã bona postmodũ custodia: optia iterꝫ est p̄paratio ad maiorẽ grãz ꝯseq̃ndã. Ex eo ꝙ q̃ppe valde idispositꝰ q̃s reddiť si stati fuerit nimis effusꝰ ad exteriora solatia. Caue a multiloq̃o mane i secreto: ⁊ fruere deo tuo. Ipm enĩ hẽs: quẽ totꝰ mũdꝰ tibi auferre nõ p̃t. Ego sũ cui te totũ dare debes: ita vt iã vltra nõ i te sȝ in me absqꝫ oĩ solicitudine viuas.

Qđ toto corde aĩa deuota xp̃i vnionẽ in sacrõ affectare debet. Cap. XIII.

Q Uis mihi det dñe vt ĩueniã te solũ ⁊ apiã tibi totuz cor meũ ⁊ fruar te sicut desiderat aĩa mea: ⁊ iã me nemo despiciat nec vlla creatura me moueat vł respiciat sȝ tu solꝰ mihi loq̃ris ⁊ ego tibi: sicut solet dilectꝰ ad dilectũ loq̃ ⁊ amicꝰ cũ amico ꝯuiuari. Hoc oro hoc desidero vt tibi totꝰ vniar: ⁊ cor meũ ab oĩbus creatis rebꝰ abstrahã: magisqꝫ p sacrã cõionẽ ac freq̃ntẽ celebratõz celestia ⁊ eťna sapere discã. Ah dñe deus qñ ero tecũ totꝰ vnitꝰ ⁊ absorptꝰ meiqꝫ totaliter oblitꝰ. Tu i me ⁊ ego i te ⁊ sic nos pariť in vnũ manẽ ꝯcede. Uere tu es dilectus meꝰ electꝰ ex milibꝰ: i q̃ ꝯplacuit aĩe mee hitare oĩbus diebꝰ vite sue. Uere tu pacificꝰ meꝰ i q̃ pax sũma ⁊ reqͥes vera ex̃ quẽ labor ⁊ dolor ⁊ ĩfinita miseria. Uere tu es deus absconditꝰ ⁊ ꝯsiliũ tuũ nõ ẽ cũ impijs sȝ cũ hũilibꝰ ⁊ simplicibꝰ sermo tuꝰ. O ꝙ suauis ẽ dñe spũs tuꝰ. q̃ vt dulcedinẽ tuã i filios demõstrares: pane suauissimo de celo descẽdẽte illos reficere dignaris. Uere nõ ẽ alia natio tã grãdis q̃ hẽat deos appropiquãtes sibi sicut tu deus nr̃ ades vniuersis fidelibꝰ tuis: q̃bꝰ ob q̃tidianũ solatiũ ⁊ cor erigẽdũ i celũ te tribuis ad edẽdũ ⁊ fruẽdũ. Que ẽ ei alia gẽs tã iclita sicut plebs xp̃iana aut q̃ creatura sub celo tã dilecta vt aĩa deuota ad quã ingrediť deus vt pascat eã carne sua gliosa. O ieffabilis grã: o ãmirabilis dignatio o amor imẽsꝰ hoi singulariť ipẽsꝰ. Sȝ q̃d retribuã dño p grã ista: ꝓ caritate tã eximia. Nõ ẽ aliđ qđ grãtiꝰ donare queã ꝙ vt cor meũ deo meo totaliter tribuã ⁊ ĩtime ꝯiũgã. Tũc exultabũt oĩa interiora mea cũ pfecte fuerit vnita deo aĩa mea. Tũc dicet mihi si tu vis eẽ mecũ ego volo eẽ tecũ. Et ego rñdebo illi. Digre dñe manere mecũ: ego volo libẽť eẽ tecũ: hoc ẽ totũ desideriũ meũ vt cor meũ tibi sit vnitũ.

De quorũdã deuotorũ ardenti desiderio ad corpus xp̃i. Cap. XIIII.

Q Uam magna multitudo dulcedinis tui dñe quã abscõdisti timẽtibus te. Qñ recordor deuotorꝫ aliquorũ ad sacrm̃ tuũ dñe cũ maxima deuotõe ⁊ affectu accedẽtiũ tũc sepiꝰ in meipso ꝯfundor ⁊ erubesco ꝙ ad altare tuũ ⁊ sacre cõionis mẽsaz tã tepide ⁊ frigide accedo: ꝙ ita aridus ⁊ sine affectõe cordis maneo: ⁊ ꝙ nõ sũ totaliter accẽsus corã te deo meo nec ita vehementer

attract⁹ ⁊ affect⁹ ſicut multi deuoti fuerũt: q̄ ꝓ nimio deſiderio cõionis et ſenſibili cordis amore a fletu ſe nõ potuerũt ꝯtinere: ſ ore cordis ⁊ corꝑis pariter ad te deũ fontem viuũ medullit⁹ inhiabãt: ſuã eſuriẽ nõ valẽtes aliter tpare nec ſatiare niſi corp⁹ tuũ cũ oĩ iocũditate et ſpũali auiditate accepiſſent. O vera ardẽs fides eoꝝ: ꝓbabile exiſtẽs argumẽtũ ſacre pñtie tue. Iſti eĩ veracit cognoſcũt dñm ſuũ i fractõe panis: q̄ꝛ cor tã valide ardet in eis de ieſu ambulãte cũ eis. Longe ẽ a me ſepe talis affect⁹ ⁊ deuotio: tã vehemẽs amor ⁊ ardor. Eſto mihi ꝓpici⁹ ieſu bone dulcis ⁊ benigne ⁊ ꝯcede paupi mẽdico tuo vel interdũ modicũ de cordiali affectu amoris tui in ſacra cõione ſentire: vt fides mea magis cõualeſcat. ſpes in bonitate tua ꝓficiat ⁊ charitas ſemel pfecte accẽſa ⁊ celeſte mãna experta nũq̄ deficiat: Potẽs ẽ aũt mia tua etiã grã; deſideratã mihi pſtare ⁊ in ſpũ ardoris cũ dies bñplaciti tui aduenerit me clementiſſime viſitare. Eteni lʒ tãto deſiderio tã ſpãliũ deuotorũ tuorũ nõ ardeo: tñ de gra tua illi⁹ magni inflamati deſiderij deſideriũ hẽo orãs ⁊ deſiderãs oĩm taliũ feruidoꝝ amatoꝝ tuoꝝ pticipẽ me fieri: ad eoꝝ ſctõ ꝯſortio annumerari.

¶ Q̄ð gra deuotõis hũilitate ⁊ ſuipſi⁹ abnegatõe acquirit. ¶ Cap. XV.

Oportet te deuotõis gratiã inſtanter q̄rere: indeſinẽter petere: patiẽter et fiducialr expectare: gratanter recipe hũilr ꝯſeruare: ſtudioſe cũ ea opari. ac deo tps ⁊ modũ ſupne viſitatõnis donec veniat ꝯmittere. hũiliare pcipue te debes cũ parum aut nihil deuotõis interi⁹ ſentis: ſ nõ nimiũ deijci nec inordinate ꝯtriſtari: dat ſepe d̄s in vno breui momẽto q̄d lõgo negãti tpe. Dat etiã q̄nq̄ i fine q̄d in pncipio orõnis largire diſtulit. ſi ſp cito gra daret ⁊ ꝓ voto adeſſet nõ eẽt infirmo hoi bñ portabile. Propterea in bona ſpe ⁊ hũili patiã expectanda ẽ deuotiõis gra. Tibi tñ ⁊ petis tuis imputa cũ nõ daẽ vel etiã occulte tollit. Modicũ q̄nq̄ eſt q̄d gratiã ipedit ⁊ abſcõdit. ſi tñ modicum ⁊ nõ poti⁹ grãde dici debeat q̄d tñ bonũ ꝓhibet. Et ſi h̄ ipm̃ modicũ vel grãde amoueris ⁊ pfecte viceris: erit q̄d petiſti. Statim nãq̄ vt te deo ex toto corde tradideris nec h̄ vel illud ꝓ tuo libito ſeu velle q̄ſieris: ſ integre te i ipo poſueris: vnitũ te inuenies ⁊ pacatũ q̄ꝛ nil ita bñ ſapiet ⁊ placebit ſicꝫ bñplacitũ diuine volũtatis. Quiſq̄s ğ intẽtionẽ ſuã ſimplici corde ſurſũ ad deũ leuauerit ſeq̄ ab oĩ inordiato amore ſeu diſplicẽtia cuiuſlibʒ rei create euacuerit: aptiſſim⁹ grẽ pcipiende ac digñ⁹ deuotõis munere erit. Dat eñ d̄s ibi bñdictionẽ ſuã vbi vaſa vacua iuenerit. Et quãto pfecti⁹ q̄s infimis renũciauerit ⁊ magis ſibipſi ꝑ ꝯtẽptũ ſui morit: tanto gra celerius venit copioſi⁹ intrat ⁊ altius liberũ cor eleuat. Tũc videbit ⁊ affluet ⁊ mirabiẽ ⁊ dilatabiẽ cor ei⁹ in ipſo q̄ꝛ man⁹ dñi cũ eo: ⁊ ipe ſe poſuit totalr in manu ei⁹ vſq̄ in ſeculum. Ecce ſic bñdiceẽ hõ q̄ q̄rit deũ in toto corde ſuo. in vanũ accipit aĩam ſuã. Hic i accipiẽdo ſacra euchariſtiã magnã ꝓmereẽ diuine vnionis gratiã: q̄ꝛ nõ reſpicit ad ꝓpriã deuotionẽ ⁊ ꝯſolationẽ: ſ dei gliã ⁊ honorem.

¶ Q̄ð neceſſitates nr̃as xp̄o aperire ⁊ eius gratiã poſtulare debemus. ¶ Cap. XVI.

O Dulciſſime atq̄ amãtiſſime dñe quẽ nũc deuote deſidero ſuſcipe tu ſcis firmitatẽ meã ⁊ neceſſitatẽ quã patior: in quantis malis ⁊ vicijs iaceo q̄ ſepe ſũ grauatus tentat⁹ turbat⁹ ⁊ inqnat⁹. Pro remedio ad te venio: ꝑ ꝯſolatõe ⁊ ſubleuamie te depcor. Ad oĩa ſciẽtẽ loq̄r cui manifeſta ſũt oĩa interiora mea ⁊ q̄ ſolus potes me pfecte ꝯſolari ⁊ adiuuare. Tu ſcis q̄bus bonis indigeo p̄ oibus: ⁊ q̄ paup ſũ in ꝟtutib⁹. Ecce ſto añ te paup ⁊ nudus gratiã poſtulãs ⁊ miam implorãs. Refici eſuriẽtẽ mẽdicũ tuũ accẽde frigiditatẽ meã igne amoris tui illũina cecitatẽ meã claritate pñtie tue. Verte mihi oĩa terrena in amaritudinẽ oĩa grauia et ꝯria in patiẽtiã: oĩa infima ⁊ creata in ꝯtemptũ ⁊ obliuionẽ. Erige cor meũ ad te i celuʒ Et ne dimittas me vagari ſup terrã. Tu ſolus mihi ex h̄ iã dulceſcas vſq̄ i ſeculũ: q̄ꝛ tu ſolus cib⁹ ⁊ potus me⁹ amor me⁹ ⁊ gaudiũ meũ: dulcedo mea ⁊ totũ bonũ meũ. Vtinã me totalr ex tua pñtia accẽdas ꝯbures: ⁊ in te trãſmutes: vt vn⁹ tecũ efficiar ſpũs ꝑ gratiã intne vnionis ⁊ liq̄factionẽ ardẽtis amoris. Nec patiaris me ieiunũ ⁊ aridũ a te recedere ſ opare mecũ miſericordit ſicꝫ ſepi⁹ opatus es cũ ſctis tuis mirabilr. Quid mirũ ſi tot⁹ ex te igneſcerẽ ⁊ in meipſo deficerẽ cum tu ſis ignis ſp ardẽs ⁊ nũq̄ deficiens. amor corda purificãs ⁊ intellectum illuminans.

¶ De ardẽti amore ⁊ vehemẽti affectu ſuſcipiendi xp̄m. Vox diſcipuli. ¶ Cap. XVII.

Cum ſũma deuotõe ⁊ ardẽti amore: cũ toto cordis affectu ⁊ feruore deſidero te dñe ſuſcipe: queãdmodũ mlti ſcti ⁊ deuote ꝑſone i cõicãdo te deſiderauẽrũt q̄ tibi maxie in ſctitate vite placuerũt ⁊ i ardẽtiſſima deuotõe fuerẽ. O d̄s me⁹ amor eternus totũ bonũ meũ felicitas intẽminabilis cupio te ſuſcipe cũ vehemẽtiſſimo deſiderio ⁊ digniſſima reuerẽtia q̄ aliquis ſctoꝝ vnq̄ habuit ⁊ ſentire potuit. Et lʒ indign⁹ ſũ oĩa illa ſentimẽta deuotõis hr̃e: tñ offero tibi totũ cordis mei affectũ ac ſi oĩa illa gratiſſime inflamata deſideria ſol⁹ haberẽ. Sʒ q̄cũq̄ pt pia mens ꝯcipe ⁊ deſiderare: h̄ oĩa tibi cũ ſũma reuerẽtia veneratõe intima ac fauore pbeo ve offero. Nihil opto mihi reſeruare ſed me ⁊ oĩa mea tibi ſpõte ⁊ libẽtiſſime imolare Dñe d̄s me⁹ creator me⁹ ⁊ redẽptor me⁹ cũ tali affectu: reuerẽtia laude ⁊ honore: cũ tali gratitudie: dignitate ⁊ amore: cum tali fide: ſpe et puritate te affecto hodie ſuſcipe: ſicꝫ te ſuſcepit ⁊ deſiderauit ſctiſſima mr̃ tua glioſa ꝟgo maria: q̄n angelo euãgelizanti ſibi incarnatõnis miſteriũ hũiliter ⁊ deuote rñdit. Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm ꝟbũ tuũ. Et ſicut btũs pcurſor tu⁹ excellẽtiſſimus ſctoꝝ iohãnes baptiſta in pñtia tua letabũd⁹ exultauit i gaudio ſpũſcti. dũ adhuc matnis claudereẽ viſcerib⁹. ⁊ poſtmodũ cernẽs inẽ hoieſ ieſũ ambulãtẽ valde ſe hũiliãs deuoto cũ affectu dicebat. Amic⁹ aũt ſpõſi q̄ ſtat ⁊ audit eũ: gaudio gaudet ꝓpt vocẽ ſpõſi: ſic ⁊ ego magnis ⁊ ſacris deſiderijs opto inflamari ⁊ tibi ex toto corde meipm̃ pñtare. Vñ et oĩm deuotoꝝ cordiũ iubilatões ardẽtes affectus mẽtales exceſſus ac ſupnales illũinatões et celicas viſiones tibi offero ⁊ exhibeo cũ oĩbus ꝟtutib⁹ ⁊ laudib⁹ ab oĩ creatura i celo ⁊ in tr̃a celebratis ⁊ celebrãdis ꝑ me ⁊ oĩb⁹ mibi i orõne ꝯmẽdatiſ q̄tin⁹ ab oĩb⁹ digne lauderis ⁊ ipetuũ glificeris. Accipe vota mea dñe d̄s me⁹ ⁊ deſideria infinite laudatõis et imẽſe bñdictõis q̄ tibi ſm multitudinẽ ieffabilis magnitudinis tue iure debenẽ. Hec tibi reddo ⁊ reddere deſidero ꝑ ſingulos dies ⁊ momẽta tẽpoꝝ: atq̄ ad reddendũ mecũ tibi grãs ⁊ laudes oẽs celeſtes ſpũs ⁊ cũctos fideles tuos pcib⁹ ⁊ affectibus inuito ⁊ exoro Laudẽt te vniuerſi ppli trib⁹ ⁊ lingue: ⁊ ſctũ ac melliflũ nomẽ tuũ cũ ſũma iubilatiõe et ardẽti deuotõe magnificẽt. Et q̄cũq̄ reuerẽter ac deuote altiſſimũ ſacrm̃ tuũ celebrãt ⁊ plena fide recipiũt gratiã ⁊ miam apud te inuenire mereãẽ ⁊ ꝑ me pctõre ſupplicit exorẽt Cũq̄ optata deuotõe ac fruibili vnione potiti fuerint ⁊ bñ ꝯſolati ac mirifice refecti ⁊ d̄ ſacra mẽſa celeſti abſceſſerint: mei paupis recordare dignenẽ.

¶ Q̄ð hõ nõ ſit curioſus ſcrutator ſacri ſ hũilis imitator xp̄i. ſubdẽndo ſenſum ſuũ ſacre fidei. ¶ Cap. XVIII.

Cauẽdũ ẽ tibi a curioſa ⁊ inutili pſcrutatõe huius ꝓfundiſſimi ſacri ſi nõ vis i dubitatiõis ꝓfundũ demergi. Qui ſcrutator ẽ maieſtatis: opprimeẽ a glia. Plus valet de⁹ opari: q̄ hõ intelligere põt. Tolerabilis pia ⁊ hũilis inq̄ſitio veritatis: pata ſp doceri ⁊ ꝑ ſanas patrũ ſñias ſtudẽs ambulare. Btã ſimplicitas q̄ difficiles q̄ſtionũ relinq̄t vias ⁊ plana ac firma pgit ſemita mãdatoꝝ dei. Multi deuotionẽ pdiderũt dũ altiora ſcrutari voluerũt. Fides a te exigiẽ ⁊ ſincera vita: nõ altitudo intellect⁹ neq̄ ꝓfũditas miſterioꝝ dei. Si nõ intelligis nec capis q̄ infra te ſũt: quõ ꝯphẽdes ea q̄ ſupra te ſũt? Subde te deo ⁊ hũilia ſenſũ tuũ fidei et dabiẽ tibi ſcie lumẽ ꝓut tibi fuerit vtile ac neceſſariũ. Quidẽ grauiter tentanẽ de fide ac ſacro: ſ nõ eſt h̄ ipſis iputãdũ ſ poti⁹ inimico. Noli curare: noli diſputare cũ cogitationib⁹ tuis nec ad imiſſas a diabolo dubitationes rñde: ſ crede verbis dei crede ſctis ei⁹ et ꝓphis ⁊ fugiet a te nequã inimic⁹. Sepe mlttũ ꝓdeſt q̄ talia ſuſtinet dei ſeru⁹. Nã infideles ⁊ pctõres nõ tẽtat q̄s ſecure iã poſſidet: fideles aũt deuotos varijs modis tẽtat ⁊ vexat. ꝑge ğ cũ ſimplici ⁊ indubitata fide ⁊ cum ſimplici reuerẽtia ad ſacrm̃ accede. Quicq̄d intelligere nõ vales: deo oĩpotẽti ſecure cõmitte. Nõ fallit te d̄s: fallit q̄ ſibi nimiũ credit. Gradit d̄s cũ ſimplicib⁹ reuelat ſe hũilibus dat itellectũ puulis: apit ſenſum puris mẽtib⁹: ⁊ abſcõdit gratiã curioſis ⁊ ſupbis. Rõ hũana debilis ẽ ⁊ falli põt: fides aũt vera falli nõ põt. Oĩs rõ ⁊ nãlis inueſtigatio fidẽ ſeq̄ dꝫ: nõ pcedere nec infringere. Naʒ fides ⁊ amor ibi maxie pcellũt ⁊ occultis modis i hoc ſctiſſimo ⁊ ſupexcellẽtiſſimo ſacro operanẽ. Deus eternus ⁊ imẽſus infiniteq̄ potentie facit mag ⁊ inſcrutabilia i celo ⁊ i tr̃a: nec eſt iueſtigatio mirabiliũ operũ ei⁹. Si talia eẽnt opa dei vt facile ab hũana rõne capenẽ nõ eſſent mirabilia nec ineffabilia diceda.

¶ Explicit liber q̄rtus de ſacro altaris.

¶ Incipit tractatus de meditatione cordis Johannis Gerſon. ¶ Cap. I.

Meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemp. Felix certe q̄ cuʒ ꝓpha põt ex ſñia dicere verbũ iſtud deo. Sed videamus in pmis quid ſit meditatio cordis

non pro carnali solo sed spirituali corde: est
aūt meditatio vehemens cordis applicatio
ad aliq̄d inuestigādū ⁊ inueniēdū. Et h̄ ap-
plicatio fortis hȝ difficultatē q̄ qn̄qȝ maior ē
qn̄qȝ minor. Qđ vt intelligat̄ p̄supponat̄ ex
creditis ⁊ ab expientia: cor nr̄m ꝯditū esse: ⁊
tres h̄re sp̄es oculoꝝ mētales oculos rōna-
les oculos sensuales. Et ex illis est vtrobiqȝ
vnꝰ oculus in cognitōe: aliꝰ in affectōe. Fun
dat̄ h̄ distinctio ī altera q̄ dicimꝰ hoīem h̄re
portionē seu faciē rōnis duplicē q̄rū supior
vertit̄ ad leges et̄nas: altera ad tpales Neu
tra tn̄ in actu suo depēdet ab organo corpo-
reo. Sub istis ē rō demersa corpi: q̄ sensuali
tas appellat̄. Primꝰ oculorū vocat̄ ab alijs
oculus mētis: alter oculus rōnis terciꝰ ocu-
lus carnis. ¶ Cap. II.

Fuerat ab initio bn̄ ꝯdite rōnalis na
ture talis ordo ordinisqȝ trāq̄llitas:
ꝙ ad nutū ⁊ merū impiū sensualitas rōni in
feriori: ⁊ inferior rō supiori seruiebat: et erat
ab inferioribꝰ ad supna ꝓnꝰ ⁊ facilis ascēsꝰ:
faciēte h̄ leuitate originalꝭ iusticie subleuātiꝭ
sursuȝ corda: quēadmodū nāliter ignis sua
leuitate sursum fert̄. At v̄o postq̄ȝ aduersus
dn̄m supmuȝ ingr̄a ꝓditio demeruit auferri
iusticiā hāc originalē sub introijt pōdus gra
uissimū ꝯcomitās pctm̄: qđ miserā ⁊ captiua
tā aīam trahere nō cessat ad infima tāq̄ȝ cir-
cūligata sit funibꝰ cathenis ⁊ ꝯpedibus vin
cta ī mēdicitate ⁊ ferro. Sicqȝ mirabili: imo
miserabili ꝯfusione facta ē ordis ꝑoris puer
sio ꝙ ī hoīe sic merso tenebris ⁊ carcere ceco
ꝯturbatꝰ est ī ira triplex vtrimqȝ oculus p im
pfectionē ī sensualitate: p obnubilationeȝ in
inferiori rōnis pfectōe ⁊ p quādā excecatiōȝ
in supiori rōnis portione. ¶ Cap. III.

Habemus ecce causā p̄mā difficultatꝭ
quā in meditatōe sentimꝰ: quā in ha
bēdis sp ad dn̄m oculis experimur.
Facit h̄ penalis illa gaudio deorsū iugit im
pellēs quēadmodū videre ē sensibilit̄ in aq̄-
ductu q̄ tota facilitate defluit intima. Conti
net̄ aūt vel sursū leuat̄ non nisi cū violētia.
nō alit̄ cor ad infima pronū leuit̄ effluit hac
illacqȝ veluti sine retinaculo vel labore qm̄
facilis descēsus auerni. Ait poeta. Sȝ reuo-
care graduȝ supasqȝ euadere ad auras. hoc
opus hoc labor est. ¶ Cap. IIII.

Perscrutemur ꝯsequenter ex p̄dictis
naturā seu ꝓpetatē meditatiōis qm̄
ex hoc ipso q̄ȝ ex ncc̄ria nob ad deū
tendētibꝰ existat videbimꝰ. Diximꝰ aūt ⁊ re
perimꝰ ꝙ meditatio est vehemēs applicatio
vel attētio animi ad aliq̄d inuestigāduȝ vel
inueniēduȝ fructuose. Addimꝰ fructuose ne
meditatio vergat aut ī supstitionē aut incu-
riositatē aut in melācolicā stoliditatē. Dica
mus ḡ ꝯplētes ꝙ meditatio ē vehemēs ⁊ sa-
lubris animi applicatio ad aliq̄d inuestigādū
vel expimētalit̄ cognoscendū. Ponimꝰ hoc
vltimū ꝓpt̄ nām ipsius afflictiōis q̄ diuersa
sortit̄ noīa ꝓportionalr̄ ad ꝯditionē cogni-
tiōis. Nō pōt alit̄ affectio cog̃sci q̄ȝ expimen
talit̄ ab eo q̄ p eā afficit̄. Quā expimētalem
affectōnis cognitionē nō p̄t eā h̄ns in alterū
v̄bis q̄buslibet infūdere nisi silr̄ affectꝰ sit al
ter ille. Qm̄ solus nouit: ꝓut in apocalipsi
scribit̄: q̄ accipit. Propterea vocat̄ manna
abscōditū. Exēplis ē ꝑspicuū in illo q̄ nouit
dulcedinē mellis solū p doctrinā: sicut medi
cus sanꝰ infirmitatis dolorē. Hec aūt dulce-
do a gustāte: h̄ dolor ab egrotāte aliter ⁊ lon
ge cognoscunt̄. ¶ Cap. V.

Perpendamꝰ ex his q̄ȝ ꝓfunde sense
rit ꝓph̄a naturā meditatōis dū ait.
in meditatiōe mea exardescet ignis.
Utrūqȝ eni ꝯplexus ē lumē ītellectu: ⁊ ardo
rē in affectu. Quā v̄o sit difficile ꝙ ignis de
uotōis sp̄ualis exardescat flatu meditatōis
fiet notū ꝯsiderātibꝰ ignē māle: dū q̄rit̄ a li-
gnis aq̄sis viridibꝰ luto respsis elici. Suffla
q̄ntū potes: iteꝝ atqȝ iteꝝ mlt̄o conatu resuf
la emerget p̄limꝰ ab initio fumꝰ ab initio cō
turbās oclos. Uix emicabit scintilla: q̄ mox
euanescet.. Dispges forsitan iratꝰ ꝯgesta p̄-
us ligna si nō ī lōganimitate ꝑstiteris. Quā
longanimitatē appellamur h̄ meditationem
aut meditationi ꝯiungendā. ¶ Cap. VI.

Meminimus aliq̄s scp̄sisse doctrinas
vel industrias nedū latino: s̄ gallico
sermone sup h̄ūda meditatōe talibȝ
fortassis vteremur alijs terminis ī tractatu-
lo ð mistica theologia pte scđa q̄ praxim eiꝰ
docet ⁊ q̄ ī altero de morte ꝯtēplatōis edito
in altero rursū de mēdicitate sp̄uali ꝯpilato
Deniqȝ tāta repit̄ difficultas: tanta ꝑ diuer
sitate hoīm varietas ī practicādo doctrinaȝ
vere sctēqȝ meditatōis: ꝙ an silere vel aliq̄d
scribere ꝯsultius sit: videor egomet mihipsi
qn̄qȝ sub dubio fluctuans. ¶ Cap. VII.

Cum eni recogito: ꝙ absqȝ meditati-
onis exercitio nullꝰ secluso dei mira-
culo sp̄āli: ad pfectionē ꝯtēplatōnis
dirigit̄ aut ꝑuenit: nullus ad rectissimā xp̄ia
ne religionis normā vix se ꝯponit audeo ce-

lis: ardeoqȝ studiū sctē meditatōis suadere
At v̄o dū totiēs exptꝰ ꝑicula sedulꝰ recogi-
to difficultatē ⁊ arduā charitatē ꝑueniēdi q̄
trahere meditatio nitit̄ ego q̄si torpēs ⁊ stu-
pidus efficior. Quesierit aliq̄s q̄ pacto sic ve
nit: q̄r nimiū frequent̄ exptū ē studiū medita
tiōis ꝯuerti dilabiqȝ ī morbū melācolice pas
sionis ꝓpt̄ īmoderationē vl' ꝓpt̄ supbiā da
ri ī reprobū sēsū diabolice illusiōis / C. VIII

Manducamꝰ exēplis id qđ dicimus.
Scimꝰ vinū ī iocūditate ⁊ hoīs salu
te cōditū eē. Sic eni scriptura: sic rō
loq̄t̄. Uidemꝰ tn̄ ex abusu potātiū: p̄serti dū
febriū discrasia laborant ꝙ potꝰ vini alioqn
salubris causat vl' egritudīs augm̄tū vl' ma
niā ⁊ furorē: aut qn̄qȝ mortē. Nos aū filios
oēs adā q̄s egrotos q̄s febricitātes eē pessi-
mis aīe febribꝰ negauerit: q̄bꝰ v̄tūt̄ ī nauseā
⁊ amaritudinē optia dinoꝝ eloq̄oꝝ v̄ba q̄bꝰ
in fel ꝯuertit̄ suauissimꝰ dini v̄bi panis. Heu
miseros nos heu quā ex intima ꝯsideratiōe
talia mifice ꝓclamauit apl's. Infelix ego hō
q̄s me liberabit de corpe mortis huiꝰ. Sub-
iungit. Gr̄a dei ꝑ iesum xp̄m. ¶ Cap. IX.

Quid agimus ḡ? Quid abimꝰ p̄cipi-
tes ꝑ abrupta vicioꝝ. Ibimꝰ ne post
desideria cordis nr̄i. ⁊ ī adinuētōibꝰ
nr̄is pessimiꝭ despati sine lege sine freno: sine
ordie: nūq̄d sufficiēt nob cogitatōes instabi
les: sordide: fluxe somnioqȝ simillime: q̄ non
ꝯsolationē ve edificatōȝ allature sūt s̄ deso-
lationē mesticiā ⁊ ruinā oblectātibꝰ se ī eisdē
Rn̄debimꝰ neq̄q̄ȝ id fieri debere: s̄ assit discre
tio moderatrix ī oībꝰ q̄ nō securiꝰ h̄re post di
uinā gratiā poterimꝰ q̄ȝ p sedulū ⁊ securū al
teriꝰ expti nosqȝ diligētis ⁊ agnoscētis consi
lium. ¶ Cap. X.

Clamat aristoteles vocē expiētie lo-
q̄nsqȝ ars ⁊ v̄tꝰ sūt circa difficilia vt
ars pigēdi ars scribēdi: ars citharizādi: v̄tꝰ
castitatis: v̄tus fortitudīs: v̄tus sobrietatis
Hoc v̄o sic intelligēdū ē ꝙ ab initio v̄tus et
ars mltas ī acq̄sitōe sua patiūt̄ difficultates
dū v̄o fuerit ꝯq̄site facilia sūt eis oīa Pingit
facilit̄ pictor exercitatꝰ ī arte sic de scriptore
sic de cytharizāte videmꝰ: ita vt dixerit idē.
Arestoteles ꝙ ars pfecta non deliberat tam
sibi facilis est actus suus. ¶ Cap. XI.

Utamur ista ꝯpatōe dum de medita
tiōe loq̄mur. Attēdamꝰ ꝙ ī trahēdo
passim lineas picture vl' scp̄ture dif-
ficultas nulla ē sīc neci discussione digitorū
p cithare cordis. Inuenimꝰ silr̄ in cogitatōe
Nō eni difficult̄ aut laboriose nunc h̄: nūc il
lud ꝓut occurrerit cogitat̄: s̄ ꝙ nullus inde
resultet effectꝰ: vides ī sic pingēte: sic scribē-
te. ⁊ sic cytharizāte: ita neqȝ ꝓrsus ī sic cogi-
tāte: imo cū se talibus cogitatiōibus vagis
oblectauerit: vt dic̄ Seneca tristis remane-
bit. Porro laboriose studiose ⁊ attētissime cū
mira tarditate pingēdo: scribēdo: ⁊ cythari
zādo: fit qn̄qȝ vt bn̄ ⁊ celerit̄ ista fiāt. ¶ XII.

Quorsū ista? Nimirū vt ondamꝰ quē
admodū de cogitatōe nulla vnq̄ȝ ꝑ
ficiet: aut emerget ī meditatōȝ qu ā-
to minꝰ ī ꝯtēplationē? Et meditatōe v̄o q̄ sū
mā hȝ difficultatē: si bona fide simplici: ⁊ dis
creta diligent̄ exerceat̄: ꝑueniemꝰ ad hāc p-
fectionēȝ ꝙ absqȝ vlla difficultate fiet apud
nos fructuose: qđ summo meditatōnis studio
ꝯq̄rere voluimꝰ. Ita deniqȝ trāsibit medita
tio ī ꝯtēplationē. Nō eni differt ꝯtēplatio a
meditatione nisi penes facile et difficile: qm̄
vtrobiqȝ ē fructꝰ alit̄ in cognitōe / Ca. XIII.

Describit̄ aūt ꝯtēplatio ꝙ ē liber ⁊ ex
peditꝰ mētis intuitꝰ in res ꝑspicien-
das vsqȝq̄qȝ diffusus. Et h̄ q̄ ad ꝯtē
plationē q̄ respicit intellectū. Porro q̄ ad cō
tēplationē q̄ ꝯsistit ī affectu ⁊ in praxi descri
bit eā Hugo ꝙ ē p subleuate mentis iubilū.
mors q̄dā carnaliū desiderioꝝ. Hoc ē gusta
re q̄ȝ suauis ē dn̄s: quē iustū seq̄t̄ alia longe
cognitio: q̄ȝ fuerit intellectualis solū visio vl'
q̄dā auditio p fidē aut p scp̄turā / Ca. XIIII

Meditabit̄ ecce aliq̄s gemēs ⁊ suspi-
rās vt colūba. dicet cū ꝓph̄a: medi-
tatus sū nocte cū corde meo exerci-
tabar: ⁊ scopebā sp̄m meū facit h̄ anxie: diffi
cult̄ laboriose recogitādo nūc oēs annos su
os ī amaritudie aīe sue: nūc iudicia dei q̄ sūt
abyssus mlt̄a ī celo sursū ⁊ ī abyssis deorsū: ⁊
ita de reliq̄s circa q̄ v̄sat̄ meditātis attentio
vehemēs: vt ea q̄ meditat̄ vel cogitat limpi
diꝰ vel firmiꝰ ī affectū suū trahat. Efficiet tā
dē vt h̄ oīa tāta felicitate recogitet ⁊ sapiat:
q̄ȝ facilis ē ip̄a cogitatio. Docēt nos exēpla
p̄dicta si dubitamꝰ. Nō eni plꝰ laboris h̄nt
scp̄tor pictor: cytharista bn̄ agēdo qđ optie
didicerint: q̄ȝ vagꝰ ⁊ vanꝰ aliq̄s ab initio di
scurrēs sine arte ⁊ ordine p lineas picture: vl'
scripture: aut p cythare cordis. ¶ Cap. XV:

Addendū est ad p̄missa nihilominus
ꝙ vix ē aliq̄s ita pfectꝰ ī arte sua q̄n
assidue possit ad aliq̄ vel cog̃scenda
vel agēda ꝓficere q̄lia necc̄ē vt nō hēat cuȝ
labore: multomagis h̄ veꝝ ē in ipsa de q̄ loq̄

mur meditatōe q̄ nouos veritatis aut deuo
tiōis fet⁹ iugit parere studet:ꝫ nō deest par/
turitōnis dolor ꝓpt illud maledictū spūalit
intellectū. In dolore paries filios tuos. Nō
meminit tñ p̄ssure ꝓpt gaudiū:q2 nat⁹ ē sibi
nouus cognitōis ꝛ affectōis sctē fetus i ani
mi sui mundū.

¶ Cap. XVI.

Venit aūt ab initio freq̄ntius vt dum
aliq̄s nōdū purgat⁹ a vicijs satagit
meditari vt colūba:meditat q̄si vet⁹
simea dolos odia. Meditat sic canis rabio
sa silētia rodēs iux verbū satirici. Meditat
q̄si sordida sus:dū fedissimas i aīo versat re
uersatq3 cogitatōes. Quid porro d blasphe
mie spū:q3 abominabilis:q3 horrid⁹: Nō nū
q3 resurgit territās meditantē loq̄ns aduer
sus deū sctōs sctāsq3 ingētia q̄ nec fari l3. Ja
ciunt ifidelitati iacula: baratrū desperatōis
apiet expimētū q3 manifestat:q3 recte iusse
rit sapiēs fili accedēs ad seruitutē dei:p̄para
aīam tuā ad tētationē. Seq̄t p̄sidiū certissi
mū:sta in timore. Btūs eī vir qui semp est
pauidus.

¶ Cap. XVII.

Pauidus vo sp quō btūs q̄ret aliq̄s
dū timor addit tiori.scrupulus scru
pulis:pusillanimitas pusillanimita
ti:p̄sertim cū nō adest assidue cōsiliator:dux
ꝛ p̄monstrat cor itineris arti ꝛ rectis. Si vo
talis q rar⁹ ē inuēt⁹ forte fuerit cū ocio nouū
meditātē instruēdi q̄ntū libuerit felix q̄dem
erit ipse nou⁹ tyro:si tñ ꝓtin⁹ absq3 vlla tre
pidatōe par⁹ ē credere ꝯsilio. Sz o q̄tiēs bo
ne iesu:q̄tiēs hesitabit:ꝛ idē repetet iterū ite
rūq3 q̄si falli reformidās querat idē. Deniq3
nō vtet erga dantē sibi ꝯsiliū doctrina iaco
bi q̄ est vt postulet i fide nihil hesitās. Scri
psi quedā sup hmōi scrupulis i tractatulo d
p̄paratōe ad missā aliq̄ silr de cautelis ꝯ scri
ptū blasphemie durissimū:aduersus quē re
mediū optimū ē ꝯtēnere nec curare q̄n poti
us irridere:nā sup his solicite ꝯfiteri nisi for
sitan in p̄ncipio ꝓ cautela ad habēdū ꝯsiliū.
¶ De scrupulis vo teneat hec regula ꝙ ad
uersus eos agēdū ē:si ita prudēs aliq̄s ꝛ ex
ptus ꝯsiliator dictauerit:mādauerit aut iuss
erit:nec aget i hoc ꝯ ꝯsciam suā demeritorie
dū illā ad ꝯsiliū sapiētiorū p rōnis libertatē
ab aīo suo mutat et disponit q3uis assidue
sensualitatis remurmuratio forte sentiatur.
Alioq̄n nūq3 fiet i pace deo loc⁹ cordis. Rur
sus aduertēdū ꝙ sic dicēte aristotele oīs nr̄a
cognitio a sensu iterū ncēe ē oēm intelligētē
fantasmata speculari:sic originat meditatio
nr̄i cordis a sensibilib⁹ q̄ figurata sūt q̄ cole
rata ꝛ ceteris accidētib⁹ tp̄is ꝛ loci circūuo
luta. Hinc sūt meditatōes ꝯscripte.hinc ima
gines picte vel sculpte.hinc generalr fit illd
psalmiste. Meditat⁹ sū in oībus opib⁹ tuis:
in factis manuū tuarū meditabar. Que vti
q3 facte et opa sūt corpalia. Nihilominus d3
assurgere meditās vltra ꝓgredi. veluti per
scalā aliq̄d ex visibilib⁹ ad inuisibilia:sic di
cit apl's:qm̄ inuisibilia dei.ex his q̄ facta sūt
intellecta ꝯspiciūt sempitna q3 vtus eius et
diuinitas. Propterea docēs nos a corpali
bus ad spūalia migrare dicebat. Et si xp̄m
ſm carnē cognouimus nūc tñ ſm carnez nō
cognoscimus.

¶ Cap. XVIII.

Aduertēdū vo ꝙ meditaturis dupli
ces int ceteras tendunt insidie: vna
dū petūt ꝯsiliū sup occurrētib⁹ scru
pulis in meditatōe sua.p̄sertim mulier a vi
ro. Altera dū sunt i actu meditatiōis. Fit in
p̄mo casu crebri⁹ ꝛ leui⁹ q3 a multis credi pt
agglutinatio q̄dā aiorū velata pallio sctē de
uoteq3 dilectōis q̄ p̄mo ꝯfabulatōib⁹ sub ty
po q̄rēdi ꝯsilij q̄rit:dehinc aīa veluti ꝯfrica
ta calescit ꝛ sensim igne ceco carnalis amoris
carpit ꝛ virtus.nec intelligit p̄mo donec tā
dē ad risus leues:ad facetos blādosq3 gest⁹
p̄uentus est. Auertat de⁹ a seruis suis id qd
reliquū silem⁹. Timeo inq̄t apl's:nedu3 spū
cepieritis.carnē ꝯsūmamini. Scripsi iā plu
ries talia ꝯsequēter ad augustinū: noīatim i
tractaculo de ꝓbatōe spirituū. Incurrūt ali
ud piculū meditātes:dū i solis fantasijs:dū
solis imaginibus corporeis se tradūt ꝛ toto
corde vehemēter incūbūt. Fit ꝓinde ꝙ me
ditās dū trāsire satagit in ꝯtēplationē colla
bat ad melancoliā seu fantasticā lesionē:ita
tādē vt imagines iterū vsatas i imaginatiua
vtute ꝓ reb⁹ ipsis exteriorib⁹ accipiat. Et si
cut euenit in somniātib⁹ dū dormiūt: nō alit
istis i vigilia ꝯtingit q̄r vba ꝛ opa nullā int
se ꝯnexionē:nullū ordinē seruāt vbi neq3 est
p̄ncipiū neq3 finis: vbi sic vulgo dr: neq3 est
caput neq3 cauda:ꝫ de gallo fit saltus ad ci
gnū:ita vt vigilātes somniare videāt. De q̄
libet dicūt vulgares. Il3 resuent ont font en
resuerie.porro timēt nō timēda sperant non
sperāda. Nūc gaudio dissoluūt: nūc subito
merore tabescūt. Quales egēt ampli⁹ fomē
to sacratis q3 monitione sapientis.

¶ Tractatus aureus ꝛ putilis de pfecta imi
tatōe xp̄i ꝛ vero mūdi ꝯtēptu. Cū tractacu
lo de meditatōe cordis finiunt feliciter.

¶ Incipit ꝓlogus in vitā venerabilis ma
gistri Gerhardi magni. vulgariter Grot.

Exilitate do
mino frater charissime d pa
ternis actibus: pauca tñ de
pluribus charitatis ausu di
cere tentabo:ob magnā vti
q3 petitōis tue instantiā ꝛ cō
munē vtilitatē. Ex q̄ enī multi iam p̄res ꝛ de
uoti fratres olim mihi cogniti dormierunt:
eorū virtutes effari non vereor:q̄tenus exin
de bonā memoriā de bonis exēplis ipsorum
posteris relinquā ad diuini noīs laudē alti⁹
extollendā. Igit a venerabili mgr̄o gerhar
do cognomēto magnus:p̄dicatore egregio
ꝛ deuoto exordiū sumā. Deinde etia3 si dn̄s
annuerit:de deuotis fratribus discipulis ei⁹
aliqua sctē cōuersatōis exēpla adijciā:ad tu
am ꝛ aliorū simpliciū fratrū deuotionē exci
tandā. Que3 licet in carne nō viderim pl'es
tñ discipulatui eius adherētes corporaliter
agnoui:a q̄bus multa de felicib⁹ actib⁹ eius
frequēter audiui vt nō putes me ꝓp̄a imagi
natōe hec ꝯfinxisse:sed a valde fidelib⁹ vtri
usq3 sexus p̄sonis veridica relatōe p̄cepisse.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipiūt cap'la.

De ortu ꝛ iterp̄tatōe noīs mgr̄i gerhardi. I.
De celeri ꝓfectu eius in studio parisiēsi. II.
Qr cōuersio eius cuidā solitario in colonia
fuit reuelata. III
Qualiter per religiosum carthusiensem tra
ctus sit ad deum. IIII
De mutatione habitus sui secularis ꝛ emen
datione morum suorum. V
Qualr a ꝯsortio seculariū se subtraxit. VI
De abstinētia ei⁹ ꝛ cilitio qd gestauit. VII
Qr cōsilio religiosorum cepit verbum dei p̄
dicare. VIII
De laboribus ꝛ patientia eius inter aduer
sarios. IX
De ꝓfectione eius ad partes brabātie. X
De rigore eius in victu ꝛ vestitu. XI
De deuotiōe eius in orōnibus ꝛ diuinis au
diendis. XII
De magno desiderio suo legēdi scripturas
sanctas. XIII
De multiplici fructu eius in conuersione ho
minū. XIIII
De deuotis cōgregationibus ꝛ monasterijs
ab eo exortis. XV
De felici obitu eius ꝛ sepultura. XVI
De magnifica recōmēdatiōe eius a cantore
parisiensi. Caplm. XVII.
De publica ꝓtestatōne eius ꝛ de veridica p̄
dicatione euangelij qd p̄dicauit. XVIII

¶ Incipit vita venerabilis mgr̄i Gerhardi
magni deo deuoti dyaconi ꝛ p̄dicatoris exi
mij. De ortu ꝛ interp̄tatōe noīs eiusdē. C. I.

Venerabilis ma
gister gerhardus dictus magn⁹
ciuis fuit dauentriēsis ciuitatis
ex honestis ꝛ maioribus eiusdē
loci p̄entib⁹ ortus: ac diligēti cu
ra suorū teneriter educat⁹. Cōgrue aūt satis
tale sortit⁹ ē nomē a terrenis p̄entib⁹ sibi im
positū:ꝫ celesti ꝓuisione postmodū in meli⁹
p̄mutatū. Nā q̄ antiquā vitā suā in noue cō
uersatiōis statū mutauit: digne q3 nomē ei⁹
piā interp̄tationē hr̄e ꝓmeruit:sicut ob vtu
tū eius isingnia seq̄uēs narratio declarabit.
Dicit nāq3 gerhard⁹ q̄si gerēs artes:q2 stu
dio lr̄arū dedit⁹:i liberalib⁹ artibus ꝛ sciētijs
multis fuit p maxime eruditus. Vel dr ger
hardus q̄si gerēs ardorem: q2 gr̄a dei miseri
corditer p̄uētus.in amore xp̄i arsit interius:
ꝛ in diuinis laudib⁹ vehemēter erat affect⁹.
Vel recte iā tercio gerhardus vocat q̄si ge
rēs ardua:q2 ad deū p̄fecte ꝯuersus: magna
ꝛ alta gessit in vita.dū sedule mentē ad cele
stia erexit:ꝛ multos p̄p'os ad emēdationē vi
te p̄dicādo ꝯuertit. Nā totā hāc patriā nr̄a3
vita verbo moribus ꝛ doctrina illuminauit
ꝛ accēdit. Fuit itaq3 re ꝛ noīe magn⁹ in secu
lo.diuitijs honorib⁹ sciētijs ac bn̄ficijs locu
pletatus:ꝫ maior extitit in ꝯtēptu secl'i.ꝛ imi
tatōe hūilis vite iesu xp̄i.nec nō in multipli
ci fructu discipulorū xp̄i:sicut vestigia dereli
cta patēter ostdūt. In memoria ꝫ eterna erit
vir iste:q̄ in dieb⁹ nr̄is orthodoxe fidei regu
las secut⁹ docuit:ꝛ sctē religionis statū p de
uota exēpla repauit. Nā l3 diu in seculari vi
ta insolēs ac van⁹ incesserit:tñ postea ꝯuer
sus hūilime ac deuotissime in sctā pauptate
ꝛ abstinētia multa vitā valde exēplarē exe
git:q3 ꝛ felici agone optime cōsummauit.

De celeri ꝓfectu ei⁹ in studio p̄isiensi. C. II.

Hic itaq3 a p̄entibus ad studiū parisi
ense sub annis adolescētie missus ē:
ꝛ copiosis expēsis p̄ multis ꝯsodali
bus affluens satagebat ꝓ q̄ venerat ꝓficere
diligēter. Nec tūc quidē xp̄i gloriā studēs q̄
rebat:ꝫ magni noīs vmbrā seq̄uēs famā po
tissime curabat hūanā. In breui tñ ſm cōem
studētiū cursū ad altiora auide nitēs:ad ma

gisteriū intellectū suffragāte decimo octauo etatis sue anno ꝓmotus est. Adeptus ꝗ̄ hūc apicē cū calleret ingenio ac seculari fastu tumeret. ecclesiasticis bñficijs īsignit̄: ⁊ int̄ plura bñficia etiā aquēs̄ ecclie canonicꝰ inuestit̄ Verū latas adhuc seculi vias nec dum inspiratus ꝑuagat̄: donec deo miserāte in virum alium mutaretur.

¶ Qꝫ conuersio eius cuidam solitario in colonia fuit reuelata. ¶ Capitulum. III.

SEd cū opoꝛ misericors deus qui facit mirabilia magna solus hunc doctū et famosissimū magistrū a pñtis seculi nexibꝰ soluere decreuisset modū cōuersionis eiꝰ duxit ad effectū. Cuius tñ ꝯuersio hoībus inestimata ⁊ incognita: cuidā solitario in colonia ꝑus fuit reuelata ⁊ oꝛetenꝰ predicta. Cum eni quodā tēpe colonie esset. ⁊ secularibꝰ ludis intēderet vagabundus. p̄fatꝰ solitarius nomē ⁊ habitū magr̄i gerhardi expresse designās: predixit eius ꝯuersionē cito cōplendā ⁊ mltis profuturā. Vn̄ quidā hoc sciēs: venit ad eū vbi stabat ⁊ ait. Quid hic stas vanis intētus? Alius homo fieri debes Qđ ille de se dictū tāq̄ꝫ puerile factū estimauit: nec tunc quidē multū aduertit. Sed deꝰ prescius futuroꝝ qui non fallit. in breui tēpe impleuit predestinatiōis sue verbū: reuocās dilectū sibi gerhardū a via iniq̄tatis ad scte cōuersatiōis statum. per quendā religiosum carthusiensis ordinis virum.

¶ Qualiter per religiosum carthusiensem tractus sit ad deum. ¶ Capitulum. IIII.

ERat nāqꝫ in terra gelrensi apud oppidum arnemēse religiosus quidā ꝑor ordinis carthusiens̄ in monichusen: vir lr̄atꝰ ⁊ deuotꝰ. magistro gerhardo olim in seculo familiarit̄ notus. Hic charitatis visceribus plenus ⁊ zelo aīaꝝ erga ꝓximum ꝯcitatus. cepit cogitare q̄liter cum magistro gerhardo posset hr̄e s̄monē. et secreto de eiꝰ tractare salute: ne tātus vir eruditusqꝫ magr̄ in seculo deperiret.: s̄ de dyaboli laqueis ereptus dei auxilio electoꝝ numero iūgeretur. Eo siquidē tēpe mūdi status in maligno videbatur vndiqꝫ ꝓlapsus ita ꝙ pauci essent q̄ verbū vite moribꝰ ac vocibus p̄dicarēt: pauciores ꝟo qui ꝯtinentiā sectabant̄: ⁊ qđ dolēdum erat. nomē scē religionis ⁊ status deuotionis pre inopia spūs a patrū p̄cedentiū vestigijs nimiū claudicabat. Apud carthusienses ꝟo lux vite celestis remāsit occulta: ⁊ carnalibus videbatur satis austera. erat tñ deo gratissima. ⁊ spiritu feruētibꝰ optabilis atqꝫ iocunda. Interea accidit. vt prenoīatꝰ prioꝛ causa emergente traiectū tenderet: ibiqꝫ dilectum magistrū gerhardū adesse ꝑcipiēs. ad eius colloquiū desiderant̄ ꝓperat: moxqꝫ ad extrahēdū piscē hunc magnū de seculi fluctibus. scē exhoꝛtatōis rethe opoꝛtune relaxat Adgredit̄ ergo familiarē amicū. salutat comitē antiquū: hoꝛtat̄ sapienter hospitē benignū. cū docto loquit̄ de sūmo bono. ꝓponit premia eterna: terret iudicio futuro. miscet blādis tristia laudat religionē. mūdi vituperat cursum. oñdit sub sole cūcta esse peritura Nam moꝛs iminet inq̄t. incerta dies moꝛtis et hoꝛa: s̄ o quāta sectatoꝛibꝰ xp̄i sūt dona ꝓmissa. Inter hec sctā mutuaqꝫ colloq̄a sepiꝰ repetita: adest gr̄a diuina. Mollit̄ animꝰ audientis. fidēqꝫ prebet dictis magr̄ reuerēdus. assentit veris: ducit̄ rōnibus. trahit̄ ꝓmissis. firmat̄ sctōꝝ exēplis. Tandē ꝓponit vitam mutare in melius: ⁊ mūdanis renūciare festibus deo fauente. His prioꝛ ꝑceptis. exhilarat̄ altius ꝙ semē dei in terrā bonam cecidit gaudetqꝫ gaudio magno de ceto grandi xp̄i hamo capto. citius de marinis turbinibꝰ extrahendo. Redit letus ad sociū suū. gratias agit deo a quo oīe bonū: fatet̄ se nō frustra texuisse sermonē. Quia cepi inquit vt spero magistrū gerhardū et ꝯfido de eius cōuersione: ꝙ bonū ꝓpositum velit tenere. et factis cōpꝛobare. O stupenda ⁊ laudanda saluatoris nr̄i clemētia. O ineffabilis spūssancti virtus et gratia: q̄ facile coꝛda hoīm mutat. dū intus visitat ⁊ illustrat. Hec ē mutatio dextere excelsi. faciens ꝓdigia sursum. et signa in terra deoꝛsum: euacuans tenebras ⁊ lucē coꝛdi infundēs. Hec est dei soliꝰ potētia magna qui in bñdictionibꝰ dulcedinis sue preuenit electū dyaconū suū gerhardū: faciens de leone agnū. quem añ secula p̄destinauit sibi incoꝛpoꝛandū: atqꝫ in fine seculoꝝ preparauit ad euangelizandū verbū suū mltis ciuitatibus et ꝑplis ad sancti noīs sui laudem et honoꝛē.

¶ De mutatiōe habitus sui secularis ⁊ emēdatione moꝛum suoꝛum. ¶ Capitulū. V.

HEc longe post: cepit bone volūtatis sue ꝓpositū ducere ad effectū. Igitur animo bene deliberato et in xp̄o fundato. abrenunctiat beneficijs cunctis: vestes mutat seculares. simplicibꝰ induit̄ sicut decuit humilē clericū: mūdi cōtēptū diuicijs preferentē. Fit rumoꝛ in populo. ⁊ multi obstupescentes de nouitate facti: adinuicem loquebant̄. Quid hic iam pretendit? Que res noua huic accidit? Nūquid multe littere ad insaniā eum ꝑduxerūt? Ecce qui iam antea oꝛnatis vestibus ꝓcedebat: nunc incultis ⁊ criseis tegit̄ lanis. Et q̄ cōuiuijs ⁊ epulis delectabat̄ varijs: nunc respuit iocunda: querit vilia. fugit honoꝛes. diligit pauꝑtatē. Eteni manus dn̄i erat cū eo: cepitqꝫ fiducialit̄ agere in noīe domini. Vnde hoīm fabulatiōes. et susurratiōes inanes paruipēdens: ad deū tota coꝛdis intētione se ꝯuertit dicēs. Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis quā habitare in tabernaculis pctōꝝ. Factus ē ergo deo coopante ex diuite pauper. de suꝑbo humilis: de delicato abstinēs. de vago stabilis. de mūdano spūalis. de curioso simplex ⁊ deuotus. Loquētibꝰ igit̄ et mirantibꝰ ꝑplis de subita mutatiōe tāti viri: accessit ad eū secreto vnus ciuiū suoꝝ de magnatis: volēs plenius scire ꝓpositū venerabilis magistri fugientis leta consoꝛtia mūdi. Cūqꝫ multa ab eo studiose requisisset. ⁊ ꝑfecte abrenūciationis misteriū audisset: ita de dubijs quesitis ꝑdoctur. vt sūme edificatꝰ abiret dicens. Quid isti ignari ⁊ vulgares de bono ⁊ prudēti viro tam insana ꝟba loquūt̄? Nūqꝫ tam sapiens et sensatus esse cepit. sicut mō cū seculi vias fugiēs deserit: et deo in spū hūilitatis seruire intendit. Qꝫ felix foret qui imitare vellet: nec bene agenti insultaret. Si in hoc bono ꝑstiterit: multoꝛum erit ipse causa bonoꝛum.

¶ Qualiter a consoꝛcio secularium se subtraxit. ¶ Capitulum. VI.

SEd ne semen sanctū in coꝛde viri dī plantatū. a trāseuntibꝰ secū viā ꝯculcaret̄: aut a volucribꝰ celi nō opertū carꝑetur. ne etiā lumē accēsum leui flatu extingueret̄: s̄ potius sub modio latens s̄uaret̄ et pinguedine int̄ne deuotiōis nutriret̄. vel ne recēs ⁊ fragilis arūdo vanitatis aura pulsata ad terrā mox flecteret̄: s̄ virtute firmaretur ex alto. elegit hūilis magister ad tempus latere: ⁊ ab humanis aspectibus seculariūqꝫ colloquijs se caute segregare. a cūctis q̄ꝫ mūdi curis animū soluere: soli deo et sibi libere vacare. vt primo in se disceret qđ postea docturus erat: quatenus diuina dulcedine pregustata equanimius ferret ꝓ veritate aduersa. nec dyabolica ꝑtimesceret tēptamēta sibi aduentura. Secessit igitur a ciuitate sua ⁊ de domo patn̄a: venitqꝫ in partes gelrie ad religiosos fratres carthusienses in monichusen in xp̄i charitate sibi dilectos. A q̄bus reuerēter susceptꝰ. cellā accepit vt hospes amādꝰ: quā letus ⁊ desiderāter ingrediens. cum btō petro in mētis excessu ait. Dn̄e bonū est nos hic esse Ibi nāqꝫ recollegit coꝛdis sui dispōsiones: ibi veteris vite detersit rubigines. atqꝫ interioꝛis hoīs imaginē refoꝛmauit ad purū Ibi insurgētes passionū motus ieiunādo vigilandoqꝫ ꝯfregit: ⁊ demonū varios insultꝰ oꝛādo flendoqꝫ deuicit: loquēs cū scō dauid Ecce elōgaui fugiens ⁊ mansi in solitudine. Expectabā eum qui saluū me fecit: a pusillanimitate spūs ⁊ tēpestate. Vidi ⁊ ego habitationis sue locū. in quo lucerna dei et amicus omnipotentis ad tempus latuit donec sup̄ candelabꝛum poneretur: vt omnibus lucis exempla monstraret.

¶ De abstinentia eius et cilicio quod gestauit. ¶ Capitulum. VII.

NOuus igit̄ miles xp̄i sub castris carthusioꝝ stabat intrepidus. nec tedio celle vincit̄ intus: nec laboꝛis exercitio frangit̄ foꝛis. s̄ sicut bonus claustralis fit custos coꝛdis ⁊ oꝛis. Eteni agrū coꝛdis sui districta examinatiōe quotidie visitans diligenter excoluit: spinas vicioꝝ eradicando ac virtutum semina inserendo. Itaqꝫ bellum spirituale aduersus carnem ⁊ sanguinē assumens: quo citius mundi rectoꝛē. principē tenebꝛarum dyabolū ꝓsterneret: strennue ꝯtra seipsum in loco solitudinis armat̄. Nō ergo se palpat vt delicatꝰ. nec sibi parcit quasi sit debilis: nec se excusat tanq̄ꝫ innoxius. nec penitentiam differt sicut negligens et tepidus seruus: sed memoꝛ iniquitatū suarum antiquarum spiritū contritionis concepit: ⁊ faciē christi placare desiderans. carnē suam cum vicijs et cōcupiscentijs pro nomine iesu crucifixit. Tenero nanqꝫ coꝛpusculo crebꝛa ieiunia indixit. ab esu carniū sicut mos oꝛdinis est ⁊ a mltis licitis abstinuit. vigilias noctis prolōgauit: somni toꝛpoꝛem. stando oꝛando genu flectendo ab oculis excussit atqꝫ in spiritu feruoꝛis coꝛpꝰ spūi seruire coegit. ¶ Lūbos q̄ꝫ suos cilitio asprimo ⁊ nodoso p̄cinxit nec caro lasciuiēs titillaret: foꝛtiqꝫ pudicitie vigoꝛe renes cōstringens. pellem et carnem pro anima fideliter exposuit. Vnde ad litteram veraciter ꝓphete verbū i psalmo impleuit: vt merito dicere posset. Ego aūt cum mihi molesti essent: induebar cilitio. Qui sunt isti o bone magister vobis in claustro infesti? Caro certe concupiscens. mūdus allitiens: et diabolus temptans. Mirū si in hac solitu

dine tētationes habetis: vbi iaȝ a secularibꝰ
longe estis. Nō sum securus nec ego nec ali
quis in corpe pctī ꝯstitutus. Sed ne vincar
affectōibus prauis. aut mouear exēplis ma
lis: quesiui locum solitudinis sub maiori spe
diuine ꝓtectionis. Et quidē xp̄s nunꝙ̄ fuit
tam aperte tētatus. nisi cū intrasset desertū.
et ieiunasset a cibis: qui tñ liber erat a passio
nibus cūctis. Itaqȝ ego qui peccator suȝ. vt
deo meo amplius satisfaciā: sbtraxi me a tur
bis. humiliaui in ieiunio aīam meaȝ: vt oro
mea in sinu meo ꝯuertat. Retulit mihi q̄
dam deuota soror quā ipse conuertit. ꝙ post
mortē eius ciliciū magistri gerhardi vidisset
et manibus cōtrectasset: quia valde longum
et asperum fuit. et multos nodos habuit ad
grauiorem penam sibi infligendam.

Ꝙ cōsilio religiosorum cepit verbum dei predicare. Capitulum. VIII.

Cumqȝ deuotus ac studiosus magi
ster ꝟtutū ꝓficeret incremētis. ⁊ mū
dus tanto magis ei vilesceret: quāto
xp̄s sibi plus dulcescebat. deo disponente cū
tēpus fructificandi iam instaret: ꝯsilium fuit
prudentū viroꝝ ac religiosoꝝ fratrum. vt lu
cerna ardens ⁊ lucens sup candelabrū pone
retur: quatenus oībus qui in domo dei sunt
luceret p vocem p̄dicatōis: ⁊ p sctē ꝯuersatio
nis exemplū accēderet corda pctōꝝ. Fuisset
bonū ꝙ vir magne facultatis deo ⁊ sibi cōti
nue vacasset in solitudine claustrali: s̄ maius
bonū et altior laus dei ex inde sperabatur: ꝙ
magister ad predicandū ydoneꝰ ⁊ ad ferēdū
onus ordinis minus ꝓualidus: pluribꝰ ꝓfi
ceret aīabus verbū vite palam p̄dicando: q̄
viam hūilitatis didicit incedere terrena oīa
aspernādo. vt sic xp̄o lucrū maximū ferret. ⁊
multos secum ad eternū pduceret regnū. tā
to gloriosior vtiqȝ in futuro. quāto feruētius
laboraret p aīaꝝ salute in p̄nti. Tribus aūt
annis lectioni ⁊ orōni vacauit: anꝙ̄ p̄dicare
inciperet. Accensus est ergo p̄co fidelis spiri
tualibus armis et scripturaꝝ documētis: ad
euangelizandū verbum dei in ciuitatibus et
villis corā clericis ⁊ laicis ac religiosis mul
tis audientibus viris et mulieribꝰ paruulis
et magnis. doctis pariter ⁊ indoctis: magna
tis scabinis. consulibus: ꝟuis ac liberis diui
tibus paupibus indigenis ⁊ pegrinis. Cūqȝ
tuba salutari itonaret. nec q̄cꝙ̄ necessarie sa
lutis audientiuȝ auribus subtraheret: s̄ om̄e
consiliū dei scdm statum ⁊ cōditiones psona
rū sexus et etatis publice annūciaret. cōmo
ta sunt corda plurimoꝝ: a facie formidīs dn̄i
et a ventura ira iudicij extremi. ⁊ ignis extre
mi. Posuit quippe securim scdm beati Iohis
baptiste sentētiā ad radicē arboris. vt distri
ctū iudicē oēs timerēt: peccare desinerēt. ac
dignos penitētie fructus agerent: orōnibus
elemosinis ⁊ ieiunijs insistendo: faciē pij cō
ditoris preuenirent atqȝ placarēt. Et m̄lti au
dientes sermonē eius cōpuncti sunt ⁊ accedē
tes ad eum consilio eius se subdiderūt: oēm
vanitatē seculi abiciētes. Quidā etiā i casti
monie emulatōe virgines pmanserunt: non
nulli continentiā vouētes plures secuȝ in dei
seruitio cōgregarunt. Sed qm̄ ꝓbitas bono
rum inuidiā patit̄ maloꝝ: cōdixerunt ei fre
quēter hoīes mente corrupti. amatores mūdi
⁊ delitiarū sectatores: viam ꝟitatis odiētes
et oībus bonis aduersantes. Isti viro dei se
creto detrahebāt: ⁊ qn̄qȝ aptis latratibus cō
tra eum turbationē suscitabant: quia coꝝ vi
cia et scelera acriter arguebat. Sed quod ne
quiusʼ est quidā prelati ⁊ sacerdotes nec non
religiosi circūuagātes. indigne ferebant tāti
viri doctrinā ⁊ iusticie zelum indesertores sa
crelegis: idcirco famā eius denigrare: et aīi
constantiā debellare conabant̄. De q̄bus et
ip̄e in quadā ep̄la ita scribit. Multi me circū
stant latratus. qui exardescunt sicut ignis in
spinis: s̄ non cōparent. Unde amator xp̄i et
zelator aīaꝝ: nec minis aduersantiū turba
batur. nec vituperijs exprobrātiū irritabat̄.
Fundatus eni erat supra firmā petrā: q̄ non
quesiuit mundi gloriā nec veritus est pati ꝓ
xp̄o cōtumeliā: q̄nimo paratus erat ꝓ ꝟitate
et euangelio dei corpus tradere et animā ad
dei gloriā ꝓmouēdam: ⁊ vbilibet dilatandā.
Bn̄dictus itaqȝ deus qui talem nobis p̄dica
torē suscitauit: ⁊ ad predicandū transmisit: p
ꝙ̄ nob̄ i hac īfima t̄ra refulsit lux vite celest̄.

De laboribus et pacientia eius inter aduersarios. Capitulum. IX.

Longum est enarrare labores q̄s per
tulit in predicādo. ꝯflictus quos ha
buit cōtra subuersores fidei in dispu
tando: exhortatōnes quas peregit deuotos
fratres ⁊ sorores in sancto ꝓposito cōfirman
do. Et hec latissime in ep̄lis suis patēt: quas
diuersis psonis p ꝯsolatione destinauit. Ait
nāqȝ in ep̄la q̄dā ad sacerdotes in amsterdā
sibi multū familiares. Non terreanū charissi
mū: si famā audiueritis de cāpensibus cōtra
me. Omia succedūt vt spero sicut deus vult
Et mirabiliter auget̄ eccl̄ia in cāpis: deo al
tissimo laus ⁊ gloria. Ardeat charitas intra
nos nō lente: s̄ vehemēter. Despiciamꝰ ista
stercora: simus i laudē ꝯditoris vt exēplaria
altissimi. Sentiēs ꝓinde multos ecclesia
rum p̄latos sibi aduersari: et p̄dicationē suā
inimica emulatōne ipediri ac callido edicto
interdici. cessit humiliter furori ⁊ liuori: nolēs
in populo tumultū contra clerū agitare. Di
xitqȝ ad plebē que indigne ferebat inhibitio
nē talem cōfictā. Prelati nr̄i sunt: ⁊ volumꝰ
prout decet et tenemur eorū edictis obedire.
Non eni q̄rimus aliquē ledere: nec scandalū
suscitare. Dn̄s bn̄ nouit suos quos elegit ab
initio: ⁊ vocabit etiā p grām suam sine nobis
sicut ei placuerit. Suppressit ergo vocem suā
ad tempus. et interim ad p̄uatas se contulit
exhortatōes: cunctis aduētantibus ꝯsolatio
nis verbum alacri corde ipendendo quēad
modū et btūs paulus ait. Et ego ipse impen
dar ꝓ aīabꝰ vestris: nō q̄rēs qḋ mihi vtile
sed qḋ m̄ltis. Fecit etiā plures sacre theo
logie libros a scolaribꝰ scribi. quos attraxit
colloquijs bonis: ac p̄cio remunerauit. inui
tans eos ad domū suam venire et verbū dei
sepius audire: vt sic instrueret ad castitatē et
vite emendationē: quatenus eterne btītudi
nis participes fierent: ⁊ sctē nouitatis formā
arriperēt per abrenūciationē vite secularis.
Interdū quoqȝ pia cautōe p̄habita pecunie
sūmā ex integro non soluit. s̄ p partes tribu
it: vt frequēter ad eum ꝓ debito tollendo ac
cederent. ⁊ tali occasione familiaritatis eius
grām inuenirēt. Qui tanto libentius magr̄i
doctrinā audiebant: quanto maiora pietatis
beneficia in eo redūdare videbant. Multum
eni affectauit ex his sc̄ptoribus aliquos face
re discipulos xp̄i: quod etiā deo fauēte factū
est in tēpe breui. Plus eni delectabat̄ simpli
cibus et minus eruditis loqui: ꝙ̄ sapiētibus
seculi. quia innocētes ⁊ egeni plerūqȝ cōsiliū
dei citius admittūt: ꝙ̄ astutiores qui i sua sa
piētia ꝯfidunt. Unde ꝓpheta dauid. Inno
centes ⁊ recti adheserunt mihi: quia sustinui
te. Quidā ex ordine mēdicantiū religiosꝰ
habitu. s̄ pnitiosus s̄mone: cepit venerabili
magistro cōtradicere in multis. Is ergo cuȝ
eum vincere nō posset. ad curiā romanā iter
arripuit: vt viro dei litem iferret. aut q̄licūqȝ
astucia silētiū imponeret: quod vtiqȝ facere
ptimuisset. si spū dei motus fuisset Uerū deꝰ
arbiter iustus et pacis amator alit̄ disposuit:
ꝙ̄ ille iniquus turbator presumpsit. Subito
eni infirmatus in via obijt ⁊ tota machinatio
eius ad nihilū redacta cessauit. Fuit ⁊ ali
us in ordine p̄dicatoꝝ eloquēs s̄mocinator
magne opiōis hn̄s titulū ⁊ dignitatē. q̄ ꝯpta
venerabilis magr̄i fama p̄clara: gauisus est
charitate eximia. ꝯgratulans eidem mēte de
uota. Misit ergo sibi amicabilē litterā elegā
ti dictamine cōscriptā: recōmendās bonum
opus ab eo inceptum. suadens ne frangeret̄
impulsibus ꝑuersoꝝ: s̄ in dn̄o confisus staret
fortissime. ⁊ ꝓ p̄lo xp̄iano celestia fluenta vbe
rius instillaret. Quibus auditis ⁊ litteris p
lectis magister in multis ꝓbatus. collegam
sctē exhortatōis charitatis vlnis amplexatꝰ
est: et ad predicationis opus velut diuinis
oraculis armabatur.

De ꝓfectōe eiꝰ ad ptes brabātie. Ca. X.

Audiēs pius ⁊ humilis magister ger
hardus magnā ac celebrem famā ve
nerabilis dn̄i iohānis rusebroec reli
giosi prioris viridis vallis ꝓpe bruxellā. p
rexit ad ptes brabātie p lōgīqui itineris spa
cium ad vidēdā sancti ac deuotissimi patris
p̄ntiā corpalē: vt quē opiniōe vulgata tātū
et ex libroꝝ suoꝝ editione cognouerat. corā
quoqȝ positus oculata spem sperneret: ac vi
uentis in carne vocē gratiosam tāꝙ̄ spūsctī
fistulā audiret sua ꝟba resonantē. Assumpsit
ergo secum reuerendū magistrū iohannē ce
le rectorē scole zwollenſ. deuotū ac fidelē ie
su xp̄i amatorē: quoꝝ erat aīa vna ⁊ cor vnū
in dn̄o. ⁊ grata vtriusqȝ societas ⁊ accensa vo
luntas: vt ad hoīem dei pariter ꝓficiscerent̄:
spūaliter edificatōis dūtaxat gratia. Profe
ctus est etiam cum eis vir quidā fidelis et de
uotus laicus gerhardus calopifex dictꝰ dux
angusti itineris ⁊ indiuiduus comes huiꝰ fe
licissime ꝓfectōnis. Uenientes ergo ad locū
viridis vallis noīatū. viderunt in eo nō alta
et curiosa edificia: s̄ simplicitat̄ ⁊ pauptatis
insignia. que celestis regis nostri fuerūt vesti
gia p̄ma: cum in orbem terrarū rex celi ex vir
gine natus ꝓcessit inopia plenus. Intrātes
aūt monasterij portā. mox occurrit pater san
ctus prior deuotus: etate grandeuꝰ. affabili
tate serenus: ac morum honestate reuerēdus
ꝓpter quē intuendū et visitandū venerant.
Qui benignissime aduentātes salutans: di
uina reuelatiōe instructus magistrū gerhar
dum ꝓprio noīe appellauit et cognouit. quē
tamē antea nunꝙ̄ viderat. Salutatione igi
tur premissa hospites honestissimos secū ad
interiora claustri perduxit. et debitā humani
tatis gratiam hilari vultu et corde letiori eiꝰ

exhibuit: tãq; ieſum xpm recepiſſet. Manſit aũt magiſter gerhardus ibidem paucis diebus conferens cum viro dei de ſctis ſcripturis: a quo multa ſecreta celeſtia audiuit. que ſuũ intellectũ excedere fatebat. ita vt cum regina ſaba ſtupẽs diceret. Maior eſt ſapiẽtia et ſcia tua pater eximie. q̃ rumor quẽ audiui in terra mea: viciſti enĩ virtutib⁹ famã. Poſt hec cum ſuis ad ꝓpriam vbem plurimũ edificatus repedauit. et tãq; mũdum aĩalis audita mente ꝓtractans frequẽter intus rumi/nauit: et quedaz ex his dictis ne obliuiſceret inſcriptis redegit. Cui etiã deus obitũ amãtiſſimi patris reuelauit. q̃ in cõpulſatõe cam panaz multis ciuibus audientib⁹ manifeſtauit: ciuiſq; aĩam vna hora purgatã ad celeſtẽ gloriam tranſiſſe quibuſdã amicis ſuis ſecretius indicauit. Sz nec ipſe diu poſtea ſupuixit. Nã triẽnio fere trãſacto mortalitatis tpe carnis debitũ domio ſe vocãte pſoluit. Nec fuit ociosa huius viſitationis peregrinatio. nec ifructuoſa tã ſctĩ patris allocutio: ꝙ viue vocis eius informatio fiebat nutrimẽtũ amplioris dilectõis. et augmentũ noui feruoris: ſicut in quadã epla ad eoſdẽ fratres de viridi valle directa teſtat dicens. Intime cõmẽdari deſidero ꝓpoſito et praxi cuius ſcabellũ pedũ tam in hac vita q̃ in futura: q; aĩa mea ſibi pre cũctis mortalibus amore et reuerẽtia cõdudinata eſt fieri ꝓcupiſco. Ardeo adhuc et ſuſpiro veſtrã preſentiã: et de ſpiritu veſtro renouari et inſpirari et mihi impartiri.

¶ De rigore eius in victu et veſtitu. ¶ Ca. XI.

Domeſtica aũt querſatio eius qualis fuerit paucis edicam. Ipſe nãq; normã viuendi ſibi ſtatuit: et multa deuota exercitia cõpilãdo deſcripſit. Valde ſobrius in comedẽdo fuit: et pene oĩ die vno pranꝺio ꝓtentari conſueuit. Somni neceſſitatem ſic tẽpauit: vt ſeptẽ horas ꝑ quiete ſufficere eſtimaret. Extra domũ ſuã cõmedere a quocunq; etiã inuitatus noluit: deuitãs familiaritates ſeculariũ. et longas epulatões diuitũ in detrimentũ egenoz. Tam rigide ſuũ ꝓpoſitum tenuit vt nemo eum inuitare aut molestari precibus auderet. Et in hac conſcientia bonis viris ſic placuit: vt mal' oẽm obloquẽ di tolleret cauſam. Attamẽ aliquos pauperes deo ſeruiẽtes. et interdũ vnũ vel duos honeſtos burgenſes: ad ſuam menſulã cõuocauit ob inſtructionẽ vite melioris. quos vberius ſuauitate celeſtis ſermonis refecit: q̃ ferculis accuratis que minime preparauit. Siue enĩ ſolus ſiue cũ hoſpite edebat. lectio ſctã pibat ſermo edificatiuus ex ore mellito fluebat: alias ſilentiũ ſuũ ſtricte tenebat. Longe ab ore eius riſus et iocus. longi⁹ detractionis neruꝰ aut qui ad rem non pertinet rumor ſeculatis Sermo ei⁹ ſale conditus: et ſup oĩe delectamẽtum dei cultus et anie ſalus ſapiebat edenti. Inter hec etiã menſe celeſtis in regno dei et dulcis ſocietatis ſctoz poſt grande huius mundi exilium recordabatur: ſicq; hoſpites ſuos reddidit letos in dño et in corde cõpungebat. Habebat autẽ refectoriolũ modicũ in quo pauci ſecum poterant diſcũbere. Vbi in ꝓpinquo cõtra mẽſam ſtabat ꝓmptuariũ libris optimis refertum. vt ſi ferculuz corpis non placeret: ex copia librorũ poculũ anime amicis ſuis ꝓpinaret. Sepe etiã cibos inſulſos aut exuſtos edebat non impatiens ſ gratias agens: et tanq; penã de preteritis bonis exigens et pſoluens. Ipſe ſibi cibos coquere ſolebat. licet peritiã coquẽdi non haberet: a ſororibus aũt que in vicina domo ſegregati morabanꝰ. ſuſcipe ſeruitiũ deuitabat. Si qõ forte emendũ eſſet in foro venali. hoc ille pui debat: nullã tñ ad ſuũ domicilũ ingredi permiſit. ſed vnius clerici ſolatio cõtentus fuit. Cuncta ad honeſtatez bone fame tam intus quã foris diſponebat. Et ne ſuſpecta reo notaret: nulli ſororꝫ niſi clauſa et obuelata feneſtra loquebaꝰ. Q; ſi aliquid ſibi dandũ erat et miniſtrandũ: per volubilem rotam hoc inferebat. Unde quidam diſcipulorũ eius videns euz tam ſolicite cuſtodituz: queſiuit ab eo familiare verbũ dicens. Quare bone magiſter tam diligent obſtruitis feneſtrã vram? Reſpondit verbum edificatione dignũ. Si poſſem etiã aures obdurarẽ: ne voces earuz audirem. Siqdem habundans cautela non nocet. Omne enĩ ſcandalũ et periculũ fragilium pſonarũ: ex incuſtodia ſenſuũ et nimia familiaritate venit. Qui ergo vult ſuare cõtinentiã viſum repimat et auditũ: nam ſola neceſſitate cogente. cuz feminis timorate eſt loquendũ. ¶ Jeiunia aũt ſancte eccleſie multum ſtricte obſeruabat. Feriis ſextis a lacticiniis penitus abſtinebat: et ſepe iſtis diebus ꝓdimenſalis pro oleo vtebatur. Scutellam ſuaz raro lauit ſed pane tergebat. aut catello et muribus lingendã expoſuit: nec muſſidũ panem abhorrebat. Feriis quintis vo obſpraſceuẽ ſequentem: cuncta vaſcula ſua ab oi ſorde pinguedis cena facta abluebat in aq̃s Erat igitur iocundus in domino modicis et ſimplicib⁹ neceſſarijs cõtentus. ſuperflua reſecans delicata non requirens: ſibi rigidus et parc⁹. aliis miſericors et benignus. ¶ Veſtimenta eius griſei coloris erant et humiliter formata. non mollia non nitida: non multis rugis cõplicata. raro noua et ob vetuſtatem q̃q; attrita. que modicũ etiã pictacijs fece/rat reſartiri. Nec erubuit homo bene natus inter amicos et cõciues videri abiectus in veſtitu. Geſtauit pinde ruptũ pelliciuz multis particulis repeciatũ. pauperibus et mendicantibus cõſimile diuitibus aſpnabile: deuotis tñ exemplare. et poſteris ſanctũ memoriale. Omiſ ſiquidẽ amictus illius non magni valoris erat: ſ non parue virtutis. Nam totus ornatus eius abintus lucebat: ideo externos nõ curabat obtur⁹. Que prius vix aſperiſſz iſtis iam delectabaꝰ inuolui. O virũ inclitũ non mollib⁹ indutũ: ſed cũ iohanne duris cilicij ſagis opertũ: cũ chriſto q̃q; ſancte paupertatis pãnis amictũ. Interrogatus eſt aliq̃n ab vno familiari amico. quare tam antiquũ et ſubunculatũ pelliciũ portaret: vnde ruſticanus homo erubeſcere potuiſſet. Reſpõdit more ſuo grato et iocundo. In hoc quero cõmodũ meum. ne frigus patiar: et ne ventus ꝑ foramina itret ſi nõ eſſent obſtructa. Hoc audiens frater ille. valde edificatus fuit: ꝑpendens quia non mũdo ſed deo tm placere deſideraret. ¶ Queſitus eſt etiã ỏ pellicio ſuo et tunicis: quot annoz eſſent. Qui ait. Habius pelliciũ q̃ ſuperius gero vltra nouẽ annos habet: ſ paruũ quod ſubtus porto. duorum annoz eſt. Odiu inquit portaſtis tunicam veſtram? At ille. Una duodeci annorũ eſt: alia vo trium. Poterat ergo cum ſctõ dauid dicere dño fiducialiter ſupplicãdo. Vide humilitatẽ meam et laborem meũ: et dimitte vniuerſa delicta mea. Recordabaꝰ enĩ humilis magiſter et pauptatis ſectatoz. qualis dudum in ſeculo fuiſſet cũ delicias amaret: qm̃ oportet recto iudicio ꝓtraria ꝓtrarijs curare Olim ſiquidem pulchris veſtibus et cingulo deargẽtato ꝓceſſit in publicum. trãſijt etiam inter canonicos cum ſuppellitio ſubtiliſſimo et almutio formoſo: corpi ſuo laucioza ſepe indulſit alimẽta et pocula ꝑciosa: ſed poſtea mutatus in virũ alterũ non eſt paſſus ꝓtiora multa trãſire: ſubiecitq; ſe non ſolum pedib⁹ maioꝝ et honoratoꝝ: ſed etiam nouiſſimorũ laycorum corã eis ſup nudã terrã aliquoties cõmedendo ita inquiens. Non ſum dignus vobiſcum in ſedili ad mẽſam ſedere: q; plus oĩbus peccaui et deum offendi. Et qui capiti ſuo loturã ſupfluam frequenter exhibuit crines molliter cõponendo. poſtmoduz ſibipſi indignatus birretũ geſſit in capite valde veruſtũ a tyneis corroſum: et pene centũ foramini bus pcauatũ. Magnã igitur ſibi violẽtiã fecit. carnem ſubegit: mũdũ cõtempſit caput ſerpentis antiqui contriuit. nec vicia ſibi dominari pmiſit: ſed chriſto duce ꝑ viam humilitatis conſtãter inceſſit vitã ſuam ſcõm mõres ſanctoz patrum legittime conformãdo.

¶ De deuotione eius in orationibus et diuinis audiendis. ¶ Capitulum. XII.

Sed q̃ deuotus et feruidus in oratõe exiterit quis enarrabit? Sepe nãq; cũ horas legeret. exinfuſiõe ſupabũdantis gratie in vocem iubilatiõis erupit: interno cordis gaudiũ cantu dulciſono ꝓmẽs Dumq; leuiter intra ſe modularet: ſuriuz in deum ſpiritus eius ardenter ferebaꝰ. Plus enĩ iocundabaꝰ in eloquijs diuinis et oratonibus deuotis: quam vmq; prius in mundi cõmeſſationibus et varijs muſicorũ cantilenis ¶ Habebat aũt ſecum in miniſterio iohanẽ zutphanie cognomẽto bunckerinc deuotum clericum moribus matuz ab adoleſcẽtia ſua deo deditũ: qui cum eo horas canonicas legere. et ad diuerſa loca pdicatiõis tpe ſecum comitari ſolebat. Hunc bone indolis iuuenẽ tãq; filiũ paterne dilexit: quia deo et hoibus carus extitit: et difficulter ab eius latere auelli potuit Cui quadã vice horis expletis dixit Quid tu iohannes iam meditaris? Intelligis ne que legis? Dic mihi quid inde ſentis. At ille ad magiſtruz. Quomõ intelligerem niſi ab aliq̃ inſtructus? Tunc ille ad diſcipulum ſuum. Et mihi ſenſus multiplex et miſticus occurit: et de vno ad alium latenter trãſmittit. vt tedium in legendo non habeam. ſ diutius his bonis gaudeam imorari. ¶ In via poſitus et hoſpicio receptus dicto cõpletorio dixit duobus diſcipulis ſuis: florentio et iohanni iam prefato. Dicamus modo ſinguli ſuffragia noſtra q̃tidiana. Et hec erant de conſuetudine bona. vt vnus alteri defectus ſuos diceret: ſi quid forte reprehenſibile in ipo notaſſet. Tunc ſatis libenter obtẽpantes libere ſe inuicem mãmonebãt: et humiliter culpã agnoſcentes veniam petebant: ſicq; charitatiue emendati ibant ad quietẽ. ¶ Quodam tempe cum ciues dauentrieſes cõtra hoſtes ſuos pergerẽt armati: vir dei ꝑ ciuiũ ſalute ſupliciter orauit. Et factũ eſt deo diſpẽſante

vt hostibus appropinquãtib⁹ nebula pdẽs inter eos exurgeret. vnde aduersarij pterriti et in fugam versi discesserũt. at ciues cũ suis saltu et alacres in opidũ remearunt. Multũ ergo valet depcatio iusti assidua. ¶ Omni quoq; mane priusq; negotia externa tractanda susciperet. vel querẽtibus respõsa daret: sacris lectionibus mentẽ refocillabat. ⁊ deuotis meditatõibus ac pcibus futuras actiões suas tẽpestiue studuit preuenire: scõm illud psalmiste verbũ. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo vt meditarer eloq̃a tua. ¶ Quotidie missam cum magna reuerẽtia et debita deuotione satagebat audire: querẽs primo regnum dei et iusticiam eius deinde primorũ vtilitatibus se exponens. rectũ tenuit iter gẽme charitatis: iuxta illud in cãticis. Ordinauit in me charitatẽ. ¶ Cunq; ecclesiam introisset. non adspectãdum excelsa pietum vitra stetit erectus: sed humiliter genua coram domino flexit. aut solotenus in oratione se prostrauit. Nec vllos ibi sermones cõserere voluit. ꝓ solum diuinas auscultare laudes aut horas legere ꝓplacuit: vitans in templo dei oẽ otiosuz verbũ loqui. Et ne deuotio oratis ex tumultu hominũ turbaret. aut ab astantib⁹ quid secreti cum domino gereret notaretur: locum priuatũ ⁊ clausum apud fratres minores obtinuit vbi solus reclusus iacuit in oratione ꝓstratus. ⁊ per quandã fenestellã venerabile altaris sacramẽtũ in pluribus locis vidit et adorauit. Ibiq; precibus et gemitibus celum pulsabat pectus suũ cum publicano amarissime tõdebat: postulans deũ sibi propiciũ fieri. ⁊ delictis preteritis ignosci: ab instantibus malis et passionibus emundari: ⁊ a futuris periculis solite pietatis sue munere defendi. ¶ Tanteq; deuotionis ⁊ ptemplationis extitit vt diuina plerũq; reuelatiõe meretur consolari: ꝛphetico spiritu instrui de futuris. Nam quendam discipulum suũ de longa fratris sui absentia tristem. consolabatur de celeri aduentu eius: quia sanus est inquit frater tuus ⁊ cito veniet et ita accidit. De quibusdam etiam fratribus clericis sibi adherentibus predixit q̃aliqui eox ad sacerdotũ essent promouendi: et quidam ad statum religionis assumendi. ¶ Quodam tpe magno desiderio eterne vite accẽsus ait vni ex discipulis suis Quid hic faciaz amplius? Vtinã essem apud dñm meum in celis. Tũc frater ille rñdit. Predilecte magister: nõ possumus adhuc carere presentia vestra. Quis nos ita instrueret: et pro nobis tam strenue certaret? Pauci sumus ⁊ imbecilles: ⁊ isti seculares cito nos forsitan fugarẽt. At ille rursum confidenter aiebat. Rogabo pro vobis patrem vt non deficiat deuotio vestra: q̃ dominus noster plãtauit in terra ista Spero q̃ istud modicum inceptum: erit in magnũ profectum. Deus bene ꝓuidebit sibi pro me aliũ virum idoneum: qui se murum ponet pro domo dei indubitanter.

¶ De magno desiderio suo legendi scripturas sanctas. ¶ Capitulum. XIII.

Magnus ãt huic venerabili magistro inerat amor legendi scripturas sanctas: ⁊ infatigabilis estus colligendi libros doctoꝝ. pluscq; thezauros denariorũ. Unde in epla quadam testatur dicens. Sẽper inquit suz inutilis: semp̃q; auarus ⁊ pauarus librorum. Quis enim multis doctis esset doctior nõ tamẽ inde voluit honorari: ꝙ erat mestorum consolator: et omniũ volentium deo famulari fidelis semp adiutor. Nec destitit semel lecta sepe repetere obscura q̃q; diligentius inuestigare: vt se ipõ semper melior fieret ⁊ industrior ad sacratiora capessenda. Sed nec puduit eum a minoribus aliq̃d discere vel querere: sciens scriptum declaratio sermonum tuorum illuminat ⁊ intellectũ dat paruulis. Unde talib⁹ valde affabilẽ se prebuit et benignum: imo maluit potius ab alio cõsilium petere q̃ in suo sensu solus habundare. Q̃ inquit si puer aliquis me possz instruere ad sciẽdam plenius domini voluntatem: libentius eum vellem audire quã nemine consulto ex me ipso aliquid noui attẽtare. ¶ Erat igitur studiosus in scripturis legendis ꝙ nõ curios⁹ in pulchris libris habendis. Siquidẽ ⁊ breuiariũ nõ multũ valẽs habuit. ex quo horas suas legebat: vitans pro vsu suo ossẽ qõ niteret aut simplicitatẽ nõ reboleret. Videsne ergo quẽdã habere libz satis bene paratũ: ⁊ q̃ sollicite illũ inspiceret ⁊ cõplicaret dixit ei. Poti⁹ habeo q̃ liber me custodiat q̃ ego illũ. Seruire debet liber vtilitati legẽtis: nõ ad curiositatẽ intuentis. Ita q; affectio deuoti magri magis versabat erga sentẽtias i libris: q̃ ad venustatẽ expoliti codicis. Sic ⁊ btus iheronim⁹ maluit habere in vilib⁹ mẽbranis codices emẽdatos: q̃ pulchros ⁊ incorrectos. Est tñ decẽs ⁊ recõmendabile satis ꝓ honore dei et ornatu sctẽ ecclesie lõge lateq; florẽtis: q libri sacre scripture ⁊ ad diuinũ officiũ ptinẽtes meliori sti-

lo scribant: atq; ab oi pulueris sorde ⁊ corruptõe pseruẽt. q̃ten⁹ mlti⁹ tã pñtib⁹ q̃ futuris catholice pacis fidelib⁹ deseruiãt: ⁊ inertes ad legẽdũ ardẽti⁹ ꝓuocẽt: ac diu nobiscũ pseuerent: quia magno precio empti ⁊ longo labore conscripti estimant. Nec solum sacros libros plegere studuit: sed etiam ex autẽticis dictis sanctorũ nõnulla opuscula rogatu aliorum flagitatus ꝓ vtilitate petentium fideliter edidit ⁊ cõscripsit: paratus etiã illos instruere. quos corpaliter adire ⁊ oretenus informare nõ potuit. Scripsit nanq; inter cetera plures notabiles epl̃as: que apud plerosq; simul aggregate ꝓ digno memoriali seruant ⁊ legunt. Habuit em̃ scientiã omnium liberaliũ artium cum multiplici sanctaq; scripturarũ noticia: necnon naturale ingenium valde acutũ. diuine gratie lumine suborna/tum: linguã quoq; eruditam. copiam exhortandi: memoriãq; tenacẽ vt vix ei scõs i tot scientijs scirẽt equalis: ⁊ in sancta cõuersatione tam strẽnuus ⁊ deuotus. Cunq; esset tã diuinarum q̃ humanarũ eruditionũ ꝓgatiua illustratus: erat nihilominus in deferendo honorem maioribus suis et ꝑlatis valde humilis ⁊ submissus: in studendo simplicia ⁊ deuota aliorum dicta bene affectatus. i sermocinando circũspectus: in dictando scriba velox: in meditando cõpunctus: et in negocijs sibi ꝓmissis fidelis ⁊ expeditus. Sed ne obliuioni traderet que agere vel dicere eum oportebat. put vtilitas causarum exigebat: mox in registris aut in marginibus librorũ vel operculis negocia occurrẽtia firmiter assignare solebat. Unde ad cautelam propter emulos reuincẽdos qui ei insidiabãt in multis. copias dictorum suorũ apud se diligenter retinuit: vt casu emergente in ꝓmptu haberet. quid detrahentiũ latratibus respõderet. ¶ Contigit igitur vt quidã ecclesiasticus p̃latus aduersarius eius contra ipm̃ discepta ret. ⁊ de quibusdam scriptis suis quasi min⁹ bene saperet palam eum argueret: nõ ppendens quali inuidie morbo intus ipse laboraret. Tũc vir dei memor innocentie sue. copiam lrarum suarum ꝓtulit asserens illa que sibi obijciebant̃ non esse scripta ipsius: nec cũ lris suis consonantiam habere. Vos inquit ꝺñe videretis quales lras recepistis vel misistis. En hec est copia ⁊ series lrarum mearũ que manu mea dictaui: cum istis loquor ⁊ ꝓ istis ago ⁊ respondeo. His ita constãter editis, obstructum est os loquẽtis iniqua: ⁊ magister insignis ꝓ assertione veritatis in maiori abcessit reuerentia coram multis astantibus qm̃ veritas semp̃ qualebit. q̃uis ab imperitis frequenter impugnet. ¶ Fertur quoq; ꝙ idẽ magister in astronomia ⁊ nigromãtia tritus fuerit ⁊ anteq; conuersus esset quedam magice artis prestigia actitasset. Sed a duobus discipulis eius intelleri plura sibi non recte imponi. Cum enim vnus discipulorum eius de hac re scisciteret ab eo veritatem: ait illi. Scientiam quidem huius artis didici ⁊ libros legi ⁊ habui: sed magicam leuitatem non exercui. Adiecit etiam mihi dicere quidam discipulus eius fidelis ⁊ deuotus pbyter ad certificandum me clarius de dubio psenti. Quia duplex est inquit nigromantia. Una dicit naturalis que est subtilissima ⁊ a paucis vix discernitur a secunda que dyabolica appellatur ⁊ a iure prohibet. Naturalem magister gerhardus sciuit. sed alteram estimo eum non didicisse: nec cũ diabolo pactũ iniisse. Sed qualitercunq; tamen sit. quicquid vanitatis ⁊ contagionis ex predicta scientia olim contraxit: siue iocularitez vel seriose aliquid egit vel dixit. hec cuncta dignis penitentie fructibus ad deum plene conuersus diluit ⁊ purgauit. In cuius rei testimonium quadam egritudine tactus: corã sacerdote omnibus illicitis artibus renunciauit ⁊ codices vanitatis igni tradidit exurẽdos. ¶ Agnoscatur in his omnibus diuine pietatis sinus immensus qualiter omnipotens deus quosdam sinit grauioribus peccatis ⁊ diuturnis erroribus implicari: ⁊ tandẽ ampliori miseratione apparente ex occulto. reuocat perditos ad vitam. ac lapsos suscitat ad penitentiã: donans nonsolum de preteritis criminibus veniam. sed etiam perfecte conuersis et bene ꝓficere nitentibus cumulum maioris gratie: vt quod diabolus in stigauit ad confusionis penam: deus nouit ordinare ad altioris glorie coronam promerendam. Si enim gaudiuz nascitur angelis super vno peccatore penitentiam agente: q̃ ingens gaudium factum est de eo qui nonsolum de propriis malis penituit sed tam multos etiam peccatores ad penitentiam verbo ⁊ exemplo suo conuertit: atq; magnam turbam fidelium ad celestia regna trahere laborauit.

¶ De multiplici fructu eius in conuersione hominum. ¶ Cap. XIIII.

Quoniamquidem omnis arbor ꝛpo

atteſtante ex fructu cognoſcitur: pandendū
nūc eſt qles ac quātos pietatis fructus h̄ ar-
bor ꝓtulerit in tam breui tpe quo p̄dicauit.
Tribus aūt p̄cipue arboribus hūc memo-
rabilem virum t doctū mgr̄m dignum duxi
cōpandū: videlicet oliue vertili cedro ſubli-
mi t palme floxenti. Ipſe eñ tanq̄ lignū fru
ctiferum ſecus decurſus aquaruz plantatus
extitit. q̄ in tpe ſuo fructos optimos deo red
didit: q; plenus fluentis ſcripturarū. vineā
dñi ſabaoth vbertim irrigauit: vñ botri de-
uotiōis cum viriditate boni operis excreue
runt ad laudē dñi noſtri ſaluatoris. Non fu
it iſte homo ōi arbo: ſterilis nec ſiluestris ve
lut quercus defluētibus foliis: ſed reuera fer
tilis vt oliua ſpecioſa i campis: ſicut cedrus
nobilis exaltata in libano: t tanq̄ palma de
cora in monte ſyon. Reſtitit enim ei miſeri-
cors deus gratiaz magnā quam nō inuacuū
recepit. ſed ad vſuz boni operis exercuit: vt
fieret omnibus exemplū virtutis. qui p̄ius
fuerat multis cauſa errozis t comes vanita
tis. Et factus eſt tanto humilior t feruenti-
or ad bonum: quanto grauius ſe nouerat er
raſſe in malo. Mobrem ſpiritu dei innoua-
tus t accenſus opibus miſericordie diligen-
tius inſiſtebat. magno ꝓpaſſionis affectu ꝓ
ximis ſuccurrendo: ſalutis verbum populis
p̄dicādo. triſtibus t tentatis tanq̄ pius ani
maz̄ medicus diuine conſolationis ſolatiū
adhibendo: t recidiuantes crebra exhortati
one ad p̄mi feruoris ſtatum p̄cibus t lamē
tis reuocando. Quia ergo multā miſericor-
diam aſſecutus eſt a dño t hanc cum primo
impartiri ſtuduit in vera charitate largiter
t vbiq̄: merito poteſt cum ſancto dauid cā-
tare t dicere. Ego aūt ſicut oliua fructifica-
ui in domo dñi: ſperaui in miſeria dei ineter
num. Non eñ incōpaſſiuus t immiſericors
extitit. ſicut malus ille ſeruus: qui omnibus
ſibi dimiſſis nō eſt miſertus cōſerui ſui. ſed
ab initio conuerſionis ſue omne debitum in
ſe peccantibus dimiſit: ꝓ detrahētibus ſibi
ſuppliciter orauit: paratus etiā ad ſatiſfacti-
onem p̄ior venire ſi quē offendiſſet: t cū om
nibus pacem ſalua veritatis defenſione con
ſeruare. Nec etiā abſcondit pecuniā dñi ſui
ſicut piger ille ſeruus ꝓp̄rijs cōmodis inten
tus: ſed donū ſcientie ac talentū ſibi traditū.
ad lucrandas animas fideliter expoſuit. Di
gne ergo oliue fertili comparat. qui oleū mi
ſericordie quod a deo pcepit: in primos ſu-
os pia erogatione tranſfudit. Precipue ta-
men miſcōie viſcera: pauperibus clericis vi
duis deſolatis et virginibus caſtitatem ſer-
uantibus oſtēdit: curam paterne ſolicitudi-
nis eis impendēs atq̄ omni quo potuit con
ſolationis auxilio neceſſitatibus egenozum
ꝓſe t ꝓ alios ſtuduit ſubuenire. Comparat quoq̄ nō abſurde cedro ſublimi in altuz
ptēſe: q; terrena cuncta ſpernendo ꝓ ptem
plationē eternozum creuit in altum. atq̄ per
ꝓpriē fragilitatis reſpectū. cor ſuum fixit in
humilitatis pfundo: factuſq̄ eſt tanto latior
in ſummo. quāto anguſtior t depſſior in mū
do. Cū eñ eēt tā multis ſcientijs p̄ditus: et
maxime reputatōnis inter egregios ſui tpis
doctores: deſpexit tñ omne culmē ſeculāris
honoris. t ſimpliciū ſe cōformauit moribus
vt ſi quis eum nō cognouiſſet vix attendiſſet
nec ſalutaſſet. Bene etiā palme floxēti ma
giſter iſte aſſimilat: qua antiquitus victores
pugileſq̄ ſolebant coronari: q; multis labo-
ribus t ſcripturarū documētis veluti armo
rum telis contra hereticos. ſymoniacos vſu
rarios. ꝓprietarios focariſtas ac alia ꝓplura
viciozuz mōſtra certauit: t vicit dign⁹ ꝓpter
eterne beatitudinis palma coronari. atq̄ a
fidelibus populis debita laudū veneratōne
cōmendari. Ecce iam verus iſrahelita t the
ologice veritatis deuotiſſimus p̄dicator: t de
fenſor: qui ſic deum dilexit vt ꝓximū non ne
gligeret. ſic ad celeſtia mentem erexit vt ne-
ceſſitatibus aliozū non deeſſet: qui nō tñ ꝓ
ximi ſaluti intendit ſed multis ꝓdeſſe. t ſecū
ad pfectionē vitam ducere ſatagebat. Erat
eñ vultu hylaris affatu benignus mēte trā
quillus: habitu humilis: victu ſobrius: conſi
lio ſagax iudicio diſcretus. rigidus cōtra vi
cia feruidus ad virtutes: ociū fugitans ſem
per aliquid vtilitatis ꝓ edificatione exercēs
ſimplicitatem diligens humilia ſectans cele
ſtia meditans interna penetrans: lectionib⁹
t oratiōnibus ſedulo vacans. deum ſemper
p̄ oculis habens. iura eccleſie ſolicite cuſto-
diens atq̄ ſecularibus bonum exemplum p̄
bens: nīl terreni comodi ex predicatiōe que-
rens. ſed animaruz lucra penſans ac gratis
ſine eccleſiaſticis ſumptibus euangelizans.
Quis ergo longeuam vitam non duxit ſe-
nio ſeſſam: in breui tamen tempore multum
fructum p̄dicatione ſua ꝓtulit. t deuotiſſi-
mos poſt ſe diſcipulos ac fratres in diuerſis
locis reliq̄t: quos ipſe primo noue lucis gra-
tia qua imbutus erat fideliter inſtruxit et ac
cendit.

De deuotis congregationibus et mona-
ſterijs ab eo exortis. Cap̄.XV.

Optime autē eterna patris ſapientia
ſupnaq̄ clemētia ꝓuidit. vt ſeneſcē
ti iam mūdo t ad deteriora vergen-
ti: talis ac tantus mgr̄ tanq̄ celeſtis legatus
deſtinaret. lorica fidei indutus et ſanctitate
vite ſuffultus: ꝓ quē religio ſacra reflo:eret:
t deuotio x̄piani ꝓfi ad diuini cultus ſtudi-
um t obſeruantiā decalogi frequenter eius
ſermonibus erudita incaleſceret: atq̄ opera
miſcōie in paupes exerceret. Non eñ impe-
riti hoīs epus eſſe videbat. tot hoīm malici
is poſſe reſiſtere: t de ꝓfunda peccatorū cali
gine pereuntes alas ad veritatis lucē reuo-
care. ſed huic doctiſſimo viro t in multis ex-
pto gratia diuina p̄dicanti tribuit facultatē:
qui vite merito t doctrina celeſti pleniſſime
inſtructus alios p̄cellebat: t cōtemptū mūdi
nō in humane ſapiētie verbis: ſed ſancte cō-
uerſatiōis exemplis ſuis auditoribus effica
tius ꝓſuadebat. Tantuſq̄ affectus audiēdi
verbū dei in ꝓſo fuit: vt turbā cōuenientē ec
cleſia vix caperet. Nam multi ſua p̄andia re-
linquebāt: t negocia neceſſaria ſuſpēdentes
ad eius ſermonez pia ꝓpius auiditate tracti
concurrebant. Sepe nanq̄ duos ſermones
vno die p̄dicauit: t q̄ſq̄ ſpū feruoris conce-
pto tribus horis aut amplius ſermonē cōti-
nuauit. Predicauit autē in principalioribus
ciuitatibus dyoceſis traiectenſis dauentrie
ſwollis. campis pluribus vicibus t in traie
cto coram vniuerſo clero: atq̄ in hollandie pti
bus leydis delfft goude: et in amſterdā pri-
mū ſermonē teutonicū. t in quam pluribus
aliſs oppidis ac villis famoſis. vbi ſperabat
aliquē fructū facere t nouū ꝓfm deo partu-
rire. Et bñdictus deus qui miſſo deſup ſpiri-
tuſancto accēdit corda fideliū ſuozū t auxit
ꝓfm ſuū vehemēter: vt de paucis granis cō
uerſis ſurgerent multe cōgregatōes deuoto
rum fratrū t ſororum in caſtimonia vite deo
ſeruientiū. ex quibus nōnulla monaſteria re
gulariū ac ſanctimonialiū feminarū initium
ſancte cōuerſatōis acceperūt. Magna laus
mgr̄i gerhardi q̄ de origine ac fonte p̄dicati
onis ſue ſtirps tanta ꝓceſſit: q̄ nec poſt mor-
tem eius licet nouiter plātata in agro dñico
germinare ceſſauit. Si quidē primo ad ꝓxi
mas regiones hollandie gelrie brabantie: ō
hinc ad remotiores ptes flandrie friſie weſt-
falie ſaxonie ordo regularis t deuotoruz con
uētus deo ꝓſperante curſim emanauit: inſu
per ad audientiā aplice ſedis odor bone opi
nionis ꝓuenit. Ipſe nanq̄ venerabilis ma-
giſter gerhardus ſpiritu dei repletus. cū vi-
deret paulatim numerū diſcipulorū ſuorum
augm̄tari t ad ſtudium celeſtis exercitij cō
flagrare: operam dedit et cōſuluit vt deuoti
q̄ſq̄ in vna domo ꝓ mutua exhortatione cō
uenirent. t de deo ac charitate ſeruanda ſin-
cere tractarent. Et ſi qui ſimul ſtare vellent:
de labore manuū ſuarū victū quererent t cō
munez vitam quantū poſſent ſub diſciplina
eccleſiaſtica tenerent. Nullum etiam p̄miſit
publice mendicare. niſi euidēs neceſſitas co
egiſſet: nec curioſe ꝓ domos ſub obtentu ali
monie circuire. ſ potius domi manere t ope
ri manuali vt paulus docuit inſiſtere ſuaſit:
neq̄ aliqua negocia deuotionis impeditiua
ſpe vberioris lucri cenſuit exercenda. ne dia
bolo inſtigāte darēt infirmis occaſio recidi-
uandi rurſum ad priſtina mala. Habuit etiā
in ꝓpoſito edificandi monaſteriū clericoruz
ordinis canonicoruz regularū volens quoſ-
dam de ydoneis clericis ſibi adherentibus
ad religionis habitum ꝓmouere: vt aliis de
uotis eſſent in exemplum. t aduentantibus
deforis clericis vel laicis bone conuerſatio-
nis iter oſtenderent. Ad hunc ordinē regula
rium inſtituendū p̄cipue inductus fuit: p:o-
pter ſingularē reuerentiā t amorem venera
bilis dñi iohānis ruſebroec primi prioris vi
ridis vallis t aliorum ibidem religioſe con-
uerſantiū ꝓbatiſſimorum fratrum in ordine
regulari: quos dudū ꝓſonaliter in brabātia
viſitauit. a quibus magnā edificationis for-
mā ob multā ipſorum humilitatem t ſimpli
cis habitus differentiam traxit t annotauit
Cum igitur p:o loco religioni apto t mona-
ſterio fundando diligenter inſtaret. mortali
tate p̄uentus non potuit pficere quod op-
tauit: ſed deo regi immortali t inuiſibili om
nium rerum conditori intentum voluntatis
ſue p:o operis effectu obtulit: ac totum deſi-
derium monaſtice conſtructōnis chariſſimis
diſcipulis ſuis ab eo conuerſis perficiendū
commiſit: hortans ne tantū bonum ipſo de-
functo ſopiretur. ſed p:o honore dei ampli-
ando: omnes pariter conſilium p̄ſtarent t
iuuamen. Ex his fuerunt qui monaſterium
in windeſem t domū ſancte agnetis in mon
te prope ſwollis primitus deo iuuante fun-
dauerunt.

De felici obitu eiꝰ ⁊ sepultura. Cap. XVI

Sentiens itaq̄ fidelis ⁊ prudens ser-
uus dñi magister gerhardus dieruꝫ
suorũ adesse finẽ. vtpote cõi mortali
tatis lumie ꝑcussus: salutare viaticũ petijt et
accepit. Insuꝑ plagã dñi patienter tollerãs
cum electis nõ refugit flagellari vt iram om
nipotẽtis iudicis tãto facilius placaret. quã
to humilius ⁊ libẽtius pñtia flagella sustine-
ret. Igit̃ oĩmode volũtati diuine se resignãs
⁊ ordinationi suꝑne sponte se subijciẽs: ago
nem suum fiducialiter dño ꝯmẽdauit ita ad
astantes sibi frẽs breuiter loquẽs. En vocor
a dño: ⁊ tp̃us resolutõis mee instat: Augusti
nus ⁊ Bernardus pulsant ad ostium: nõ pos
sum ꝑterire terminũ a deo cõstitutuꝫ. Cogor
cum mortalibus ceteris: debitũ ꝑsoluere car
nis. Deus tueat̃ exitum meũ: ꝑgat spũs ad
dñm qui fecit illum. Tegat terra corpuscu-
lum: de terra sumptũ nõ diu ibi mansurum.
Det mihi deus inuenire requiẽ post mortem
ꝓ cuius amore laboraui. scripsi ⁊ predicaui.
Contristati ꝟo nimis discipuli eius: ⁊ ꝓfun-
de ingemiscẽtes dixerunt. Quid iam vltra
faciemus et quis de cetero nos informabit:
Tu pater ⁊ defensor noster fuisti: et ad dñm
nos traxisti. Iam aduersarij nostri letabũt̃:
et seculares nos subsannabũt dicentes. Nõ
habent isti ducem ac principẽ. ideo cito redi
gent̃ in nihilũ. Si te viuente ausi fuerũt nos
deridere: ⁊ maledicere: quid faciẽt te decedẽ
te: Cadat orõ tua ꝓ nobis: ⁊ fer cito auxiliũ
filijs derelictis. Tuo consilio nos emẽdare
incepimus adiuua vt ꝑseueremꝰ. ¶ Uidẽs
pius ⁊ misericors magr̃ corda filiorũ suoruꝫ
de suo transitu grauiter contristari: benignã
cõsolationẽ intulit dicens. Habete fiduciam
in dño charissimi: nec timeatis seculares ho-
mines cõtra vos garrientes. State firmiter
in ꝓposito sctõ: dñs erit vobiscũ in loco isto
Nõ eñi ꝑualebit hõ infringere q̄ d̃s decreuit
opari. Q̄ cito venero ad dñm spero ꝙ ꝓci
am vobis flores de celo vt gratiã sentiat̃ et
fructum faciatis in mundo. Cõmendo autẽ
vos oẽs deo ⁊ sctis eius. Et ecce dñs floren-
tius dilectus discipulus meus: in quo vere
spũssanctus requiescit erit vobis pater et re
ctor vester. Ipm̃ loco mei habeatis. ipm̃ au-
dite ⁊ eius consilio obedite. Nonnoui consi
milẽ ei de quo talia sentio ⁊ cui tm̃ confido:
quẽ sicut patrẽ diligere ⁊ honorare debetis.
Sicq̄ benigne consolatus est discipulos su
os graui merore affectos: spondens auxiliũ
dei eis certissime affuturũ. Quibus non au
rum nec argentum. nec ꝑdiorum copias reli
quit in testamentũ: sed sacros codices ⁊ pau
perculas vestes ac alia quedam vilia ⁊ anti
qua vtensilia in signũ cõtemptus mundi. ⁊
ad cõsequenduꝫ facilius regnum dei. Tunc
etiã venerũt ad eum quidaꝫ deuoti scolares
morbo pestilentie ꝑcussi: cupientes ꝓ reme-
dio anime salutare aliqđ verbũ ab eo audi-
re. Ad quos ille clemẽter locutus est. Si ha
betis bonã voluntatẽ semꝑ seruiendi deo se
cure potestis mori. Omnes lectiones quas
didicistis. reputabunt̃ vobis sicut orõ dñica
lis: ꝓpter piam intentionẽ quaꝫ ad deum in
studendo habuistis. His auditis consolati
sunt iuuenes. ⁊ reuertentes ad hospicia sua
defuncti sunt in cõfessione bona: cõmendan
tes deo ⁊ angelis sanctis aĩas suas xp̃i san
guine redemptas: ¶ Igit̃ post festũ assum-
ptionis beate marie semꝑ virginis cum iam
natalis dies beati bernhardi illuxisset. vene
rabilis pater magr̃ gerhardus speciali deuo
tione sancto bernardo affectatus: sole aduc
sperante inter quintã horam ⁊ sextam tradi
dit deo animã suaꝫ sacramẽtis ecclesiasticis
munitaꝫ: fide ꝑciosam ac multis virtutibus
claram Anno dñice incarnatõnis millesimo
trecentesimo octogesimo quarto. etatis sue
q̄dragesimo circiter quarto. tpe vrbani pa-
pe sexti ac reuerendissimi dñi florencij de we
uelichouen traiectensis epi viri spectabilis:
multis ꝓbis actibus adornati. Cũ ergo tri-
stis rumor obitus eius exisset in ꝑplm̃. conue
nerunt multi fideles ad tam amandi et deo
deuoti magistri exequias celebrandas. Fu-
derũtq̄ pias lacrimas religiosi fratres ⁊ so-
rores: debitũ humane defunctiõis cum ꝑci-
bus ⁊ missarũ solennijs ex more ꝑsoluentes
Omniq̄ ecclesiastico officio fideliter ꝑacto
corpus eius deportatum est ad ecclesiã bea-
te marie: in qua reuerende tradit̃ sepulture.
vbi frequenter verbum dei noscit̃ viua voce
predicasse Ibi non longe a sanctuario requi
escit in pace: cum ceteris fidelibus resuscitã-
dus in nouissimo die. Per iesum xp̃m dñm
nostrum qui iudicaturus est viuos ⁊ mortu
os ⁊ seculum per ignem. Hec pauca de pluri
bus ⁊ magnificis actibus venerabilis magi
stri gerhardi pro edificatione ꝑsentium ⁊ fu
turorum fratrum nostre cõgregationis sint
dicta ad laudẽ dñi nostri iesu xp̃i. Peto aũt
veniam mihi dari ꝓ omni errato ⁊ sermonis
defectu: q2 impericiam meã agnosco ⁊ frater

ne correctioni humiliter me subijcio. gr̃e dei
tribuens quicq̄d boni hic scriptũ inuenit̃.

Nouicius. Multũ desiderãt ista au-
dio: ⁊ quasi nouum deuotionis spm̃
sentio mihi exinde generari. O si mł
ti iam tales magistri possent inueniri: qui ec
clesiaꝫ dei tam ꝑclaris exemplis ⁊ doctrinis
conarent̃ informare. Quapropter egregiũ
virũ hactenus mihi ignotũ in maiori reuerẽ
tia dilectiõis habebo ⁊ eius scripta ac gesta
vbicũq̄ inuenero: studiose ꝑlegere ⁊ indaga
re curabo. Sed queso te si adhuc aliqua cõ-
mendabilia de eo nosti q̄tenus hec mihi pri-
us edisseras anteq̄ ad vlteriora ꝓcedas.

Senior. Licet ad alia scribenda festi-
nem. tñ vt tuo desiderio satisfatiam
paucis: audi quid de eodẽ quidam
doctor in theologia cantor parisiensis olim
sibi familiaris scribit. ⁊ quãta eũ laude post
mortem extollit.

De magnifica recõmendatiõe eius a can tore parisiensi. Cap. XVII.

Sacre recordatõis mgr̃ Gerhardus
dictus magnꝰ feliciter migrauit ad
dñm. Et vere magnus qm̃ in oĩbus
sciẽtijs liberalibus naturalibus moralibus
ciuilibus canonicis et theologicis simul in
vno supposito cõgregatis. nulli scđs erat in
orbe. Erat etiaꝫ tante sctĩtatis et exempli in
mortificatiõe carnis in abnegatõe tꝑaliũ in
cõtemptu mũdi in charitate fraterna ad oẽs
in desiderio salutis aĩarum: in efficatia ꝑdi-
cationis. in reprobatõe ⁊ detestatione vicio
rum. in oppo nẽdo se hereticis: in ꝑsequendo
ſm iura canonica cõcubinarios. in conuertẽ
do ad vitam spũalem plures viros ac muli-
eres prius ſm seculuꝫ viuentes: in fidelitate
ad dñm nr̃m vrbanũ sextum: ꝙ multa milia
ꝑsonarum testificarent̃ de credulitate ꝙ cre
dunt eum fuisse non minorẽ in dictis virtuti
bus quã in antedictis sciẽtijs. ¶ Magister
wilhelmus de saluaruilla cantor parisiẽsis
archidyaconus brabantie in ecclesia leody-
ensi. doctor in theologia ꝑcellens. hec predi
cta cõpilauit: ꝓut ab ore fide dignorũ audi-
uit ⁊ ſm qđ ipse magr̃m gerhardũ nouit ve-
ra esse ꝓcul dubio credit.

Nouicius. Cõsonãt scriptis tuis ver
ba supradicti doctoris: de veridica
laude magr̃i gerhardi primi nr̃i reli-
gionis instauratoris. Nam ꝙ doctor precel-
lens breuiter ⁊ sũmatim cõscripsit: tu largio
ri stilo reserasti. Unde q̄ plura testimonia đ
venerabili viro ꝑcipio: eo amplius exulto et
dictis suis fidẽ firmius adhibeo.

Senior. Ut ergo nõ tm̃ aliorum testi
monijs informeris. ad habendã no-
ticiam magistri fidelissimi: volo in-
troducere eloquia oris sui: quatenus publi-
ca ꝓtestatõne eius lecta cognoscas clare q̄đ
viuens ipse docuerit ⁊ ꝓfessus sit.

De publica ꝓtestatiõe eius ⁊ đ veridica ꝑdicatõe euãgelij qđ ꝑdicauit. Cap. XVIII.

Ego gerhardꝰ dictꝰ teuthonice grot
corã oĩpotenti deo corã oĩbus sctis ⁊
coram vobis ⁊ oĩbus hoĩbus ꝓte-
stor firmiter me circa ea q̄ fidei sũt in ipso sũ-
mo lapide iesu xp̃o fundamẽto: firmã illiba
tam ⁊ catholicã fidem ꝑdicasse et defendisse
atq̄ in via morũ sanas certas ⁊ indubitatas
euãgelicas ⁊ aplicas doctrinas et vias. ſm
scripturas diuinitus inspiratas docuisse et
seminasse ſm sensus et intelligẽtias sctõrum
doctorũ et patrum ambrosij gregorij augu-
stini hieronimi. crisostomi dyonisij bernardi
bede ysodori hugonis ⁊ richardi. quoruum
libros vna cum sctõꝝ aliorum libris ꝓ terre
nis habeo ⁊ quero. Itemq̄ ea q̄ scripsi aut ꝑ
dicaui circa iura humana. aut circa materiã
decretorũ aut decretaliũ: ⁊ maxime circa tur
pissimos notorios fornicatores: spero ab oĩ-
bus medullitus iura intelligẽtibus aut tan-
q̄ certa ⁊ indubitata aut tanq̄ securiora ⁊ ꝓ
babiliora aut veriora: cum eo tẽꝑamento et
moderamine quibus ea ꝓnunciaui aut scri-
psi inueniri ⁊ ꝓbari. Saluo semꝑ iudicio sa
crosancte romane ecclesie: cui humilime vn-
diq̄ ⁊ vbiq̄ me submitto. Et si qđ absit lon
gissime. me cõtra fidem vel sanam doctrinã
quaꝫ vbiq̄ defendo quisquis dixisse diceret
vel confringeret: aut nominatim me exꝑmẽ-
do. aut si hoc non auderet: de ꝓprijs verbis
diffusus. circumloquendo: aut in genere me
vrendo ſm ꝑsumptionem aut cleri aut ppl̃i
designaret aut temerarie infamaret aut fal-
sum aut mendatiũ reperiet̃ in effectu. Epi-
scopalẽ reuerentiã excipio: cui in hoc defero
honorem. Si tñ qđ absit quid repiret̃ in lr̃is
principis ꝑpl̃i ⁊ dñi nostri epi respondeo qđ
beatus bernardus ad lr̃as quasdam summi
põtificis cũ assensum malo ꝑbuisset: rñdit vi
delꝫ põtificẽ nostrũ aut circũuentũ mẽdatio
aut importunitate victum.

Conclusa et ꝓposita. non vota in nomie dñi a magr̃o gerhardo edita.

AD gloriam ⁊ honorem ⁊ seruitiū dei
intendo vitam meā ordinare ⁊ ad sa
lutem aīe mee. Nullū bonum tpale
siue corporis siue honoris seu fortune seu sci
entie ꝓponere saluti aīe mee. Omnē emula=
tionē dei sequi. de qua mihi certum esset esse
scientiā ⁊ discretionē: habito respectu ad cor
pus ⁊ statum meū de quibus alique emula=
tiones subsequunť. ¶ Primum est. nullum
amplius beneficiuꝫ desiderare nec spem nec
desiderium in aliquod lucruꝫ temporale po
nere de futuro. Item quanta plura habue/
ro. tanta sine dubio auarior. Item fm eccle
siam primitiuam nō potes hr̄e plura benefi=
cia. Iteꝫ in morte te penitebit: qꝛ cōiter dicit
ꝙ nunꝗ̄ quis pluralis in bñficijs sine huius
penitudine mortuus est. Et quāto plura bñ
ficia ⁊ plura bona habeo. tāto pluribus ego
seruio: ⁊ pluribus oneratus sum. ⁊ est cōtra
libertatem spūs q̄ est principale bonū in vi/
ta spūali. Alligať eñ affectus pluribus: et
teneť pluribus alligatus. Repugnat nanqꝫ
paci cordis ⁊ quieti mētis affectio hmōi ani
mā inficiens: ⁊ cure iste annexe mentē macu
lant ⁊ disturbāt sepius. Item appetitus plu=
riū rescindēdus est: deinde possessa abbreui=
anda sūt discrete ad minus. Item Si de me
is largiri volo: cur ꝓ pluribus stabo? Tātū
est si dedero ex medico modicū. sicut ex ma=
gno multū deo: qꝛ nō substantiā. sed cor pē/
sat deus. vnde vidua q̄ misit duo minuta di
uitibus pferť a dño. Item video ꝙ q̄ habeo
excellēter me ligant: quāto magis illa acqui
renda si adderenť istis? Itē satis habeo fm
ꝓportiōes cōis vite ⁊ dignitatis. ¶ Itē nul
li cardinali vel ecclesiastico: attento fine hoc
seruiam ad bñficia vel bona tpalia cōseque=
a. Quia hoc seruitiū multis lapsibus ⁊ re
cidiuationibus ꝓximū est: ⁊ tu debilis es. et
ꝑiculis nullis nisi in seruitio dei te expones
⁊ morti satis ꝓximus ⁊ nullas cōmessatōes
vales sustinere Item nulli dño tpali seruies
ad lucrū cōsequendū. Item nullius dñi vis
vnꝗ̄ esse astrologus. Iteꝫ ꝓ nullo hoīe mū
di exercere debes aliquā scientiarū ꝓhibita
rum: qꝛ res in multis in se male suspiciose et
suspecte ⁊ ꝓhibite. Item oēs has supstitio=
nes ⁊ alias curiositates debes a mētibus ho
minū remouere. inquantū potes salua quie
te mentis ⁊ puritate ⁊ libertate voluntatis:
vt cum illo quo deo displicui deo cōplaceaꝫ
fm suam voluntatem. Item nunꝗ̄ tp̄us eli
ges ad itinerandū vel fleubothomizandum

vel aliquo alio nisi grossas fm aeris cōsistē=
tiam. Talis electio ꝓhibita est in decretis ⁊
a sanctis patribus. Item quicq̄d incipiā. in
noīe dñi incipiam ⁊ spem meam in illa repo
nam in dño vt ipse ad viam salutis mee me
in illa re dirigat ⁊ nō dependeat aliqua spes
in fatu vel orbibus celestibus alia a spe dei ⁊
oroñe: ⁊ bonis spiritibus ⁊ eorum custodia.
Item: quid scio si ꝓsperare in via vel in re ē
mihi vtile. imo sepissime inutile: q̄a sepe an/
gustia sepe tribulatio vtilissima est. ergo sup
ponam me ordinationi dei. Beatus eñ hō
qui sperat in deo. Omnē igiť solicitudinem
in eum ꝓijcias: qm̄ ipsi cura est de te. Quan
ta eñ miscdia me ꝑ flagella cōtra meā volū=
tatem spero reuocauit. Nec soliciti debem⁹
esse quid mādúcemus: quātominus d̄ astris
⁊ supsticiosis. Necessariū est eñ ex corde pu
ro omni xp̄iano seip̄m deserere ⁊ se deo com
mittere. ¶ Item nūꝗ̄ iudicabo rem futurā.
⁊ modicū aduertā futura in genere: qm̄ deo
⁊ me ⁊ mea singula supponā. ¶ Item ꝑ ho/
nores ⁊ fauores ⁊ ꝑ auariciā quibus oēs stu
dent coinquinať. ⁊ ꝑ tales lucratiuas scien/
tias homo obscurať: passionať et rectitudo
naturalis obliquať. ⁊ inficitur appetitus. vt
nec q̄ sūt dei nec virtutis nec bona corpis re
cte aspiciant. Vñ rarissime est ꝙ qui sciētijs
lucratiuis vl' medicíe vel legib⁹ vel decretis
inheret. vel rect⁹ vel equus in rōne vel iust⁹
vel quietus vel recte videns. ¶ Item. Tu
nullum tp̄us consumes in geometricis. aris=
metricis. rethoricis dialeticis gramaticis li=
ricis poetis iudicialib⁹ astrologie. Hec om=
nia ꝑ senecam reprobāť. ⁊ retracto oculo bo
no viro respiciēda sunt: quāto magis spūali
vl' xp̄iano respuēda. Itē inutilis tp̄is ꝯsum
ptio est: ⁊ nihil ꝓdest ad vitā. ¶ Itē inť oēs
scias gētiliū. moralia minus abhorēda sunt
q̄ sepe sūt multū vtilia ⁊ ꝓficua ⁊ tā in ꝓpria
ꝑsona quā in docēdo alios. Vñ sapiētiores
oēm ph̄iam ad mores retorq̄bāť: sicut socra
tes ⁊ plato. Et si de altis rebus dixerūt etiā
sub leui moralitate ea figuratiue fm beatum
Augustinū ⁊ expientiā tuā tradiderūt: vt et
inueniri possꝫ sꝑ mos iuxta cognitionē. Vñ
⁊ seneca h̄ secutus in q̄stionibus nālibus to=
tiēs admiscet moralia. Quicq̄d eī meliores
nos nō facit: vel a malo nō retrahit. nociuū
est. ¶ Itē secreta nature nō esse studiose in/
quirēda in libris gentilium nec legis nr̄e ve=
teris et noui testamenti: sed cum occurrant
de eis ⁊ in eis deus est laudandus ⁊ glorifi=

candus. vt de naturali fiat meritoria scia: et
offerať sicut sacrificiū deo altissimo. ꝑ grāꝝ
actiōes cū abel iusto. ⁊ cum eo cogiteť aliq̄d
bonū in honoreꝫ dei. Aduerte in oībus ꝙ h̄
oīa coinq̄nāt nō satiāt: ⁊ inuenis in eis nau
seam ꝑ gratiā spero altissimi. ¶ Nunꝗ̄ capi
es gradū in medicina qꝛ nec lucruꝫ nec bñfi/
cia cū gradu intēdo acquirere. Silr̄ nec gra
dū in legib⁹ vel canonibus. qꝛ finis graduū
est vel lucrū vel bñficia. vel inanis iactantia
vel gloria mūdi: q̄ cū ad lucꝝ vel bñficia nō
ordinanť. simpl'r inutiles sunt: ⁊ supuacue ⁊
stultissime res ⁊ cōtra deū ⁊ oēm libertatē et
puritatē sunt. et homo cū illas appetit. cadit
in mala plurima. ⁊ peiores sunt lucris ⁊ bñ/
ficijs. ¶ Item nullā artē studere: nullum li/
brū facere. nullū iter arripe vel laborē. nullā
practicā scie exercere ad dilatandā famā me
am: ⁊ nomen scie mee. ⁊ ad habēdos hono/
res vel gratitudinē quorūcūqꝫ vel ꝓpter me
moriā meā post me derelinquendā. Si eniꝫ
ꝓpter hec. talia vel aliquē actū fecero merce
dē in eis ponēdo. non reddiť mihi apud pa
trē qui in celis est: ⁊ si quid taliū ꝓpter bonū
⁊ mercedē eternā semꝑ faciā. Unde dilata/
tio noīs oī modo viteť. Item qꝛ hec inanis
gloria memoria ⁊ fama etiā ꝑ philosophos
tam excellēter est reprobata: vt vix eā aliq̄s
dignus laude admitteret. Et si veniret laus
ex opē ꝓpter deum facto. de q̄ intētio fuerit
occulta: licet h̄ opus luceat. redde altissimo
laudē illā ⁊ gloriā. Itē fm bernardū. nullū
verbū ꝓferas de q̄ multū religiosus vel sciē
tificus appareas. Itē oēm disputationē pu=
blicā vitare ⁊ abhorrere q̄ est litigiosa vel ad
triūphandū vel ad apparendū. sicut sūt oēs
disputatōes theologorū ⁊ artistarū parisius
imo nec ad discendū interesse: ptꝫ qꝛ contra
quietē sunt ⁊ lites ⁊ dissentōes fiunt. ⁊ inuti=
les ⁊ semꝑ curiose: ⁊ vt plurimuꝫ supstitiose
aīales diabolice ⁊ terrene ita ꝙ doctrina se=
pe nociua ⁊ sꝑ inutilis est: ⁊ cōsumptio tp̄is
inutilis est. Interim possis lucrū spūale acq̄
rere vel oroñe in merito vel studio alicui⁹ de
uoti. Item nunꝗ̄ disputabo cū quocūqꝫ pri
uate. nisi p̄ ordineť certus finis euidentis bo
ni. ⁊ nisi talis sit. q̄ me velit audire: ⁊ cū quo
possum sine litigio ꝯferre ⁊ modeste. nisi ma
licia rigorē requireret ꝓpter bonū subseq̄ns
⁊ hoc nunꝗ̄ nisi bñ deliberate: ptꝫ qꝛ semper
in bono fine oīs res debet ordinari in laudē
dei. hoc est semꝑ orare. Unde nō disseras cū
eo nisi qui veritatē cōcedit. Item nunqꝫ stu=

debis ad capiendū graduꝫ in theologia vel
niteris ad hoc: qꝛ lucrū ⁊ bñficia nolo conse=
qui vel famā: et sciam equaliter possum hr̄e
sine gradu. Item cōium est carnale ⁊ carna=
liter sapiunt. Item in multis trahereris a sa
lute ꝓximi. Item ab oroñe. a puritate men=
tis ⁊ abstractōe. Item multis vanis lectioni
bus oportet interesse: ⁊ multitudini hoīm in
q̄bus hō inquinať et diuaricať. In legibus
⁊ in medicina nūꝗ̄ studebis: nisi casu occur=
rente. in q̄ possis aliq̄d boni facere cum eis.
Nihil eñ nutriūt in se sed mentē diuertunt:
sed amore cōcordie vel casu necessitatis vel
casu mirabili se offerēte in legibus pōt vidē
ri ⁊ ꝑ ꝓprio corꝑe vel socij in medicia. Sūt
eñ res seculares in q̄bus magis cōgruū est
pati aliorū ꝯsilia ꝗ̄ dare. Itē theologis mo=
nachis ⁊ legē dei desiderātibus ꝓhibenť le=
ges ⁊ medicina. Item nō dabis dubias me/
dicinas. vel dudie infirmitati quascunqꝫ me
dicinas vel cuicūqꝫ egroto nisi maxia neces
sitate modicū dicas: vbi alius haberi nō pos
sit. s alias nunꝗ̄ te intromittas. Iteꝫ vides
quantū boni viri gaudent liberati a practi/
ca eius. Item in nullis causis placiti vel cō=
trauersie cōsulas vel intromittas nisi euidē=
ter cōstaret tibi. ꝙ sibi calumnia euidens fie
ret. ⁊ nisi miserabilis ⁊ nisi causa tota pia es=
set. vel manifestissimorū malorū fieret repss=
sio. vel pauperū suppressio: ⁊ si equa mente
seruata possis te intromittere. et post intro=
missionē te retrahe. ita ꝙ reliquiarū cure nō
manerent: ⁊ ī hoc caute attende. ꝙ amicitia
vel consanguinitate vel odio nō mouearis.
⁊ si amicus vel consanguineus vel odibilis
aliquando tibi. inuestiga intra te si esset alie
nus vel nō odibilis si idem faceres: patet sa
tis. quia conditio felicitatis in rustico est ꝙ
non vidit fm virgilium ferrea iura insanum
qꝫ forum. Item Corā officiali vel iudice spi=
rituali ꝓ nullo amicorum vel consanguineo
rum vel aliorum fauore cōparebis: nisi vrge
ret maxima necessitas pietatis. ⁊ tunc alium
procuratorem mittere debes si necessitas re=
quirat ⁊ met non ire. Ex hoc nanqꝫ turbať
quies mentis si ires ⁊ strepitui et naufragio
mūdi te intromitteres: in omnibus alijs mit
te mortuos sepelire mortuos suos. ¶ Corā
scabinis vel iudice seculari in dauentria nō
comparebis: nisi in similibus necessitatibus
quia amici tui omnia hec tractāt satis corā
scabinis. Nunꝗ̄ de quibuscūqꝫ hoīm cōtro
uersijs nisi vt supra te ītromittas. nisi ad cō

ponendũ ſi in breui ⁊ ſine ſtrepitu cõponi pt
⁊ vbicũq̃ etiã ꝯpoſitio fieri debet ſi eque bñ
ꝑ aliũ fieri põt nõ te intromittas ⁊ hoc ſemꝑ
cõſiderã: ſed ꝓpter tuã quietẽ pacẽ quã poſ
ſes veriſilr ordinare nõ dimittes. Item Qñ
cunq̃ aliquis tuus cõſanguineus verberaꝛ
interficiꝛ vel moleſtaꝛ: nunq̃ iniuriantẽ mo
leſtabis: nunq̃ ꝯſiliũ in malũ eius contra eũ
dabis: nunq̃ os tuũ cõtra eũ obturabis vel
eum vitabis. vel potiꝰ cõſolatorie monebis.
vel ad pacem reduces. Et ſi volunt vindica
re amici a vindicta eos remouebis placitis
verbis: ⁊ iniurijs ne inferant. Tu met dimit-
tes oĩbus ⁊ exemplũ tale p̃bebis quãto ma/
gis alios monebis. Item facta amicorum ⁊
cõſanguineorũ vel dñorum nunq̃ tractabo:
niſi mera pia ſint ad miſcdiam ⁊ pietatẽ ⁊ iu
ſticiã declinãtia ⁊ q̃ ꝑ alios eque bñ fieri non
poſſunt: malũ eſſet etiã ꝓpter ꝯtẽplationẽ pi
etatẽ ⁊ iuſticiã qđ ꝑ aliũ fieri nõ poſſet deſe/
rere ⁊ ꝓximi vtilitates pias.

¶ De ſacris libris ſtudendis.

Reuertor ad ſcientias. Radix ſtudij
tui ⁊ ſpeculũ vite ſint primo euange
liũ xp̃i: q2 ibi eſt vita xp̃i. Deinde vi
te ⁊ collatões patrũ. Deinde eplẽ pauli ⁊ ca
nonice ⁊ actꝰ aplõꝝ. Deinde libri deuoti. vt
meditatões bernhardi ⁊ anſhelmi. Horolo-
gium. De cõſciẽtia bernhardi. Soliloquio/
rum auguſtini ⁊ confeſſões libri. Item legẽda
⁊ flores ſctõꝝ. Inſtructões patrũ ad mores
ſicut paſtorale gregorij. De ope monachali
beati auguſtini. Gregorius ſuꝑ iob et ſiſia.
Omelie euãgeliorũ ſctõꝝ patrũ ⁊ q̃tuor do/
ctorũ. Intellectus ſctõꝝ patrũ. ⁊ poſtille ſu-
per eplas pauli q2 cõtinue in caplis eccleſie.
Studium in libris ſalomonis parabolaruʒ:
⁊ eccleſiaſtes ⁊ eccleſiaſtici q2 continue in ec
cleſia in lectionibus ⁊ caplis orabo ſpũ ora/
bo ⁊ mẽte. Studiũ ⁊ intellectus pſalterij q̃a
ꝯtinue in eccl'a ſctõꝝ patrũ pſallã ſpũ pſallã
⁊ mente. Librorũ moyſaicorũ ſtudiũ hyſto-
riarũ. ioſue iudicũ ⁊ regũ ꝓphetarũ: ⁊ expo-
ſitiões patrũ in his. ¶ De modo trãſcurren
di decreta ꝓpter ſcire inſtituta maiorũ ⁊ ec/
cleſie. nõ ad incorꝑandũ ſed trãſcurrẽ: ne ig-
norãtia iuris pietatẽ vertas in inobedientiã
vt videas groſſos eccleſie primitiue fructꝰ.
vt ſcias a quibus debes cauere ⁊ a q̃bus mo
nere cauendũ. ¶ Omni die qñ potes debes
audire miſſam ad finẽ. laicis eñ p̃ceptũ ẽ in
dñicis: vt de conſe. diſ. j. c. miſſas clericis ſin
gulis diebus vt in gloſa ibidẽ. Item in eccle

ſia maneas diebus feſtis vſq̃ miſſe ſolenni-
tas ꝯpleaꝛ. Itẽ corꝑali nature iuuamẽ ẽ ad
deuotiõʒ cãtus vt ſcis ꝑ experiẽtiã. Surgẽdũ
ſemꝑ in euãgelio ⁊ ſtandũ eſt: vñ de ꝯſe. j. c.
dꝛ. Aplica auctoritate mãdamꝰ vt nõ ſeden
tes ſ; venerabiliꝛ curui ſtantes ſimus: ⁊ in cõ
ſpectu euãgelij. In v̾bo venerabiliꝛ includiꝛ
honorẽ tribuendũ euãgelio. vñ ⁊ in verbo q̃
dicit. Attẽte v̾ba eius audiãt ⁊ fideliter ado
rent: id eſt venerẽꝛ ꝑ ꝯpoſitionẽ corꝑis. Cor
porales venerationes ſunt in curuitate: ſcđo
in capucio deponẽdo ex ꝯſuetudĩe tercio in-
clinare ad verbũ Ihs et Maria. q2 hoc bñt
deo deuoti. Itẽ cum legiꝛ euãgeliũ mens nõ
debet aliã ſibi oꝛonẽ p̃ponere: vel aliã lectio
nẽ. cui dʒ intendere. Pluribꝰ intẽtus minorẽ
attentio ad ſingula. Precipiunꝛ eñ v̾ba euã
gelij et ſcripturaꝝ apli in ſolẽnitatibꝰ attẽde
re ꝑ cap̃. O m̃s de ꝯſe. d. p̃ma. Fruſtra audi-
re eſſet niſi attẽderemꝰ. Itẽ nihil legere nihil
q2 meditari q2 attẽdere p̃ns debitũ eſt ſeu de
bemus euãgelio: a quo ſb̃trahimꝰ om̃e quod
vel dicẽdo vel meditãdo ꝑagimus. Itẽ cur
uatio nr̃a illis v̾bis et veneratio corꝑalis: ſi-
gna ſunt venerationũ mẽtaliũ. Signa falſa
ſunt: niſi ſignata eis reſpõdeãt Itẽ illoꝝ mẽ
taliũ hec exteriora inductiua ſũt ⁊ ſic ſunt fru
ſtra ſi eis nõ correſponderẽt. Itẽ plus ore ⁊
mẽte venerari eſt: q̃ ſolo ore vl' capucio. Vñ
audeã capucio audiã aure audiã ⁊ mẽte: ali-
as eſt ſicut cymbalũ tynniẽs aures ſonans.
Nõ ſunt mihi voces aut loq̃le quoꝝ ſermo a
me non ꝑcipiꝛ. Itẽ genuflexo. capite nõ ve-
lato: dorſo inclinato ſtabis poſt ꝯſecrationẽ
ſacramẽti ſi ipſum vel calicẽ videre valeas.
Humil'lla adoratio et baſſatio corꝑis decẽs
deo ⁊ mẽti ꝯgrua ⁊ iuuamẽ deuotõis oĩmodo
imo aptior ĩclinatio capitꝭ ſuꝑ cubito vt ſcis
Maxime eñ ſeruus teneꝛ reuerentiã dño in
in p̃ntia dñi. Incuruatio eſt mirabiliter apta
incuruationi mentis ꝓpter ꝓportionabilem
fantaſmatem motione. Quando es remote
vel videre nõ poſſis. iaceas capite declinato
⁊ ora ĩ abſcõdito deũ tuũ: a ſctũs vſq̃ ad pa
cem. ⁊ deinde ſiue capias ſiue nõ vſq̃ ad euã
geliũ ſcti iohãnis. Pacẽ venerabilr ⁊ deuo
te ſumas q2 cõtactꝰ ẽ dñici corꝑis ꝑ os ſacer
dotis. Nõne ⁊ veronica adoraꝛ? Nõne pictu
ra xp̃i non xp̃i dedicata corꝑe adoraꝛ? Nã fi
deles ſolebãt cõicare oẽs in primitiua eccl'ia
loco cuiꝰ cõicationis datur pax quaſi aliq̃d
dñicatõnis corꝑis xp̃i. Ratio. quare non ita
cõiter daꝛ corpus opinor. q2 in primitiua ec-

cleſia meliores erant feruẽte ſanguine xp̃i: et
religio ſtetit in vigore ⁊ culmine. q̃ eſt iam an
tiquata. Unde ⁊ ſibi ſubtrahiꝛ xp̃s corꝑora
liter: ſicut ſpiritualiter ſe ſubtraxit. Qñ pax
venit ſis paratus ac ſi capias corpus xp̃i: et
tunc leua deſideriũ ⁊ te prepara. Q2 ſi ſacr̃m
corꝑaliꝛ manducare nõ vales faltẽ ſpũaliter
mãduces. Poſt cõionẽ taleʒ ex pace oportet
deſideriũ tuũ manere ⁊ diu durare ĩtus. Si
tñ euagari incipias ſicut ſolet tibi cõtingere.
qñ ꝑ te cogitas que non p̃ordinaſti: vade ad
paſſionẽ xp̃i. Itẽ a ſctũs ſctũs prepara te ad
videndũ ſacr̃m. Nũq̃d ſolẽt oẽs ſe p̃parare
ad videndũ regẽ a quo ⁊ videanꝛ? Poſt vi-
ſionẽ p̃parate ad ipſum mãducãdum ⁊ nihil
aliud facias: q2 tũc p̃ntia xp̃i oꝑatur et iuuat
infirmitatẽ tuã ⁊ ſic ad ſacr̃m amore exciteris
hoc ptʒ ꝑ hoc qđ diciꝛ ſurſuʒ corda: ⁊ habe-
mus ad dñm. Itẽ ſꝑ appropinqua ſacerdoti
quãtũ honor ꝑmittit vt audias miſſaʒ. vt vi
deas ſacr̃m ⁊ in p̃ntia eiꝰ ſta. Nũq̃ vis alicui
cõſulere vel dicere niſi deuotiſſimo vel iuua
re vt ordineꝛ. Primo ꝓpꝛ dicta q̃ ad officia
ꝯtinẽꝛ q̃ fieri deberẽt ⁊ nõ fiunt vt ptʒ in. iiij.
ſentẽtiarũ ⁊ in decretis. Scđo ꝓpꝛ ſymoniã
q̃ cõiter intuenit. Tercio ꝓpꝛ inutilẽ ſtatũ ec
cleſie. ¶ De abſtinentia. videnꝛ bone ſ; non
promiſſe: primo ſuare precepta ieiunia. ſcđo
nunq̃ cõmedere carnes. Rationes habes in
margine decretorũ de ꝯſecratione. v. diſtin/
ctione. vbi. tercio aduentuʒ ⁊ ſeptuageſimã
ſemꝑ ieiunare non ſine cauſa dimittere. q̃rto
q̃tidianũ ieiunium ſit non ſatiari totaliter ni
ſi frigus impediat. Hoc ſuadent philoſophi
omnes: precipue ſeneca ⁊ areſtotiles. Dum
adhuc appetitus durat. manum retrahe. ſed
male ſcitur ſatietas. ſed eaʒ ſic cõſidera quã-
tum velles comedere ſi omĩno liceret tibi vſ-
q̃q̃. ⁊ de illo appetitu durãte aliq̃d trahas
qđ tibi rõnabile videꝛ: q̃nto iuꝛ finẽ comeſti
onis vel vltimũ ferculũ delibera q̃ntũ come-
diſti ⁊ q̃ntũ eẽs adhuc comeſturꝰ: ſi cõtinua
res ⁊ de h̾ reſeca. ſeq̃ꝛ vl' p̃cedit iſta p̃cedẽte:
ſexto ĩ p̃ncipio cũ p̃ꝑare ĩcipis: delibera ꝯme
ſtionẽ tuã ⁊ eiꝰ q̃ntitatẽ. Septimo caue plus
q̃ ab vno piro cocto pꝰ cibũ nec multũ ma/
gnũ: ⁊ tria paruiſſima. Octauo ſẽꝑ in nocte
cõmedere infra horã quartã et q̃ntã. niſi ho-
ſpites. infirmitas vel accidens aliud. iter vel
hm̃õi ĩpediuerit. Probaꝛ ꝑ cauſas. Primo
hoc digeſtioni ꝯueniẽs vt cibet in ſtomacho
nõ corrũpaꝛ ĩ vigilia ꝑ hoc q̄ calor ſit nimis
modicꝰ. Scđo ꝓpꝛ ſtudiũ vel aliud ĩpediẽs

digeſtionẽ in vigilia: ſicut ſolicitudo ⁊ triſti-
cia. Tercio ne digeſtionẽ ĩpediat potus ſuꝑ-
ſũptus. Quarto ne potũ ſuꝑſumere tibi con
ſcientiam faciat qđ ſepe ꝯtingit. Quinto ne
crudũ pomũ: ſpecies vel alia te tẽptent ꝑ diẽ
Sexto q2 ſomnꝰ eſt melior q2 plenus venter
libenter dormit. Septimo q2 tunc ſtudium ⁊
oꝛones diei minus ĩpediũt ſomnũ. Octauo
ex hoc fiet vt ita cito dormitũ ⁊ vna hora ſꝑ.
Nono ex hoc fiet vt vnus ſomnꝰ ꝯtinuꝰ ꝓpꝛ
tempeſtiuã dormitiõeʒ. Decimo non tenebit
te delectatio ſtudij nimis ad noctẽ. Undeci-
mo q2 tũc habes totã diẽ in laboribꝰ ⁊ oꝛoni
bus. Duodecio q2 tũc tota vigilia tota eſt ſo
bria ⁊ ieiuna ſubtilis ⁊ apta ad deũ ⁊ opera.
Itẽ plus appetit hõ cibũ q̃ cõmedit quã ieiu-
nus ſic nõ p̃t ſe hõ abſtinere exiſtẽs iuxta vel
in mẽſa. Itẽ ab exaltatõe ſctẽ crucis vſq̃ ad
paſca nõ niſi ſemel cõmedere hoc ẽ carthuſi-
enſiũ ⁊ bernarditarũ ⁊ alioꝝ. Itẽ hoc incipit
in ſeptẽbri circa eq̃noxiũ ⁊ durat vſq̃ ad eq̃-
noxiũ fere vernale. Itẽ in magno rigido plꝰ
cõmedere licet nõ tñ niſi ſemel q2 hoc eſt do/
ctrina ypocratis. Itẽ h̾ adiuuat te ad reſiſtẽ
dũ frigoribꝰ: q̃bus vix alias poſſes reſiſtere
Uñ potes vna hora vel media plus dormire
Itẽ qñ bis cõmedẽdũ eſt tũc modicũ de par
uo digeſtibili. vt vnũ ouũ. non plus. vel ma
gis aliq̃ ſiccãtia vt panẽ et vinũ: vel ſpẽs cũ
pane modico ſi tñ vinũ ⁊c̃. q2 ꝓdigeſtiõe ſũt
hic rõnes ſic ſuꝑius vbi de nocte cõmedẽdũ
cõcludiꝛ. Item vellẽ poſſe nũq̃ bibere vinũ
ſine cauſa q̊uſq̃ eſſem ſanꝰ ne ꝯtra doctrinã
pauli agerẽ: eſt eñ in eo luxuria. Itẽ expẽſe
nimie. Itẽ pꝰ prãdiũ ⁊ añ. ⁊ inꝛ prãdiũ nũq̃
bibere: niſi infirmitas vel cauſa maxia q̃ rõ
dictaret. In labore ⁊ pꝰ laborẽ nullo mõ bi/
bere niſi cedata calefactõe: hoc ſanũ corꝑi et
aĩe. Nulla ſatietas trahat te ad potandũ inꝛ
horas vel ieiunia frangẽda: bonũ eſt inicere
pedes in cõpedes ſapĩe. Iteʒ ſit tibi hora ad
ꝑlegẽda ea que ſcribis in hoc libro q2 hoc or
dinat ſtatũ tuũ. Videꝛ mihi q̄ p̃res in deſto
breues et crebras oꝛones fecerũt: ex eo vt ſꝑ
ꝯtinue cor eleueꝛ ad dñm. ⁊ nõ in res fundaꝛ
ſed abſtrahaꝛ a rebus ⁊ ſic faciendũ eſt. Cõſi
liũ in noĩe dñi. q̄ ſꝑ ferijs quartis ieiunẽ. niſi
infirmitas vel rõnabilis cauſa obſtiterit: vt
non habeã tñ tanq̃ fixũ. ſ; tãq̃ ad qđ niti de-
beo. ſilr ſabbatho ⁊ feria ſexta. Die nanq̃ fe
rie quarte iudas tradidit dñm. ⁊ ſexta cruci-
fixus. ⁊ q̃ nõ ieiunat videre tradere vel cruci
figere xp̃m cum crucifigẽtibꝰ ſine neceſſitate.

Eo plus teneor quia clericꝰ sum de sorte dn̄i.
Itē sanitas ↄseruat̃ multa: ⁊ aīam sentio me
liorē cum deo suo. Etiā si modicū corpi noce
ret. nō aduerte: semp eni meliꝰ fuisti qn̄ ieiu/
nasti. semp solue deo tuo aliq̄d et sp eius me
lius recordaberis. Caue subitā ↄmestionē et
auarā ⁊ auidā. Uenit ei velocitas ex amore
obiecti inordinato. Edacitas velox gule et
desideriū admixtū habet ⁊ viciū. Gregorius
in expositōe iob. Loq̄citatē excitat. imo ine-
briat. calefacit ⁊ exorbitat̃: sicut ebrietas vel
nimia loq̄la. tepefacit ⁊ illecebras educit Itē
oēm cogitatū de deo p̄scindit ⁊ recludit. Me
lius ē vnū actū in magna mora bn̄ facere: q̄
in parua exorbitare. Naz ad sanitatē corpis
quāto honestius ⁊ ornatiꝰ ingerit̃ cibus: tāto
facilius digerit̃ ⁊ salubrius. Et sic etiā debes
visitare. ⁊ scribēdo et loquēdo ⁊ agendo. vt
nō festines: scdo q: in illis nō pōt gloria dn̄i
queri cū ita impetu homo fert̃ in rē q̄ oīes
vires in eā extendūt̃. Discas ergo tardare ⁊
minui ab actu. Nullū bonū facias vt ī inobe
dientiā incurras: In tēporalibꝰ pecunijs red
ditibus ⁊ libris habeas te sicut dispēsatorē: ⁊
videas vt in hoc fidelis ⁊ prudēs inueniaris
Tibi ergo victū ⁊ vestitū frugaliter tribuas:
deinde magis indigētibꝰ ⁊ melioribꝰ ⁊ in sa-
lutem aīaꝝ magis. Nulli nō indigēti aliq̄d
notabilis tribuas vnq̄: q: indigentes pluri-
mos inuenis. Et si habūdāti tribueres. fide-
liter non dispensares: nec prudēter ad tuā sa
lutem. Itē ne carnalit̃ in dando afficiaris. A
nullo tp̄ale accipiā. cū indigētiores repiant̃:
q: qd̓ nullo facere volo ab alijs non postula-
bo. ¶ Item dixit. Pro nulla re mūdi deberet
homo turbari. Qui facit illud qd̓ scit. multū
meret̃ sciētie: ⁊ qui nō facit illud qd̓ scit. mul
tum cecitatis. Magnū est obedire ī illis que
sūt hoī ↄtraria ⁊ grauia. ⁊ hec ē vera obediē
cia. Pre oībus ⁊ in oībus stude te humiliare
specialiter in corde ⁊ etiā ab extra corā fratri
bus. Sciētia sciaꝝ ē scire se nihil scire. Quā
to plus hō scit se distare a p̄fectiōe tam ꝓpe
est p̄fectioni. Initiū vane gl'ie est sibipsi pla-
cere In nullo melius cognoscit̃ hō: q̄ in hoc
q̄ laudat̃. Sp debes niti aliq̄d boni notare
⁊ cogitare d̓ alio. Quotiēs aliq̄d inordinate
extra deū cōcupiscimꝰ totiens a deo fornica-
mur. ideo ꝓp̄ha ait. Mihi aūt deo adherere
bonū est. Uiriles esse debemꝰ in or̄one et nō
leuiter desistere: nec cogitare q: d̓s non vult
me exaudire: s̄ quotiēs repellimur: nūq̄ de/
speremꝰ ¶ Pusillanimes orare dn̄t tanq̄ filiꝰ
ad pium patrē: sicut in euāgelio d̓r. Quis ex
vobis p̄rem petit panē: nunq̄ lapidē dat ei:
Et cetera. In oī re mundi est tēptatio: q̄uis
hō nō sentiat. Maxia tēptatio est nō tēptari
Quā diu hō inuenit in se aliq̄d ad amputā/
dū tūc bn̄ stat. Qn̄ aliq̄d mali tibi suggerit̃.
cogita q̄ velis socios tuos introgare: et tūc
dyabolus stat ↄfusus. Sp magis sperab̓ de
eterna gl'ia quā timebis de gehēna. Caueat
quiuis ne alios scādalizet moribꝰ suis. s̄ stu-
deat mores suos corrigere ⁊ honeste se vbiq̄
habere: vt alij magis edificent̃. Qualibꝰ co
gitatiōibꝰ vadit hō dormitū cum talibꝰ sur-
git: vtile est tunc orare vel aliq̄s psalmos le-
gere. ¶ Modica ↄfusio hic ꝑpessa delet eter
nā ↄfusionē corā deo ⁊ oībus scis. Illi stude
as solū placere et illū timere: qui te ⁊ oīa tua
cognoscit. Posito q̄ oībus placeres ⁊ d̓o dis-
pliceres: quid esset. Auerte ergo cor tuum a
creaturis etiā cū magna vi. auerte vt teip̄m
p̄fecte sic vincas: ⁊ erige cor tuū sp ad deū sicͭ
ꝓp̄ha dicit. Oculi mei sp ad dn̄m. Deo gr̄as

¶ Epistola ad ep̄m traiectēn̄. pro magistro
gerbardo grot quādo erat sibi interdictum
ne publice predicaret.

Pater precelse potestatis et princeps
populi traiectēt̃. Nup cum inspiran
te dn̄o. gerhardus magnꝰ dyaconꝰ
vestre dyocet̃ in his vltimis tēporibus p̄di-
catiōis zelo accēsus: clero ac p̄p'lo scelera sua
annunciasset ⁊ pericula. nec non sanā ⁊ verā
euangelicā ⁊ ap'licam doctrinā. cōtra hereti
cos vsurarios ⁊ clericos focarios habentes:
atq̄ ↄtra diuersa alioꝝ facinora ⁊ flagicia in
dyocesi vr̄a p vestrā ⁊ p̄rochialiū curatorum
licentiā. nō sine fructu ⁊ incremēto vt sperat
predicasset ⁊ seminasset. Uñ in diuersis locis
multoꝝ corda vias suas p̄uersas ⁊ malas re
linquētia cōuersa sunt ad dn̄m. Uñ etiam in
agro dn̄ico v̓ginei flores plurimi viduarūq̄
castarū ⁊ volūtarioꝝ pauperū segetes. abre
nūciatōes secl'i: restitutōes ablatoꝝ: atz multi
et varij alij ecclesiastici ⁊ catholici germinis
fructus ad oculos vere deū amantiū noscūt̃
pullulasse. Unde etiam quorūdam heretico
rum secrete serpentiū in terra audacia com/
pressa videtur ⁊ in partibus zallandie vsura
rum prauitas et vesani amoris cessauerunt.
Ueruntamē eidē gerbardo procurantibꝰ vt
presumit̃ clericis ⁊ presbyteris focarias ha/
bentibus per vestras l̄ras sine causa vel cau
se cognitione exercitiū predicationis indire-
cte interdictū est. Naz q̄uis generaliter vr̄e
litttere emanarūt oēs tamē alij ad sua officia
pene restitute sunt. q̄ ab episcopali ꝓuidētia
non sperat idē gerhardus s̄ a malignoꝝ sug
gestione ꝓcessisse: in sancte edificationis nō
paruū detrimentū et grauamē. Inde letant̃
heretici ⁊ serpunt audatius. inde exultāt ini
mici ecclesie clerici focariste in lubrico carnis
fetidissime p̄manentes: inde gaudent vsura-
rij. inde etiā multiplicant̃ scandala: ⁊ multi-
plicabunt̃ forte latius q̄ carnales ⁊ mūdane
mētes valēt estimare. Et q̄uis deo teste idē
gerhardus quātū est ex se speculationi v̓ita-
tis. vacare mallet et quiescere: tamē q: vidit
hostem humani generis in ꝓximos suos vn
diq̄ crudeliter grassari ⁊ eos p abrupta et in
precipicia vicioꝝ ipellere: quoꝝ plures scd̓m
spem suam vt etiā ex effectu apparuit. p suam
predicationē possint eripi a laqueo venātiū
et a verbo aspero: zelo domꝰ dn̄i incitatur et
amore ꝓximorū accēdit̃ ⁊ stimulat̃: vt possit
verbū domini sine emolimento tp̄ali in pau-
pertate humiliter s̄ veraciter predicare et se-
minare ꝓut prius nō sine fructu euidēti pre-
dicauit ⁊ seminauit. Et si sibi specialis licētia
denegat̃. hoc saltē petit vt p̄rochialibus cu-
ratis non inhibeat̃. quin ipsum possint si ve-
lint admittere: qui scd̓m consuetudinē ciuita
tis ⁊ dyocesis traiectent̃ quos voluerint pre
dicatores maxime veros ⁊ bonos sine licētia
vestra semp admittere ↄsueuerūt. Et adhuc
q̄ absit a dn̄atiōe vestra si cōtra hmōi fructū
et contra cōsuetudinē predictos. ipsum ger/
hardū velitis a predicatōis exercitio ꝓhibe
re: rogat ⁊ petit humiliter et humilius vt sibi
causas et rōnes ꝓhibitiōis vr̄e velitis ondē:
⁊ non sine monitione que semp debet p̄cede-
re ipsuz iudicare aut iure suo p̄uare vl' a iure
suo suspendere. qui paratus est non solū vo
bis pater verū omni homini de singulis que
docet publice vel priuate rationē reddere et
sanctis scōꝝ radicibus ⁊ scripturis veraciter
cōprobare et si necesse fuerit ad conspectum
summi pontificis deducere.

¶ Ep'la magistri wilhelmi de saluaruilla cā
toris parisient̃ ad papā vrbanū sextū ad im-
petrādū magr̄o gerhardo p̄uilegiū p̄dicādi.

Sanctissimo in xp̄o p̄ri ac dn̄o nostro
dn̄o vrbano diua ꝓuidētia pape sex
to sacrosc̄e romāe ac vniuersal' eccie
summo pontifici. hūilimus vestre sctītatis
orator et seruitor. wilhelmus de saluaruilla
cantor parisient̃. archidiaconus brabātie in
ecclesia leodiensi. Beatissime pater hūilima
ac deuotissima ad pedum oscula btōꝝ subie-
ctione premissa: zelūm dei habens nisi fallor
scribo fidelit̃ que sequunt̃. Uir quidā vene-
rabilis nōie gerhardus magni diaconus tra
iectensis dioce. in scientijs liberalibus natu
ralibus ⁊ moralibus ac etiā in theologia ⁊ iu
re canonico eruditus: qui dudū ꝓpter deum
oīa bn̄ficia sua. s. p̄bēdas traiectēn̄. ⁊ aquen̄.
ac etiā patrimoniū suum satis largū reliquit
modica dicti p̄rimonij parte retenta ꝓ tenui
victu suo: cui mūdus crucifixus est ⁊ ipse mū
do. factus est magnꝰ hereticoꝝ p̄secutor. iu/
sticie ⁊ vnitatis ecclesie zelator: ⁊ feruidꝰ pre
dicator in dicta diocesi cōtra vicia laicorū ⁊
clericoꝝ: nihil ab illis q̄bus p̄dicat recipiens
seu requirens. nullū tēp̄ale seu ecclesiasticuz
petit bn̄ficiū. s̄ desiderat vt liberius ⁊ sine ipe
dimento p̄dicare possit. habere super hec cō-
missionē auctoritate ap'lica. Uñ quātū mihi
pōt apparere videret̃ expediens q̄ vestra san
ctitas eidem cōferret auctoritatē p̄dicandi: ⁊
cōtra hereticos inquirendi. ⁊ etiā vestre san
ctitatis canonicā iusticiā in suis s̄monibꝰ ꝓ-
palandi. In ꝓuicia coloniensi vel saltem in
predicta dyocesi traiectēsi. Presentiā vestre
sanctitatis dignet̃ altissimꝰ cōs̄uare feliciter
ad regimen ecclesie sue sancte. Scriptū leo/
dij. xxj. die octoberis.

Epithauiū venerabil' mgr̄i gerhardi magni.

Gerhardꝰ magnꝰ. vixit sic piꝰ agnus
Fecit qd̓ dixit. sic docuit quoq̄ vixit
Sic nō fictꝰ. mitis satis. et bn̄ strictꝰ
Lux fuerat cleri. per doctrinam quoq̄ veri
Lux fuerat prauis ocul' mentis bene grauis
Hic fuerat s̄pretꝰ q̄si pneumate credo repletꝰ
Eius doctrina: falsis fuerat quasi spina
Sic simul ⁊ vanis oculis mentis malesanis
Que falsos lesit. pars iustorum sed adhesit.
Illi pro vero. fuit vtilis hic quia clero
Ut clero laicis prodesse volens inimicis
Doctrina veri. debet christus misereri
Eius de iure pro tali pondere cure
Talis nanq̄ fore voluit gratis sed amore
Diuino tactus. non prebendisq̄ coactus
Namq̄ resignauit prebendas sicut amauit
Xp̄m. sic strauit carnē. paup̄es quoq̄ pauit
De ꝓprijsq̄ bonis. tenuit regimen rationis
Sic fuit exemplo. lux in christi bene templo
Gerhardus magnus quē verus diligit agnꝰ
Sctōꝝ sortem, teneat sic post modo mortem

¶ Incipit prologus in vitam reuerendi pa
tris dñi florentij deuoti presbyteri ꝛ vicarij ec
(clesie dauentriensis.

DIgnū iā ar/
bitror ex ordie ꝓmisso ali=
qua etiā scribere de vita ꝛ
moribus reuerēdi patris
ac pie memorie magrī flo=
rentij dauētriens̄ ecclesie presbyteri. quondā
magistri gerhardi discipuli: de quo supius
narrationē peregi. Et rectus iam ordo loqn
di ꝓcedit. vt qui boni arboris vbertatem in
gerhardo ostendi qui fuit nostre deuotionis
fundator: iam in pio florentio eius discipulo
aperiam speciosi floris dulcedinē: q̄ eiusdem
deuotionis imitator extitit ꝛ feruētissimꝰ pro
pagator. Cuiꝰ hūiles et tractabiles mores.
profecto sūt aīe languentes flores medicina
les: et sctē eiꝰ virtutes nouellos instruunt et
ꝓuectos. Obsecro aūt te frater bone ne sim=
plicitatē eloquij mei ad iniuriā illustris sacer
dotis retorq̄as qui erat humilitatis ꝛ simpli
citatis amator: ꝫ bona audita pio ꝯsideratio
nis oculo īspicias et ꝑlegas. Esto sicut apis
prudentissima sugendo mel dulce ꝺ floribus
pulchris in prato virenti: atq̄ʒ ad edificatio=
nem status ꝛ ordinis cui dilecti patris nostri
florentij virtutū germina ꝛ exempla tāq̄ʒ flo
res rosarū ꝛ lilia redolētia: in ortulo pector̄
tui diligenter insere ꝛ reconde. vt in bono sp
ꝑspicias ꝛ in amore xp̄i amplius īardescas.
Ipse eñi fuit insigne virtutis speculū ꝛ cūct̄
deo seruire cupiētibus ad celeste regnum sin
gulare iuuamē. De quo tanto fidentius va/
leo loqui quanto apertius eum agnoui ꝛ se=
pius sibi astiti et ministraui.

NOuitius. Opus quod rogatu meo ꝛ
aliorū instanter incepisti. ad honorē
dei ꝑfice. Erit eñi delectabile poster̄
audire: q̄ʒ clara luminaria in finibꝰ nr̄is emi=
cuerunt. Quoꝝ meritis tu quoq̄ʒ particeps
esse poteris: si ea que gratis accepisti. ceteris
in charitate studeas impartiri.

SEnior. Laboriosum opus quod ag=
gredior ꝛ quod sciam meaʒ ac vires
imbecilles excedit. Nam potius eli/
gerem ab alijs dictata in silentio legere: q̄ʒ ru
sticitate mea claritatē illustriū viroꝝ barbari
ʒādo obscurare. Verū tu q̄ nō apices lr̄aꝝ ꝫ
ꝟtutes moꝝ q̄ris in lr̄is: ꝓpt' iopiā dictamis
nō dēs aspnari margaritas ī vilibꝰ conchis.
Fateor nāq̄ʒ impitiā meā nō posse sufficē ad
tanti patris vitā describendā: ꝫ in tēplo dei
offero pilos capraꝝ ad opiendū tectū taber=
naculi: qui lapides ꝓciosos non habeo ad or
nandū clamidē sacerdotis. Deniq̄ʒ durū ꝛ in
gratū mihi indigno videt̄. si tā dilecti patris
virtutes reticerē: qui mihi ꝛ multis alijs bene
fecit in vita et primo traxit ad dei seruitiū ac
tandē direxit ad monasterij portū. Unde ꝓ
gratiarūactiōe ꝛ dulci recordatiōe eiꝰ libens
sibi rependo muneris vicem: hoc opusculū
conficiendo post eiꝰ decessum. Sit igit̄ ꝓ ali
quāta excusatione opis ꝓsumpti ingens affe
ctus patris reuerēdi: cuiꝰ memoriā inter de/
uotos opto semꝑ ꝛ vbiq̄ʒ florere. Dñs aūt ie
sus qui duo minuta paupis vidue non spre=
uit: mihi exiguo in futuro recōpenset. q̄ pia
intētione in eius gaʒophilatiū mitto manū.
doctoribus meis altiora reseruans. Nam et
ꝓpriam calamitatē sciens: correctōi me sbdo
maioꝝ. Iuuet me obsecro deuota mens orā=
do. ꝛ si quid edificatiōis hauserit hec scripta
legendo: laudet deum de vniuersis donis su
is et sit gratus etiam in paruis.

¶ Explicit ꝓlogꝰ. Incipiūt capl'a libri tercij

De humilitate xp̄i quam dominus florētius
studuit. imitari. Capitulū. I.
De intꝓtatōe nois florētij laude triplici. II
De interpretatōe nois pr̄is sui radewyni III
De pr̄ia eiꝰ ꝛ ꝓfectu in studio pragēsi IIII
De honestate moꝝ eiꝰ int' seculares V
De conuersione eiꝰ ꝑ predicationē magistri
gerhardi VI
Qualit' seculari vita despecta magistro ger=
hardo adhesit. VII
Qualiter ipe iam plene conuersus q̄ʒ plures
alios cōuertit. VIII
De pressuris ꝛ iniurijs sibi illatis IX
De promotione eius ad sacerdotiū ꝛ descen
su humilitatis sue. X
De raritate exitus sui ꝛ cum quanta discipli
na stabat in choro XI
De simplicitate vestimentoꝝ eius XII
De humili ꝟuitio eius inter fratres XIII
De labore manuū eius ꝓ cōi bono XIIII
De miscōia eius in pauperes ꝛ egrotos atq̄ʒ
ignotos XV
De r̄fectōe paupeꝝ ꝛ lauatura mīsoꝝ XVI
De abstinētia eius ꝛ infirmitatibus ex rigore
contractis XVII
Qualiter orationibus deuotorum adiutus
sepe reconualuit. XVIII
Qz semel in nocte paschali angelica visione
curatus fuit XIX
De viro qui in puteum cecidit. ꝛ inde illesus
extractus fuit. XX
De visione crucifixi super domum eiꝰ appa/
rentis. XXI
De patientia eius ꝛ māsuetudine ac dilectio
ne ad omnes. XXII
De deuota exhortatōne eius ad spiritualem
profectum. XXIII
De efficaciā sermonū eius ꝛ ītellectu scriptu
rarum. XXIIII
De custodia ꝟboꝝ ꝛ iūratōe vitāda. XXV
De tribꝰ ꝑiculoꝝ tētatōibꝰ deuotoꝝ. XXVI
De emissione fratrum ad fructificandū in di
uersis locis. XXVII
De felici trāsitu eius ex hoc mundo ꝛ ecclesi
astica sepultura. XXVIII
De quadā visiōe facta pꝰ obitū eiꝰ et magna
glīa sua XXIX
Expliciūt capitula

¶ Incipit liber tercius. De hūilitate xp̄i quā
dñs florētius studuit imitari. Cap. I.

FLos omniū
virtutū oim̄q̄ʒ sciētiarum
magr̄ ꝛ dñs nr̄ ihesus xp̄s
ab hūilitate ꝛ māsuetudi=
ne normā viuēdi incepit:
quā ꝛ discipulis suis tāq̄ʒ
legittimā regulā tradidit obseruādo dicens
Discite a me q: mitis sum ꝛ hūilis corde: ꝛ in
uenietis requiē aīabꝰ vr̄is. Hanc autē vere
hūilitatis virtutē q̄ rectissima via est ad cele
ste regnū ꝓmerendū: secutus est deuotꝰ ꝛ hu
milis sacerdos xp̄i magr̄ florentius filius ra=
gewyni: quā vsq̄ʒ ad ꝯsumationē vite sue ꝑ
multos spiritales agones in lōga carnis ma
ceratione cōtinētissime viuēdo tenuit donec
inet'ne btitudinis reqem ꝓ pijs et iustis labo
ribus a deo remūerādus introiret. Sed qua
liter ad hāc hūilitat̄ viā ꝑuenerit: referā deo
fauēte ꝑ ꝓcessus seq̄ntes. Deus ei oṗs ꝛ mi=
sericors q̄ eum ab eterno in sacerdoteʒ elegit
ꝯsecrandū ac donis sublimioribus ꝓsciuit il
lustrandū: ipse q̄ʒ eundē de mūdi naufragio
mira pietate eripuit ꝛ abstraxit atq̄ʒ ī sanctio
ris vite statum et noue prolis palmitem per
verbum veritatis efficaciter regnauit.

¶ De interpretatione nominis florentij lau=
de triplici. Capitulum. II.

SAne non sine ꝓsagio future ꝓbitatis
florentius radewyni est appellatꝰ: ad
celestis pr̄is gl'iam ꝛ sui gn̄is famam
lucidius declarādā. Tūc ei res digna laude
gerit̄: si vita noī cōcordat si fama ꝟtutibꝰ nō
dissentit. qđ vtiq̄ʒ in sinceris actibꝰ eiꝰ cōpro
bat̄. Est nāq̄ʒ florētiꝰ dulce nomē pijs ad no
minādū ꝛ recolendū: q̄ talē se exhibuit ī vitā
vt ab oibus tā religioſ q̄ʒ secularibꝰ ī maxiō
amore ꝛ reuerētia haberet̄. Pulchre aūt flo=
rentius quasi flores legēs dicit̄: propter libe
rales artes q̄s olim didicit in q̄bus tm̄ valuit
et ꝓfecit. vt magr̄ vocaret̄ ꝛ esset. Aut ꝓpter
diuine legis noticiā et sacre theologie libros
q̄s ꝑ ceteris sciētijs libētius legit. ꝛ sup oms
mūdi thesauros carius dilexit queādmodū
ꝓpħa in psalmo dicit. Jō dilexi mādata tuā
sup auꝝ ꝛ thopasion. Sʒ mlt'o pulchrius flo
rētius dicit̄. q̄si florē tenens q: xp̄m olim ꝟtu
tū florē et castitatis amatorē secutꝰ est. Pro
cuiꝰ amore florētē mūdū despexit. atq̄ʒ since
ritatē fidei ꝛ catholice pacis vnitatē firmissi
me tenuit: dicēs cuʒ spōsa in cāticis cāticorū.
Dilectus meꝰ mihi ꝛ ego illi q̄ pascit̄ int' lilia
Tenui eā nec dimittā. ¶ Adhuc āt sacratio=
ri sensu ꝛ vberiori fructu florētiꝰ dicit̄ q̄si flo
res colligens: q: multos fratres clericos pri=
meua etāte florētes secū in domo sua cōgre/
gauit. q̄ seculi vanitate despecta hūilit̄ ꝛ de/
uote altissimo dño in castimonia vite ꝛ frater
na charitate seruierūt: secūdū q̄ sctūs dauid
gratulabūda voce decātat. Ecce q̄ʒ bonū et
q̄ʒ iocundū habitare fratres in vnū. Hos cū
tanta disciplina ꝛ spūali feruore rexit ꝛ edu/
cauit. vt esset domꝰ dñi florētij scola celestis
exercitij: speculū sctītat̄. ornatꝰ moꝝ. exēplar
virtutū. aditus paupeꝝ. ꝯuētus clericoꝝ: in
structio laicoꝝ. refugiū deuotoꝝ: ꝛ totiꝰ boni
initiū ꝛ ꝓfectus. Ex hac quippe domo. q̄ʒ plu
res notabiles ꝛ lr̄ati viri spm̄ deuotionis ꝯce
perūt: et veluti apes dulcedine mellis referte
de alueario pleno ad fructificādū in alijs lo=
cis lōgius ꝓcesserūt et deo bn̄dictionē dante
nō modicū fructū effecerūt: vt de his merito
dicere libeat. q: flores apparuerūt in t'ra nr̄a.

De interꝑtatione nominis patris sui radewi
ni. Capitulum. III.

SEd nec absurdū videat̄. si pr̄ni nois
vocabuluʒ mistice exponat̄: q: hō ad
laudē tanti viri nō parū tendere esti
mat̄. Apte ꝙ satis radewynus dr̄ q̄si radiꝰ di
uinus. Quo noīe recte xp̄s intelligit̄: qui est
splēdor pr̄is. mūdū illūinans sapīe sue luc̄.
vita pura. doctrina vera. miraculis sctīs ꝛ re
uelationibꝰ multis. Qui ꝛ apl'os suos tanq̄ʒ
veri solis radios misit in orbē terraꝝ ad ꝑdi
candū verbū suū: ꝛ ad dādū exēplū bonū fi/
delibus cūctis ita ad eos inq̄ens. Sic luceat

lux vestra corā hoībus: vt videant opa vr̄a
bona et glorificent patrē vestrū q̄ in celis est
Bene ergo florētius filius radewyni dictus
est: quia xp̄o in spem viuā regnatus ab ipso
irradiari meruit ꝛ accendi: vt terrena despi/
ceret. ꝛ celestia ardenter amaret. Et si idē no
mē radewynus ex teutonico trāsferaꝶ ad la:
tinū. ꝯsiliū exp̄mit ꝛ vinū. Que duo sil'. florē
tio optime adaptanꝶ q̄ ꝯsiliū mūdane sapie
reliquit: ꝛ diuine legis mandatis se subdidit
iuxta illud psalmiste. Nā ꝛ testiōnia tua me
ditatio mea est: ꝛ ꝯsiliū meū iustificatōes tue
Cui etiā xp̄s ꝓ delectatōib⁹ vanis ꝛ carnali
bus q̄ mūdus offert suis amatorib⁹. gustū in
terne suauitatis p̄stitit quā mund⁹ accipe nō
mereꝶ: ꝛ sp̄ūalis leticie vino dū diuina miste
ria celebraret cor ei⁹ ꝛ aīaꝫ potissime repleuit
vt oīa interiora ei⁹ diuini amoris incēdio fer
uerēt. atqꝫ in voce exultatōis cū ꝓp̄ha deuo
tissime iubilaret dicēs. Cor meū et caro mea
exultauerūt in deū viuū. Tūc ei totus intra
se collectus: ꝛ supra sepe in sp̄ū raptus. semet
ipsum hostiā viuentē ac deo placētē obtulit.
multūqꝫ fideliꝶ ꝓ sctā ecclia ꝛ oī p̄plo xp̄iano
supplicaꝶ intercessit. In q̄ sacro ꝯuiuio deificam
in suo fonte dulcedinē gustans ꝛ p̄ magnitu:
dine diuine largitatis amorose liq̄factus cuꝫ
magna gr̄arūactiōe hec mistica v̄ba rumina
bat. Quā magna multitudo dulcedinis tue
dn̄e quā abscōdisti timētib⁹ te. Sꝫ his iā p̄li
batis ad rerū gesta stilus vertaꝶ.

¶ De p̄ria ei⁹ ꝛ ꝓfectu in studio pragensi. ¶ Cap. IIII.

Reuerēdus pr̄ ꝛ deuot⁹ sacerdos xp̄i
magr̄ florētius vicari⁹ fuit ecclie da:
uētriensꝭ: p p̄dicationē venerabil' ma
gistri gerhardi magni diīna gr̄a opitulāte cō
uersus. Cui⁹ factus hūilis auditor: p oīa stu
duit ei⁹ fieri imitator. Et salutaribus ꝯsilijs
gratāter acceptis ip̄m sicē patrē charissimū ꝛ
sue salutꝭ genitorē dilexit: ac sūma cū reuerē
tia vt decuit sp ꝛ vbiqꝫ honorauit. Vn̄ iterū
ab ipso inter ceteros discipulos suos ampli⁹
diligi meruit. ꝛ p̄ceteris digni⁹ cōmēdari ob
specialē mor̄ suorū venustatē et modestiā q̄
eminenter p̄dit⁹ fuit ac religiosi⁹ refulsit. Hic
igiꝶ de ciuitate leyderdā in terra nobilis do:
micelli de erkel originē natiuitatꝭ duxit: que
circa fines hollandie sita. trib⁹ fere miliarib⁹
a traiectēsi ciuitate distat. Hui⁹ pr̄ radewin⁹
noīe. vir quidem erat inter suos fama notissi
mus: rebus ac facultatib⁹ scd̄m status sui ex
igentiā decenꝶ adornat⁹. Qui filio suo florē
tio ad studiū pragēsi p̄genti: piū assensū pre:
buit ꝛ iuuamē. Nā tunc tēpis apud pragam
bohemie studiū p̄uilegiatū latissime floruit ꝛ
multi de partib⁹ inferiorib⁹ illuc expeditius
pergebāt. Fit cito artista bon⁹ qui erat inge:
nio clarus et in ꝓficiendo studios⁹: taliꝶ inter
scolares. pius ad domesticos. reuerēd⁹ erga
magr̄os. Post hec ad patriā suā cognatosqꝫ
reuertiꝶ: ꝛ ꝓ magisterij gradu honorifice su/
scipiꝶ. Cōgaudēt vniuersi amici cuꝫ vicinis
eximie: q̄ iocūda eius p̄ntia salubri ꝓsperita
te post tāta terrar̄ spacia et p̄icula diuinitus
cōcessa. frui ac cōsolari merebanꝶ. Siquidē
matura ei⁹ de studio reuersio. grādis extitit
amicor̄ exultatio: s̄ deo melius disponēte fa
cta est eterne salutis sue felix p̄paratio. q̄ nō
longe post tēp̄e lapso: fact⁹ est ver⁹ xp̄i disci
pulus ꝺ magistro. Cui etiā pi⁹ dn̄s cū de pra
gis rediret: rem satis mirādā ōndit: in q̄ mise
ricordiā eius manifeste cognouit. Nā cū ad
quādā ꝓfundā vallē p̄uenisset: seq̄baꝶ eū cur
rus cū īpetu magno de mōte descēdēs. Quē
declinare nō valens ꝛ p̄iculū corp̄is metuēs
cū iā humanū deesset auxiliū: ꝯfugit ad diui
num. Et inuocato oīpotente dn̄o: affuit gr̄a
saluatoris īmensa. Vidit nāqꝫ qꝺ dictu mira
bile est mox vt dn̄m inuocasset: currū eundē
an̄cedere se p viā q̄ tendebat ꝛ oē p̄iculū esse
sublatuꝫ. Qꝺ factū erga se miraculose gestū
deo totū ascripsit: q̄ tribulatos corde sanat
ꝛ ab omni angustia liberat ad se clamantes.

¶ De honestate mor̄ ei⁹ inꝶ seclares. ¶ Ca. V.

Erat aūt morū honestate ꝯspicu⁹. le
tus inter sodales affabilis v̄bis libe
ralis expensis facie venustus: statu/
ra gracilis et mediocriter ꝓcerus. Quē de⁹
aliq̄ tēp̄e p̄misit in seculo versari et ei⁹ insani
as falsas expiri: s̄ nō finaliter p̄iclitari. vt ne
mo cōuerti volēs de venia desp̄et: qn̄ hūc tā
cito in meli⁹ mutatū coḡscit ¶ Quodā nāqꝫ
tp̄e inuitat⁹ est cū multis amicis ad nuptias
seculares. Cūqꝫ in itinere siml' p̄gerent. egit
aliq̄d ꝓ solatio amicor̄ ꝓmtissime eis obse/
quēdo ꝛ leticiā exhibēdo. Precidit itaqꝫ ra:
mos virentes de arborib⁹: q̄bus secū allatis
obūbrauit in vehiculo sedentes. vt magnos
inde mereret habere fauores. Nōdū eni scie
bat q̄d dn̄s de se facturus esset: nec aduertit
quāto studio ꝯsciam suā interi⁹ ornare cū vir
ginib⁹ sctis debuisset. vt ad celestes nuptias
dign⁹ esset intromitti. Sꝫ nec spiritales epu:
las in nuptijs xp̄i nouerat: ideo secularib⁹ cō
uiuijs inꝶesse gaudebat. Verū deo miserāte
nō diu in hac vanitate p̄mansit: s̄ ad magnā

deuotionis gr̄am oēm mūdi suauitatē supe:
rantē felici vocatōe p̄uenit. Prefigurauit tn̄
istud factū seculare: aliqꝺ bonū in eo futurū
q̄ ipse dei gr̄a mutatus in vir̄ sp̄ūalē plures
secū ꝯtubernales inuitaturus esset ad nupti:
as ciuiū sup̄nor̄: vbi spōsus imortalis iesus
xp̄s cū oībus sctis cōuiuaꝶ in secula seculor̄
Hoc postea verissime claruit ī mltis fratrib⁹
per eū deuote conuersis: sicut etiā manifeste
oculis meis cōspexi et tota dauentria nouit.

¶ De conuersione eius p predicationē ma: gistri gerhardi. ¶ Capitulum. VI.

Nec distulit pietas saluatoris nr̄i suc:
currere ouicule errāti: q̄ inꝶ nebulas
glie secularis versabaꝶ nō sine p̄icu:
lo grandi. Cū igiꝶ tēpus miserēdi ei⁹ adue:
nisset: pius pastor aīar̄ ouē suam p̄cio san:
guinis sui care redēptaꝫ de medio laq̄orum
caute subtraxit: ꝛ ad sctē cōgregatōis caulā
quā rectur⁹ erat clemenꝶ induxit. Predicāte
nāqꝫ venerabili mgr̄o gerhardo magno euā
geliū xp̄i p dyocesem traiectēsem: multi cleri
ci ꝛ laici audito v̄bo dei reliq̄runt vanitates
seculi: cupiētes euadere penas ignis eterni ꝛ
regna celestia p penitētiā ꝛ luctum adipisci.
Viua eteni vox magr̄i p̄dicātis. tāto fortius
valuit in cordib⁹ audiētiū: quanto p̄fectius
ceteros p̄cibat in via virtutū: vt fidē s̄monī
bus ei⁹ daret scā ꝯuersatio in op̄atione ostēsa.
Cū igitur dauētrie apud sanctā mariā feruē
ter p̄dicaret. affuit etiā magr̄ florentius dili/
genter auscultans quid diceret: ꝛ lumine ce/
lestis s̄monis sapienꝶ foris instruct⁹ mox in:
terius irradiat⁹ est ꝛ corde cōpūctus. Sole:
bat eni p̄dicator egregius interdū oculos su
os dirigere ad astātes: ꝛ ꝓ audientiū q̄litate
ac vtilitate sermonē suū formare in altuꝫ vel
longū p feruoris excessuꝫ: quēadmodū cupi:
di piscatores ibi latius sua retia laxant. vbi
plures pisces confluxisse cōiecturāt. Diuina
itaqꝫ inspiratione actū est vt magr̄ florentius
etate iuuenili decorus ꝛ sufficiēter p̄bendat⁹
vocē dn̄i libenter audiret: ꝛ sonitū celestis fi:
stule nō surda aure p̄trāsiret. s̄ ad se vtiliter
traxit: qꝺ ad oēs gn̄aliter p os magni predi:
catoris emanauit. Erat eni de ouibus illis ꝺ
q̄bus saluator nr̄ p̄dixit. Oues mee vocē me
am audiūt ꝛ ego cognosco eas ꝛ sequūꝶ me.

¶ Qualiter seculari vita despecta magistro gerhardo adhesit. ¶ Capitulū. VII.

Igitur spiritu dei afflat⁹ magister flo
rentius ac rore celesti intime p̄fusus
repente pedē vanitatis retraxit: quē
in hui⁹ seculi itinere figere ceperat. Perpen:
ditqꝫ prudenꝶ qꝺ sequereꝶ post fugitiua gau
dia carnis: q̄ ꝓfecto mors seua ꝛ luctus eter
nus. Ideoqꝫ ne florigerā angelor̄ patriā amit
teret. falsos mūdi honores spernere decreuit
et humilē vitam xp̄i sectari ꝓ optimo duxit.
Cupiēs ergo magistro gerhardo familiari⁹
loqui. quē vidit magnū ꝫelū aīarū ad oēs
habere: nō differt ad eius reuerētiā fidenꝶ ac
cedere. cui quid intus gerebat tāq̄ amico et
secretario dei ex ordine narrat. At ille veniē
tem gaudēter acceptās charitatis sinū ap̄it:
colloquiū desideratū p̄bet. paratus rationē
reddere de quibuscunqꝫ voluisset sciscitari.
Itaqꝫ in vnū cōuenietes. et q̄ salutaria sunt
dulciter ꝯferentes: exardescūt corda ambor̄
in celestibus vilescunt oīa terrena. ratificanꝶ
ꝯsilia bona de diuina seruiture tenenda. Effi
ciunꝶ deinceps in fraternitatis amore vnanī
mes: qui in sancta ꝯuersatōis ꝓposito ad pa
triā in dn̄o feruēt. Quibus affuit etiā multi:
plex gr̄a xp̄i: vt nō tantūmō sibi: s̄ ꝛ ꝓximis
suis ꝓficerēt ad salutē ¶ Nā additi sunt illis
ad solaciū amplioris gaudij et decorē dom⁹
dei nr̄i quidā lr̄ati ꝛ eloq̄ntes viri. q̄ dono sp̄i
ritussctī vehemēter iflamati: elegerunt vesti
gijs xp̄i firmiter adherere. atqꝫ p contēp̄tum
mūdanorum et fortia bella viciorum ad eter
na bona trāsire. ¶ Qua ipse iam plene con:
uersus q̄ꝫ plures alios ꝯuertit.

¶ Ca. VIII.

Cumqꝫ suauissim⁹ diuini amoris au:
ster ortulū cordis magr̄i florentij cre
brius p̄flaret et fletib⁹ irrigaret cepit
magna deuotōe fecundari: ꝛ ad extrahendū
alios de sordib⁹ pctōr̄ pia emulatōe moueri
Dedit ergo operā ad h̄ndū fratres sp̄ūales:
qui dudū studio lr̄ar̄ intētus delectabaꝶ so/
cios habere seculares. Nā igne q̄ ipse iā erat
accēsus cupiebat ꝛ alios secū accēdere: ꝛ lu:
mine q̄ fuerat a deo illustratus. nō tardauiꝶ
ad se veniētes v̄bis ꝛ exēplis lucidis iformā
re. Suasit igiꝶ clericis ac laicis deo s̄uire vo
lentibus praua cōsorcia fugere ad audiendū
verbum dei ꝓperare: hūilitatē xp̄i sectari. et
sanctor̄ vitā ad imitandū aspicere: q̄tenus p
cōtinētie virtutē ꝛ p̄cepta dn̄ica p̄mia ꝯseq̄rē
tur eťna. Nec fuit inutilis labor quē ꝓ lucrā
dis aīabus ipendit: s̄ copiosus idē fructus
excreuit. Plures nāqꝫ iuuenes ꝛ virgines ei⁹
salutari ꝯsilio freti: relictis parētib⁹ ꝛ amicis
humiliter ꝛ deuote incedere ceperūt: ꝛ secula
rem vitā odiētes. ap̄lico more socialē in xp̄o
cōuersationē ducere. ꝛ alacri corde cōem mē

ſam ⁊ victū tenuē habere gaudebāt. Deniqꝫ
virtutū gradibus ſingulos ꝓficere hortaba
tur. orare ſepius. ⁊ tēporibus debitis labora
re manibus: nec nō ſacris lectiōib⁹ ac medi/
tationibus inſiſtere cōpūctiuis. qbus feruor
deuotionis maior acq̄rat: ⁊ horror ꝯtinu⁹ ꝯ
viciorū incētiua habeat. ne quis per deſidiā
cordis a dyabolo ſeducatur.

¶ De ꝑſſuris ⁊ iniurijs ſibi illatis. Ca. IX.

Intuens hec ſtudia ſpūalis exercitij
antiqu⁹ humani generis hoſtis gra
uiter doluit: ⁊ felicibus initijs ac pijs
actibus deuoti magri florētij īuidit. nō omit
tens ꝑſeq̄ bene agentē. Nā metuēs exemplo
eius ⁊ induſtria ſmonis multas aiaꝝ ſpolia
ſibi aufferri: ſuſcitauit aduerſarios quoſdaꝫ
q̄ aſperis verbis et deriſionib⁹ inſuetis. iuſti
ſimplicitatē impūgnarent: ad retrahendum
eum a bonis inceptis. Sed vir aio manſue
tus. ⁊ ad tollerāda obprobria ꝓ xp̄o bn̄ ani
matus: nec verboꝝ iniurijs. nec detractionū
moueꝛ figmētis. ſꝫ velut araneaꝝ tela parui
pendit oia: ꝑmanens ꝯſtātiſſime in bono qḋ
cepit. Ibat ergo mitis inter ꝑuerſos patiēs
inter obloquētes. nulli malū ꝓ malo reddēs
ſꝫ trāquillo corde orabat ⁊ tacebat. aut rōna
bili vbo iprudentiū ora frenabat. Rep̄hēde
runt eni ſtulti qḋ ignorabāt. ⁊ quē humiliter
incedere. atqꝫ oēm leuitatē vitare cernebāt:
hunc ꝑueruo ſenſu multū delirare eſtimabāt
Ipſe aūt tāqꝫ flos campi ꝓceſſit verecundo
aſpectu: griſea tunica indutus et longa toga
palliatus. Et ſicut lilium inter ſpinas creſcit
⁊ incīſum redoleꝛ. ſic florētius deriſus inter
ſubſannātes letior fiebat. ⁊ odorē noticie ſue
per pacientiā ſuauiorē reddidit ac clariorem
Induit eni eū dn̄s loricā fidei. ⁊ virtute con
ſtācie militē ſuuꝫ armauit: vt nō poſſet hoim
peruerſitas ſtatū mētis eius euertere. quem
grā dei roborauit abintra. Studuit q̄ppe ꝓ
noie ieſu contumelias pati ⁊ terrores. ſciens
ſcriptū quia bti eritis cū maledixerint vobis
hoies: ⁊ exprobrauerīt nomē vr̄m tāqꝫ malū
ꝓpter filiū homis. Attēdebat igiꝛ ſedulo in
auctorē vite ieſum filiū dei. quē ſamaritanū
⁊ ſeductorē vocabāt phariſei: qui diſcipulos
ſuos ꝑmonuit m̄lta ꝯria debere pati a mūda
nis. qꝛ ⁊ ipſe prius grauiora patiebaꝛ ab emu
lis iudeis. Si me inq̄t ꝑſecuti ſunt ⁊ vos ꝑſe
quenꝛ: nō eſt eni ſeruus maior dn̄o ſuo. Et ſi
patrē familias beelzebub vocauerūt: quāto
magis domeſticos ei⁹? His itaqꝫ ſmonibus
ſctis ſtrennue cōfortatus: nec hoim ludibria
curauit. nec a vera hūilitatis via quaꝫ vitas
docuit declinauit: ſꝫ ꝑ ꝯtentū mūdi ⁊ abnega
tionē ſui conat⁹ eſt aſcēdere ad alta virtutū.
Elegit nāqꝫ poti⁹ abiect⁹ lullardus cū fratri
bus ſuis vocari: aut inſan⁹ a ſecularib⁹ repu
tari qꝫ magn⁹ dn̄s et magr̄ noiari. Un̄ q̄ntū
in eo fuit. honorificū magri nomē ſuppreſſit.
voluitqꝫ ſolū ſimplici noie florētius dici: ſicꝫ
alij fratres ſui. quoꝝ aliqui ſatis bn̄ lr̄ati erāt
et ex diciorbus in ſeculo nati. Nihil aūt pre
cioſum aut nitidū in veſtibus habere voluit
nil delicatuꝫ in cibis cupiuit: nil ſuꝑfluitatis
in neceſſarijs vtenſibilibus admiſit. ſed ſim
pliciora ⁊ plana que humilitatē pretenderēt:
et ſeculares non offenderent. qui melius do
cenꝛ humili exēplo qꝫ ſubtili ſermone. Itaqꝫ
cōem vitam ſectando ⁊ fraternam charitatē
omibus exhibendo. nō alta de ſe ſapiendo:
ſed humilibus ſemꝑ cōſentiendo iam non vt
magiſter rigidus metuebatur. ſed ſicut ama
bilis pater diligebatur: qꝛ in ipſo velut in lu
cidiſſimo ſpeculo et foris decens morum ho
neſtas. et intus celeſtis puritas apparebat.

¶ De promotione eius ad ſacerdotiū et de
ſcenſu humilitatis ſue. ¶ Capitulum. X.

Sed quia humilem merito gloria ſeq̄
tur. ⁊ mitem iuſta laudatio decet: illi
qui viro dei prius contrariebantur.
videntes mentis eius conſtantiā: et ꝓpoſitū
in domino fixum: repreſſerunt linguas ſuas
ab infeſtatione iniuſta. Unde ad pietatē cō
uerſi ceperunt cōmendare vite ſanctitatem:
et reuereri eum propter modeſtiam habitus
ſui ⁊ diſciplinam. nec nō fratrum ſuoꝝ deuo
ta diligere ſtudia in humilitate chriſti funda
ta. Et quidem iuſte. Quē eni gratia dei ꝑfu
derat. et multis virtutibus florere fecerat: re
cte diligi meruit ⁊ ab omnibus magnificari.
Creſcente igitur fama bonitatis eius. qꝫ plu
res clerici et laici ad audiendum verbum dei
domū eius frequentabant: et nōnulli de ſca
binis ⁊ maioribus ciuitatis conſilij cauſa ad
eum veniebant: eo qꝫ ſapiētia dei et fides ma
ior ſecundū virtutem animi inueniebanꝛ ei
dem ineſſe. Quapꝓpter in arduis ⁊ obſcuris
caſibus conſcientias ſuas ſecurius ei comit/
tebant. et libenter eum audiebant: auditoqꝫ
eo multa bona deo placita faciebant. Gau/
debat igitur magiſter humilis charitate ple
nus de fructu animarū et ſpirituali profectu
fratrum ſuorum: magnamqꝫ curam pro ne/
ceſſitatibus pauperum clericorum gerebat.
chriſtum dominū in eis venerando. ¶ Con

ſiderans autē venerabilis magiſter gerhar
dus dilectum diſcipulū ſuū mgr̄m florentiū
ſpeciali deuotionis ꝑrogatiua florere: conſi
lio ſanctiſpūs inſpiratus. ⁊ multorū fratruꝫ
ꝑcibus flagitatus: decreuit eundeꝫ ad ſacer
dotij gradū ꝓmouere. Qui tāto honore in
dignuꝫ ſe cōteſtans: ab hoc onere humiliter
petijt ſupportari. Sed fratrū victus inſtātia
tandē mgri ſui monitis reſiſtere nō audens
obediētia ꝯpellente aſſenſit. Factus ergo ꝑ
ſbyter nō eſt elatus in gloriā humanā: ſed tā
to humilior in oi actu et habitu ſuo inuētus
eſt. quāto dignitate ⁊ ordine maior. De quo
magr̄ gerhardus tale teſtimoniū ꝑhibuit di
cens. Semel feci vnū ordinari in ꝑſbyterū: ⁊
ſpero qꝫ dignus ſit. De cetero cauebo. ne le/
uiter quid ſile faciā: qꝛ paucos ad hͦ idoneos
cerno. Ipſe tn̄ dn̄s florētius ſicut vere paru⁹
et vilis in oculis ſuis. nil magni ex clericali
ordinatōe de ſeipſo eſtimauit: ſed inferiores
etiā frēs in aio ſibi ꝑpoſuit. ⁊ de quodā ſim
plici clerico nondū in ſacris cōſtituto ſic ait.
O ſi pro calice meo poſſem deo offerre in iu
dicio pennā illius clerici.

¶ De raritate exitus ſui ⁊ cū quāta diſcipli
na ſtabat in choro. ¶ Cap. XI.

Ex bonis aūt ⁊ honeſtis moribus ſu
is. facile poterat vir dn̄i florētius ab
ignotis et ſecularib⁹ agnoſci: qꝫ erat
deuotus hō ⁊ amicus dei. dignuſqꝫ vicari⁹
ihesu xp̄i. Hic itaqꝫ prius fuit canonicus ſcti
petri in traiecto. ſꝫ illa ꝑbenda relicta vicari
am recepit in dauentria: vt apud mgr̄m ger
hardū ſtaret. eius erudiēdus exemplo ⁊ do
ctrina. Unde ſemel vni amicorū dixerat hec
verba. Spero qꝫ nō moriar canonicus: ſꝫ in
humiliori ſtatu ſeruiā deo. Et factum eſt ita
ad laudē dei in ſecula. Qui cū in magna ha
bereꝛ reuerentia ꝓ ſua ſanctitate ⁊ abſtinen
tia: ſūme tn̄ vitauit ab hoibus honorari. Iō
qꝫ egredi ad publicum declinauit. ⁊ manere
domi cum fratribus ſuis vnicuꝫ ſolaciū ſibi
extitit: ſciens maiorē ſibi ꝓfectū ⁊ alijs exem
plū ſtabilitatis inde ꝓuenire. Tranſiēs aūt
ꝑ plateā expeditius ibat. nō texēs alicubi lō
gos ſermōes: ſꝫ breui verbo aut ſolo nutu ca
pitis ſatiſfecit obuianti. Sed ⁊ oblatos ſibi
honores ſic paruipēdebat exterius vt ſepe
nō aduerteret obuiātes: nec quorſuꝫ tēderēt
inueſtigare curaret. Uadēs aūt ad eccleſiā
interim orabat aut meditabaꝛ de deo prout
ſpūſſctūs inſpirabat. Propter magnā autē
corꝑis ſui debilitatē ⁊ frequētes īfirmitates
q̄s in primo feruore ꝓpter nimiā abſtinentiā
inciderat. nō potuit q̄tidie chorum viſitare.
In magnis tn̄ feſtiuitatibus et celebritatib⁹
ſctōꝝ quātū valitudo ꝑmiſit: libenter affuit
veſꝑis ⁊ miſſe maiori. Cūqꝫ eſſet ſenior vica
rius in ſiniſtro latere chori ſꝑ in inferiori ſtal
lo locū tenuit: cū tn̄ altior ei ſedes poſt cano
nicos ꝯpetiſſet. Stās aūt in choro neqꝫ qꝫ va
gis oculis circūſpectabat. ſꝫ verſus ad alta/
re cū oi diſciplina ⁊ reuerētia q̄etiſſimus ſta
bat deo ⁊ ſibi deuote intētus: ⁊ ꝓut eger po
tuit. moderata voce nō fractis notulis pial
lebat. Ita morigerat⁹ ⁊ reuerēda facie erat.
vt multi pueri ⁊ cātores eū frequēter aſpice
rēt: ⁊ religioſitatē eius mirareꝛ. qꝛ nihil leui
tatis in verbo aut motu corꝑis apparuit: vñ
potuiſſet rep̄hēdi. Et ego tūc tpis cum alijs
ſcolarib⁹ choꝝ viſitare ꝯſueui ſicut iniunctū
mihi fuerat a mgr̄o iohē boeme qui ſcolas ⁊
choꝝ ſtrēnue regebat. Quotiēs ꝫ dn̄m meū
florētiū in choro ſtantē vidi. lꝫ ipſe nō circū
ſpiceret. ꝑñtiā tn̄ eius ob reuerentiā ſtat⁹ ſuꝛ
metuens. cauebā aliq̄d fabulari. Et accidit
aliq̄ñ vt nō lōge ab eo ſtarē in choro: vertit
qꝫ ſe ad librū nobiſcū canēdo. Et ſtās retro
me manus ſuas ſuꝑ humerū meū poſuit. ſic
tiqꝫ fixus vix audēs me mouere: ſtupēs ad
tāte dignatōis gratiā. Erāt qꝫ tūc tpis ī col
legio dauētriēſi plēs canonici ⁊ vicarij lr̄ati
ac ꝓbabilis vite viri: ſtrēnui ⁊ alacres ad di
uinū officiū debita cū laude ꝑſoluendū. Hi
virū dei mgr̄m florētiū in reuerētia ⁊ digno
honore habētes. ipſo ꝑñte inſolētias leues
ſoliciti⁹ cōpeſcebāt: totuſqꝫ chorus illuſtra/
baꝛ tanti ſacerdotis diſciplina.

¶ De ſimplicitate veſtimētoꝝ ei⁹. Cap. XII

Amator ſimplicitatis ⁊ hūilitatis pi⁹
dn̄s florēti⁹. ſciēs qꝫ ornat⁹ veſtiū cle
ricū nō facit: ſꝫ magſ hūilitas cordis
⁊ ꝓbitas moꝝ ad maiorē cōſcie ſue puritatē
ſeruādā: oēm a ſe amouit veſtiū nitorē. ⁊ q̄c
quid ad mūdi ꝑtinuit pōpā: ⁊ oſtētationem
hūanā. Ut ꝫ interiori hoī habit⁹ exterior rñ
deret: poſtqꝫ ſacerdos effect⁹ eſt: nō queſiuit
molliores feſtes q̄ſi ꝑ ceteris ſibi magis ꝯpe
tētes. ſꝫ cōibus ⁊ ſimplicib⁹ ſicut alij frēs erat
ꝯtētus. Nā deū ꝑ oculis ſꝑ hn̄s. nō aduertit
trāſitoriū corꝑis cultū vl' ornatū. ſꝫ ad virtu
tes aie oculū gerebat apertū. Cauebat autē
infirmis dare offendiculum in ꝓpria veſte.
aut alia quacūqꝫ neceſſitate nature: eligens
exēplo xp̄i qḋ hūilitati erat ꝓpinq⁹. ⁊ min⁹
ab hoibus reputabaꝛ. Nam ergo alia porta

bat in festis. alia ĩ diebus q̃tidianis: ꝟ tñ in
celebratõe misse ob reuerẽtiã sacri meliori or
namẽto in festis vtebaꝛ. in quo tñ metã ser/
uauit debite honestatis. ¶ Almutiũ eius qḋ
habebat satis antiquũ ⁊ pallidum erat: ⁊ in
multis locis q̃si a tineis corrosum ⁊ caluum.
Et qñ vidi eũ cũ tali almutio ad chorũ tran
sire: cõdolui ꝙ tam bonus ⁊ honestus sacer=
dos ita simpliciꝛ ⁊ humiliter incedebat. Ad
pedes nõ habebat pulcra sandalia sicut alij
vicarij in ecclesia: ꝟ ꝓ illis fecerat sibi parua
⁊ bassa calopedia. q̃ erant antiquo corio sub
suta: cũ quibus sine strepitu chorũ intrauit.
Tunica eius ⁊ toga de griseo pãno erãt. De
derat ei auũculus suus nouã togã amicitie
grã sed eã noluit portare q: nimis honesta
videbaꝛ: ⁊ ipse simplicia p̃ferebat semꝑ p̃cio
sis. Capuciũ nigri coloris aut grisei fuit: ⁊ si
cut sibi parabaꝛ portauit. qḋ vtrãq; scapulã
⁊ colla nuda ꝓtexit. Manicas habebat par
uas ⁊ strictas cũ paucis nodis: q̃ ꝓpter attri
tionẽ vetustatis interdũ fuerãt nouis panni
culis anterius repate. Non eñ erubescebat
humilis sacerdos dei: antiquã tunicã a sar
tore repeciatam portare: q̃nimmo ipse ⁊ oẽs
frẽs sui cõtendebãt sacre emulatõne viliora
indumẽta habere ⁊ in hoc alius aliũ supare
Quadã vice p̃nte quodã seculari clerico lo/
quebaꝛ deuote de deo: ⁊ stabat idẽ scolaris
iuxta eũ pulcris ⁊ curiosis manicꝭ suis occu
patus. nunc hic nũc ibi manus suas versan
do. Ad quẽ dñs florentius benigne intuens
aiebat. Ecce frater manicas meas q̃les ego
habeo: q̃ me nõ occupãt nec inquietãt. Nã
tam longas manicas ferre sicut tu habes: te
diũ mihi foret ⁊ onus. His auditis parũ eru
bescẽs quietius stetit. ⁊ bñ acceptãs qḋ dixit
edificatus abscessit: q: ad simplicitatẽ vestiũ
ꝓprio eũ exẽplo instruxisset. ¶ Alio q̃ꝫ tꝑe
vocauit ad se sartorẽ qui ei tunicã nouã face
re debebat ⁊ ait. Magister scitis deformẽ tu
nicã facere? Qui rñdit. Nescio si bñ hoc no=
ui. Dicatis tñ mihi dñe qualẽ vultis habere
Tunc ait humilis magister florẽtius ad sar=
torẽ. Faciatis de isto pãno q̃tuor partes. et
ita ꝯsuatis eas siꝛ sine plicis: vt de facili que
am tunicã istam induere ⁊ exuere. ⁊ tũc satis
bona erit. Ad hec sartor cũ ammiratõe mul
ta rñdit. O dilecte mi q̃liter hoc staret Qua
re vellem bonũ pannũ destruere? Ego faciã
bñ sicut melius cõuenit. Tunc humilis ⁊ mi
tis sacerdos ait. Que cura ẽ de apparatu ab
extra? Faciatꝭ amore dĩ planiori modo q̃ po
testis: sic eñ mihi magis placet: nam simpli
cia me decet habere ad edificationẽ ceterorũ
O nobilẽ xp̃i sacerdotẽ ad humilia semꝑ in=
clinatũ: qui vt deo amplius placeret. omnẽ
curiositatẽ amputauit.

¶ De hũili seruitio eius inter frẽs. Ca. XIII

Lux mundi xp̃s ad illuminandũ mẽ
tes fideliũ venit in mundũ p̃dicans
verba vite celestis: atq; ꝑ humilita/
tis sue exempla. ad amorẽ sui nois: torpida
pctõꝝ corda p̃cipue accẽdit. q̃ cũctis ꝑ orbẽ
fidelibus imitãda reliquit. Nam talẽ se xp̃s
in medio discipulorũ suorum exhibuit sicut
vnũ ex ipsis. seruitiũ pietatis ondens: ⁊ do/
miniũ ptãtis nõ exercens. vt qui eum imita
ri voluerit: ab eo q̃ꝫ dignus sit honorari: ⁊ su
per oia bona in celesti regno ꝯstitui. Ego in=
quit in medio vr̃m sum sicut qui ministrat.
Et iterũ. Filius hois nõ venit ministrari sed
ministrare: ⁊ dare aiam suã ꝓ multis. Hanc
aũt sctẽ seruitutis doctrinã. humilis seruus
xp̃i florẽtius cũ fratribus suis studuit obser=
uare: ꝑsuadẽs oibus sibi adherẽtibus cuius
cunq; essent ⁊ etatis. vt ꝑ charitatẽ inuicem
seruirẽt: inuicẽ sua onera portarẽt. nulla ab=
iecta oꝑa abhorrerẽt: ꝟ humilia seruitia libẽ
ter exercerẽt: illud amplectẽdo carius qḋ mi
nus cõtinet honoris. ⁊ plus habet laboris et
rigoris. Mos igiꝛ sanctus ⁊ ꝓbabilis apud
eos virtus inoleuit. vt quilibet fratrũ ꝑ heb
domadã in coquine ministerio staret: ⁊ cũ oi
hũilitate ibi coqueret. vel q̃ sibi a coco iniun
gebanꝛ ꝓmpte ⁊ hilariter adimpleret. Fer/
uebãt eñ tũc oẽs ad viliora oꝑa faciẽda: siq̃
dem ⁊ ꝓ regno dei laborare iocũda requies
putabaꝛ. Volẽs ergo bon⁹ pr̃ ⁊ dulcis mgr̃
florẽtius exẽplũ bonũ p̃bere subiectis: tenu=
it etiã ipse in coquina vicẽ suã ꝓ posse. Cui
quidã ex vicinis cõpassiõe motus dixit. Cur
bone dñe vos estis ĩ coq̃na? Nõ habetis ali
quẽ q̃ ꝓ vob̃ istud faciat? Nõne melius esset
ꝙ vos iretis ad ecclesiã ⁊ alius coqueret ꝓ
vobis? Respõdit humilis minister xp̃i florẽ=
tius dicẽs. Nõne magꝭ affectare debeo ꝙ ha
beam omnium aliorum orationes: q̃ꝫ solum=
modo meas? Dum enim ego sum in coqui/
na: omnes alij interim tenentur orare ꝓ me.
Maiorẽ ergo fructũ spero ꝯsequi de orõni/
bus alioꝝ q̃ sũt in eccl̃ia q̃ꝫ si ego solus orarẽ
Sic ergo tam verbo q̃ꝫ exẽplo edificauit vni
uersos: nõ querẽs qḋ sibi esset delectabile. ꝟ
alijs vtile ⁊ exẽplare. ¶ Quotiẽs autẽ cum
fratribus comedebat. primũ ferculũ manib⁹

suis eis apposuit: ⁊ de hoc plurimũ doluit. q:
infirmitate cogẽte refectioni fratrũ q̃tidie in
teresse nõ potuit. Quapropter seorsũ in coq̃
na cũ coco suo solus edebat. habẽs mensam
paruã sobrie paratã: q: solidũ cibũ debilitas
stomachi nõ sufferebat. Ego licet indignus
ab ipso sepe inuitatus mẽsam eius paraui: ⁊
modicum qḋ petebat de cellario attuli. gau
densq; cũ multa hilaritate ei ministraui.

¶ De labore manuũ ei⁹ ꝓ cõi bono. XIIII.

Optimus in moribus digneq; memo
randus inter oẽs deuotos deuotissi
mus florẽtius nunq̃ꝫ ociosus voluit
inueniri: ꝟ p̃ciosum tp̃s fructuose nisus ẽ ex=
pendere: cauẽs oĩmode q̃ꝫuis bñficiatus eẽt
panẽ suũ gratis ⁊ absq; labore manducare.
Qḋ a venerabili magr̃o gerhardo didicit ⁊
accepit. hoc diligẽter obseruauit: cuius snĩa
fuit. vt nemo ad cõgregationẽ suscipi debe=
ret. nisi ꝟm btĩ pauli dictũ manibus labora/
re vellet. Est nanq; oꝑatio sctã ad oẽm spũ=
alem ꝓfectũ vtilissima. ꝑ quã carnis lasciuia
domaꝛ: ⁊ ab euagãdi leuitate mens dissolu/
ta citius refrenaꝛ. Per hanc ocia nociua tol
lunꝛ ⁊ cõfabulatões friuole ex ocio surgẽtes
facilius decurtanꝛ. Occasione eñ loquendi
sublata. labor ꝓficiet in manibus: ⁊ erit sꝑ di
tior in bonis. qui fuerit oꝑarius fidelis. Per
hanc etiã necessitatibus fratrũ sapiẽter pro
uideꝛ: ⁊ pauperũ miserijs copiosi⁹ subueniꝛ
Nam illa elemosina gratius deo placet ⁊ cla
rius lucet. q̃ de vultus sudore ꝓcedit: ⁊ iusto
labore quesita reficit indigentes. ¶ Igitur
ars scribẽdi libros q̃ clericis melius cõuenit
⁊ quietius exerceri põt. a fratribus dom⁹ sue
est maturius arrepta: et ꝓ cõi bono seruãdo
vsitatius introducta. Ipse ṽo venerandus
pr̃ florẽtius ne vacuũ nomẽ gereret rectoris
ꝟ in exhibitiõe oꝑis officium sacerdotale cõ
mẽdaret: dedit scriptoribus exẽplũ clarum.
mẽbranas pumicãdo: q̃ternos lineãdo ⁊ cõ
ponẽdo: q: licet minus bñ scribere sciret. in p̃
parãdo tñ alijs necessaria. q̃ꝫ plurimũ scrip/
tores adiuuit manu sua oleo sctõ cõsecrata.
Interdũ cũ opus esset ⁊ tp̃s vacaret. assum=
pto socio libros iam scriptos ꝑlegit ⁊ corre/
xit: aut de scripturis sanctis aliq̃ deuota no=
tabilia ad cõsolationẽ fratrum ⁊ exercitatio
nem internorũ cõpilauit. Multũ nanq; ga/
uisus est ⁊ delectatus. cum ꝓ cõi aliquid vti
litatis ꝑ diẽ fecisset: sciẽs hoc deo gratissimũ
fore. ¶ Verũ multitudine clericorũ ad eum
ꝯfluente. cũ fama bonitatis eius longius re
sonaret: req̃situs est a multis extraneis ⁊ re=
ligiosis viris ⁊ lr̃atis. Idcirco ꝓ aiarũ salu=
te altioribus negocijs oportebat eũ intende
re: ⁊ a priuatis actionibus ⁊ internis studijs
frequẽter abstinere ⁊ sp̃ualia lucra tp̃alibus
comodis anteferre. Tantiq; ꝯsultãdi causa
ante cameram eius q̃nq; steterũt cupiẽtes ei
loqui. aut abscõdita sua tanq̃ꝫ viro sctõ cõfi
teri: vt vix ei transitus exeundi pateret: vix
tp̃s ꝓ horis dicẽdis ⁊ necessitatibus corꝑis
soluẽdis oportune suꝑesset. Neminẽ tñ incõ
solatũ reliquit sed vel incõtinẽti expediuit:
aut altera vice liberũ ad se reditũ ꝟm ꝑdictũ
petẽtis ꝯcessit. ¶ Contigit aliquotiẽs vt ho
ras suas legere inciꝑet. ⁊ suꝑuenientib⁹ alijs
⁊ alijs q̃ꝫ multis: nõ posset finire psalmũ quẽ
inchoarat Ne ergo tedio affectus desisteret
aꝑire pulsanti: ait ad semetipsum. Adhuc se
mel ꝓpter deũ: sicq; semel iterauit sepe ⁊ fie=
bat longũ: vincens molestiã ⁊ inquietudinẽ
aliorũ in patientia ex charitate fraterna.

¶ De miscdia eius in pauꝑes ⁊ egrotos at/
q; ignotos. ¶ Cap. XV.

Virtus q̃ꝫ miscdie in corde pij patris
inter alia pietatis oꝑa p̃cipue floru/
it ⁊ excreuit: q̃ꝫ frequẽti elemosyna=
rũ largitõe in pauꝑes ⁊ ꝑegrinos ostendit ⁊
impleuit. Unde merito de ipso dici debet: ꝙ
de iusto viro in psalmo decantaꝛ. Dispsit de
dit paupibus: iusticia eius manet in seculũ
seculi. ¶ Ipse eñ dñs florẽti⁹ fuit pijssimus
pr̃ pauꝑũ: dulcissimus cõsolator tribulato
rũ. ⁊ ꝯpatiẽtissim⁹ visitator infirmorũ. Qui
ꝓfecto spũ dei plenus cũ lacte miserationis
habuit vinũ zeli et feruoris. fouẽs infirmos
oleo mie: ⁊ odio hñs passiones ⁊ vicia ipsoꝝ
magna cum maturitate ⁊ discretiõe exercẽs
vtrũq; in tp̃e suo. Sepe nãq; egenis ⁊ debi=
libus cibos mẽse sue misit: ⁊ sp̃es sibi ex cari
tate missas. maiori charitate vlteri⁹ cũ alijs
indigẽtibus impartitus est. Pauperũ etiam
noia in scriptis habuit. q̃ꝝ curã vni aut duo
bus fratribus suis iniũxit: vt hospicia hone
sta et subsidia sumptuũ eis ꝓcurarẽt. Erãt
aũt tũc tp̃is in opido dauẽtriẽsi viri quidã
honesti deũ timẽtes ꝟm ꝯsiliũ dñi florẽtij bñ
ꝯuersantes: necnon matrone alique diuites
⁊ deuote. misericordie actibus dedite: q̃ eccle
siã dei sedulo visitantes. ⁊ sacerdotes hono
rantes multa beneficia pauperibus clericis
deo famulantibus rogatu ⁊ instãtia eiusdẽ
dñi florentij libentissime ministrabãt. Tam
pius tamq; dilectus oibus apparebat humi